

Industridepartementet.

Vedlegg til St. prp. nr. 1,
1972—73, Vassdrags- og
elektrisitetsvesenet.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

TILLATELSER MEDDELT I 1971

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Vigeland Metal Refinery A/S. Tillatelse til å leie inntil 9 000 kW fra 1. januar 1971 og inntil 26 000 kW fra januar 1973 fra A/S Vigeland Brug. Kongelig resolusjon 8. januar 1971	5
2. Statsregulering av Bjerka—Plura. Kongelig resolusjon 23. august 1968. Planendring meddelt ved Industridepartementets brev av 5. januar 1970 og manøvreringsreglement fastsatt ved kongelig resolusjon 12. november 1970. Industridepartementets samtykke 4. mars 1971. Jfr. bind 1968 nr. 27 og bind 1970 nr. 58	12
3. A/S Tofte Cellulosefabrik. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges Vassdrags- og elektrisitetsvesen 23. mars 1971	12
4. Mosjøen Veveri A/S. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 26. mars 1971	14
5. Tune Papirfabrikk A/S. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 26. mars 1971	15
6. A/S Statlandbruket. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 30. mars 1971	17
7. Larvik Smelteverk. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 1. april 1971	18
8. Christiania Spigerverk. Tillatelse til å foreta overføring av avløp fra nedbørfelt ved Stavvatn i Risevassdraget i Sogn og Fjordane fylke til driftstunnelen for Svelgen IV. Kongelig resolusjon 2. april 1971. Jfr. bind 1969 nr. 2	20
9. Røldal—Suldal Kraft A/S. Tillatelse til erverv og regulering i Røldal—Suldalvassdraget m. v. Kongelig resolusjon 21. desember 1962. Regulering av Finnabuvatn. Fristforengelse. Industridepartementets tillatelse 14. april 1971	28
10. Sør-Trøndelag Kraftselskap. Tillatelse til erverv og regulering m. v. i Arnevikelv i Afjord kommune, Sør-Trøndelag fylke. Kongelig resolusjon 7. mai 1971	28
11. A/S Hunton Bruk. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 24. mai 1971	49
12. Elkem A/S. Tillatelse til overføring av Rundhaugvatn i Stiåga (Kjølvikelva) til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget m. v. Kongelig resolusjon 28. mai 1971. Jfr. bind 1966 nr. 24 . .	51
13. Berger Langmoen A/S. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 28. mai 1971	59
14. Tyssovassdraget. Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsregulering i Tyssovassdraget. Kongelig resolusjon 9. juli 1971	61
15. A/S Meraker Smelteverk. Forhøyelse av aksjekapital, endring av vedtekter. Industridepartementets tillatelse 12. juli 1971	64
16. Statsregulering av Skjomenvassdragene. (Konesjon gitt ved kongelig resolusjon 1. august 1969.) Endring av manøvreringsreglement. Industridepartementets samtykke 14. juli 1971	64
17. Tannsjøen. Samtykke til svensk regulering av Tannsjøen, delvis beliggende i Eidskog kommune. Kongelig resolusjon 23. juli 1971	65
18. Elverum elektrisitetsverk. Erverv av manglende fallrettigheter og ekspropriasjoner i forbindelse med ombygging av Skjefstadfoss kraftverk. Kongelig resolusjon 23. juli 1971	67
19. A/S Freia. Konesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 30. juli 1971	78
20. Trondheim Elektrisitetsverk. Regulering av Nea-Nesjø Dam. (Konesjon gitt ved kongelig resolusjon 23. august 1968.) Endring av manøvreringsreglement. Industridepartementets samtykke 18. august 1971, jfr. bind 1968 nr. 23	79
21. Kaldnes mek. verksted A/S. Konesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 30. august 1971	79
22. Orkla Grube-Aktiebolag. Leie av kraft fra Statskraftverkene. Kronprinsregentens resolusjon 10. september 1971	81
23. A/S Ardal og Sunndal Verk. Leie av kraft fra Statskraftverkene. Kronprinsregentens resolusjon 17. september 1971	85

	Side
24. A/S Norsk Wallboardfabrikk. Leie av kraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk. Kronprinsregentens resolusjon 17. september 1971	96
25. Vang kommune. Ytterligere regulering av Øyangen. (Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon 20. februar 1948.) Fristforlengelse. Industridepartementets tillatelse av 20. september 1971. Jfr. bind 1948 nr. 12	101
26. Sjøfossen Kraftlag (tidligere Gildeskål Kraftlag). Regulering av Sundsfjordvassdraget. (Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon 4. mars 1949.) Forlengelse av reguleringskonsesjon. Kongelig resolusjon 24. september 1971. Jfr. bind 1949 nr. 10	101
27. Lyng Industrier A/S. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 1. oktober 1971	104
28. Sundsbarm Kraftverk. Regulering og overføring i Flatdalsvassdraget m.v. (Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon 5. juli 1963.) Fristforlengelse. Industridepartementets tillatelse 22. oktober 1971. Jfr. bind 1963 nr. 24	105
29. L/L Sunnhordland Kraftlag. Videre regulering i Blådalsvassdraget. (Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon 20. mai 1949.) Fristforlengelse. Industridepartementets tillatelse 22. oktober 1971. Jfr. bind 1949 nr. 19	105
30. Tafjord Kraftselskap. Regulering av Rødalsvassdraget m.v. (Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon 9. juli 1965.) Planendring. Industridepartementets tillatelse 22. oktober 1971. Jfr. bind 1965 nr. 48	105
31. Angermanälvens Vattenregleringsföretag. Regulering av Limingen i Nord-Trøndelag. (Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon 4. juli 1952 til Faxälvens Vattenregleringsföretag.) Overføring av konsesjon. Kongelig resolusjon 5. november 1971. Jfr. bind 1952 nr. 23	106
32. Foreningen til Bægnavassdragets regulering. Regulering av Steinbusjøen og Øyangen. (Konsesjon gitt Vang kommune ved kongelig resolusjon 8. oktober 1942 og 20. februar 1948.) Overføring av konsesjoner. Kongelig resolusjon 5. november 1971. Jfr. bind 1942 nr. 40 og bind 1948 nr. 12	114
33. Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap. Erverv og regulering av Tysso i Ulvik kommune. Kongelig resolusjon 5. november 1971	116
34. A/S Årdal og Sunndal Verk. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 25. november 1971	137
35. A/S Svelvik Papirfabrik. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 20. desember 1971	138
36. Raunnes Bruk A/S. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 20. desember 1971	140
37. Orkla Grube-Aktiebolag. Leie av kraft i fellesskap med Chr. Salvesen & Chr. Thams's Comm. A/S fra Sør-Trøndelag Kraftselskap. Konsesjon gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 30. desember 1971	141

1. Vigeland Metal Refinery A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 9 000 kW fra 1. januar 1971 og inntil 26 000 kW fra januar 1973 fra A/S Vigelands Brug.)

Kgl. res. av 8. januar 1971.

På vegne av det stiftendes selskap Vigeland Metal Refinery A/S har h.r.adv. Georg Lous i brev av 10. september 1970 søkt departementet om nødvendige konsesjoner etter konsesjonsloven av 14. desember 1917 kap. III (på erverv av bruksrett til fast eiendom) og etter kap. IV (på kraftleie) i forbindelse med utvidelse av driften ved A/S Vigelands Brug i Vennesla.

I anledning av søknaden om konsesjon på kraftleie etter lovens kap. IV har Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet i brev av 30. november 1970 gitt følgende uttalelse:

«1. Innledning.

I brev til departementet av 11. september 1970 har h.r.advokat Georg Lous oversendt søknad av 10. september 1970 om konsesjon på leie av kraft fra A/S Vigelands Brug til et nytt selskap, under stiftelse, Vigeland Metal Refinery A/S (VMR) med sete i Vennesla.

Det nye selskap skal leie av A/S Vigelands Brug det område med fabrikkbygninger, installasjoner og utstyr som anvendes for produksjon av Super Purity Aluminium, og overta den fremtidige drift av denne virksomhet.

Det tas sikte på å øke produksjonen til det dobbelte, og i den forbindelse vil A/S Vigelands Brug bygge ny kraftstasjon, som vil komme i stedet for den gamle, for å utnytte den fulle vannføring i Vigelandsfossen.

Søknaden med bilag er av departementet med påtegning av 30. september 1970 — 8564/70 — sendt hovedstyret til uttalelse.

2. Søknaden.

Søknaden av 10. september 1970 fra h.r.-advokat Lous lyder slik:

«A/S Vigelands Brug (V.B.) er et aksjeselskap med aksjekapital på kr. 2 000 000 og sete i Vennesla.

Samtlige aksjer eies av The British Aluminium Company Limited, London (BACO), som ervervet dem like etter århundreskiftet.

VB eier eiendommen Vigeland, gnr. 5 bnr. 23 og 33 m. fl. i Vennesla, hvorunder hører bl. a. Vigelandsfossen i Otra.

Denne foss har en fallhøyde på ca. 19 meter og er utbygget med en kraftstasjon med en maskininstallasjon på 10 500 kW. Turbinene er direkte koblet til likestrømsgeneratorer.

Kraftstasjonen er imidlertid meget gammel og turbinenes virkningsgrad ligger på bare 65—70 pst. OTRAS regulerte vannføring er for tiden 80—85 m/sek., men kraftstasjonen utnytter bare ca. 58—60 m/sek. av dette vann.

VB's eiendomsrett til og utbygging av fossen er ikke knyttet til noen konsesjon.

Kraften ble inntil siste verdenskrig anvendt til drift av et vanlig reduksjonsverk for aluminium, med beliggenhet like inn til kraftverket.

Dette reduksjonsverk kunne på grunn av sin beskjedne størrelse ikke lenger drives med lønnsomhet som vanlig reduksjonsverk etter krigen. Det ble derfor ombygget til et verk for fremstilling av Super Purity (S.P.) Aluminium (99,99+%).

Verkets totale kapasitet utgjør ca. 3 100 tonn pr. år, hvortil medgår ca. 75 000 000 kWh.

Produksjonen, som i 1948 bare andro til ca. 1 400 tonn, har stadig vært gjenstand for forbedringer og produktet ligger nå på et meget høyt og jevnt nivå.

Driften har vært under stadig rasjonalisering. Virksomheten beskjeftiger nå ca. 100 arbeidere med en funksjonærstab på ca. 25.

Råstoffet for produksjonen er vanlig aluminium, som leveres av BACO, vanligvis fra Det Norske Nitridaktieselskap, hvor BACO eier 50 pst. BACO er hele tiden eier av metallet, og overtar og selger det ferdige S.P. metall.

For dette betaler BACO til V.B. en forredlingsgodtgjørelse som inntil nå har ligget på kr. 2 250 pr. tonn og som i de 10 siste år har gitt V.B. en inntekt etter ordinære avskrivninger men før skatter av følgende størrelse:

1959/60	kr.	576 170
1960/61	»	1 090 294
1961/62	»	1 058 975
1962/63	»	422 272
1963/64	»	804 303
1964/65	»	1 040 768
1965/66	»	674 198
1966/67	»	495 000
1967/68	»	612 133
1968/69	»	691 797

hvilket gir et avrundet gjennomsnitt på kr. 746 000 pr. år.

Renteutgifter ved metallens lagring bæres av BACO.

Det skal tilføyes at i de ovenfor nevnte 10 år, hvor igjennom V. B. har hatt en tilfredsstillende fortjeneste, har avsetningsforholdene til

tider vært meget vanskelige, slik at det ikke er blitt noen fortjeneste av virksomheten på BACO's hånd.

Markedet for S. P. aluminium har nemlig til stadighet vist meget store fluktasjoner og vært preget av stor usikkerhet.

Således kan nevnes at V. B. den 2. februar 1969 hadde 2 557 tonn usolgt på lager, og utsiktene var så lite lovende at det ble fattet beslutning om å innskrenke produksjonen fra 3 100 tonn til 2 000 tonn ved å kutte ut 16 ovner.

Før man var kommet nevneverdig på vei med dette, snudde markedet totalt, og i begynnelsen av 1970 var hele produksjonen til og med for 1973 solgt.

BACO har funnet det meget vanskelig under slike forhold å være alene om produksjonen av S. P. metall ved V. B.

Til dette kommer at V. B.'s kraftstasjon er meget gammel og uhensiktsmessig, slik at det i høy grad er ønskelig å få den erstattet med en moderne stasjon som på en effektiv måte kan utnytte hele den disponible vannkraft i fossen.

Under de rådende forhold har imidlertid BACO ikke funnet det forsvarlig å gå til en slik investering på egen hånd.

Man har derfor sett seg om blant de større avtagere av S. P. metall for å få vedkommende nærmere knyttet til produksjonen og derved sikre en jevnere avsetning.

Blant dem man i denne forbindelse har vært i kontakt med, er nærmere forhandlinger blitt innledet med Vereinigte Aluminium Werke i Vest-Tyskland (VAW).

Den ordning man er kommet frem til er følgende:

BACO og VAW danner et nytt selskap, Vigeland Metal Refinery A/S (BMR) med sete i Vennesla, hvor de to aksjonærer har like antall aksjer. Selskapets styre blir å sammen-sette i henhold til aksjelovens og konsesjonslovens bestemmelser. Selskapets egenkapital vil bli på 8 mill. kroner.

VMR leier av V. B. det område med fabrikkbygninger, installasjoner og utstyr som anvendes for S. P. produksjonen, og overtar den fremtidige drift av denne virksomhet.

Videre leier VMR av V. B. den kraft som skal til for å drive produksjonen, levert fra V. B.'s kraftstasjon i Vigelandfossen. Man tar sikte på å øke produksjonen til det dobbelte, og i den forbindelse vil V. B. bygge ny kraftstasjon for å utnytte den fulle vannføring i Vigelandfossen.

Maskininstallasjonen ved den nye stasjon vil bli 26 000 kW, med mulighet for å produsere en 184 mill. kW.

Dette vil gi tilstrekkelig kraft for en årsproduksjon på 6 000 tonn av S. P. aluminium.

På grunnlag av tilgjengelig kraft fra den nåværende kraftstasjon vil det for øvrig snarest bli satt igang en foreløbig utvidelse av produksjonen på 1 000 tonn.

Råmetallet vil bli levert av BACO og VAW, og de to partnere vil overta hele produksjonen av S. P. metall i overensstemmelse med den foredlingsgodtgjørelse hver av dem betaler.

Man har også i tankene eventuelt å ta opp fremstillingen av andre metaller i elektrokemiske produkter, dersom det skulle vise seg lønnsomt.

I den forbindelse kan nevnes at det i dag foregår en fremstilling av metallet Gallium ved V. B. Dette fremkommer som et biprodukt ved S. P. produksjonen, og utvinnes med ca. 200 kg pr. år.

I perioder hvor VMR ikke selv legger beslag på hele kraftproduksjonen ved V. B.'s nye kraftstasjon, vil overskuddskraften bli solgt til andre kraftavtagere i distriktet, idet kraftstasjonen blir tilknyttet VAE's distribusjonsnett.

Den nye kraftstasjon er omkostningsberegnet til 26 mill. kroner. Finansieringen vil skje ved hjelp av V. B.'s egne disponible midler, innbetalinger fra de to partnere og lån fra diverse kredittinstitusjoner.

Den foreløbige utvidelse av produksjonen med 1 000 tonn pr. år er omkostningsberegnet til 3,75 mill. kroner, som vil bli innbetalt av VAW.

Kraften fra den nye kraftstasjon er beregnet å komme på 1,73 øre pr. kWh (regnet etter annuitetsprinsippet).

Det bemerkes at det nye selskap VMR ennå ikke er formelt stiftet, så nærværende ansøking skjer på vegne av selskapet under stiftelse.

Stiftelsen vil være i orden innen årets utgang og departementet vil bli holdt nærmere underrettet.

Under henvisning til det ovenstående vedlegges herved leiekontrakten mellom V. B. og VMR angående leie av fabrikkbygninger m. v., samt kraftleiekontrakten mellom V. B. og VMR, med ansøking om de nødvendige konsesjoner i medhold av konsesjonsloven av 14. desember 1917 kap. III og kap. IV.

Man skal tillate seg å nevne at bestillingen av maskineri og utstyr for den nye kraftstasjon må skje i nær fremtid, med de betydelige økonomiske forpliktelser for partnene som dermed er forbundet. Av den grunn er det sterkt ønskelig at nærværende konsesjonsandragende blir gitt den raskest mulige behandling.

Man tillater seg å anmode om at så må skje.»

I brev til NVE av 12. oktober 1970 har A/S Vigelands Brug meddelt at det søkes konsesjon på leie av 9 MW fra 1. januar 1971 og 26 MW fra ca. januar 1973 fra A/S Vigelands Brug.

Den nye kraftstasjonen er av selskapet ventet satt i drift i januar 1973.

3. Avtaler som aktes inngått mellom VMR og A/S Vigelands Brug.

3.1. Leieavtale om fabrikkbygninger m. v.

Ifølge denne avtale skal A/S Vigelands Brug stille til disposisjon for VMR det fabrikkområde under gnr. 5, bnr. 23 og 33 m. fl. i Vennesla med tilhørende fabrikkbygninger, lagerbygninger, kontorbygning, velferdsbygning, garasjer, boliger for arbeidere og funksjonærer med dertil hørende privat vannverk, samt feriehytter for arbeidere og funksjonærer og dessuten alle installasjoner

og alt utstyr, herunder Vigelands Brugs jernbanesidespor, som hittil har vært anvendt i forbindelse med fremstillingen av S. P. aluminium m. v. ved Vigeland.

I leieavtalen skal ikke inngå:

- a. Kraftstasjonen med tilhørende dammer og innretninger for kraftproduksjonen.
- b. Innmark, utmark og bygninger under Vigeland Hovedgård.
- c. Vann- og strandrettigheter i Otra elv.

Leieavtalen inneholder for øvrig en rekke bestemmelser om rettigheter og plikter for partene.

Avtalen skal gjelde i 30 år fra 1. januar 1971 med rett for VMR til å få den fornyet på de tidligere vilkår, forutsatt det oppnås nødvendig konsesjon og at VMR påtar seg slike eventuelle finansielle forpliktelser som er nødvendige for at leieforholdet kan fortsette.

3.2. Kraftleiekontrakt.

Ifølge denne kontrakt vil A/S Vigelands Brug påta seg å levere og VMR å motta all kraft fremstillet ved A/S Vigelands Brugs kraftstasjon i Vigelandsfossen, slik:

- a. fra 1. januar 1971, produksjonen fra den nåværende kraftstasjon, som er beregnet til 75 GWh pr. år, og
- b. fra det tidspunkt den nye kraftstasjon settes i drift, produksjonen fra den nye kraftstasjon, som er beregnet til 184 GWh pr. år.

I den tid som henhører under punkt a) ovenfor, skal VMR betale en pris tilstrekkelig til å dekke følgende poster:

1. Omkostningene med kraftens fremstilling og levering, herunder nedskrivning av maskiner og anlegg og slike reparasjoner og fornyelser som er nødvendige for å holde maskiner og anlegg i god stand, inntil den nye kraftstasjon er ferdig.
2. Alle utgifter, avgifter og forpliktelser som påhviler A/S Vigelands Brug som eier og bruker av kraftstasjonen, herunder skatter til stat og kommune, reguleringsutgifter og assuransepremier.
3. Alle slike ytterligere beløp som A/S Vigelands Brug og VMR til enhver tid blir enige om skal inngå i kraftleien.
4. Renter og andre nødvendige utbetalinger vedrørende forpliktelser som A/S Vigelands Brug har pådradd seg i forbindelse med kraftstasjonen, dog ikke tilbakebetaling av lån.

I den tid som hører under punkt b) ovenfor skal VMR betale en pris tilstrekkelig til å dekke i det vesentlige de samme poster som er nevnt under punktene 1—3 ovenfor, samt renter og forpliktelser i forbindelse med den nye kraftstasjon.

Kraftleiekontraktens varighet skal være 30 år fra 1. januar 1971 med rett for VMR til å kreve den forlenget på samme vilkår som for avtalen om leie av fabrikkbygninger m. v., jfr. pkt. 3.1. foran.

4. Avgitte uttalelser.

Søknaden har herfra på vanlig måte vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse.

Således har

4.1. Vennesla kommunestyre behandlet saken i møte 20. oktober 1970. Fra møteboken refereres følgende:

«Rådmannen har ingen betenkeligheter med å anbefale konsesjon, men anser tvert imot det som nå er i ferd med å skje, som en stor fordel for Vigelands Brug A/S og for bygda.

Vigelands Brug A/S er i dag et produksjonssted hvor det er satset på et eneste produkt, og hvor kjøperen er en eneste juridisk person, BACO, som har alle aksjene i bedriften. Salget finner sted i det øyeblikk det ferdige produkt kjøres inn på lager på bedriften.

I dag kan det vel sies at Vigelands Brug A/S for 2—3 år siden hadde en noe vanskelig periode med overfylte lagre, noe som i stor grad hang sammen med at vanlige smelteverk hadde tatt i bruk metoder som skaffer råaluminium med atskillig større renhetsgrad enn tidligere.

Det som nå vil skje er i korte trekk dette: BACO beholder aksjene i Vigelands Brug A/S. Brukets status blir som før. Så stiftes der et nytt selskap på fifty/fifty basis mellom BACO og det statskontrollerte tyske Vereinigte Aluminium Werke (V. A. W.). Dette selskap var tidligere en konkurrent til Vigelands Brug A/S. Det nye selskap får sete i Vennesla og leier så for en 30 års periode hele produksjonsutstyret på Vigelands Brug A/S samt all kraft fra kraftstasjonen. Kraftstasjonen blir fullt utbygd fra 75 mill kWh pr. år til 184 mill. kWh pr. år. Produksjonen av superaluminium blir utvidet, foreløpig med 1 000 tonn pr. år. Der vil alt i alt bli satset 32 mill. kroner. Endel nye arbeidsplasser kommer til, men det som kanskje er like viktig, er at Vigelands Brug A/S blir konsolidert, og en god del av de risikomomenter som var til stede ser ut til å bli fjernet.»

Etter innstilling fra formannskapet gjorde kommunestyret slikt enstemmig vedtak:

«Vennesla kommunestyre anbefaler at Vigeland Metal Refinery A/S under stiftelse med heimel i § 24 i ervervsloven av 14. desember 1967 blir meddelt konsesjon på leie av kraft fra Vigelands Brug A/S i samsvar med søknad av 10. september 1970 fra h.r.advokat Georg Lous.»

4.2. Fylkesmannen i Vest-Agder har i brev til NVE av 22. oktober 1970 meddelt:

«Vedlagt tillater jeg meg å sende særutskrift av vedtak i Vennesla kommunestyremøte den 20. oktober 1970 for så vidt angår behandlingen av søknaden fra det stiftende selskap, Vigeland Metal Refinery A/S, om konsesjon på kraftleie fra A/S Vigelands Brug.

Jeg slutter meg til kommunestyrets enstemmige anbefaling og råår til at konsesjonssøknaden innvilges.»

5. Hovedstyrets uttalelse.

A/S Vigelands Brug er et selskap med en aksjekapital på kr. 2 000 000 og sete i Vennesla. Samtlige aksjer eies av The British Aluminium Company Limited, London (BACO), som ervervet den like etter århundreskiftet.

A/S Vigelands Brug eier eiendommen Vigeland, gnr. 5, bnr. 23 og 33 m. fl. i Vennesla, hvorunder hører bl. a. Vigelandsfossen i Otra.

Verket ble etter siste krig ombygget til et verk for fremstilling av superaluminium. Dets totale kapasitet er oppgitt til ca. 3 100 tonn pr. år, hvortil medgår ca. 75 000 000 kWh.

Driften har vært under stadig rasjonalisering og bedriften beskjefstiger nå ca. 100 arbeidere og ca. 25 funksjonærer.

Råstoffet for produksjonen er vanlig aluminium, som leveres av BACO, vanligvis fra Det Norske Nitridaktieselskap, hvor BACO eier 50 pst. BACO er hele tiden eier av metallet, og overtar og selger det ferdige metall. For dette betaler BACO til A/S Vigelands Brug en foredlingsgodtgjørelse som inntil nå har ligget på kr. 2 250 pr. tonn.

Som ledd i en utvidelse av produksjonen og bygging av ny kraftstasjon er det forutsatt stiftet et nytt selskap — Vigeland Metal Refinery A/S — med sete i Vennesla, hvor de to aksjonærer BACO og det statskontrollerte Vereinigte Aluminium Werke har like antall aksjer. Selskapets egenkapital vil bli på 8 mill. kroner.

Det nye selskap skal leie av A/S Vigelands Brug det område med fabrikkbygninger, installasjoner og utstyr som anvendes for produksjonen av superaluminium, og skal overta den fremtidige drift av denne virksomhet.

Videre er forutsetningen at det nye selskap skal leie av A/S Vigelands Brug den kraft som skal til for å drive produksjonen, levert fra Vigelands Brugs kraftstasjon i Vigelandsfossen. Det tas sikte på å øke produksjonen til det dobbelte, og i den forbindelse vil A/S Vigelands Brug bygge ny kraftstasjon for å utnytte den fulle vannføring i Vigelandsfossen. Maskininstallasjonen ved den nye stasjon

er oppgitt å ville bli 26 000 kW, med mulighet for å produsere ca. 184 mill. kWh.

Den foreløpige utvidelse av produksjonen med 1 000 tonn pr. år er omkostningsberegnet til kr. 3 750 000, som vil bli innbetalt av det tyske selskap.

Kraften fra den nye kraftstasjon er beregnet å komme på 1,73 øre/kWh (regnet etter annuitetsprinsippet).

Stiftelsen av det nye selskap er ifølge søknaden regnet å ville være i orden innen årets utgang.

Som bilag til søknaden fulgte leiekontrakten som aktes inngått mellom A/S Vigelands Brug og det nye selskap angående leie av fabrikkbygninger m. v. samt kraftleiekontrakten mellom de samme parter.

Ifølge kraftleiekontrakten skal A/S Vigelands Brug levere og det nye selskap motta all kraft som fremstilles ved kraftstasjonen i Vigelandsfossen, således:

- a) fra 1. januar 1971, produksjonen fra den nåværende kraftstasjon, som er beregnet til 75 mill. kWh pr. år, og
- b) fra det tidspunkt den nye kraftstasjon settes i drift, produksjonen fra den nye stasjon, som er beregnet til 184 mill. kWh pr. år.

I brev av 12. oktober 1970 har A/S Vigelands Brug meddelt at det søkes konsesjon på leie av 9 MW fra 1. januar 1971 og 26 MW fra ca. januar 1973.

Hovedstyret har etter dette for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot at et nytt selskap under stiftelse, Vigeland Metal Refinery A/S, gis tillatelse til å leie i alt inntil 9 000 kW fra 1. januar 1971 og i alt inntil 26 000 kW fra ca. januar 1973 fra A/S Vigelands Brug.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover en 10-års periode som vanlig, regnet fra 1. januar 1971.

Tillatelsen foreslås gitt med vilkår om at styrets flertall, formannen innbefattet, skal være norske statsborgere.

For øvrig foreslås tillatelsen gitt på vanlige vilkår, herunder med vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: kWh/8760 = kW og om 10 pst. konsesjonskraft til kommuner.

Det vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Hvorvidt det i tillegg til disse vilkår skal inntas vilkår om selskapets kapitalsammensetning, jfr. lovens § 23, pkt. 1, annet ledd, og

vilkår av industripolitisk art for øvrig, forsettes nærmere vurdert av departementet.

Et eksemplar av søknaden med bilag er av Elektrisitetsdirektoratet ekspedert Vassdragsdirektoratet til underretning for så vidt angår byggingen av den nye kraftstasjonen og om det i den forbindelse er nødvendig med tillatelse etter vassdragslovens bestemmelser.

Som svar har Vassdragsdirektoratet i ekspedisjon av 16. november 1970 til Elektrisitetsdirektoratet meddelt følgende:

«Under henvisning til E's ekspedisjon av 9. d. m. vedrørende ovenstående bemerkes at den nåværende utbygging antagelig helt fram til 1947 har kunnet utnytte alt vatn i Vigelandsfossen, o: en må ha hatt hel tørrlegging av fossen i deler av året. V er derfor av den mening at utvidelsen må kunne gjennomføres uten noen offentlig tillatelse.»

Angående det elektriske høyspenningsanlegg har direktør Engenes ved A/S Vigelands Brug opplyst hit underhånden, at dette selskap fortsatt vil stå som eier og ansvarlig for driften av dette anlegg, slik at det ikke skulle være nødvendig med konsesjon for det nye selskap etter loven av 19. juni 1969.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 30. november 1970.»

Departementet skal bemerke:

A/S Vigelands Brug er et selskap med en aksjekapital på kr. 2 000 000 og sete i Vennesla. Samtlige aksjer i selskapet innehas av The British Aluminium Company Limited, London (BACO).

A/S Vigelands Brug eier eiendommen Vigeland, gnr. 5, bnr. 23 og 33 m. fl. i Vennesla, hvorunder bl. a. hører Vigelandsfossen i Otra.

A/S Vigelands Brug har bygget en kraftstasjon i Vigelandsfossen, og driver nå — ved hjelp av kraften fra denne — ca. 75 mill. kWh pr. år — et verk for fremstilling av superaluminium. Nåværende kapasitet ved verket er oppgitt til ca. 3 100 tonn pr. år.

A/S Vigelands Brugs kraftstasjon i Vigelandsfossen er meget gammel, og med sikte på utvidelse av produksjonen ved bedriften til det dobbelte — ca. 6 000 tonn pr. år — har man nå planlagt å bygge en ny kraftstasjon for å utnytte den fulle vannføring i Vigelandsfossen.

I denne forbindelse skal stiftes et nytt selskap — A/S Vigeland Metal Refinery — med sete i Vennesla og med en egenkapital på 8 mill. kroner. I dette nye selskapet skal BACO og Vereinigte Aluminium Werke (VAW), Vest-Tyskland, delta med en halvpart hver av aksjene.

Maskininstallasjonen i den nye stasjonen i Vigelandsfossen er planlagt til 26 000 kW med mulighet for å produsere ca. 184 mill. kWh pr. år. Den nye kraftstasjonen skal komme i stedet for den nåværende kraftstasjon i fossen.

Den nye kraftstasjonen i Vigelandsfossen er omkostningsberegnet til 26 mill. kroner, og det er meningen at de to partnerne i A/S Vigeland Metal Refinery A/S — BACO og VAW — skal delta i finansieringen.

Kraften fra den nye stasjonen er beregnet å komme på 1,73 øre/kWh (regnet etter annuitetsprinsippet).

Som det fremgår skal det nye selskap Vigeland Metal Refinery A/S stå for driften av raffineringverket i Vennesla, og skal leie av A/S Vigelands Brug det fabrikkområde som hører under gnr. 5, bnr. 23 og 33 m. fl. i Vennesla med tilhørende fabrikkbygninger og andre bygninger, installasjoner og utstyr i samsvar med et med konsesjonssøknaden fremlagt utkast til leieavtale mellom partene, som gjelder i 30 år fra 1. januar 1971.

Kraftstasjonen med tilhørende dammer og anlegg for kraftproduksjonen inngår ikke i leieavtalen. Søknaden fra Vigeland Metal Refinery A/S om konsesjon etter konsesjonslovens kap. III gjelder erverv av bruksrett til fast eiendom i samsvar med nevnte leieavtale. Selskapet opplyses å være stiftet på konstituerende generalforsamling 10. desember 1970.

I forbindelse med driften av verket skal Vigeland Metal Refinery A/S leie av A/S Vigelands Brugs kraftstasjon i samsvar med et fremlagt utkast til kraftleiekontrakt.

For så vidt angår søknaden om konsesjon på bruksrett til Vigelands Brugs faste eiendommer bemerkes at departementet har fullmakt til å meddele slik konsesjon. Hvis kraftleiekonsesjonen blir meddelt, vil departementet gi konsesjon på bruksretten i det vesentlige på følgende vilkår:

1. Vigeland Metal Refinery A/S skal være et selvstendig norsk aksjeselskap med sete i Norge. Styrets flertall, herunder formannen, skal være norske statsborgere.

Selskapets vedtekter og endringer i disse skal være undergitt departementets godkjenning.

2. Inntil 50 pst. av selskapets aksjer kan eies av J. Moutrey Ltd., England, og inntil 50 pst. av selskapets aksjer kan eies av Vereinigte Aluminium Werke A. G., Tyskland.

Enhver overdragelse av aksjer til utenlandske rettssubjekter må godkjennes av departementet.

Selskapets aksjeprotokoll skal angi samtlige aksjonærers statsborgerskap, eventuelt sete.

3. Selskapet skal drives etter sunne forretningsmessige prinsipper.

Selskapet må ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn produksjon av høyraffinert aluminium (super purity aluminium) ut fra aluminium av renhet 99,5 pst. samt metallet gallium.

Selskapet skal under ellers like forhold raffinere metall produsert i Norge. Departementet kan etter søknad dispensere herfra.

4. Forretningsforbindelsen med J. Moutrey Ltd. og Vereinigte Aluminium Werke A. G. og selskaper disse har tilknytning til, skal være basert på reelle priser og de for det norske selskap gunstigst mulige vilkår. I denne forbindelse fastsettes følgende:

- a) Den foredlingsgodtgjørelse som skal betales til selskapet for den foredlingsvirksomhet som selskapet utfører, skal fastsettes ut fra hensynet til at selskapet bør kunne fremvise et forretningsmessig resultat overensstemmende med hva den kunne forventes om selskapet hadde vært eid av innenlandske aksjonærer.

Foredlingsgodtgjørelsen blir å forelegge departementet til godkjenning.

Likeledes blir fremtidige endringer av foredlingsgodtgjørelsen å godkjenne av departementet. Under enhver omstendighet blir foredlingsgodtgjørelsen hvert femte år, regnet fra konsesjonens meddelelse, å forelegge departementet for revurdering.

- b) Import av maskiner og annet produksjonsutstyr m.v. må ikke uten samtykke fra departementet finne sted til priser som ligger over vanlige markedspriser.
- c) Avtaler om å yte vederlag for økonomisk eller annen assistanse, må godkjennes av departementet.
5. Selskapet plikter å underkaste seg den kontroll med overholdelsen av konsesjonsvilkårene som departementet finner nødvendig. Departementet kan kreve utgifter hermed dekket av selskapet.
6. For overtredelse av konsesjonsvilkårene fastsetter departementet en løpende mulkt på kr. 2 000 — to tusen kroner — pr. dag. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen til-

bakekalles, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Som det fremgår søker Vigeland Metal Refinery A/S videre i samsvar med nevnte kraftleiekontrakt, konsesjon på å leie fra A/S Vigelands Brug 9 MW fra 1. januar 1971 og 26 MW fra januar 1973, således:

- a) fra 1. januar 1971, produksjonen fra den nåværende kraftstasjon, som er beregnet til 75 mill. kWh pr. år, og
- b) fra det tidspunkt den nye kraftstasjonen settes i drift, produksjonen fra den nye stasjonen, som er beregnet til 184 mill. kWh pr. år.

Angående kraftleiekontrakten vises til hovedstyrets foranstående bemerkninger.

Etter det foreliggende vil departementet i tilslutning til hovedstyret rå til at Vigeland Metal Refinery A/S gis den søkte konsesjon på å leie fra A/S Vigelands Brug i henhold til det fremlagte utkast til kraftleiekontrakt inntil 26 MW fra 1. januar 1971 og inntil 26 MW fra det tidspunkt da den nye kraftstasjon i Vigelandsfossen kommer i drift, forutsetningsvis fra ca. januar 1973.

Konsesjonen foreslås meddelt på følgende vilkår:

«1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1981.

2. Styre, kapital m.v.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket. Styrets flertall, formannen innbefattet, skal være norske statsborgere.

For øvrig skal de vilkår om styre, kapital, virksomhet m.v. som måtte bli inntatt i den konsesjon selskapet trenger for å erverve bruksrett til A/S Vigelands Brugs faste eiendommer også gjelde for kraftleiekonsesjonen.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir

det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{kWh}{8760} = kW.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

For øvrig leveres kraften så langt det passer på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for konsesjonæren. Uenighet om leveringsvilkårene avgjøres av departementet.

Vilder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene eller overskridelsen av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Anlegg og drift av den nye kraftstasjon vil være undergitt konsesjonsplikt i henhold til lov av 19. juni 1969 om bygging og drift av elektriske anlegg, og man forutsetter at A/S Vigelands Brug sender inn nødvendig søknad.

Industridepartementet

tilrår :

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV meddeles Vigeland Metal Refinery A/S tillatelse til å leie inntil 9 000 kW fra 1. januar 1971 og inntil 26 000 kW fra januar 1973 fra A/S Vigelands Brug .

Tillatelsen meddeles på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 8. januar 1971.

2. Bjerka-Plura.

(Ytterligere statsregulering av Bjerka-Plura m.v. Kongelig resolusjon 23. august 1968. Planendring meddelt ved Industridepartementets brev av 5. januar 1970 og manøvreringsreglement fastsatt ved kongelig resolusjon 12. november 1970.)

Industridepartementets samtykke 4. mars 1971.

Under henvisning til forslag i NVE's brev 16. februar 1971, jnr. 1889/69—V samtykker departementet i at punkt 1. h i overnevnte manøvreringsreglement gis følgende endrede ordlyd:

«Avløpet fra Finnbakkbekken fra kote 445 — nedbørfelt 8,6 km² — kan overføres til Store Målvatn gjennom driftstunnelen for Bjerka kraftverk. Når vassføringen i Leir-elva ved samløpet med Finnbakkbekken er mindre enn 0,3 m³/sek., skal det tappes minst 0,3 m³/sek. gjennom eller forbi Bjerka kraftverk. Kotehøyden referer seg til tegning SBP—17150.»

Departementet har lagt til grunn at endringen er av formell art og ikke går ut over det som er omfattet av tillatelsen av 23. august 1968 med en endring vedrørende minstevass-

føring som er fastsatt ved departementets brev av 5. januar 1969.

NVE anmodes om å underrette alle som har fått meddelelse om planendring av 12. november 1970 om den endelige formulering av bestemmelsen i manøvreringsreglementet.

3. A/S Tofte Cellulosefabrik.

(Konsesjon på Kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 23. mars 1971.

Selskapets søknad av 11. juni 1970.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved A/S Tofte Cellulosefabrik tillatelse til å leie inntil 7 200 kW fra Hurum El-verk til drift av selskapets anlegg i Hurum kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 1980.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den

utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med 1. juli 1970.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.»

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, og som skal erlegges fra og med 1. juli 1970, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Opgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes som tidligere innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldepikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvorefter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

4. Mosjøen Veveri A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen
26. mars 1971.

Selskapets søknad av 18. september 1970.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Mosjøen Veveri A/S tillatelse til å leie inntil 5 000 kW fra Midt-Helgeland Kraftlag A/L til drift av selskapets anlegg i Vefsn kommune.

Konsesjonen gis på følgende velkår:

«1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 1980.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis

brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med 1. juli 1970.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner to tusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, og som skal erlegges fra og med 1. juli 1970, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Opgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes som tidligere innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldepikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvorefter erverv av aksjer eller parter

som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37, i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

5. Tune Papirfabrikk A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen
26. mars 1971.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Tune Papirfabrikk A/S tillatelse til å leie inntil 2 000 kW fra A/S Hafslund til drift av selskapets papirfabrikk i Tune kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1980.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den

utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra det tidspunkt selskapet overtok driften.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn om den var beregnet overensstemmende med reglene i ervervsloven av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum, skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller inskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.»

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, og som skal erlegges fra det tidspunkt selskapet overtok driften av anlegget i Sarpsborg, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Oppgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes innsendt til Industridepartementet innen utgangen av mars måned hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldeplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvoretter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 9.

6. A/S Statlandbruket.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 30. mars 1971.

Selskapets søknad av 4. november 1969.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved A/S Statlandbruket tillatelse til å leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk til drift av selskapets anlegg i Namdalseid kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiefor-

holdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1980.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Begrensning i tillatt erverv av norsk bartrevirke pr. år m. v.

A/S Statlandbruket skal ikke erverve mer enn 30 000 fm³ norsk bartrevirke pr. år, heri inkludert virke fra egne skoger. Med norsk bartrevirke forstås rundvirke, hugget flis, bakhon og annet sagbruksavfall av bartre.

Selskapet kan etter innhentet samtykke fra Industridepartementet erverve norsk virke utover det fastsatte kvantum når det ikke kan anvises kjøpere til visse tømmerpartier.

Leieforedling må ikke finne sted.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

5. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

6. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke lig-

ger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på, medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 8, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Oppgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes som tidligere innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldingsplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd § 37 a, hvorefter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 9.

7. Larvik Smelteverk.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 1. april 1971.

Selskapets søknad av 16. november 1970.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret

for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Larvik Smelteverk, avdeling av A/S Sandnes Aducerverk, tillatelse til å leie inntil 7 000 kW fra Vestfold Kraftselskap til drift av selskapets anlegg i Larvik.

Konsesjonen gis på følgende vilkår.

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1981.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om

dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte

treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 8, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Opgave vedrørende selskapets styre aksjekapital og aksjonærer m. v. bes som tidligere innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldepplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvoretter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av departementets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

8. Christiania Spigerverk.

(Tillatelse til å foreta overføring av avløp fra nedbørfelt ved Stavvatn i Risevassdraget i Sogn og Fjordane fylke til driftstunnelen for Svelgen IV.)

Kgl. res. av 2. april 1971.

Christiania Spigerverk fikk ved kongelig resolusjon av 17. januar 1969 tillatelse til erverv, reguleringer og overføringer i Norddals-

vassdraget m. v. i Flora og Bremanger kommuner i Sogn og Fjordane fylke i forbindelse med bygging av kraftstasjonen Svelgen IV.

Selskapet har i brev datert 12. juni 1970 søkt om tillatelse til overføring av avløpet fra 2 nedbørfelt på i alt 4,4 km² ved Stavvatn i Risevassdraget til driftstunnelen for kraftverket.

Ianledning av søknaden har departementet mottatt følgende innstilling datert 23. februar 1971 fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet:

«Hovudstyret har teke imot følgjande søknad dagsett 12. juni 1970:

«Vi viser til St. prp. nr. 84 (1967—1968) og til kongelig resolusjon av 17. januar 1969, og tillater oss herved å søke om overføring av ytterligere to felt til Svelgen IV, nemlig felt kalt Stavvatn og et felt mellom Stavvatn og inntak Handkleelv (bekkeinntak 1).

Overføringen har vært utredet av vår konsulent ingeniør A. B. Berdal, og vi tillater oss å referere fra hans utredning av 27. mai 1970:

«Utbyggingsplan.

Det henvises til vedlagte tegninger: nr. 292-064 og -065.

1. Dydologi.

For begge feltene er det regnet et spesifikt avløp på 145 l/sek. pr. km². Nedslagsfeltene tilsammen er mellom 4,3 og 4,4 km².

Det henvises for øvrig til vedlagte tabell som gir en oversikt over nedslagsfelt, spesifikt avløp og gjennomsnittlige årlige avløp for de felt som omfattes av konsesjonen for Svelgen IV, samt de nye felt som denne søknaden gjelder.

2. Overføring.

De to felt denne søknad gjelder har sitt utløp til Risevatn. Planen går ut på å overføre det vesentligste felt via et inntak i Stavvatn. Overføringen skjer ved en tunnel på ca. 450 m. Denne tunnelen vil ha sitt utløp på en fjellhulle som faller i nord-østlig retning. Fra tunnelutløpet leder vannet ned til bekkeinntaket for det østligere felt ved mindre tiltak nedover på fjellhyllen. Det er sett på stedet at dette lar seg gjennomføre med rimelige midler uten at det er mulig å beskrive i detalj hvordan arbeidet vil bli utført. Det vil dreie seg om en kombinasjon av sprengning av fjellgrøft og støping av mindre ledevegger.

Det østligere felt tas inn ved et normalt bekkeinntak, og vannet ledes ned en sjakt til passende høyde for en tunnel som sprennes videre fra inntak Handkleelv som andyet på tegningen.

Begge inntakene vil bli søkt gjort så enkle og billige som mulig, men vil begge ha en stengemulighet i form av bjelkestengsel og dessuten en grov varegrind.

Overføringen vil altså medføre at Stavvatn senkes permanent såpass at man ikke mister vann av betydning ut det gamle utløpet.

3. Grunnforhold.

Det er bart fjell i dagen overalt.

4. Transportforhold.

Tunnelen frem til bekkeinntak for det østlige felt vil sprenges som en forlengelse av tunnelen frem til Handklevatn. Fra tunnelen sprenges en skrånning ca. 45 grader opp til inntaket. Transport for inntaks-konstruksjonene skjer gjennom tunnelen og opp sjakten.

For overføringen fra Stavvatn vil man anvende helikoptertransport.

5. Kraftproduksjon.

På basis av avløpsmålinger for Norddalsvassdraget, er det foretatt en produksjonsberegning, både for anlegget med overføringer som det er gitt konsesjon på og produksjonen ved den nye overføring som denne søknad gjelder. Beregning som er foretatt ved hjelp av EDB viser en økning i vinterproduksjonen på ca. 6 GWh, en økning av sommerproduksjonen på ca. 8 GWh, tilsammen ca. 14 GWh.

6. Kraftpris.

De totale anleggsomkostninger er beregnet til følgende:

Overføring av Stavvatn inkl. tiltak for å lede vannet ned til bekkeinntaket for østenforliggende felt	kr. 1 220 000
Overføring av østenforliggende felt	» 1 480 000
	<u>I alt kr. 2 700 000</u>

Dette gir en utbyggingspris pr. kWh på ca. 20 øre.»

Skader og ulemper.

Ved kongelig resolusjon av 17. januar 1969 har vi fått tillatelse til å overføre 14,0 km² av et samlet nedslagsfelt til Risevatn på ca. 32 km². (Hydrologiske undersøkelser i Norge oppgir 31,6 km². Målinger på våre kart opp tatt i forbindelse med utbyggingen viser 32,5 km².) Tilleggsfeltene vi nå søker om å få overført til Svelgen IV er på 4,4 km².

Begge de nevnte nedslagsfelt ligger i et avsidesliggende, nakent fjellterreng, praktisk talt uten ferdsel, og reguleringen vil derfor virke lite sjenerende.

Det antas at de relativt beskjedne inngrep i naturen som denne overføring vil medføre, vil forårsake minimale skader på jord, beite og annen eiendom.

Den reduserte vannføringen som følge av tillegsoverføringene, kan muligens få noe betydning for fisket i Risevatn. Under gunstige forhold har sjørreten kunnet gå opp til Risevatn. Vannet fra feltet mellom Stavvatn og inntak Handkleelv går inn i Handkleelven. Overføringen av nedslagsfeltet sammen med overføringen fra Handkleelven meddelt i kongelig resolusjon av 17. januar 1969, vil

føre til at vassføringen i Handkleelven blir sterkt redusert. Dette kan medføre noe skade på gyteplassen ved elvens utløp i Risevatn.

Det antas ikke at området ved elven fra Stavvatns utløp i Risevatn har betydning som gyteplass, da elven faller som foss ut på dypt vann.

Eiendomsforhold.

Rettighetene til begge felt ligger i felles-eie og eies av følgende:

Per Ove Rise, gnr. 38 bnr. 1 i Bremanger.
Odd og Johannes Rise, gnr. 38 bnr. 3 i Bremanger.

Petra Rise, gnr. 38 bnr. 4 i Bremanger.
Bjarne Rise, gnr. 38, bnr. 5 i Bremanger.

Med de utvidelser av fabrikanlegget som pågår vil vi totalt ha bruk for en kraftmengde på 700 GWh. Vår egen produksjon etter utbyggingen av Svelgen IV med tillegg av nåværende kontrakter, vil gi oss et under-skudd på 100 GWh. Vi har forsøkt å oppnå langsiktige kontrakter om kraftleveranser både hos statskraftverkene og fylket, men vi har ikke fått noe endelig løfte om dette. Det er derfor av meget stor betydning at vi kan skaffe oss mer kraft ved egen produksjon.

Maskininstallasjon og magasin for Svelgen IV er stor nok til å gi en meget god utnyttelse av tillegsoverføringene.

Det utdrag av vår søknad som skal averteres i lokalaviser i fylket, vil vi foreslå blir avvertert i følgende aviser :

Firdaposten, Florø,
Firda Folkeblad, Florø,
Fjordenes Tidende, Måløy.

Vi fremsender denne søknad med bilag i 10 eksemplarer gjennom Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Kopi av søknaden med bilag er sendt Per Ove Rise, Odd og Johannes Rise, Petra Rise og Bjarne Rise samt advokatene Bjarne Danielsen, Voss, og Atle Standal, Florø, som allerede er orientert om disse planer.»

I søknaden er gjeve denne oppstillinga av nedbørfelt m. v.:

Felt	Areal km ²	Spes.avløp l/s km ²	Arsavløp mill. m ³
Storebotnvatn (ekskl.)			
Blåbrevatn	35,4		
Nedre Storebotn- vatn	3,5		
Svartebotn	4,8		
Bekkeinntak Vasskaret	9,8		
Bekkeinntak Handkleelv	4,2		
Sum nytta felt ..	57,7	149	271,3
Stavvatnet	4,4	145	20,1
	<u>62,1</u>		<u>291,4</u>

Søknaden har vore kunngjord i lokalpressa og i Norsk lysingsblad, og har vore handsama i distriktet med følgende resultat:

Bremanger kommunestyre handsama søknaden i møte 21. august 1970 og rår til at konsesjon vert gjeven. Konsesjonøren må tilpliktas å setja ut eit høveleg tal sjøaureyngel i Risevatnet kvart år. Dersom eit skjøn finn at det gjev betre løysing med å setja ut setjefisk, vil kommunestyret gi skjønnet valet mellom setjefisk—sjøaure-yingel.

Gulenfjordane og Botnane Fiskarlag har gjeve denne fråsegna dagsett 20. juli 1970:

«I høve regulering av Risevassdraget til Svelgen IV vil fiskarlaget be Bremanger kommunestyre vere verksom på at ogso denne regulering saman med utbygging, regulering og overføring av Nordalsvassdraget til Svelgen IV, kan få uheldige fylgjer for fiske i alle dei tre Gulenfjordane. Fiskarlaget vil ogso gjere kommunestyret kjendt med at overføring av so store mengder ferskvatn har innverknad på islegging av Gulenfjordane.

I dei fyrste tre åra etter utbygginga av Indrehusvassdraget var det ikkje gytetorsk i Midtgulen bortsett frå Vinspollen, og når ein tenkjer på kor store mengder vintertorsk det var fiska tidlegare er det klårt at utbygginga førde til tap for dei som tidlegare dreiv fiske der.

Kommunestyret har kanskje kjennskap til at det ogso i Nordgulen vart fiska mykje gytetorsk for godt og vel tjuge år sidan.

Dei som no driv fiske i Sørgulen og Midtgulen er redd for at sjøen her kan verte ulageleg som gytteplass for torsk og skrei slik at den vil halde seg burte frå dei gamle gytteplassane i ei årrekke framover. Ja det er ogso mogeleg at den vert burte for alle tider.

Dersom det syner seg at vinterfisket minkar av, eller tek heilt slutt, må kommunestyret rekna med at det vert kravt erstatning frå konsesjonsfondet, som er avsett med det formål å betale erstatning, millom anna, til dei som lid tap i si næring. Isen skapar ogso større vanskar for fiske og ferdsla no enn den gjorde før. Kommunestyret må vere merksom på at desse isvanskane kan verte endå større for dei som bur på veglause strender, og vere førebudde på å erstatte dette på ein eller annan måte.»

Bremanger innlandsfiskenemnd har i brev til Bremanger formannskap, dagsett 10. august 1970, halde fram:

«I høve Spigerverket sin søknad om vidare overføringar i Risevassdraget til Svelgen IV, var Innlandsfiskenemnda innkalla til møte den 7. august d. å.

Då berre ein av nemndlemene møtte kunne møtet ikkje fremjast. Eg kan soleis berre for

min eigen del uttale meg om saki, men eg skriv av til slutt eit tidlegare vedtak om reguleringar i Risevassdraget.

Dette vedtaket tykkjer eg i dag er på eit svakt plan, og eg ville i nemndi gjera eit sterkare framlegg, truleg slik:

(at Spigerverket vert pålagd å setja ut yngel i Risevatnet, tildømes 20 000 årlegt. Ørretyngel.)

Eg grunnjev dette med at med so store overføringar frå Risevatnet som no er planlagt, vert vassføringa frå vatnet so liti at sjøøuren aldri meir kjem til å koma seg opp i Risevatnet.»

«Møte i Bremanger innlandsfiskenemnd den 27. august 1965.

Sak 2: Reguleringar og overføring av øvre Nordalsvassdraget og ein del Risevassdraget.

Samr. vedtak:

Nemnda rår til at søknaden vert stetta.

Men då dei stadane som ein interessert sportsfiskar og naturelskar etter kvart minskar, so må søkjaren av slikt løyve plikte seg til å verna og halda vedlag dei noverande høve til fiske som er i dette vassdraget.»

Bjarne Rise har gjeve denne fråsegna dagsett 15. juli 1970:

«Kart og planer over dette felt vart framlagt i skjønnsretten 23. juni 1970. I Christiania Spigerverks søknad av 12. juni 1970 står følgende:

«Det er sett på stedet at dette lar seg gjennomføre med rimelige midler uten at det er mulig å beskrive i detalj hvordan arbeidet vil bli utført. Det vil dreie seg om en kombinasjon av sprengning av fjellgrøft og støping av mindre ledevegger.»

Når der skal sprenges fjellgrøft, så vil eg opplyse at dette sprengningsarbeid kjem til å foregå midt i eit beitefelt for sau. Beitetida er frå slutten av mai til 1. oktober. Hvis sprengningsarbeidet skal utførast på same måte som når Smelteverket bygde veg fram til påhugget til Norddalsvassdraget, vil det bli så mykje steinflis at feltet vert ubrukeleg til beitefelt. Hvis dette arbeid settes i gang i beitetida, og transporten skal gå med helikopter, vil sikkert beitedyra gå til høg fjellet, og det kan verta vanskeleg å finna dei att.

Desse skadevirkningar vert så store for bruksnr. 5 at eg vil legge ned forbud mot all grøftesprengning i dette felt. Likeså helikoptertransport i beitetida.»

Elektrisitetstforsyninga i Sogn og Fjordane har ikkje noko særskilt å merke til søknaden, jfr. påskrift av 5. september 1970 og Sogn og Fjordane fylke seier seg samd i dette i påskrift 17. s. m.

Landbruksdepartementet og Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske har i fråsegner 11. og 4. november 1970 sagt seg samd i denne fråsegna frå fiskerikonsulen-

ten i Vest-Norge, dagsett 26. oktober 1970:

«Under gunstige vannføringsforhold kan sjøaure og kanskje også laks gå opp i Risevatn og gyte i den nedre del av Handkleelven som renner ut i Risevatn. De produktive arealer er imidlertid meget små, bortsett fra selve vannet. Fiskemulighetene er meget små i elven mellom Risevatn og sjøen. I det hele et nokså begrenset system.

Ved kongelig resolusjon av 17. januar 1969 fikk Christiania Spigerverk tillatelse til å overføre to større felt fra Risevassdraget. Denne reguleringen alene er såpass betydelig at laks- og sjøaurefisket tilnærmet må regnes som totalskadet. Den omsøkte tilleggsregulering vil således påføre små ytterligere skader på lakse- og sjøaurefisket. Den eneste tenkelige skade som kan oppstå er manglende rekruttering til Risevatn ved at gyttemulighetene blir tørrelagte. Dette må kompenseres gjennom utsettingspålegg både av innlandsfisk og laks og sjøaure.

Den kongelige resolusjon av 17. januar 1969 inneholder betingelser som dekker nødvendige tiltak ved omsøkte regulering. Det er derfor ikke nødvendig med egne betingelser for denne tilleggsregulering for å avbøte skadene på fisk og fisket, da en forutsetter at betingelsene i kongelig resolusjon av 17. januar 1969 også gjelder omsøkte regulering.»

Kommunaldepartementet har ingen merknader til søknaden, jfr. brev av 4. november 1970.

Hovudstyret sine merknader:

Ved kongeleg resolusjon 17. januar 1969 fekk Christiania Spigerverk konsesjon på å tileigna seg Norddalsvassdraget og løyve til å regulere Storebotnvatn med eit magasin på 141 mill. m³ og vidare løyve til å gjennomføre nokre mindre overføringar. Fallet Storebotnvatn—Svelgen på 359 m blir nå utbygd i Svelgen IV med ein maskininstallasjon på 50 MW og ein produksjon i eit medelår på 197 GWh. Kraftverket vil nytta avløpet frå eit samla nedbørfelt på 57,7 km² med eit årsavløp på 271,3 mill. m³. Konsesjonssaka er handsama i St. prp. nr. 84 for 1967—68 som ein syner til vedkomande ytterlegare detaljar. Anleggsarbeida tok til hausten 1969, og det reknast med 3 års byggetid.

Den søknad som ligg føre, gjeld overføring av avløpet frå 4,4 km² nedbørfelt Stavvatn til driftstunnelen for kraftverket. Det reknast med eit årsavløp på 20,1 mill. m³, og ein auka produksjon i Svelgen IV på ca. 14 GWh pr. år til ein kostnad på ca. kr. 2 700 000 eller ca. 19,3 øre/kWh. Etter reglane i § 3 i reguleringslova blir kraftauken ca. 2 390 nat.-hk.

Nedbørfeltet til Risevatn blir då minka frå no 18 til 13,6 km². Opprinneleg var nedbørfeltet på 32 km², men ved konsesjonen av 17. januar 1969 blei det gjeve løyve til å overføre

avløpet frå 14 km². Etter fråsegna frå fiskerikonsulenten i Vest-Norge tyder den gjevne konsesjon nær på totalskade på laks- og sjøaurefisket i Risevassdraget. Denne søknaden tyder då lite meir skade for so vidt. Noko kompensasjon gjennom utsettingspålegg både av innlandsfisk, laks og sjøaure kan det likevel bli spørsmål om, og dei fiskerisakkunnige krev berre at det vilkår om fiske som gjeld for konsesjonen av 17. januar 1969 blir utvida til å omfatte denne overføringa og. Kommentarene frå Gulenfjorden og Botnane Fiskarlag ser Hovudstyret som ei fråsegn som gjeld heile Svelgen IV utbygginga. Det er eventuelt ei sak for skjønnet å vurdere skader på fjordfisket og mogelege isulemper på fjorden.

Elles er det peika på at ei beiteområde for sau kan få skade for skuld steinsprut frå sprengningsarbeid.

Hovudstyret finn at skadene er små samanlikna med føremunene og rår til at søknaden blir stetta. Med omsyn til Stavvatn er det søkt om å få senke dette permanent «såpass at man ikke mister vann av betydning ut det gamle utløpet». Ein har teke opp spørsmålet om ei avgrensa senking med søkjaren sin tekniske konsulent. Ein er blitt ståande ved 2,0 m. og rår til at dette blir godkjent. Hovudstyret finn det naturleg at desse overføringane blir sett på som ei utviding av konsesjonen av 17. januar 1969 og rår til at dei vilkåra som då blei fastsett blir gjort gjeldande for desse overføringane og. Ein gjer merksam på at det er Landbruksdepartementet som tek avgjerd om utsetjing av yngel m.v. og ikkje skjønnet slik som Bremanger kommunestyre er inne på.

Saksdokumenta følgjer.

Handsama i møte 22. februar 1971.»

Hovedstyrets forslag til nytt manøvreringsreglement er sålydende:

«1.	Storebotn- vatn	Vatnet nedenfor
I. Regulering.		
Naturlig sommer- vasstand, kote	378,4	373,0
Øvre regul.grense, kote . .		378,4
Nedre regul.grense, kote .	315,4	376,4
Reguleringshøyde, m	63,0	2,0

II. Overføring.

Vatnet nedenfor Storebotnvatn, nedbørfelt oppgitt til 3,5 km², og nabofeltet østenfor, oppgitt til 4,8 km², overføres fra Norddalsvassdraget og Storebotnvatn.

Øvre del av de to tilløpsbakkene i østenden av Risevatn føres inn i driftstunnelen

mellom Storebotnvatn og Svelgen. For nordre bekk er nedbørfeltet oppgitt til 9,8 km² (ovenfor ca. kote 415) og for søndre bekk 4,2 km² (ovenfor ca. kote 400).

Avløpet fra Stavvatn på ca. kote 580 sammen med en østenforliggende bekk, nedbørfelt i alt ca. 4,4 km², overføres til driftstunnelen via inntaket fra søndre bekk, og Stavvatn senkes permanent 2,0 m.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke økes, ellers kan tapping skje etter kraftverkets behov.

3.

Det skal påses at flomløpet ikke blir tilstoppet av is eller liknende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det skal føres protokoll over manøvreringen, og avleste vasstander observeres og noteres. Nedbørshøyder, temperatur m. v. skal likeledes observeres og noteres hvis dette blir forlangt.

Avskrift av protokollen sendes ved hver måneds utgang til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om forståelse av dette reglement avgjøres med bindende virkning av departementet.

6.

Viser det seg at vasslippingen etter reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endringer i reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

D e p a r t e m e n u t e t skal bemerke:

Christiania Spigerverk fikk ved kongelig resolusjon av 17. januar 1969 tillatelse til erverv, reguleringer og overføringer i Norddalsvassdraget og Risevassdraget i Sogn og Fjordane i forbindelse med bygging av Svelgen IV, bl. a. tillatelse til regulering av Storebotnvatn og til å foreta visse mindre overføringer, jfr. St. prp. nr. 84 for 1967—68,

Innst. S. nr. 190 for s. å. og «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1969 side 9 flg.

Christiania Spigerverk søker nå om tillatelse til overføring av avløpet fra nedbørfelt ved Stavvatn på ca. 4,4 km² i Risevassdraget til driftstunnelen for Svelgen kraftverk og til permanent senkning av Stavvatn.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet anbefaler at senkningen av Stavvatn blir satt til 2 meter. NVE har i den foreliggende sak etter omstendighetene ikke funnet det nødvendig å besørge kunngjøring av melding om foreløpige undersøkelser etter vassdragsreguleringslovens § 4 a.

Kraftinnvinningen ved overføringen er beregnet til 2 390 nat.-hk. Man regner med en produksjonsøkning i Svelgen IV på ca. 14 GWh pr. år.

Omkostningene ved overføringen er anslått til 2,7 mill. kroner, og utbyggingsprisen blir således 19,3 øre pr. kW/t.

Den omsøkte overføring vil medføre at Risevassdragets nedbørfelt blir redusert fra ca. 18 til ca. 13,6 km². Det terreng som overføringen etter planen skal finne sted i, har en meget sparsom vegetasjon og er lite beferdet. Det er påpekt at et beiteområde for sau kan bli skadet som følge av sprengningsarbeider i forbindelse med anlegget.

Gulenfjordane og Botnane Fiskarlag har fremholdt muligheten av at den planlagte overføring sammen med de reguleringer og overføringer som det blir gitt tillatelse til ved kongelig resolusjon av 17. januar 1969, kan få uheldige virkninger for fisket i de 3 Gulenfjordene og at overføringen kan få innvirkning på isleggingen av disse.

Fra fiskerisakkyndig hold er det gitt uttrykk for at tilleggsoverføringen vil påføre laks- og sjørrettfisket i Risevassdraget små ytterligere skader.

Bremanger kommunestyre har anbefalt at den foreliggende søknad blir imøtekommet.

Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane fylke samt Kommunaldepartementet har ikke hatt noe å bemerke til søknaden.

Industridepartementet er enig med Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet i at ulempene ved overføringen må anses som små i forhold til fordelene, og man foreslår derfor at Christiania Spigerverk gis den omsøkte tillatelse.

Hovedstyret har foreslått at de vilkår som er oppstilt for konsesjonen av 17. januar 1969 blir gjort gjeldende også for tilleggsoverføringen.

Da konsesjonen av 1969 både gjaldt erverv av vassfall og regulering, og den nå anbefalte konsesjon angår en mindre overføring, vil

departementet foreslå at det fastsettes noe forenklete vilkår. Vilkårene om konsesjonstid og om konsesjonsavgiften er de samme som før. Vilkår om forsamlingshus er etter omstendighetene sløyfet. For øvrig er det foreslått slike endringer som er nødvendige for å bringe vilkårene i samsvar med reguleringsloven slik den lyder etter lovendringen av 19. juni 1969.

Utkastet til vilkår blir etter dette sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gjelder til 17. januar 2029. Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til statens konsesjonsavgiftsfond av kr. 1,50 pr. nat.-hk beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 3,50 pr. nat.-hk, beregnet på samme måte.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som vannkraften tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 7, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert

enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende Regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum, og vassbyggingsarbeidene og reguleringene må fullendes og full drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt, stor kr. 200 pr. dag, om vedkommende frister oversittes.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet, til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartementet. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre.

Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende.

Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell angivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning

og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det og på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vegger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Vegger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten med mindre departementet trefter annen bestemmelse.

De stedlige myndigheter skal tas med på

råd ved valg av trasé for de forskjellige anleggsveger.

11.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringen, overføringen av vassfallenes utbygging, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte, og de skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til årlig å sette ut i de vassdrag som berøres av reguleringene, overføringene og utbyggingen yngel og/eller settefisk, herunder også utvandringsferdige unger av laks og sjøaure, etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Dette kan videre bestemme at konsesjonæren skal delta med partsinnskudd i felles anlegg for yngel og/eller settefiskproduksjon for distriktet.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de vassdrag som berøres av reguleringene, overføringene og utbyggingen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

13.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart og planer som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysninger om hvordan målingene er utført.

14.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige utgifter og ulemper — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller

på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3, eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med én gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

15.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av departementet fastsatte regler.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 2, 4 og 7 eller nærværende posts 1. eller 2. ledd medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 12, post 17, 2. ledd.

16.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning de i henhold til konsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

17.

Til skjønn i anledning av overføringen skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

18.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.»

Departementet vil dessuten tilrå at det fastsettes nytt manøvreringsreglement for regulering av Storebotnvatn m. v. overensstemmende med hovedstyrets forslag. Departementet har underhånden av Vassdragsvesenet fått opplyst at de foreslåtte nedringer i koteangivelsene i post 1 I i manøvreringsreglementet utelukken- de refererer seg til det forhold at det er foretatt nyere høydemålinger, og at forandringene følgelig ikke innebærer noen endring av de faktiske forhold som ligger til grunn for den vedtatte utbyggingsplan.

Det forutsettes at departementet som vanlig er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og å foreta derav følgende endringer av manøvreringsreglementet.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 tillates Christiania Spigerverk å foreta overføring av avløp fra nedbørfelt ved Stavvatn i Risevassdraget i Sogn og Fjordane fylke til driftstunnelen for Svelgen IV på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 2. april 1971.
2. Det fastsettes nytt manøvreringsreglement for regulering av Storebotnvatn i Flora kommune m. v. i samsvar med utkast inntatt i ovennevnte tilråding, som gjeldende inntil videre.

9. Røldal-Suldal Kraft A/S.

(Tillatelse til erverv og regulering av Røldal-Suldal-vassdraget m. v. Kongelig resolusjon av 21. desember 1962. Regulering av Finnabuvatn. Fristforlengelse.)

Industridepartementets tillatelse av 14. april 1971.

Deres brev av 30. oktober 1970.

Departementet finner i medhold av vassdragsreguleringslovens § 12, pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 28. juni 1946 å kunne gi tillatelse til forlen-

gelse av den fullføringsfrist som er fastsatt i post 3 i vilkårene for ovennevnte tillatelse med 5 år når det gjelder regulering av Finnabuvatn. Reguleringsarbeidene skal således være fullført innen 21. desember 1974.

10. Sør-Trøndelag Kraftselskap.

(Tillatelse til erverv og regulering m. v. i Arnevikelv i Åfjord kommune, Sør-Trøndelag fylke.)

Kgl. res. av 7. mai 1971.

I brev av 1. februar 1968 fremmet Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk, når Sør-Trøndelag Kraftselskap, søknad om tillatelse til regulering av Storvatnet i Arnevikelva, Åfjord i Sør-Trøndelag, for utnyttelse i Mørre Kraftverk. Det er også søkt om tillatelse til ekspropriasjon av fallrettigheter og av nødvendige rettigheter og grunn for utbyggingen. I anledning søknaden har Hovedstyret, Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, avgitt følgende uttalelse datert 12. juni 1970:

«Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk. Ekspropriasjon, erverv og regulering av Arnevikelv (Storvatn) i Åfjord.

Hovedstyret har mottatt følgende søknad datert 1. februar 1968:

«I henhold til Lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 (nr. 17) og vedtak i Sør-Trøndelag fylkesutvalg den 24. januar 1968 søkes med dette om tillatelse til å foreta følgende regulering og overføring:

Regulere Storvatn i Sørødal i Åfjord kommune i Sør-Trøndelag mellom kote 85,5 og 74,5 i alt 11 m, unntatt den sørøstre Vika, Skjærbuvatn, som reguleres mellom kote 85,5 og 84,5, i alt 1 m, og overføre Storvatnets samlede avløp i tunnel til Mørre kraftverk med avløp i Mørrefjorden.

De ovenfor nevnte tiltak ønskes gjennomført som et ledd i Sør-Trøndelag Elektrisitetsverks plan for utbygging av Mørre kraftanlegg.

Med hensyn til virkningene av reguleringen og utbyggingen viser en til vedlagte utredninger.

Den energi som innvinnes ved utbyggingen vil bli nyttet til den alminnelige elektrisitetsforsyning i fylket.

En søker om tillatelse uten tidsbegrensning. For å gjennomføre utbyggingen av Mørre kraftverk med de ovenfor nevnte tiltak, søkes etter Lov om vassdragene av 15. mars 1940 (nr. 3) om rett til å erverve nødvendig grunn og rettigheter.»

I henhold til den vedliggende utredning datert 21. desember 1967 omfatter nedbørfeltet 166 km², og etter beregninger ut fra observasjoner ved Rødsjø VM er gjennomsnittlig år-

lig avløp 59,3 l/sek./km² tilsvarende 310,6 mill. m³ pr. år. Nedbørfeltet ligger fra 85 til ca. 665 m o. h. Området sies å ha typisk kystklima med milde vintre og hyppige småflommer. Dette gjør at en oppnår betydelig vinterproduksjon med «det beskjedne magasin som her oppnås».

Det framgår videre av utredningen at planleggingen og forundersøkelsene har omfattet flere alternative utnyttelsesmåter. Til dels omfatter utredningene også det sønnenforliggende Stjørnavassdraget. I denne forbindelse skal sistnevnte vassdrag holdes utenfor, idet en utnyttelse av dette ikke berøres av den foreliggende søknad.

Alternativene for Arnevikelv — ovenfor Storvatn kalt Sjørdalselv — omfatter:

1. Utbygging som omsøkt: Storvatn-Afjord samt et øvre fall Amunddalsvatn—Lillevatn.
2. Utbygging fra Amunddalsvatn via Storevatn mot nabovassdraget Stordalselva i nord.

Etter overslag fra 1964 vil alternativet under 1 gi ca. 30,2 GWh sommerkraft, 70,7 GWh vinterkraft σ : totalt 101 GWh til ca. 32 øre/kWh. Alternativet under 2 gir ca. 15,9 GWh sommerkraft, 54,6 GWh vinterkraft σ : totalt ca. 70,5 GWh til ca. 22,7 øre/kWh.

Alternativet nevnt under 1 kan også ifølge utredningen utvides med overføring fra Stjørnavassdraget tilsvarende ca. 75 GWh/år i middel. Det angis imidlertid å bli relativt kostbar kraft.

Om alternativvalget sies det i utredningen bl. a.:

«Utbygging av Amunddalselva til Stordalselva, alternativt til Lillevatn i Sjørdal, forutsetter at det lages et kunstig magasin i Amunddalen på minst 30 mill. m³. Dette medfører at tre gårdsbebyggelser og store arealer av dyrket og dyrkbar mark blir satt under vatn. En har derfor valgt en utbygging som ikke betinger magasin i Amunddalen.

Ved utbygging av fallet fra Storvatn til Mørrefjorden kan reguleringen begrenses til regulering av Storvatn. Det magasin som her kan innvinnes er i underkant av hva som er ønskelig, men på grunn av de spesielle klimatiske forhold, og ved samkjøring med kraftverk med bedre regulering, vil en de fleste år ikke tape nevneverdig vatn.

Et mulig 2. byggetrinn i vassdraget ville bli å bygge ut fallet fra Amunddalen til Lillevatn med et kunstig magasin i Amunddalen. Det vil da være økonomisk å overføre Storvatn i Rømma til Amunddalen.»

Videre siteres fra utredningen:

«Beskrivelse av Mørre kraftverk. Reguleringen.

For Mørre kraftverk er hele magasinet lagt

i Storvatn i Sjørdal. Det er forutsatt å senke vatnet 11 m, fra kote 85,5 til kote 74,5. Senkingen vil bli muliggjort ved at driftstunnelen for kraftverket føres ut i sjøen på tilstrekkelig dybde. Ved Arnevikelvas utløp vil det bli bygget en terskel på kote 85,5. Det innvinnes derved et magasin på 27 mill. m³ som utgjør $27 \cdot 100 = 2700$ pst. av midlere årlige avløp fra Storvatnet.

For å unngå utrasing av dyrket mark ved senkingen av Storvatnet, forutsetter en å begrense reguleringen i Skjærbuvatnet, vika i Storvatnets sydøstre ende, til 1 m, dvs. at reguleringen her blir mellom kote 85,5 og 84,5.

Dette oppnås ved at en stenger av sundet mellom Skjærbuvatnet og Storvatnet med en dam og sprenger en kanal på østsiden av sundet hvor en har fjell. Kanalbunnen legges på kote 84,5. Storvatnet har et areal på 3,5 km² og største dybde er 40 m. Bebyggelsen rundt vatnet består av fire gårdsbruk, noen hytter og en seter. I vestenden og delvis i sydøstenden går den dyrkede mark helt ned til stranda, ellers er det skogbevokst rundt vatnet.

Kraftverket.

Inntaket blir i selve Storvatnet. Inne på land sprenges en vertikal sjakt for lukeføringer og over sjakten støpes et lukehus i armert betong. Tunnelen avstenges med en rulleluke med ca. 10 km² lysåpning og i lukehuset plasseres et hydraulisk spill for manøvrering av luken. Luken vil bli fjernstyrt fra kraftstasjonen. Grovvaregrinden er forutsatt plassert nedstrøms luken.

Tilløpstunnelen får en lengde på ca. 3 870 m og et tverrsnitt på ca. 14 m². Hele tunnelen er forutsatt drevet fra kraftstasjonsområdet. Påhugssted og kotehøyde for tverrslaget til tunnelen vil avhenge av driftsutstyret.

Fordelingsbassenget. Tilløpstunnelen blir ved kraftstasjonen liggende så lavt at det ikke blir nødvendig med noe nedre kammer. Fra grindkammeret sprenges en 9 m² skråsjakt opp i dagen. Øvre kammer utformes ved en utvidelse av sjakten på ca. kote 90.

Trykksjakten sprenges fra stasjonen opp til grindkammeret i 45°. Tverrsnittet blir ca. 7 m² og lengden 25 m. I sjakten innstøpes stålør med $d_i = 2,25$ m og tykkelse 10 mm. Foran rørintaket i grindkammeret plasseres en finvaregrind. Tverrslaget for tilløpstunnelen som kommer inn i grindkammeret avstenges med en betongpropp med kjøreport for utkjøring av eventuelle løsmasser fra tunnelen.

Kraftstasjonen plasseres i fjell med adkomst ved en ca. 45 m lang 20 m² tunnel. I stasjonen er forutsatt plassert aggregat med nødvendig apparatanlegg og transformator. 66 kV-anlegget plasseres i et bygg i dagen utenfor adkomsttunnelen. Strømmen føres ved oljekabel fra transformatoren gjennom adkomsttunnelen til apparatanlegget.

Aggregatet blir på 15 MW ytelse med en vertikal Francis-turbin på 20 000 hk direkte koblet til en trefasegenerator på 18,5 MVA.

Avløpstunnelen blir ca. 200 m lang med samme tverrsnitt som tilløpstunnelen. Den vil bli drevet fra et tverrslag som grener av fra adkomsttunnelen, alternativt fra eget tverrslag

til ca. midt på tunnelen. Den avstenges med luker bak sugerøret og ved utløpet i sjøen.

Kraftledninger — vegar.

Kraftledningene.

66 kV linjen som forsyner den nordre del av Fosen ender like ved Mørre kraftstasjon med nedtransformering til 20 kV. Det er forutsatt å føre denne linje inn i bygget for apparatanlegget for Mørre kraftstasjon med felles arrangement for kraftstasjonen og transformatorstasjonen.

Strøm til anleggsdriften blir å ta ut fra nåværende transformator ved Mørre.

Vegbygging.

Riksveg nr. 715 går like forbi anleggstedet ved kraftstasjonen. Det blir her nødvendig å bygge en kort stikkveg bort til anlegget. Videre vil det bli nødvendig å forsterke gårdsvegen forbi inntaket for å få fram lukeutstyret. Vegbygging utover dette er ikke nødvendig for anleggsdriften og driften av kraftverket.

Energiproduksjon.

Under forutsetning av en maskininstallasjon på 15 MW og med et magasin i Storvatnet på 27 mill. m³ vil en få en midlere energiproduksjon pr. år på 55,2 GWh, fordelt på 21,1 GWh om sommeren og 34,1 om vinteren.

På grunn av lite magasin og sterkt varierende klima- og nedbørforhold, vil produksjonen variere mye fra år til år. Vinterproduksjonen vil på grunn av mildværsperioder om vinteren ligge forholdsvis høyt de aller fleste år.»

De samlede kostnader er beregnet til 16,5 mill. kroner o: en utbyggingspris på 30 øre/kWh.

Reguleringsarbeider er oppført med kr. 750 000. Erstatninger for fall, skader og ulemper, skjønn m. m. er da medregnet.

Reguleringen og utbyggingsens virkninger er beskrevet slik:

«Midlere årlig avløp fra Storvatnet for 22 årsperioden 1916—1938 er 310,6 mill. m³. En har ikke funnet det økonomisk lønnsomt å regulere andre vatn enn Storvatnet for denne utbygging. En oppdemming av Storvatnet har en sett bort fra da det vil medføre at store arealer dyrket mark ved Storvatnet og Lillevatnet blir satt under vatn. Hele reguleringen er derfor forutsatt innvunnet ved senking. På grunn av at dybden i den del av vatnet hvor tunnelen munnar ut bare er 12—13 m, har en begrenset senkingen til 11 m. En ytterligere senking vil medføre en betydelig forlengelse av tilløpstunnelen.

Innvunnet magasin ved 11 m seking er 27 mill. m³, dvs. en magasinprosent på:

$$\frac{27 \cdot 100}{310,6} = 8,7 \text{ som gir en regulert vassføring på 41 pst. etter bestemmende reguleringskurve for Rødsjø.}$$

Innvunnet nat.-hk ved reguleringen er beregnet til ca. 3 500 hk.

Vassførings- og vannstandsendringer.

Ovenfor Storvatnet vil det ikke bli noen endring i vassføringen.

Vannstanden i Storevatnet vil variere maksimalt mellom kote 85,5 og 74,5. En vil fra senhøsten få en gradvis senking av vatnet til vårløsningen tar til, men det er ikke alle år at en kommer ned på laveste reguleringsgrense da en de aller fleste år har større og mindre vinterflommer.

På grunn av den lave reguleringsgrad vil vatnet bli fylt tidlig på vårsiden og under normale forhold holdt noenlunde fullt hele sommerhalvåret inntil vintertappingen tar til.

Arnevikelva vil bli sterkt berørt og få en betydelig redusert vassføring. Resterende felt ved utløpet i sjøen blir ca. 8 km², dvs. bare 4,6 pst. av tidligere felt. Når magasinet er fullt vil en ved flommer som er større enn 20 m³/sek. (maks. vassf. for kraftverket) få endel flomvatn i elva.

Ulemper og skader.

Ferdsel.

Det foregår endel tømmer- og vedtransport på isen over Storvatnet. Denne transport vil bli noe vanskeliggjort etter reguleringen ved opp- og nedkjøring på isen hvor det er brattlendt. Likeså vil det bli noe besværlig med båtoppdrag ved senket vannstand.

Flotning.

Arnevikelva har tidligere vært benyttet som fløtningselv. I dag er flotning lite aktuelt for tømmeravvirkning ovenfor utløpet fra Storvatnet og er begrenset til virket som naturlig grenser til elva. Flotningen her vil bli vanskeliggjort etter reguleringen.

Isforhold.

Ovenfor Storvatnet vil ikke reguleringen ha noen virkning på isforholdene. For Storvatnets vedkommende vil forholdene for islegging ikke bli vesentlig endret etter reguleringen. Vansker vil oppstå langs strendene og ved holmene hvor det er brattlendt og ujevn bunn.

I Arnevikelva har det enkelte vintre oppstått isdammer som har ført til skader langs vassdraget. Disse ulemper antar en vil bli redusert etter reguleringen.

Fiske.

Storvatnet er et middels bra fiskevatn med ørret og røye. Det drives vanlig stangfiske samt oter- og garnfiske. Beste fiske er garnfiske etter rør om høsten.

En må regne med noe reduksjon i fangst og oppvekst i vatnet etter reguleringen.

I Arnevikelva fiskes endel smålaks. Det er bygget en liten laksetrapp i elva som muliggjør laksoppgang inntil 1,5 km fra sjøen. Etter reguleringen må en anta at laksefisket og oppvekstmulighetene for laks må avskrives helt.

Erosjon — utrasninger.

Ved senkingen av Storvatnet antar en at det vil bli endel mindre utrasninger og erosjon ved bekkeutløpene. Hvor dette vil få større omfang, forutsetter en å forbygge eller legge om utløpene. En vesentlig del av strandlinjen har fjell i dagen, bortsett fra i Skjær- buvatnet hvor senkingen begrenses til 1 m for å unngå utrasning av dyrket mark.

Steintipper.

Endel av de utsprengte steinmasser vil bli benyttet til vegbygging. Resten vil bli plassert i en tipp som legges på udyrket mark inn til ura ved kraftstasjonsområdet og utplaneres.

Torrlegging.

Reduksjon av vassføring i Arnevikelva vil muligens i nedbørfattige perioder vanskeliggjøre drikkevannsforsyningen til de som har uttak fra elva og til dyr på beite.

Eiendomsforhold.

Arnevikelva, området omkring Storvatnet og berørte områder for inntak driftstunnel, avløp og kraftstasjon, eies av private grunneiere.»

Søknaden har vært kunngjort på lovbestemt måte — bl. a. to ganger i Norsk lysingsblad den 28. februar og 1. mars 1968 — og har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Afjord kommunestyre fattet i møte 6. mars 1969 følgende enstemmige vedtak:

«De vassdragsreguleringer konsesjonssøknaden gjelder, blir i sin helhet innenfor Afjord kommunes grenser. Reguleringen vil medføre endel ulemper, skader og inngrep i private grunneieres herligheter og rettigheter. Kommunestyret forutsetter at konsesjonæren blir pålagt å yte erstatning for disse ulemper, skader og inngrep og blir pålagt plikt til å foreta visse foranstaltninger som kompensasjon for inngrepene i de privates rettigheter og almenhetens interesser.

Kommunestyret vil spesielt nevne:

1. *Manøvreringsreglementet.*

Kommunestyret har ingen merknad til det forslag til manøvreringsreglement som er vedlagt konsesjonssøknaden.

2. *Sikringstiltak.*

Kommunestyret forutsetter at konsesjonæren plikter å utføre sikringstiltak ved strandsoner i vassdraget — dersom det viser seg å oppstå fare for utglidninger m. v. som følge av reguleringen.

3. *Tiltaksveger.*

Reguleringen av vassdraget vil medføre at det blir utilstrekkelig med fløtningsvatn fra og med Storvatnet og ned til sjøen. Reguleringen vil også i stor grad vanskeliggjøre adkomsten til skogen på nordre side av Storvatnet. Eventuell slipping av fløtningsvatn antas å gi så usikre muligheter etter reguleringen at konsesjonæren må tilpliktes å bygge nødvendige tiltaksveger som erstatning for at fløtningsmulighetene må avskrives og for de framtidige usikre isforhold og landingsforhold ellers i Storvatnet. Det vises til de forhandlinger som pågår mellom S.T.E.V. og grunneierne (skogeierne) om en ordning med anlegg av tiltaksveger, og kommunestyret vil anbefale at det søkes å komme fram til en tilfredsstillende løsning ved minnelig avtale. I motsatt fall forutsettes at spørsmålet må avgjøres ved skjønn.

Grendevegen til Osa og Vassodden ble fullført i 1968 med en anleggskostnad på kr. 43 504,26. Etter avtale som er inngått mellom eierne av Osa og Vassodden og Afjord kommune, skal eierne av Osa og Vassodden hver betale kr. 4 000 av anleggskostnaden samt være ansvarlig for vegens framtidige vedlikehold. En antar at S.T.E.V. vil nytte denne vegen i forbindelse med anleggsdriften og eventuelt også i forbindelse med anleggenes tilsyn og vedlikehold. S.T.E.V. må derfor ta opp forhandlinger med eierne av Osa og Vassodden om betingelser for bruk av vegen. I tilfelle disse får en tilfredsstillende ordning, vil Afjord kommune for sin del ikke kreve noen erstatning i denne forbindelse.

4. *Fiske.*

Arnevikelva må avskrives som lakselv som følge av reguleringen. Likeså vil mulighetene for innlandsfiske i Storvatnet blir sterkt redusert. Kommunestyret forutsetter at de private innehavere av fiskerettighetene får erstatning for dette tap. Da oppvekstmulighetene for laks i vassdraget faller bort, vil dette også redusere tilgangen på laks i sjøen. I denne forbindelse bør konsesjonæren tilpliktes:

- å bekoste fullføring av det som gjenstår av utbygging av laksetrappet i Stordalselva — eventuelt andre vassdrag innen kommunen. Videre eventuelt årlig tilskott til Afjord kommune til vedlikehold av disse laksetrappet.
- etter nærmere bestemmelse å bekoste utsetting av laksengel og/eller settefisk i vassdrag i kommunen og eventuelt delta i andre produksjonsfremmende tiltak for laksefisket i kommunen. Herunder bør et sentralanlegg for klekking og oppdrett av laks og sjøørret vurderes.
- etter nærmere bestemmelse å yte årlige tilskott til fremme av innlandsfisket i kommunen. Dette kan skje ved egne tiltak eller ved årlige tilskott som disponeres etter nærmere bestemmelse av innlandsfiskeremnda i Afjord.

5. *Vassforsyning.*

I tilfelle reguleringen fører til tap av vasskilder til nødvendig vassforsyning for bebyggelse og til dyr på beite, må konsesjonæren tilpliktes å bekoste tilfredsstillende vassforsyningsanlegg.

6. *Verdiforringelse på hyttetomter.*

Det må ansees på det rene — særlig for Storvatnets vedkommende — at det vil virke naturskjemmende. Dette vil få særlig betydning for de eksisterende hytter og for grunneiernes framtidige muligheter for salg av hyttetomter. Det forutsettes at det blir gitt erstatning for disse ulemper.

7. *Steintipper, fyllmasser, opprydding.*

Det forutsettes at konsesjonæren blir pålagt ved utførelsen av anleggene — i den utstrekning det kan skje uten urimelige utgifter og ulemper — å dra omsorg for at arbeidene blir utført på en slik måte at det virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plasseringen av stein og jordmasser må skje i sam-

råd med kommunen og vedkommende grunneier. Kommunen må også forbeholdes framtidig rett til å nytte overfløidige stein- og jordmasser, og disse masser må — dersom det kan skje med rimelig kostnad — plasseres slik at de blir lett tilgjengelige for opplasting og bortkjøring. Konsesjonæren må pålegges plikt til forsvarlig opprydding etter anleggsarbeidet når det er fullført.

8. Konsesjonsavgift.

Avgiften forutsettes fastsatt i samsvar med vanlig praksis.

9. Sosiale tiltak.

Kommunestyret forutsetter at departementet tar nærmere stilling til mulige pålegg om sosiale og helsemessige tiltak i forbindelse med anleggsdriften. Kommunestyret vil i denne forbindelse be om at det vurderes hvorvidt konsesjonæren kan pålegges å gi et nærmere fastsatt tilskott til Afjord kommune i forbindelse med bygging av pleieavdeling på Å i Afjord som er under planlegging. Det regnes med at denne avdeling vil få ca. 30 sengeplasser og vil medføre en kapitalutgift for kommunen på ca. 1½ mill. kroner. En ber videre om at det blir vurdert om konsesjonæren kan yte et nærmere fastsatt tilskott til svømmehall ved Aset skole — som også er under planlegging og som vil medføre en kapitalutgift for kommunen på vel 1 mill. kroner.

Under forutsetning av at det blir tatt tilhørlig hensyn til det som er nevnt foran, vil kommunestyret anbefale at den omsøkte konsesjon blir gitt.

For øvrig vil kommunestyret slutte seg til de uttalelser som er avgitt av Afjord jordstyre, Afjord skogråd, Afjord skogutvalg og Afjord innlandsfiskeremnd.»

Afjord jordstyres vedtak 5. februar 1968 lyder slik:

«Etter det en forstår av foreliggende planer og redegjørelse vil jordbruksinteressene bli vesentlig berørt av reguleringen. En vil derfor sterkt påpeke at reguleringen ikke må bli utført slik at den normale vannstand i Storvatn og Lillevatn blir høyere enn den er nå. Og likeså at det ved store flommer bør sørges for ekstra avløp slik at reguleringen ikke forårsaker større oversvømmelser enn det har vært før. Dette begrunnes med at mye jord, særlig rundt Lillevatn, før ligger lågt i forhold til vatnet og som derfor ikke tåler noen ytterligere vannstigning. Det er jord og skog som sammen danner næringsgrunnlaget for de bruk som blir berørt av reguleringen. En vil derfor påpeke at det må bygges skogsveier til erstatning for de transportmuligheter som har vært fra skogen ved framkomst over Storvatn og ved fløting i Arnevikelva. Likeså er det en forutsetning at det blir gitt full erstatning for den forringelse som eiendommene vil få ved at det på grunn av senkingen ikke blir mulighet for salg av hyttetomter. En vil også påpeke at det må tas med i erstatningen fiske og de muligheter for utvikling av fiske som reguleringen forhindrer som utbygging av lakse-trapper med muligheter for å få laks langt innover i dalføret.

Under forutsetning av at de ovenfor nevnte forhold blir etterkommet vil en anbefale at konsesjon blir gitt.»

Afjord skogråds vedtak i møte 18. mars 1968 lyder slik:

«Med den regulering av vassdraget som er foreskrevet i søknaden vil det ikke bli tap av skoggrunn ved selve reguleringen, men det kan bli endel utglidninger og ras, særlig ved utløp av bekker som følge av senking av Storvatnet. Videre kan regnes med endel anleggsskader.

Reguleringen vil ikke få annen innvirkning på tilveksten enn der skoggrunn går tapt ved eventuelle utglidninger, ras eller anleggsskader.

Fløting av tømmer og ved fra Sjørdalsområdet har tidligere foregått ved fløting til sjøen fra hele området. I de siste 20 år er det i alt fløtet ca. 17 000 m³ tømmer og slip. Det har også vært fløtet en del ved, men en har ikke oversikt over hvor stort kvantum det kan dreie seg om. Fløtingen av ved har avtatt i de siste årene.

I 1963 ble den nye Sjørdalsvegen kjørbær med bil fra riksvegen ved Mørreaunet til Storbukta ved Storvatnet. Det ble da opparbeidet opptaksplass og en mindre opplagsplass for tømmer og ved. Skogsvirke fra området ved Storvatnet og ovenfor ble da opptatt og transportert med bil fra opptaksplassen ved Storbukta. Når den nye Sjørdalsvegen blir ferdig antar en at opptaksplassen ved Storbukta bare vil bli benyttet for området ved Storvatnet.

I området langs vassdraget nedenfor Storvatnet er en helt avhengig av fløting.

Laksefiske og oppvekstmulighetene for laks i Arnevikelva må avskrives helt etter reguleringen. Da oppvekstmulighetene for laks i vassdraget blir avskrevet, må en regne med redusert tilgang på laks i sjøen.

Som følge av reguleringen vil mulighetene for fiske i Storvatnet bli betydelig redusert.

Etter at den nye Sjørdalsvegen ble framført til Storvatnet, ble det åpnet muligheter for salg eller bortbygging av hyttetomter. Disse muligheter vil bortfalle ved reguleringen, da et nedtappet vatn vil virke skjæmmende, og en alminnelig ferdsel etter vatnet vil bli umuliggjort.

Den planlagte regulering av Storvatnet og overføring av vassavløp til tunnel vil gripe sterkt inn i grunneiernes muligheter for en økonomisk utnyttning av sine eiendommer. Sammenlignet med den energimengde som innvinnes, og som forhåpentlig vil komme distriktet til gode, vil Afjord skogråd tilrå at søknaden blir innvilget. Dog under forutsetning av at det blir gitt full erstatning for tap og ulemper som oppstår i forbindelse med de tiltak som må settes i verk ved utbygging av Mørre kraftverk. En vil spesielt peke på at det må bygges skogsveg som kompensasjon for avskrevet fløtingsvatn i Arnevikelva og uregelmessig vannstand i Storvatnet.

En antar at eventuell slipping av fløtingsvatn ikke er fullgod løsning av problemet.»

Afjord skogutvalg uttaler følgende i vedtak datert 18. mars 1968:

«Skogutvalget vil spesielt vise til at senkning av Storvatnet og reduisering av vassføringen i Arnevikelva vil gjøre det meget vanskelig for fremdriften av skogsvirke. Dette kan tildels kompenseres ved at det bygges skogsveger. Skogutvalget forutsetter at det blir truffet nødvendige tiltak og utbetalt nærmere fastsatte erstatning — slik at de berørte grunneiere blir holdt skadesløse.

Under denne forutsetning vil skogutvalget anbefale at den omsøkte konsesjon blir innvilget.»

Åfjord Innlandsfiskenemnd har fattet dette vedtaket i møte 22. mars 1968:

«Innlandsfiskenemnda i Åfjord vil uttale at en regner med at Storvatnet vil bli å måtte avskrive som fiskevatn etter reguleringen — dog er det vel mulig at det kan opprettholdes en bestand av røye.

Storvatnet har hittil vært et godt fiskevatn med bestand av både røye og aure.

Forutsatt at grunneierne som støter til vassdraget får fulle erstatninger for de tap som oppstår ved reguleringen — vil Åfjord innlandsfiskenemnd anbefale at omsøkte konsesjon blir gitt.»

Sør-Trøndelag fylkesskogråd har gitt denne uttalelse datert 18. april 1969:

«Reguleringen vil ikke legge beslag på noen særlige områder med produktiv skogmark, men den vil gripe ganske sterkt inn i grunneiernes muligheter for å kunne nytte ut sine eiendommer. Nedenfor Storvatnet — i Arnevikelva — har virket tidligere vært fløtet. Dette må en nå trulig helt avskrive. Storvatnet har tidligere vært benyttet til fløting og til adkomst om vinteren. Dette må trulig også avskrives. Utnyttelsen av området til friluftsmål vil også reduseres på grunn av dårligere fiske og dårligere hyttetomter.

Ulempene for skogsdriften vil stort sett kunne elimineres ved bygging av vegger.

En er kjent med at Sør-Trøndelag E-verk har tilbudt å bygge en del vegger (konf. dok. 9), men at grunneierne krever mer enn det tilbudte (konf. dok. 10).

Grunneiernes krav kan synes å være noe i overkant ut fra en økonomisk vurdering. På den annen side gir E-verkets tilbud dårlig dekning for områdene langs Arnevikelva.

En ser det som en absolutt forutsetning for å anbefale konsesjon at det bygges tiltaksveger i området. Det bør imidlertid legges økonomiske vurderinger til grunn ved de pålegg som gis.»

Berørte grunneiere — i alt 19 underskrifter — har i brev til Åfjord formannskap framholdt:

«Undertegnede grunneiere ber med dette Åfjord herredstyre om å ta forbehold i sine konsesjonstilråding vedrørende utbygging av det ovenfor nevnte kraftverk i Åfjord.

Forbeholdet gjelder: Vårt krav om skogsbilveg på nordre side langs vassdraget fra Arnevik til fylkesvegen ved Karsaunet i Sør-dalen.

Videre: Veg for de grunneiere som har skog på søndre side av Sjerva.

Vi føler oss tvunget til å be om dette, da vi blir avskåret fra å drive i vår egen skog og nyttiggjøre oss vårt skogsvirke for all framtid, uten veg.

Dette blir avgjort en for hård belastning for våre små gårdsbruk.

Vn antar at denne veg vil skaffe like mange arbeidsplasser i kommunen som selve utbyggingen av kraftverket.

Vi håper Åfjord herredstyre har den største interesse av å støtte vårt krav på denne måte, slik at vi i framtida får leve og virke her vi er.»

Videre har 3 grunneiere i brev til Vassdragsvesenet datert 29. februar 1968 framholdt:

«I henhold til Deres kunngjøring i Adresseavisen vedrørende den ovenfor nevnte regulering og utbygging, vil grunneiere som blir særlig hårdt rammet, sette fram følgende innvendinger mot denne regulering:

1. Vi er dypt skuffet over denne inngripping i dette vakre område hvor friluftsfolk har bygd sine hytter rundt Storvatn og våre turister har funnet stor glede i å fiske her og nyte sin ferie i disse vakre trakter. Turistmen og den stadige pågang etter hyttetomter vil nå forsvinne og dermed den inntekt vi kunne hatt av dette.

2. Herr Rindahl ved Sør-Trøndelag vassdragsvesen har foretatt nivellering og beregninger over en senkningsplan for Storvatn for å bedre de lavtliggende jorder i Sør-dalen. Høydeforskjellen på Storvatn og Lillevatn kom der ut med ca. 20 cm. Vi tviler ikke på at Vassdragsvesenets beregninger er riktige.

Elektrisitetsverkets beregninger som stemmer med det gamle kartverk over området, viser 1 m i høydeforskjell på de to nevnte vatn. Finner vi ikke å være riktig.

Sør-Trøndelag E-verk har sagt oss at den påtenkte sokkel ved Storvatnets nedre ende skal være 30 cm høy og vil da være med å forverre situasjonen.

Når vi stiller disse to høydeforskjeller på de ovenfor nevnte vatn mot hverandre, og vi går ut fra at Vassdragsvesenets beregninger er riktige, da er det heller ingen tvil om at de lavtliggende jorder i Sør-dalen blir rammet av en større vannstand enn før.

I utbyggingsplanens beskrivelse er det anført at jordeiendommene her ikke skal bli berørt.

På dette vurderingsgrunnlag finner vi grunn til å protestere.

3. De grunneiere som har sin skog på nordre side av Storvatn blir ved en nedtapning av vannet til 11 m så skadelidende at vi ikke har eksistensgrunnlag lengre på våre eiendommer som er odla fra slekt til slekt fra eldgamle tider. Dette er en meget alvorlig sak for oss. Vi blir helt avskåret fra å drive vår skog som ligger ved vannet.

Vi er med dette tvunget til å kreve skogsbilveg for å få tak i vårt skogsvirke, og for at slekter etter oss kan ha muligheter for å leve videre, der fedrene hadde nytte og glede i sitt virke.

Denne veg må komme, om ikke denne saken skal bli en stor tragedie.

Punkt 2 + 3 er så livsviktige for mange gårdsbruk her at vi ser oss nødt til å be så innstendig vi kan det ærede Vassdragsvesen om å ta forbehold i Deres tilråding for konsesjon vedrørende punkt 2 + 3.

At jord ikke blir oversvømmet.

At veg til vår skog må bygges.

Videre ber vi Vassdragsveset bevirke at det sideutløp ved den planlagte dam ved øvre enden av Storvatn blir skutt ut bredere, slik at vannet renner ut av Sjerbuvatn i flomtider så hurtig som mulig.

I tillit til en samvittighetsfull behandling av våre ankepunkter, tegner vi etter fullmakt.»

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har i en uttalelse av 23. januar 1969 kommentert enkelte av de nevnte uttalelser slik:

«1. Åfjord jordstyre vil anbefale at søknaden innvilges under forutsetning av at det ikke blir høyere normal- og flomvannstand i Storvatnet og Lillevatn etter utbyggingen enn tidligere. Likeså at det blir gitt full erstatning for skader, ulemper og verdiforringelse.

Tersklene ved utløpene fra Skjærbu- vatnet og Storvatnet er forutsatt bygget slik at avløpsforholdene blir like gode som før reguleringene.

Når det gjelder erstatning for skader m. m. vil disse bli fastsatt av regulerings- skjønnet.

2. Åfjord skogråd og 3. Åfjord skogutvalg påpeker ulempene med framdrift av tømmer og ved fra nordsiden av Storvatnet og fra området langs Arnevikelva etter reguleringen. Begge instanser anbefaler at søknaden innvilges under forutsetning av at det blir bygget skogsveger og at det blir gitt erstatning slik at de berørte grunneiere blir holdt skadesløse.

På vedlagte kartskisse over området har vi skissert inn 3 skogsveger med rødt som vi kan påta oss å bygge, forutsatt at det ikke reises erstatningskrav for driftsvansker for virket fra de områder som dekkes av vegene.

For det virket som må drives ned til Arnevikelva mellom Storvatnet og Arnevikvatnet forutsetter vi å kunne slippe fløtningsvatn.

Fra riksvegen og omtrentlig opp til midt på sørsiden av Arnevikvatnet bygges en skogsveg for virket rundt Arnevikvatnet og det virket som blir fløtet ovenfra.

Med disse tiltak mener vi at forholdene for skrigsdriften blir like gode som før reguleringen.

4. Åfjord innlandsfiskenemnd uttaler at Storvatnet må avskrives som fiskevatn.

Nemnda anbefaler at søknaden innvilges forutsatt at det blir gitt full erstatning for de tap som oppstår ved reguleringen.

5. Brev til Åfjord formannskap av 20. januar 1968 undertegnet av 19 grunneiere.

Disse fremsetter krav om skogsbilveg på nordre side av vassdraget fra Arnevik til fylkesvegen ved Karlsaunet og

veg for de grunneiere som har skog på søndre side av Arnevikelva.

Vi viser her til vårt ovenfornevnte tilbud om tiltak og skogsveger.

6. Brev til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen av 20. januar 1968 undertegnet av 13 grunneiere.

Disse påpeker at Storvatnet ikke på noen måte må bli demmet opp ved den planlagte sokkel i vatnets utløp.

Vi viser her til våre kommentarer til Åfjord jordstyres uttalelse s.l.»

Det fulgte med sistnevnte uttalelse redegjørelser fra møter med grunneierne som søkeren hadde hatt den 29. januar og 1. februar 1969. Redegjørelsen lyder slik:

«Nedenfor nevnte grunneiere av Arnevik og Meland hadde møte den 29. januar 1969 for å drøfte nødvendige tiltaksveier i forbindelse med ovenfor nevnte regulering:

Per Nesheim, Kristian Meland, Peder Mørreaunet, Håkon Arnevik, Arvid Arnevik, Bjarne Finseth og for Alfred Bye møtte Asbjørn Bye.

Det ble enighet om å sette fram følgende krav i 2 alternativer:

Alt. I.

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk bygger og bekoster bilveg fra riksvegen ved Arnevik bru. Krysser elva med en bruordening nedenfor Arnevikvatnet og følger så nordre side av vassdraget fram til Kringlothølen (omtrent i grensa med Murvold). Fra bilveg nedenfor Arnevikvatnet bygges traktorveg fram til Vassliodden på sørsiden av vatnet. Ovenfor Arnevikvatnet på sørsiden av elva bygges nødvendig traktorveg fram til Kringlothølen. Terenget er her slik at det blir nødvendig med flere overganger til bilveg på nordre siden av elva. Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk skal ha framtidig sommedvedlikehold av bilvegen.

Etter dette alternativ er grunneierne av Meland og Arnevik villige til å gi avkall på fløtningsvatn. Samt en gang for alle å gi et tilskott begrenset til et bestemt beløp.

Alt. II.

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk bygger bil- og traktorveger slik som beskrevet i alt. I. Men bilvegen begrenses til Strupehølen. Videre bygging av veg på Melandsida bekostes av eierne av Meland og Arnevik i fellesskap. Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk skal ha framtidig sommedvedlikehold av bilvegen fra riksvegen fram til Struphølen. Også etter dette alternativ gir grunneierne avkall på fløtningsvatn, men er ikke villig til å ta annen kostnad enn videreføring av veg fra Struphølen og oppover til Kringlothølen på Melandsida.

Den 1. februar 1969 ble det holdt nytt møte hvor følgende grunneiere møtte:

Petter Karlsaunet, Erling Sandvik, Lars Larsen, Meier Murvold, Henry Murvold, Peter Løvset, Ole Murvold, Edvin Osa, T. Wessel Svenning, J. A. Mørreaunet, Håkon Arnevik, Bjarne Finseth, Asbjørn Bye, Per Nesheim og Kristian Meland. Videre møtte Johan Arnt og Olaf Halsen. Ordfører John Skaseth deltok i begge møter som observatør, og han redegjorde for Sør-Trøndelag Elektrisitetsverks

tilbud om tiltaksveier ved skriv av 23. januar 1969.

Det ble orientert om de krav som ble satt fram i møte den 29. januar 1969. Grunneierne på Karlsaunet satte fram følgende krav:

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk bygger bilveg fra fylkesvegen ved Notvollen til og med Seterbekken. Dette er stort sett i samsvar med tilbud av 23. januar 1969.

Eierne av Murvold krever:

Videreføring av tiltaksveg fra Karlsaunet, over Halshauet til Murvoldseter. Derfra bilveg på nordsiden av Storvatnet slik som beskrevet i tilbud av 23. januar 1969. Parsellen Seterbekken—Murvoldseter kan bygges som traktorveg. For området nedenfor Storvatnet kreves traktorveg til grensa med eiendommen Meland. Vedlikeholdet av bilvegen påhviler S. T. E. (sommervedl.).

Eierne av Osa, Vassodden og Møreuaunet krever traktorveg på sørsiden av elva fra Vassodden og så langt nedover at det blir dekning for skogen i dette området. Videre krever grunneierne av Osa og Vassodden at S. T. E. overtar framtidig vedlikehold av bestående grendeveg, som kompensasjon for den bruk S. T. E. måtte få for veien.

Disse krav gjelder kun tiltaksveger i forbindelse med reguleringen av vassdraget. Andre mulige erstatningskrav forutsettes avgjort ved skjønn.»

Det vedligger dessuten følgende notat fra møte i herredshuset på Årnes 18. februar 1969 i forbindelse med Sør-Trøndelag E-verks søknad om konsesjon for regulering av Sordalsvassdraget:

«Møtet var kommet i stand for nærmere å drøfte de ulemper reguleringen vil medføre — særlig da for fremdriften av skogsvirke — og tiltak som kan komme på tale for å kompensere disse ulemper. Melding om møtet er den 11. februar 1969 sendt samtlige innenbygds grunneiere som vil bli berørt av reguleringen samt formannskapetets medlemmer m. fl. Samtidig som melding om møtet er oversendt kopi av Sør-Trøndelag E-verks skriv av 23. januar 1969 med tilbud om bygging av 3 tiltaksveger (skogsveger) som kompensasjon for framdriftsvanskene.

Følgende møtte:

Direktør Skrindo og overingeniør Rathe fra Sør-Trøndelag E-verk.

Ordfører og herredsskogmester John Skaseth. Varaordfører Erling Stjern.

Formannschaftsmedlemmene Johan O. Selnes, Ivar Refsnes, Arne Tinnen og Sigurd Stjern (varamann).

Driftsstyreren ved Åfjord komm. E-verk — Guttorm Svarliaunet.

Skogreisningsleder Asbjørn Solstad.

Kommunekontorsjef Jens Sandhals.

Dessuten følgende grunneiere: Per Nesheim, Peder Mørreaunet, Kristian Meland, Håkon Arnevik, Arvid Arnevik, Alfred P. Bye, Bjarne Finseth, Johan Aune, Oddvar Sør-dahl, Trygve Wessel Svenning, Johan Arnt Halsen, Olaf O. Aune, Lars Larsen, Erling Sandvik, Meier Murvold, Henry Murvold, Peter Løvseth, Ole J. Murvold og Einar Breivold.

Ellers var Halvdan Flenstad, Einar K. Flenstad og Leif Sandvik til stede.

Som møteleder ble valgt ordfører John Skaseth. Kommunekontorsjefen ble bedt om å føre notat fra møtet.

Møtelederen viste til tidligere konferanse som ble holdt 19. januar 1968 og til S. T. E. V.'s skriv av 23. januar 1969 med tilbud om bygging av tiltaksveger.

Tilbudet fra S. T. E. V. har på forhånd vært drøftet av grunneierne i møter 29. januar 1969 og 1. februar 1969, og de krav som grunneierne framsatte i disse møter ble referert. (Notat fra disse møter ligger ved.)

Overingeniør Rathe redegjorde nærmere for det tilbud S. T. E. V. har satt fram om bygging av tiltaksveger og han kom nærmere inn på hvordan S. T. E. V. hadde tenkt seg hvordan det kunne ordnes med fløyting i Arnevikelva. Direktør Skrindo kom også inn på spørsmålet om mulighetene for fløytingsvatn.

Flere av de møtende grunneiere hevdet at det sikkert måtte sees bort fra fløyting i Arnevikelva såfram vassdragsreguleringen blir gjennomført. Uttalelsene ble nærmere begrunnet og det ble bl. a. opplyst at det også nå — uten regulering — ofte kan være vanskelig med tilstrekkelig fløytingsvatn i den tid fløytingen varer, og det har stundom vært spedd på med «slepp-vatn» i fløytingstida fra oppdemninger av vatn lenger oppe i vassdraget. Dette til tross for at fløytingen har foregått om våren når Storvatnet er flimdigert. Det ble hevdet at når Storvatnet skal nedtappes vinters tid, vil sikkert det meste av flomvatnet hver vår gå med til å fylle Storvatnet opp til vanlig vannstand og flommene vil således ikke gi tilstrekkelig overskuddsvatn i den mengde og varighet som må til for å få gjennomført fløyting i Arnevikelva.

Forskjellige alternativer for skogsveger ble nærmere drøftet. Fra eierne av gårdene Murvold ble det også sterkt presisert at også adkomsten til deres skogteiger blir betydelig forlenget og vanskeliggjort — ved at en må se bort fra muligheten av å trafikere isen over Storvatnet etter reguleringen.

Eierne av Murvold viste til sitt krav av 1. februar 1969 som de nå ønsket å formulere slik:

«Videreføring av bilveg fra Karlsaunet over «Halshauet» til Murvoldseter. Vedlikeholdet av denne bilveg påhviler Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk (sommervedlikehold). Parsellen fra Murvoldseter til Vassodden kan bygges som traktorveg. For området nedenfor Storvatnet kreves traktorveg til grensa med eiendommen Meland. Først når dette skjer, kan grunneierne si seg enig i at driftsforholdene blir like gode som før.»

Direktør Skrindo uttalte — etter antydning fra møtelederen — at det trolig ikke ville være noe til hinder for at S. T. E. V. kunne betale grunneierne en nærmere bestemt sum — og at grunneierne så sjøl fikk sørge for bygging av tiltaksveger.

Direktøren uttalte ellers at S. T. E. V. måtte se alle vegkrav i forbindelse med reguleringen under ett — av hensyn til en helhetsvurdering av kostnaden med dette og en vurdering om kostnaden vil være økonomisk forsvarlig sett

i forhold til det en oppnår ved den planlagte kraftutbygging.

Flere av de møtende grunneiere var lite stemt for en ordning med at de sjøl skulle besørg og bekoste vegbyggingen med nærmere fastsatt tilskott fra S. T. E. V. Det ble regnet med at vegbyggingen i alle tilfelle må bortsettes på entrepriser.

Direktør Skrindo mente at S. T. E. V. nå måtte vurdere spørsmålet om tiltaksveger på nytt etter de krav og ønskemål som er framkommet fra grunneiernes side. De forskjellige alternativer vil bli nærmere undersøkt — og planleggerne vil i forbindelse med dette ta kontakt med de respektive interesserte grunneiere. S. T. E. V. vil så komme tilbake på spørsmålet på nytt.

Møtedeltakerne var enige og innforstått med dette.

Direktør Skrindo nemnte ellers at man prinsipielt ikke var stemt for at konsesjonæren får noen vedlikeholdsplikt vedkommende de tiltaksveger som måtte bli bygget, og han begrunnet dette standpunkt nærmere.

Overingeniør Rathe forutsatte at samtlige grunneiere gir fri grunn til de aktuelle vegger over egen eiendom.

Ingen av de tilstedeværende hadde noe å innvende mot dette.

Overingeniøren nemnte også en mulig ordning ved at S. T. E. V. ikke bygger noen tiltaksveger i det hele tatt, men i stedet yter skogeierne erstatning for tapt inntekt ved skogsdrift.

For øvrig redegjorde overingeniøren nærmere for hensikten med den planlagte terskel i elveutløpet fra Storvatnet og den planlagte dam og omløpskanal ved Skjærbuvatnet.

Etter oppfordring kom direktør Skrindo kort inn på mulighetene for videre kraftutbygging i vassdraget. Det var da siktet til utbygging av fallet fra Amundal til Lillevatn og overføring av avløpet fra Stjørnavassdragets øvre felt til Sjørdalsvassdraget. Direktøren nemnte at disse prosjekter er undersøkt, men vil bli så kostbare at de i dag ikke er aktuelle.

Etter forespørsel fra møtelederen hadde ingen av formannskapetets medlemmer noe særskilt å bemerke. Varaordfører Erling Stjern ville dog sterkt anbefale at det ble søkt å komme til en minnelig overenskomst mellom S. T. E. V. og grunneierne om bygging av tiltaksveger.

Konklusjonen av møtet ble så at S. T. E. V. vil foreta nærmere undersøkelser og vurdering av spørsmålet om tiltaksveger — og forutsettes å komme med revidert forslag og tilbud i denne forbindelse.»

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har gitt ytterligere kommentarer i brev av 6. mai 1969:

«Merknader vedr. uttalelse fra I, Åfjord formannskap, II, Sør-Trøndelag friluftsnemnd og III, Sør-Trøndelag fylkesskogråd.

Åfjord kommunestyre har enstemmig anbefalt at den omsøkte konsesjon blir gitt på bakgrunn av at visse forutsetninger presisert i 9 punkter blir oppfylt.

I. 2. Sikring stiltak vil bli utført ved elve- og bekkeutløp.

I. 3. Tiltaksveger, kfr. vårt brev av 23. januar 1969.

I. 4. a, b, c. Fiske. Arnevikelva vil store deler av året bli tørrlagt som vil medføre sterk reduksjon i elvefisket. Det synes være en fornuftig løsning at det ytes et bidrag for å legge forholdene bedre til rette for laksoppgang i Stordalselva ved bygging av laksetrapper m. v. som kompensasjon for reguleringen i Arnevikelva.

I. 5 og 6. Vassforsyning og verdiforringelse av hyttetomter.

Dette er et spørsmål som enten kan løses ved tiltak eller erstatning.

I. 7. Steintipper. Disse forutsettes plassert i samråd med kommunen.

I. 8. Konsesjonsavgift. Ingen merknader.

I. 9. Sosiale tiltak. Utbyggingen er et lite anlegg med så å si all virksomhet konsentrert ved riksveien, ca. 3 km fra Åfjord sentrum. Arbeidsstyrken vil maksimalt bli 30—40 mann og varigheten ca. 2 år. Vi forutsetter at det mot et tilskott til kommunen reserveres 1 à 2 sengeplasser på den nye pleieavdelingen som skal bygges på Å i Åfjord.

II. Sør-Trøndelag fylkes friluftsnemnd vil ikke motsette seg at konsesjon blir gitt under forutsetning av at Storvatnet blir fylt til 1. juni, og holdes fylt til 15. september. Til denne uttalelse tør vi bemerke at etter den forutsatte kjøreplan vil Storvatnet være fylt før 1. juni i 18 av de 23 år som er undersøkt, og at det så å si er fullt alle år innen 1. juli.

Med et magasin på snaue 9 pst. av midlere årsavløp vil kraftverkets rentabilitet bli vesentlig dårligere ved redusert reguleringsmulighet om sommeren.

Normalt vil dog Storvatnet søkes holdt høyst mulig i sommertiden.

III. Sør-Trøndelag fylkesskogråd ber om at det bygges veier som kompensasjon for fløting og ødelagte isveier (kfr. dok. 9 og 10).»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter i påtegning av 9. mai 1969 elektrisitetsverkets utbyggingsplan i distriktet og vil tilrå at den omsøkte konsesjon blir meddelt. Følgende brev stilet til Regjeringen og datert 23. februar 1969 med 33 underskrifter ble oversendt med departementets påtegning 9. juni 1969:

«Grunneiere i Sjørdalen samla til massemøte vedrørende de kraftutbyggingsplaner som foreligger i området.

Sør-Trøndelag E-verk er i ferd med å forme sin konsesjonssøknad som gjelder Storvatnetområdet i Åfjord, for bygging av en kraftstasjon ved Mørre i Åfjord.

Hvis Sør-Trøndelag E-verk har som mål å foreta den ovenfor nevnte utbygging for siden å komme med en ny konsesjonssøknad for en ny og videre utbygging etter de foreliggende planer i området, vil samtlige grunneiere i Sjørdalen herved nedlegge den mest bestemte protest mot at konsesjon blir gitt på disse byggingplaner i sin helhet.

Etter det særpregede mønster som kraftutbyggingen følger i dag, nærer vi den største bekymring for at Sør-Trøndelag E-verk ikke vil nøye seg med den første konsesjonssøknad i disse vidt ompente planer.

I radio, fjernsyn og presse har landets toppmenn sagt klart i fra hvilket mønster de kraft-

utbyggende myndigheter har gått etter i sine utbyggingsplaner.

Vi vil med denne protest gjøre det klart i god tid, overfor de bestemmende myndigheter: Vi kan ikke gå med på den ødeleggelse av det vakre jord- og skogbruksområde Sjørdalen ved de videre utbyggingsplaner i området.

Som grunn for vår protest vil vi anføre:

Med de omfattende reguleringer for en videre kraftutbygging i området etter de foreliggende planer, vil næringsgrunnlaget i dette vakre dalføret som består av skog og jordbruk, bli utslettet. Samtidig vil den naturskjønnhet som preger dette dalføre bli ruinert.

Turister fra inn- og utland kommer tilbake hver sommer og berømmer denne naturskjønne plett av vårt land som Sjørdalen er. Skal slike verdier ødes for det folk som lever glad i sitt virke her?

Vi håper de bestemmende myndigheter i denne sak vil forstå vår protest og utvirke utbygging av andre vassdrag med mindre ødeleggelser.»

Kommunaldepartementet har den 8. juli 1968 gitt følgende uttalelse:

«Deres melding om Sør-Trøndelag elektrisitetsverks søknad av 1. februar d. å. om ovennevnte regulering og utbygging har vært sendt følgende institusjoner til uttalelse:

1. Fylkesfriluftsnemnda i Sør-Trøndelag.
2. Den Norske Turistforening.
3. Sør-Trøndelag naturvern.
4. Kontaktutvalget ved Universitetet i Oslo for naturvitenskapelige interesser ved vassdragsreguleringer.

Den Norske Turistforening har i brev av 20. mars d. å. uttalt at prosjektet ikke ligger innenfor foreningens eller Trondhjems Turistforenings interesseområde.

Sør-Trøndelag Naturvern har i brev av 30. mai d. å. opplyst at foreningen av «personalmessige» grunner ikke har muligheter til å avgi en begrunnet uttalelse i saken.

Kontaktutvalget har i brev av 25. april d. å. uttalt at så vidt det har kjennskap til forholdene, ikke kan se at betydelige naturvitenskapelige interesser blir berørt ved ovennevnte reguleringssak. For øvrig vises til at utvalgets kontakt ved Det Kongelige Norske Videnskabs Selskab, Museet, har tatt forbehold om å komme tilbake til spørsmålet om en undersøkelse, om det ved den videre behandling av saken skulle finnes nødvendig.

Fylkesfriluftsnemnda vil ikke direkte motsette seg reguleringen, men vil sette som betingelse at de i konsesjonssøknaden nevnte vann må bli holdt på nåværende normal vannstand i tiden 1. juni til 15. september og at regulanten må minske de landskapsmessige sår ved forebyggende tiltak.

På side 12 i søknaden heter det:

«På grunn av den lave reguleringsgrad vil vatnet bli fylt tidlig på vårparten og under normale forhold holdt noenlunde fullt hele sommerhalvåret inntil vintertappingen tar til.»

Dette departementet viser til foranstående og anbefaler at den eventuelle konsesjonær blir pålagt å holde magasinet fullt i sommer-

månedene og at de landskapsmessige sår i den grad det er mulig blir minsket ved forebyggende tiltak.»

Landbruksdepartementet har den 17. oktober 1968 uttalt:

«Saken har vært forelagt fiskerikonsulenten i Trøndelag, som har uttalt seg slik vedlagte fotostatkopi av hans skriv av 6. april 1968 viser.

Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske har i brev hit av 3. september d. å. uttalt seg slik vedlagte fotostatkopi av nevnte brev viser.

Landbruksdepartementet viser til de to ovenfor nevnte uttalelser og slutter seg til disse. — Sakens dokumenter vedlegges.»

Konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag uttaler den 6. april 1968:

«Det av Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk planlagte Mørre kraftverk tar sikte på å utnytte et nedslagsfelt på i alt 166 km². Innenfor nedslagsfeltet er flere vann, men bare Storvatnet forutsettes regulert. Storvatnet får en reguleringshøyde på 11 m som oppnås ved senking. Skjærbuvatnet som er en del av Storvatnet vil imidlertid bare bli senket 1 m.

Fiskebestanden i Storvatnet består av aure og rør. Fisken er forholdsvis småfallen og rørbestanden er forholdsvis stor. Rundt vatnet er fire gårdsbruk som delvis går med dyrket mark ned til vatnet. Ellers er vatnet omgitt av løvskog. En senkning på inntil 11 m må antas å gå sterkt ut over bunndyrbestanden, og dette vil påvirke tilvekstmulighetene for auren som vesentlig lever av bunndyr, men også næringsgrunnlaget for røren vil bli skadet, og med de erfaringer en har fra andre regulerte vann med samfengt bestand og med tilsvarende reguleringshøyder, kan en regne med at røren vil øke i antall i forhold til auren og makter en ikke å holde rørbestanden nede på et passende nivå, vil en etter hvert få en bestand av småfallen rør.

Den del av vassdraget som ligger nedenfor Storvatnet kalles Arnevikselva, og den er i dag lakseførende fra sjøen og opp til Struphølen som ligger omlag 2 km fra munningen. Ved den planlagte regulering vil Arnevikselvens nedslagsfelt bli redusert til 8 km² eller 4,6 pst. av det opprinnelige. Når magasinet i Storvatnet er fylt og tilsiget er større enn 20 m³/sek. som er kraftverkets driftsvannføring, vil det gå vann over overløpet og i Arnevikselva, men ellers vil Arnevikselva på det nærmeste være tørrlagt.

Opprinnelig var Arnevikselva lakseførende fra sjøen og opp til en foss som ligger noen hundre meter ovenfor utløpet. I 1949 ervervet generaldirektør J. Holm ved Norsk Staaltaugfabrik A/S en del rettigheter i vassdraget og inngikk avtale med to av eierne i Arnevikselva om leie av rettigheter og utbygging av laksefisket. Avtalen gjelder for 20 år og løper ut i 1969. I 1950 tok generaldirektør J. Holm til med å bygge laksetrapp i Arnevikfossen, og det er på det rene at det nå i flere år har gått opp en del laks til Struphølen som ligger

omlag 2 km ovenfor, og at en på denne elvestrekningen nå har en naturlig reproduksjon. I 1965 henvendte eierne av elven ovenfor Struphølen seg til konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag og anmodet om at det måtte bli bygget laksetrapp slik at fisken kunne komme opp i Storstvatnet og vassdraget ovenfor. Det ble i samband med denne henvendelse foretatt befaringsvassdraget, men da en under det videre arbeide med saken ble kjent med at Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk hadde planer om utbygging av vassdraget, ble det videre arbeide stillet i bero. Det er imidlertid på det rene at bygging av laksetrapp i Arnevikselva slik at fisken kan komme opp i vassdragets øvre løp kan gjennomføres, men det vil bli forholdsvis kostbart fordi terrenget er vanskelig å ta seg fram i uten veier og fordi fossene er forholdsvis høye.

Generaldirektør J. Holm har opplyst at han siden 1950 har fisket disse mengder laks i Arnevikselva:

	Kg	Antall	Gj.vekt kg
1950	3,7	3	1,2
1951	6,8	4	1,7
1952	10,0	5	2,0
1953	—	—	—
1954	3,5	2	1,7
1955	51,3	16	3,2
1956	6,5	3	3,1
1957	47,5	13	3,6
1958	7,7	6	1,2
1959	6,7	5	1,3
1960	3,5	1	3,5
1961	7,8	6	1,3
1962	4,7	4	1,1
1963	—	—	—
1964	29,0	18	1,6
1965	17,2	11	1,6
1966	16,0	9	1,8
1967	49,0	31	1,6

Det er på det rene at generaldirektør J. Holm ikke har utnyttet fisket i Arnevikselven fullt ut, fordi han har villet spare elven for fiske for å opparbeide bestanden. Han har i alle disse år heller ikke vært avhengig av fisket i Arnevikselven, fordi han har leiet fiske i Stordalselven og har kunnet drive fiske der. Av de fangster som er oppgitt fremgår at Arnevikselven er en typisk smålakselv.

Etter de planer som er utarbeidet av Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk forutsettes kraftverket lagt like ved sjøen fordi det innebærer maksimal utnyttelse av fallet og mindre utgifter til anleggsveier osv. Hvis kraftverket ble lagt noe opp i elven slik at avløpstunnelen munnar ut i hølen under Arnevikfossen og Sagfossen kan elven nedenfor fremdeles bli lakseførende på samme strekning som den var det før generaldirektør J. Holm bygget laksetrappen i Arnevikfossen og kraftverket ville samtidig bli spart for utgifter ved utsetting av utvandringsferdige lakseunger som kompensasjon for skader som blir påført laksefisket i sjøen. Det bør henstilles til Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk å overveie et slikt alternativ for utbyggingen.

Hvis konsesjon blir gitt bør det fastsettes følgende konsesjonsvilkår:

1. Konsesjonæren plikter å sette ut settefisk av aure og utvandringsferdige lakseunger i den utstrekning Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske måtte bestemme.
2. Konsesjonæren plikter å bekoste biologiske undersøkelser i vassdraget i den utstrekning Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske måtte bestemme.»

Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske uttaler den 3. september 1968 følgende:

«Saken har herfra vært forelagt for fiskerikonsulenten i Trøndelag, som har uttalt seg i vedlagte skriv av 6. april. Ellers vil en bemerke:

Ved den planlagte regulering må en rekne med at fiskebestanden i Storstvatnet blir av liten verdi. I Arnevikselva må en rekne med at det blir så liten vassføring igjen at laksebestanden omtrent vil forsvinne, mens det kan bli igjen noe produksjon av sjøaure. Dette vil særlig føre til skader for sjøfisket etter disse arter. For å få avgrense skadene mest mulig, var det en stor fordel om kraftverket ble lagt slik at de nedre deler av Arnevikselva fikk vassføringen fra kraftverket, slik som antydnet av fiskerikonsulenten. Men også i dette tilfelle må en rekne med skader for produksjonen av laks og sjøaure, særlig i perioder da kraftverket stopper eller kjører med liten belastning. Det kan derfor bli ønskelig med bygging av terskler.

Etter dette finner en at Landbruksdepartementet bør kunne pålegge konsesjonæren følgende forpliktelser for å holde oppe fiskeproduksjonen i vassdraget:

1. Utsetting av yngel eller fisk av de arter, det antall og størrelse og på den måte som måtte fastsettes.
2. Bygging av terskler og opprensning av elveløp.
3. Bekoste fiskeribiologiske undersøkelser.»

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har gitt disse ytterligere kommentarer i brev av 17. juni 1969:

«Vi viser til Deres brev av 28. mai 1969, vedlagt kopier av uttalelser fra grunneierhold av 29. februar 1968 og 23. februar 1969 samt kopier av Landbruksdepartementets og Kommunaldepartementets ekspedisjon datert henholdsvis 17. oktober og 8. juli 1968 og vil i sakens anledning gi endel opplysninger i tillegg til våre merknader av 23. januar og 6. mai 1969.

I.

Brev til NVE fra Ole Murvold, Hendry Murvold og Meier Murvold, datert 29. februar 1968 (13).

Pkt. 1. Inntektstap ved verdireduksjon av hyttetomter. Dette forutsettes vurdert av reguleringskommisjonen.

Pkt. 2. Når det gjelder høydeforskjellen mellom Lillevatn og Storstvatn, viser våre detaljkarter en høydeforskjell på 30 cm og ikke 1 m som påstått i brevet. At høydefor-

skjellen kan være 20 cm ved større, eventuelt mindre vassføringer enn den vassføring som elva hadde den dagen vårt nivellement ble utført, vil vi ikke benekte. Vi mener at høydevariasjonene mellom vatna skyldes ulike utløpsforhold for de to vatna ved forskjellige vassføringer.

Vi har forutsatt at terskelen mellom Skjærbuvatn og Storvatn og en eventuell terskel ved utløpet av Storvatn skal bygges slik at avløpskapasiteten blir like god som før reguleringen (kfr. vårt brev av 23. januar 1969, pkt. 1 Afjord jordstyre).

Pkt. 3. Tiltaksveier for skogsdriften. Vi viser her til vårt tilbud i brev av 23. januar 1969 og vil opplyse at det fortsatt foregår forhandlinger med henblikk på å komme til enighet om tiltaksveiene både rundt Storvatnet og langs Arnevikselva. Hvis det ikke oppnås enighet, bør dette spørsmål avgjøres av skjønnsretten.

II.

Brev til NVE fra diverse grunneiere som protesterer mot utbyggingen, datert 23. februar 1969 (17).

Det hevdes i brevet at næringsgrunnlaget i dalføret vil bli utslettet på grunn av kraftutbyggingen. Dette mener vi er sterkt overdrevet på bakgrunn av de tiltak som vil bli utført, den raske fylling av Storvatnet om våren, og de erstatninger som tilfaller de berørte grunneiere. Kommunestyret har enstemmig anbefalt at konsesjonen blir gitt for å styrke kommunens økonomi ved de avgifter og skatter av anlegget som tilfaller kommunen, samt øket virksomhet i anleggstiden.

III.

Brev fra Det Kongelige Kommunal- og Arbeidsdepartement av 8. juli 1968 (15).

Ingen merknader utover det som er sagt i vårt brev av 6. mai 1969, side 2, pkt. II.

IV.

Brev fra Det Kongelige Landbruksdepartement av 17. oktober 1968 (16), vedlagt uttalelse fra Konsulenten for ferskvannsfiske i Trøndelag av 6. april 1968 (16—1), og brev fra Direktoratet for Jakt, Viltstell og Ferskvannsfiske av 3. september 1968 (16—2).

Konsulenten for ferskvannsfisket foreslår å endre utbyggingsplanene slik at avløpet fra kraftverket munner ut i Arnevikelva under Arnevikfossen og Sagfossen for derved å bevare den del av elva som var laks- og sjøørretelv før det ble bygget laksetrapp i Arnevikelva.

Dette vil medføre:

- A. Total endring av utbyggingsplanen. Kraftstasjonen må da flyttes mot Arnevikelva hvor en har langt ugunstigere forhold for bygging av kraftstasjon m.m. og derved øket utbyggingskostnad.
- B. Ca. 10 pst. reduksjon av fallhøyden for kraftverket som medfører et midlere produksjonstap på ca. 5 GWh/år.
- C. Dersom Arnevikelva nedenfor utløpet fra kraftverket fortsatt skal sikres vatn for fiske og oppvekstområde for laks og sjøørret, må det anordnes en forbislipping av vatn i tilfelle av at stasjonen faller ut på grunn av linjefeil eller feil ved maskineriet eller apparatanlegget. Dette vil medføre økede anleggskostnader.

D. På grunn av at så å si hele nedbørfeltet for Arnevikelva blir regulert og at det bare er 8 km² eller ca. 4,6 pst. av elvas tidligere felt som ikke innbefattes av reguleringen, vil det for å sikre elva en tilstrekkelig vassføring for fisket, bli en svært bundet kjøring av kraftverket.

Det må faktisk kjøres mer med henblikk på sikring av vatn for fisken enn på sikring av kraftforsyningen. For å få fylt Storvatnet så tidlig som mulig om våren, er det år om annet ønskelig å stoppe kraftverket en tid. Dette lar seg ikke forene med tapping for laks- og sjøørretinteressene.

Når det gjelder tiltak for å bøte på skadene ved at Arnevikelva blir ødelagt som laks- og sjøørretelv, viser vi til vårt brev av 6. mai 1969, side 1, pkt. I 4. a, b og c og mener det forslag som der er fremsatt er et bedre tiltak enn å sette ut kunstig oppdrettede ørret- og lankseunger.

Direktoratet for Jakt- og Viltstell og Ferskvannsfiske foreslår bygging av terskler i elva nedenfor utløpet av kraftstasjonen. Dette vil nok hjelpe ved kortere stanser av kraftverket, men ikke ved lengre stopp, f.eks. ved maskinfeil eller stopp for å oppnå en tidlig fylling av Storvatnet.»

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har i søknad datert 9. oktober 1969 søkt om tillatelse til ekspropriasjon av fallrettigheter og grunnarealer for utbyggingen. Søknaden lyder slik:

«Vi viser til vår konsesjonssøknad av 1. februar 1968 om regulering av Storvatnet i Sør dal i Afjord kommune, og tillater oss herved å søke om ekspropriasjonstillatelse etter vassdragslovens §§ 62 og 148 av:

1. Fallene i Arnevikelva fra Storvatnet til Mørrefjorden.
2. Nødvendig areal for etablering av inntak for driftstunnel i Storvatnet.
Nødvendig areal maks. 1 dekar.
3. Rett til å sprengre driftstunnel i fjell for kraftverket fra Storvatnet til kraftstasjonen.
4. Rett til å sprengre kraftstasjon med adkomsttunnel og trykksjakt i fjell og nødvendig areal for adkomstveg og tipp for kraftverket.
Nødvendig areal ca. 15 dekar udyrket mark.
5. Rett til å sprengre avløpstunnel fra kraftstasjonen til Mørrefjorden, og nødvendig areal for påhugg og lukehus ved utløpet.
Nødvendig areal ca. 1/2 dekar.
Hvilke grunneiere som blir berørt av de forskjellige anlegg m. m. fremgår av vedlagte oppstilling.»

Oppgaven omfatter 26 grunneiere.

Ekspropriasjonssøknaden har vært kunngjort og lagt ut til gjennomsyn ved kommunkontoret i Å i Afjord med frist for uttalelse 18. november 1969. Meddelelse har også vært gitt samtlige angitte grunneiere. Det er ikke innkommet noen innvendinger.

Hovedstyret vil bemerke:
Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har i henhold

til tidligere meddelte reguleringskonsesjoner
m. v. foretatt følgende utbygginger:

Kraftverk	MW	Bestående årsproduksjon GWh	Kongelig resolusjon
Svartelva	14	45	29. juni 1956
Sokna i Lundesokna	25	78,5	1. juni 1962 og 10. desember 1956 og
Håen i Lundesokna	25	64,0	9. desember 1966
Søa	36	52,0	8. mai 1964
Sum	100	239,5	

Ved siden av dette fikk Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylker ved kongelig resolusjon 31. oktober 1969 tillatelse til reguleringer og overføringer for utbygging av Driva kraftverk. Ifølge St. prp. nr. 146 for 1968—69 forutsettes det at 75 pst. av kraften skal gå til Sør-Trøndelag. Primakraftproduksjonen er angitt å skulle bli 492 GWh i et «bestemmende år», og maskininstallasjonen ca. 118 MW. Søkeren har dekning for sitt nåværende forsyningsområde, men viser til at situasjonen innenfor samkjøringsområdet gjør det påtrengende nødvendig å skaffe kraft fra nye anlegg så snart som overhodet mulig. Hovedstyret regner med et økende underskudd i de nærmeste år i området Nordmøre—Trøndelag—Helgeland, selv om en legger til grunn en programmessig utbygging av de anlegg som det er gitt konsesjon for. Behovet for ny krafttilførsel antas således å være til stede.

Den foreliggende sak gjelder nødvendig reguleringskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse for regulering av Storvatn og utbygging av Arnevikelv i Afjord — Mørre kraftverk. Fallet fra Storvatn til sjøen utgjør 81,8 m, og kraftverket forutsettes gitt en installasjon på 15 000 kW, og den midlere energiproduksjon angis til 55,2 GWh pr. år. Av dette angis 34,1 GWh å være vinterkraft. De samlede kostnader er beregnet til 16,5 mill. kroner c: 30 øre/kWh. Reguleringsarbeidene er oppført med kr. 750 000. Inntaket legges i Storvatn som søkes senket 11,0 m til LRV kote 74,5.

I den form søknaden har vært forelagt distriktet m. v. omfattet den en terskel i utløpet for å etablere HRV på kote 85,5. Den innerste del — Skjærbuvatnet — var bare søkt regulert 1 m mellom kotene 85,5 og 84,5 på grunn av fare for utrasing. På denne bakgrunn var innvunnet magasin oppgitt til 27 mill. m³ tilsvarende 8,7 pst. av midlere årlige avløp fra Storvatn. Regulert vassføring er videre på dette grunnlag beregnet til 3,96 m³/sek., og av dette er 3,43 m³/sek. den beregningsmessige økning. De tilsvarende kraftmengder i Mørre

kraftverk blir da 4330, henholdsvis 3 740 nat.-hk. Søkeren har imidlertid i brev av 29. mai 1970 meddelt at det er fattet beslutning om å sløyfe terskelen i utløpet nå for ikke å komplisere saken. Hovedstyret går ut fra at det er hensynet til eventuell skade på dyrket mark som har vært avgjørende. Det er imidlertid fremholdt at terskelspørsmålet kan bli vurdert på ny senere dersom driftsresultatene viser at det består en for stor risiko for flomtap. Søkeren har videre i nevnte brev opplyst at magasinet forutsettes tømt 15. mai, og kraftverket stoppet fra samme dato til oppfylling har funnet sted til ca. 0,5 m under elvebunnen i utløpet. For så vidt angår Skjærbuvatn går Hovedstyret ut fra at omløpskanalen får fast overløp på LRV kote 84,5 slik at det blir fri kommunisering med Storvatn på alle høyere vasstander. Avledningsveien fra Skjærbuvatnet forutsettes å være så stor at det ikke oppstår flomskader på dyrket mark. En eventuell senere søknad om å heve HRV må da naturligvis behandles som en vanlig konsesjonssøknad etter vassdragsreguleringslovens bestemmelser. Av det fremlagte dybdekart ser en at salpunktet i utløpet av Storvatn ligger på kote 84,6 og for Skjærbuvatn på kote 83,6. Magasinet blir redusert med ca. 3 mill. m³, og kraftøkningen beregnet i nat.-hk blir følgelig også noe mindre enn angitt ovenfor.

Skader og ulemper synes etter det foreliggende å bli relativt små. Den vesentlige ulempe slår ut på transport av tømmer i vassdraget, og da særlig fra nordsiden av Storvatn. Både isforholdene og landingsforholdene ellers blir usikre og mer besværlige. Det er i dag opparbeidet en sentral opptrekksplass ved Storbukta i tilknytning til veg som har forbindelse med riksvegen ved Mørreaune. Betydningen av denne opptrekks-plassen er imidlertid avtakende på grunn av nye vegforbindelser langs vassdraget. Den alminnelige ferdsel på vatnet blir naturligvis også påført ulemper, men den kan ikke ses å være av stor betydning.

For øvrig gjenspeiler uttalelsene at regule-

ringsobjektet ligger i bebygget område. Det er fremholdt at en skjemmende regulering vil være uønsket såvel av hensyn til de fastboende som til utvikling av turisttrafikken og den næring og/eller binæring som følger med den. Den vesentlige innvending i denne forbindelse gjelder imidlertid de videre planer som søkeren har antydnet. Hovedstyret forstår det slik at det særlig gjelder en eventuell regulering av Amunddalen i forbindelse med utbygging av fallet ned til Lillevatnet. Et kunstig magasin her som antydnet på ca. 30 mill. m³ vil sette under vatn store arealer dyrket og dyrkbar jord samt bebyggelse. Den søknad som foreligger foregriper imidlertid ingen ting med hensyn til et eventuelt 2. byggetrinn. Den regulering som nå er omsøkt skulle med magasinprosent på bare 8,7 gi meget rask fylling dersom alt tilsig fra vårflommens begynnelse kunne gå til oppfylling. Kommunaldepartementet forutsetter at magasinet holdes fullt i sommermånedene. Vassstanden i Storvatn virker direkte på trykkehøyden i stasjonen, hvilket tilsier høyest mulig vassstand. Imidlertid vil det under perioder med dårlig tilsig være fristende å tappe ut magasinet fordi mulighetene for å få det fylt igjen må antas å være meget gode. På nedtappet vassstand vil det tørrlegges ca. 1,5 km² strandsoner, hvilket tilsvarer ca. 43 pst. av vatnets areal ved HRV. En slik tørrleggingsgrad vil virke skjemmende, og det er etter Hovedstyrets syn nødvendig eventuelt å innskrenke disposisjonsretten over magasinet i sommertiden ved bestemmelse i manøvreringsreglementet. For Storvatnets vedkommende er fiskebestanden ørret og røye, og det antas at en etter hvert vil få en bestand av småfallen røye av liten verdi. Arnevikelva er i dag lakseførende over en ca. 2 km lang strekning. Det er imidlertid små mengder som har vært oppfisket — fra 3,7 kg til 51,3 kg pr. år i tiden 1950—67 i henhold til statistikk oppgitt av konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag. Etter Hovedstyrets syn representerer ikke fisket i elva slike interesser at det er tilrådelig å endre utbyggingstraséen som foreslått av fiskerikonsulenten, nemlig ved å lede avløpsvatnet ut i hølen under Arnevikfossen. Reduksjonen i fallhøyde blir derved ca. 10 pst., og Hovedstyret er enig med søkeren i at dersom en først skulle yte så meget, ville det være naturlig å følge opp med forbislippingsmulighet i tilfelle stans i kraftverket og binde drift av kraftverket endel for å bevare fisket best mulig.

For øvrig kan det oppstå skade for vassforsyning til husbruk og dyr på beite. En skal heller ikke se bort fra mulighet for erosjon i tilløpsbekker der de ikke løper ut over fjell.

For så vidt angår innvendingene fra Åfjord jordstyre og grunneiere ved Storvatn om at jordbruksinteressene vil bli vesentlig berørt og at reguleringen ikke må føre til at den normale vassstand i Storvatn og Lillevatn blir forhøyet, viser Hovedstyret til det som er sagt foran i forbindelse med at terskelen nå er sløffet.

Reguleringsøknaden er for øvrig anbefalt av alle ledd på distriktsplanet; det er visse forbehold og vilkår knyttet til anbefalingene, og de vesentlige problemer er da påpekt i det foranstående. Ved en samlet vurdering finner Hovedstyret at vilkåret i henhold til reguleringslovens § 8 for å gi konsesjon er oppfylt og anbefaler søknaden, med endring av 29. mai 1970, innvilget på de betingelser og med det manøvreringsreglement som følger vedlagt.

Søknad om ekspropriasjon av nødvendige grunnarealer og rettigheter for utbyggingen samt om ekspropriasjon av samtlige fallrettigheter i Arnevikelva fra Storvatn til Mørrefjorden i henhold til vassdragslovens §§ 62 og 148 har vært lagt ut, og underretning er sendt samtlige angitte rettighetshavere. Det er ikke innkommet noen bemerkninger. Søknaden omfatter 16,5 da grunn, hvorav 15 da er angitt å være udyrket mark. Hovedstyret anbefaler gitt de søkte ekspropriasjonstillatelser som konsesjon på erverv av fallet i henhold til ervervslovens § 4.

Om vilkårene bemerkes:

Konsesjonstid, post 1.

Konsesjonen foreslås gitt på ubegrenset tid med adgang til alminnelig revisjon av vilkårene etter 50 år i samsvar med ervervslovens § 4 og vassdragsreguleringslovens § 10, post 2.

Avgifter, post 2.

Reguleringen og utbyggingen berører bare Åfjord kommune. Kommunen krever avgiftene fastsatt i samsvar med vanlig praksis.

De direkte skadevirkninger blir etter Hovedstyrets syn relativt små. Skatteinntektene tilfaller Åfjord kommune, mens kraften skal gå til alminnelig forsyning. Utbyggingen er relativt dyr. Ved regulering av Storvatn i Svartelva (1956) ble fastsatt kr. 3 pr. nat.-hk til kommuner og kr. 0,50 pr. nat.-hk til staten. Ved regulering av Lundesokna (1962) ble fastsatt kr. 3,50 og kr. 1, og ved tilleggsreguleringen av Samsjøen (1965) ble kommuneavgiften forhøyet til kr. 4. Ved regulering av Søa (1965) ble fastsatt kr. 3,50 til kommuner og kr. 1 til staten.

Hovedstyret er blitt stående ved å foreslå fastsatt kr. 3,50 til kommuner og kr. 1 til staten.

Sykestue m. v., post 7.

Kommunen krever tilskudd til bygging av pleieavdeling på Å. Søkeren peker på at det er et lite anlegg med det alt vesentlige av virksomheten konsentrert ved riksvegen ca. 3 km fra Åfjord sentrum. Søkeren forutsetter at det mot tilskudd til kommunen reserveres 1 à 2 sengeplasser på den nye pleieavdelingen. Hovedstyret mener det må forhandles videre om dette spørsmål og foreslår den vanlige betingelse om sosiale tiltak. Eventuelle tvistespørsmål avgjøres da av Sosialdepartementet. Kommunen forlanger tilskudd til svømmehall ved Åset skole. Hovedstyret henviser også dette spørsmål til forhandlinger mellom partene. En kan ikke se at søkeren i sine kommentarer har berørt dette kravet.

Almendannende virksomhet, post 8.

En foreslår at konsesjonæren blir pålagt å stille inntil kr. 10 000 til rådighet for almindannende virksomhet og geistlig betjening.

Veger, bruer m. v., post 10.

Det er fra kommunestyret, jordstyret, skogrådet, skogutvalget og fylkesskogrådet støttet opp om krav om vegar til framdrift av tømmeret. Grunneierne har nærmere spesifisert sine vegkrav, og disse går i det alt vesentlige ut på:

- a) Bilveg fra riksvegen ved Arnevik bru langs nordsiden av elva fram til Kringlothølen.
- b) Traktorveg fra bilvegen under a) langs sydsiden og fram til Vassliodden.
- c) Traktorveg ovenfor Arnevikvatn på sørsiden av elva fram til Kringlothølen med overganger til veg under a).
- d) Bilveg fra fylkesvegen ved Notvollen til Seterbekken.
- e) Videreføring av bilveg fra Karlsunet over Halshauet til Murvoldseter og fram til Vassodden. Parsellen Seterbekken—Murvoldseter kan bygges som traktorveg.
- f) Traktorveg på sørsiden av elva fra Vassodden og så langt nedover som skogen strekker seg.

Søkeren har i tilbud av 23. januar 1969 sagt seg villig til å anlegge følgende tre skogsbilveger, forutsatt at det ikke reises erstatningskrav for driftsvansker for virket fra de områder som dekkes av vegene:

- a) Fra Osen til Murvoldseter.
- b) Fra Karlsaune til Seterbekken.

- c) Fra riksvegen langs sydsiden av elva fram til Arnevikvatn.

Dette dekker vesentlige deler av kravene, men det er neppe mulig å komme fram til full enighet på dette punkt. Hovedstyret finner det riktig å vise spørsmålet til avgjørelse ved eget tiltaksskjønn, jfr. herunder post 12 nedenfor. Hovedstyret går ut fra at spørsmålet om betingelsene for bruken av grendevegen til Osa og Vassodden, eventuelt kan avgjøres av nevnte skjønn.

Vilkåret er foreslått gitt den generelle form overensstemmende med reguleringslovens § 12, post 6, og ervervslovens § 2, post 8.

Fisaket, post 11.

Kommunen krever at søkeren bekoster fullføring av påbegynt utbygging av laksetrapp i Stordalselva — nabovassdraget straks nord for Arnevikelva — som en rimelig kompensasjon. Det nevnes også tiltak i mulige andre vassdrag innen kommunen. Videre kreves årlig tilskudd til Åfjord kommune til vedlikehold av laksetrappene. Kravet omfatter også utsetting av lakseyngel m. v., eventuelt deltakelse i andre produksjonsfremmende tiltak for laksefisket i kommunen, og det bes vurdert opprettelse av sentralanlegg for klekking og oppdrett av laks og sjørret. Det er også reist krav om årlig tilskudd til fremme av innlandsfisket i kommunen.

Innlandsfiskeremnda forutsetter full erstatning for tapene. Søkeren finner forslaget om bidrag til lakseoppgangen i Stordalselva fornuftig.

Hovedstyret finner at fiskeinteressene i elva er relativt små, og en må vel nærmest avskrive dens framtidige muligheter. Ut fra dette finner Hovedstyret at en imøtekomme av kravene ville medføre uforholdsmessig store omkostninger. En innskrenker seg derfor til å ta opp Landbruksdepartementets forslag om utsetting og fiskeribiologiske undersøkelser. Forslaget om terskelbygging tar antakelig sikte på forholdene i vassdraget dersom avløpet fra stasjonen blir ledet ut i Arnevikelva, jfr. imidlertid Hovedstyrets bemerkning foran om dette. En kan ikke se at terskelbygging av hensyn til fisket er berettiget. Av estetiske hensyn er det ikke fremmet krav om terskelbygging.

Tiltak, post 12.

Det er fremmet vegkrav av hensyn til transportvanskeligheter ved siden av krav om tiltak av hensyn til vassforsyning i tilfelle bebyggelse eller beitende dyr blir berørt. Hovedstyret foreslår at disse forhold blir vurdert av et tiltaksskjønn.

Sikringsarbeider, post 13.

Hovedstyret foreslår i samsvar med krav fra distriktet at det settes vilkår om plikt for konsesjonæren til å utføre sikringsarbeider «i bekke- og elveutløp og i strandsonen for øvrig» etter departementets nærmere bestemmelse. Det forutsettes at arbeidene utføres etter hvert som de skulle vise seg nødvendige og at arbeidene undergis offentlig tilsyn.

Naturvern, post 18.

Det alminnelige naturvern vilkår skulle dekke de krav som kommunestyret stiller. En gjør imidlertid oppmerksom på at det ikke vil være adgang for kommunen til å bruke tippene som steintak i framtiden.

Fløting, post 19.

Søkerens forslag forutsetter avgivelse av fløtingsvatn kombinert med tiltak. En har derfor tatt med plikt til avgivelse av fløtingsvatn etter skjønnets bestemmelse, dersom fløting i noen grad blir opprettholdt.

For øvrig må kravene om erstatning for eventuell forringet verdi på hyttetomter m. v. bli å avgjøre av skjønnet.

Manøvreringsreglement.

Som nevnt foran er det framsatt forslag fra Kommunaldepartementet om at magasinet skal holdes fylt i sommermånedene, og Fylkesfriluftsnemnda hevder at normal vassstand må bli holdt i tiden 1. juni til 15. september. Hovedstyret er enig i at det fastsettes restriksjoner for bruken av magasinet i sommermånedene. Et visst flomdempingsmagasin må det imidlertid være adgang til å benytte.

Etter forannevnte brev av 29. mai 1970 er søkeren innstillet på å fylle magasinet så hurtig som mulig opp til 0,5 m under elvebunnen i utløpet. Dette skulle da tilsvare kote 84,1. Hovedstyret mener en skulle kunne senke denne grense til kote 83,5 som øker det disponible magasin i sommertiden fra ca. 1,8 til ca. 4 mill. m³. En foreslår da at magasinet opp til kote 83,5 fylles så hurtig som mulig etter lavvassperiodens slutt og at denne kote ikke må underskrides før 15. september. Det forutsettes at kraftverket stanser driften under oppfyllingen.

En kan ikke se at det er nødvendig med spesielle vilkår vedrørende ekspropriasjonstillatelsen.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 8. juni 1970.»

Fra NVE har departementet i brev av 22. desember 1970 videre mottatt følgende ytter-

ligere opplysninger angående vassførings- og kraftøkingen:

«*Sør-Trøndelag Kraftselskap — Ekspropriasjon, erverv og regulering av Arnevikelv (Storvatn) i Åfjord.*

Vedlagt oversendes brev datert 23. oktober 1970 vedrørende ovenstående sak.

Den omorganisering som har foregått når det gjelder Sør-Trøndelag fylkes elforsyning i forbindelse med dannelsen av Sør-Trøndelag Kraftselskap gjør at ervervs- og reguleringskonsesjonen vedrørende Arnevikelva må gis til Sør-Trøndelag Kraftselskap.

For øvrig påvirkes ikke noe i Hovedstyrets innstilling av 12. juni 1970.

Fra departementet er det bedt om en korrigert økningsberegning på grunn av en reduksjon av magasinet fra 27 til 24 mill. m³. Denne stiller seg som følger:

Regulert vassføring ved 27 mill. m³ er ca. 3,96 m³/sek.

Regulert vassføring ved 24 mill. m³ er ca. 3,67 m³/sek.

De tilsvarende kraftmengder er ca. 4 330 og ca. 4 010 nat.-hk.

6 kartskisser i A 4-format vedlegges og dok. returneres.»

Endelig har man mottatt følgende brev fra NVE av 31. mars 1971 angående endring i det foreslåtte manøvreringsreglement:

«*Sør-Trøndelag Kraftselskap — Ekspropriasjon, erverv og regulering av Arnevikelv (Storvatn) i Åfjord.*

Under henvisning til henvendelse over telefonen fra departementet den 30. mars d.å. bemerkes:

Som følge av at reguleringen nå bare omfatter senkning vil en foreslå at post 1 i utkast til manøvreringsreglement jfr. bilag til Hovedstyrets innstilling av 12. juni 1970 — endres slik:

«Storvatn og Skjærbuvatn med naturlig vassstand på kote 85,5 kan senkes til kote 74,5 henholdsvis kote 84,5.

Høydene refererer seg til Sør-Trøndelag Elektrisitetsverks tegning B 15-006-1.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vassstandsmerker som det offentlige godkjenner.»

Når det gjelder Skjærbuvatn vil dette, på vasstander over kote 84,5, kommunisere fritt med Storevatn og omløpskanalen forutsettes dimensjonert slik at det ikke oppstår flomskader på dyrket mark.»

Departementet skal bemerke:

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har søkt om tillatelse til å foreta regulering av Storvatn og utbygging av Arnevikelv i Åfjord — Mørre kraftverk. Det har videre søkt om ekspropriasjonstillatelse til fallrettigheter i Arnevikelva fra Storvatn til Mørrefjorden etter vassdragsloven § 148 og ekspropriasjonstillatelse for utbyggingen i henhold til vassdragsloven § 62. Planen går ut på at Mørre kraftverk ved

Afjorden skal utnytte fallet fra Storvatn til sjøen som utgjør 81,8 m. Inntaket legges i Storvatn som ønskes senket fra naturlig vannstand på kote 85,5 til kote 74,5. Den sørøstre vika, Skjærbuvatn, senkes bare til kote 84,5. Dette oppnås ved stenging av sundet mellom Skjærbuvatnet og Storvatnet med en dam, samt sprengning av en kanal på østsiden av sundet. Reguleringen vil gi et magasin på ca. 24 mill. m³. Nedslagsfeltet omfatter ca. 166 km².

Søknaden omfattet opprinnelig en terskel nedenfor utløpet av Storvatn for å sikre at det ble etablert HRV på kote 85,5. I brev av 29. mai 1970 har imidlertid søkeren opplyst at terskelen skal sløyfes for ikke å komplisere saken. Søkeren vil forbeholde seg å komme tilbake til terskelprosjektet hvis driftsresultatene viser at risikoen for flomtap vil være stor. Saken må i tilfelle tas opp som en søknad for seg.

Regulert vassføring er beregnet til 3,67 m³/sek. Den tilsvarende kraftmengde i Mørre kraftverk blir 4 010 og kraftøkningen 3 420 nat.-hk. Kraftverket forutsettes gitt en installasjon på 15 000 kW.

Den midlere energiproduksjon angis til 55 GWh pr. år, hvorav 33,5 GWh er vinterkraft.

Kostnadsoverslaget er på 16,5 mill. kroner. Dette gir en utbyggingspris på ca. 30 øre/kWh. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag anbefaler søknaden. Med visse forbehold anbefaler også Afjord kommune søknaden.

Fløtning og ferdsel.

Arnevikelva fra Storevatn til sjøen brukes endel til fløtning av tømmer. Afjord skogråd, Afjord skogutvalg, Sør-Trøndelag fylkesskogråd og en rekke grunneiere i området, har pekt på at fløtningen i vassdraget vil bli vesentlig vanskeliggjort ved reguleringen.

Særlig vil ulempene bli betydelige for de områdene hvor vassdraget er eneste transportmulighet for tømmeret, slik som områdene langs Arnevikelva og områdene på nordsiden av Storvatn.

Den reduserte vassføringen vil berøre såvel isforholdene som landingsforholdene, som vil bli usikre og mer besværlige.

Videre vil ferdsel over vannet på vinterstid vanskeliggjøres på grunn av usikre isforhold.

Disse ulempene kan imidlertid langt på vei kompenseres ved at det bygges skogsveier.

Fiske.

På betingelse av at det ydes fulle erstatninger for tapt fiske, vil Afjord innlandsfiskerinemnd anbefale søknaden. Søknaden har videre vært forelagt Landbruksdepartementet

som har innhentet uttalelse hos sine fiskeri-sakkyndige under Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske.

Fiskeproduksjonen i Storvatn vil antagelig bli av liten verdi på grunn av reguleringen. Senkingen vil gå sterkt utover bunndyrbestanden, og dette vil igjen føre til at bestanden av røye vil øke i antall i forhold til ørretbestanden.

Fiskebestanden i Storvatnet består av ørret og røye. Arnevikelven er lakseførende ca. 2 km fra munningen. For å unngå at laksefisket går tapt ved tørrlegging av elveleiet ved reguleringen, foreslår Konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag, med tilslutning av Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske og Landbruksdepartementet at utbyggingstraseen bør endres.

Ifølge statistikk oppgitt av konsulenten for ferskvannsfiske i Trøndelag, er det små mengder laks som er oppfisket i Arnevikelva. Etter Hovedstyrets oppfatning, representerer ikke fisket i elva slike interesser at det er tilrådelig å endre utbyggingstraseen som foreslått av fiskerikonsulenten. En slik endring vil medføre en reduksjon på ca. 10 pst. av fallhøyden med påfølgende midlere produksjonstap på ca. 5 GWh/år. Dessuten vil en slik planendring medføre økede utbyggingskostnader. Departementet er enig med hovedstyret.

Naturvern.

Søknaden har gjennom Kommunaldepartementet vært forelagt bl. a. Fylkesfriluftsnemnda i Sør-Trøndelag, som ikke vil motsette seg reguleringen, på betingelse av at Storvatn blir holdt på nåværende normal vannstand i tiden 1. juni til 15. september, og at regulanten minsker de landskapsmessige sår ved forebyggende tiltak. Kommunaldepartementet har forutsatt at magasinet holdes fullt i sommermånedene og at det tas landskapsmessige hensyn ved reguleringen.

På nedtappet vassstand vil den omsøkte regulering bety at det tørrlegges ca. 1,5 km² strandsone, hvilket tilsvarende 43 pst. av vannets areal ved HRV. For å motvirke en slik skjæmmende tørrlegging, er det foreslått bestemmelser i manøvreringsreglementet som innskrenker disposisjonsretten over magasinet i sommertiden i samsvar med Kommunaldepartementets forslag. For øvrig vil det være en viss fare for erosjon og utrasninger i tilløpsbekker. Videre kan det oppstå skade for vassforsyningen til husbruk og dyr på beite i området.

Departementet regner med et økende under-skudd på elektrisk kraft i de nærmeste år i området Nordmøre—Trøndelag—Helgeland, selv om en legger til grunn en programmes-

sig utbygging av de anlegg som det tidligere er gitt konsesjon for.

Den energi som innvinnes ved utbyggingen vil bli nyttet til den alminnelige elektrisitetsforsyning i fylket.

Skadevirkningen ved utbyggingen må alt i alt anses som små. Reguleringsobjektet ligger i bebygget område og det er fremholdt at en skjemmende regulering vil være uønsket både av hensyn til de fastboende og til turistnæringen. De protester som er fremkommet i denne anledning, gjelder imidlertid i det vesentlige de videre planer som konsesjons søkeren har antydnet. Den foreliggende søknad foregriper imidlertid ikke et eventuelt 2. byggetrinn. For så vidt angår søknaden om ekspropriasjonstillatelse er det ikke innkommet noen protester.

Etter at det har foregått en omorganisasjon når det gjelder Sør-Trøndelag fylkes elektrisitetsforsyning i forbindelse med dannelse av Sør-Trøndelag Kraftselskap, har sistnevnte selskap 23. oktober 1970 søkt om å få meddelt de nødvendige tillatelser.

For øvrig gjøres oppmerksom på at vassdraget ikke er nevnt i Sperstadutvalgets rapport.

Departementet antar med Hovedstyret at vilkårene etter ervervslovens § 4 og reguleringslovens § 8 er til stede, og vil anbefale at tillatelse blir gitt. Departementet finner likeledes at vilkårene etter vassdragslovens § 62 og § 148 for å gi tillatelse til ekspropriasjon av nødvendige grunnarealer og rettigheter samt av samtlige fallrettigheter i Arnevikelva, er til stede, og vil også anbefale at slik tillatelse blir gitt.

Tillatelsen foreslås gitt på de vilkår som Hovedstyret har foreslått. Vilråene er sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år fra denne konsesjons datum. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. konsesjonslovens § 4, 3. ledd og vassdragsreguleringslovens § 10 post 2, siste ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler av disse kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

Konsesjonæren skal betale årlig avgift til statens konsesjonsavgiftsfond av kr. 1 pr. nat.-hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til konsesjonsavgiftsfondene i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 3,50 pr. nat.-hk, beregnet på samme måte.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som vasskraften tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeide må påbegynnes innen frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare oven-

nevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist om dette avgjøres spørsmålet av departementet.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved konsesjonærens anlegg og bedrifter og dissers familier, og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Det kan pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utbedring

eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 10 000 til rådighet til almindennende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

9.

Konsesjonæren er i nødvendig utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten med mindre departementet treffer annen bestemmelse. Ved utstikking av anleggsveier skal de stedlige myndigheter tas med på råd.

11.

Konsesjonæren plikter å foreta utsetting av yngel eller fisk av de arter, det antall, den størrelse og på den måte som måtte bli bestemt av vedkommende departement, og likeledes foreta fiskeribiologiske undersøkelser etter departementets nærmere bestemmelse.

12.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

13.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av departementet å utføre sikringsarbeider i bekke- og elveutløp og i strandsonen for øvrig, dersom dette skulle vise seg nødvendig. Utførelse og vedlikehold undergis offentlig tilsyn.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med nødvendige opplysninger

ger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringen og utbyggingen, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte, og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. Utgifter i denne forbindelse betales av anleggets eier.

15.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almen interesse, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets bestemmelse.

16.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet, til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft i henhold til bestemmelsene i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

18.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på

grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune. Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. Utgifter i denne forbindelse betales av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere nødvendig underretning.

19.

Konsesjonæren plikter å avgi vatn til fløtingen i Arnevikelv etter skjønnets bestemmelse, dersom ikke transporten av trevirket ordnes på annen måte.

20.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid blir truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

Utgifter i forbindelse med kontrollen erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

21.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2, 4, 15, 17 og 20 medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake i samsvar med ervervslovens § 26 og vassdragsreguleringslovens § 12, post 17.

22.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor reguleringsanlegget og kraftstasjonen er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Om vilkårene skal departementet bemerke:

Avgifter, pkt. 2.

Avgiftene er av Hovedstyret foreslått satt til kr. 3,50 til kommuner og kr. 1 til staten. Departementet er enig. Avgiften til kommuner må ses på bakgrunn av at selve utbyggingen er relativt dyr, og skadevirkningene relativt små. Det er dessuten bare Åfjord kommune som berøres av utbyggingen.

Sykestue m. m., pkt. 7.

Åfjord kommune krever tilskudd til pleieavdeling og svømmehall. Departementet foreslår med Hovedstyret fastsatt det vanlige vilkår. Avgjørelsen hører under Sosialdepartementet.

Veier, bruer m. v., pkt. 10.

De berørte har fremsatt krav om veier. Søkeren har sagt seg villig til å anlegge noen skogsbilveier, og dekker dermed det meste av kravene. Departementet tilrår at ytterligere vegkrav avgjøres ved tiltaksskjønn.

Fisket, pkt. 11.

Kommunen har bl. a. krevet et årlig tilskudd til innlandsfiske i kommunen, og at regulanten må pålegges å fullføre utbygging av lakse-trapper i Stordalselva, nabovassdraget nord for Arnevikselva. Departementet finner med Hovedstyret å kunne holde seg til Landbruksdepartementets forslag om utsetting av yngel og fiskeribiologiske undersøkelser.

Når det gjelder kravet om bygging av terskler av hensyn til fisket, slutter man seg til Hovedstyrets uttalelse, og kan således ikke anbefale dette.

Tiltak, post 12.

Det er fremmet veikrav av hensyn til transportvanskeligheter ved siden av krav om tiltak til vannforsyning til bebyggelse og til beitende dyr. Departementet foreslår at disse forhold blir vurdert av et tiltaksskjønn.

Sikringsarbeider, pkt. 13.

Etter krav fra distriktet foreslås vilkår om plikt for regulanten til å utføre sikringsarbeider i bekke- og elveutløp samt i strandsonen.

Naturvern, pkt. 18.

Her er benyttet den vanlige formulering med bl. a. offentlig godkjennelse og tilsyn med anleggets utførelse.

Fløting, pkt. 19.

Bestemmelsen om avgivelse av fløtningsvann følger av lovens § 19 post 1.

Manøvreringsreglementet.

Dette foreslås overensstemmende med Hovedstyrets utkast og man viser til dettes bemerkninger. For så vidt angår reguleringen av Skjærbuvatn viser man spesielt til de bemerkninger Hovedstyret har kommet med i forbindelse med omløpskanalen, og forutsetter at Skjærbuvatn på vannsteder over kote 84,5 vil kommunisere fritt med Storvatn, og at omløpskanalen dimensjoneres slik at det ikke oppstår flomskader på dyrket mark.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Storvatn og Skjærbuvatn med naturlig vasstand på kote 85,5 kan senkes til kote 74,5 henholdsvis kote 84,5.

Høydene refererer seg til Sør-Trøndelag Elektrisitetsverks tegning B 15-006-1.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Etter lavvassperiodens slutt om våren fylles Storvatn så raskt som mulig opp til kote 83,5, og magasinet kan ikke tappes under denne grense før 15. september.

For øvrig kan tappingen skje etter Sør-Trøndelag Kraftselskaps behov.

3.

Det avgis til fløtingen i Arnevikelv nødvendig vatn etter skjønnets bestemmelse, dersom ikke transporten av trevirke ordnes på annen måte.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres om det forlanges, nedbørmengder, temperatur, snødybder m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Hovedstyret kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slipping etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Det forutsettes som vanlig at departementet kan samtykke i mindre planendringer og i tilfelle foreta endringer i manøvreringsreglementet som følger av disse.

Industridepartementet**tilråar:**

1. I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m. v. § 4, gis Sør-Trøndelag Kraftselskap tillatelse til å erverve vannfall i Arnevikelva i Åfjord, Sør-Trøndelag fylke.
2. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 tillates Sør-Trøndelag Kraftselskap å foreta regulering av Arnevikelv (Storvatn) i Åfjord.
3. Tillatelsene gis på de betingelser og under den forutsetning som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 7. mai 1971.
4. Det fastsettes som gjeldende inntil videre manøvreringsreglement for regulering av Storvatn i Arnevikelva i samsvar med utkast inntatt i ovennevnte tilråding.
5. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 §§ 62 og 148, gis Sør-Trøndelag Kraftselskap tillatelse til å ekspropriere samtlige fallrettigheter i Arnevikelva fra Storvatn til Mørrefjorden samt nødvendige grunnarealer og rettigheter for utbyggingen.

11. A/S Hunton Bruk.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen
24. mai 1971.

Selskapets søknad av 29. april 1970.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved A/S Hunton Bruk tillatelse til å leie

inntil 7 000 kW fra Gjøvik Elektrisitetsverk for drift av selskapets anlegg i Gjøvik kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 1975.

2. *Styre.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden

om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte

treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Oppgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes som tidligere innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldepplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvoretter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

12. Elkem A/S.

(Tillatelse til overføring av Rundhaugvatn i Stiåga (Kjølvikelva) til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget m. v.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 28. mai 1971.

Elektrokemisk A/S (nå Elkem A/S) fikk ved kgl. res. 15 juli 1966 tillatelse til erverv og regulering av Fagerbakkvassdraget og

overføring av Laksåga i Fauske m. v. på nærmere angitte vilkår.

Med brev av 24. september 1969 fra Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet har departementet mottatt innstilling vedrørende en søknad fra Elkem A/S om ytterligere regulering av vassdraget.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«*Elektrokemisk A/S.*

Ytterligere regulering av Fagerbakkvassdraget (SISO) m. v.

Med departementets ekspedisjon av 13. november 1967 har man mottatt til uttalelse følgende søknad fra Elektrokemisk A/S daterert 21. oktober s. å.:

«Ved kgl. resolusjon av 15. juli 1966 ble undertegnede selskap, Elektrokemisk A/S, meddelt tillatelse til erverv og regulering av Fagerbakkvassdraget og overføring av Laksåga i Fauske m. v.

Nevnte tillatelse omfatter bl. a. regulering av Sisovatn mellom kote 630,0 og kote 672,0, samt overføring av Rundhaugvatn i Røyrvatnvassdraget til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget.

Ved senere foretatte undersøkelser har store tekniske fordeler ved en tilleggsregulering av Sisovatn kommet klart til syne. Samtidig er vi blitt oppmerksom på at Rundhaugvatn ikke ligger i Røyrvatnvassdraget, men i Kjølvikvassdraget, og at overføringstillatelsen derfor må endres for dette tilfelle.

I. Tilleggsregulering av Sisovatn.

I vår konsesjonssøknad av 29. juni 1964 uttalte vi at Sisovatn synes å være forholdsvis grunt ved utløpet, og at inntaket derfor var forutsatt beliggende ca. 1 km øst for osen, og så dypt at vannet kunne senkes til kote 630,0.

I tiden etter at søknaden ble sendt inn, har det vært utført omfattende supplerende målinger i Sisovatn og dessuten seismiske målinger for å bestemme fjellets beliggenhet på en rekke steder i bunnen. Resultatet av disse målinger har medført at inntaket nå vil bli plassert nærmere osen enn opprinnelig antatt og dessuten noe dypere. Driftstunnelen som for tiden sprenges i retning mot inntaket, er plassert så dypt at Sisovatn vil kunne senkes ned til kote 615,0. En slik senking vil såvidt undersøkelsene har vist, kunne gjennomføres uten å sprenges eller grave noe i en terskel som er observert beliggende ca. 1300 meter øst for osen.

Den økede senkning fra kote 630,0 til kote 615,0 vil gi et tilleggsmagasin på 115 mill. m³ i Sisovatn. Dette tilsvarer ca. 170 GWh. Senkningen kan oppnås uten at det vil medføre noe tillegg i anleggskostningene. Ved full utbygging vil senkningen få til følge at forutsatte dammene i Sisovatn og Løytavatn sannsynligvis kan gjøres lavere enn opprinnelig forutsatt (over kote 662,5 vil vannet i Sisovatn og Løytavatn kommunisere). Herved

vil anleggsomkostningene bli redusert betydelig.

Senkningen vil medføre at den midlere fallhøyde i Siso Kraftverk vil bli noe redusert. Den kapitaliserte verdi av krafttapet p. g. a. denne reduksjon vil imidlertid bli betydelig mindre enn det man vil spare i anleggsomkostninger for dammene i Sisovatn og i Løyta-
vatn.

For perioden inntil disse dammene blir bygget, vil senkningen gi øket magasin i Sisovatn, et forhold som vil ha betydning når både selve kraftverket fra Sisovatn og overføringene fra syd er ferdig bygget, sannsynligvis i 1970.

Ulempene ved den økede senkningen vil såvidt vi kan bedømme det, bli ubetydelige.

II. Overføring av Rundhaugvatn.

Basert på opplysninger angitt i vår søknad om konsesjon av 29. juni 1964 er det gitt tillatelse til overføring av Rundhaugvatn (1,8 km²) i Røyrvatn vassdraget til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget. Rundhaugvatnet ligger imidlertid ikke i Røyrvatn vassdraget, men har sitt utløp i Kjølvikvassdraget. Dette vassdraget er ifølge rektangelkartet kalt Kjølvikelva på øvre del og Stiåga på nedre del der elven renner ned i Øvrevatn (Sjønstavatn), omtrent midt på vannet. Beliggenheten fremgår av vedlagte kart.

Dette forhold har til følge at det nå blir nødvendig for oss å be om tillatelse til å overføre til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget avløpet fra Rundhaugvatn i Kjølvikvassdraget. Vi er av den oppfatning at ulempene ved denne overføring er små og at overføringen representerer den overlegent beste utnyttelse av dette vassdrag.

Under henvisning til foranstående tillater vi oss herved å søke om konsesjon i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 til

- a) å foreta tilleggsregulering av Sisovatn i Sørfold herred mellom kote 615,0 og kote 630,0 (kote 630, representerer nedre tillatte reguleringsgrense i henhold til konsesjon av 15. juli 1966).
- b) til å foreta overføring av Rundhaugvatn i Kjølvikvassdraget til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget.»

Søknaden har vært kunngjort på vanlig måte i Norsk lysingsblad og i to lokalaviser. Den har vært forelagt distriktet og Landbruksdepartementet.

Fauske kommunestyre har i møte 13. desember 1967 enstemmig vedtatt å slutte seg til rådmannens tilråding. Denne tilråding, datert 6. s. m., lyder:

«Vedlagt følger brev av 25. november 1967 fra Nordland fylke. Elektrisitetskontoret vedr. søknad av 21. oktober 1967 fra Elektrokemisk A/S om ytterligere regulering av Sisovatn ved senkning, samt overføring av Rundhaugvatn i Kjølvikvassdraget til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget.

Når det gjelder den omsøkte tillatelse til regulering av Sisovatn ved senkning skulle

dette ikke berøre Fauske kommunes interesser.

Derimot stiller det seg helt annerledes når det gjelder spørsmålet om overføring av Rundhaugvatn i Kjølvikvassdraget til Fagerbakkvassdraget.

Det har gjennom flere år vært arbeidet med en langsiktig plan for vassforsyningen av Fauskeområdet. I dette prosjekt inngår vassføringen i Kjølvikelva som et framtidig utbyggingstrinn. Det er ganske klart at en overføring av Rundhaugvatn med tilhørende nedslagsfelt vil redusere reguleringsmuligheten og vassføringen i Kjølvikelva. Kommunens plan om en framtidig kombinasjon av Stengvatn — Nævervatn og Kjølvikelva kan bli forskjertset og vassforsyningen for Fauskeområdet bli vanskelig å løse i framtiden.

Da jeg ikke kan peke på noen annen tilfredsstillende løsning av vassspørsmålet for Fauskeområdet, må jeg rå til at det ikke anbefales konsesjon til Elektrokemisk A/S på overføring av Rundhaugvatn i Kjølvikvassdraget til Fagerbakkvassdraget.»

Sørfold kommunestyre har i møte 30. januar 1968 gjort følgende enstemmige vedtak:

«Kommunestyret anbefaler at konsesjon blir gitt. Når det gjelder betingelser for konsesjon vil kommunestyret henstille om at det blir tatt hensyn til de uttalelser som foreligger fra Sørfold friluftsnemnd.»

Sørfold friluftsnemnd, 27. januar 1968:

«P. 1. Ved en slik nedtapping av Sisovatnet som omsøkt vil enda større areal av den opprinnelige vannbunn bli tørrlagt. Dette vil medføre at både mat og gytemulighetene for fiskebestanden i vatnet ytterligere forringes.

P. 2. Friluftsnemnda vil også påpeke at slik nedtapping vil komme til å virke meget skjjemmende i en ellers vakker natur.

Ut fra dette mener nemnda at Elektrokemisk A/S når det gjelder P. 1., bør pålegges å yte økonomisk kompensasjon for en tilsvarende fremme av fiskebestanden i konsesjonsområdets nærmeste omgivelser eller i andre høvelige områder i Sørfold kommune.

Til P. 2. bør bemerkes at nevnte regulering vil få en uheldig innvirkning på de turistmessige forhold i dette området og at dette bør tas i betraktning ved fastsetting av selskapets motytelser.

Med disse merknader tilrår Sørfold friluftsnemnd at konsesjon gis.»

Fylkesmannen i Nordland har i brev av 14. februar 1968 vist til uttalelse av 9. s. m. fra fylkets elektrisitetskontor, som han i det vesentligste kan slutte seg til.

Elektrisitetskontoret har i sin uttalelse anført om tilleggsreguleringen av Sisovatn:

«Såvidt vi forstår vil tilleggsreguleringen være en stor økonomisk betydning, og vi antar

at fordelene vil være betydelige i forhold til ulempene. Allerede ved den regulering som er innvilget vil formentlig fisket i Sissovatn bli sterkt forringet, og likeså vil omgivelsene bli skjemet ved nedtappet magasin. Vi tør derfor anbefale at konsesjon på utvidet regulering blir gitt og forutsetter at de økede skader og ulemper erstattes eller kompenseres ved tiltak.»

Om overføringen av Rundhaugvatn har elektrisitetskontoret uttalt:

«Fauske kommunestyre har enstemmig vedtatt ikke å anbefale konsesjon på overføring av Rundhaugvatn, og elektrisitetskontoret vil slutte seg til dette.»

Landbruksdepartementet har 11. desember 1967 sluttet seg til følgende uttalelse av 5. s.m. fra Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske:

«Den tidligere gitte uttalelse om fisket og de vilkår som er oppstilt for den tidligere meddelte reguleringsstillatelse i vassdraget skulle være tilstrekkelig også for tilleggsreguleringen i Sissovatn og overføringen av Rundhaugvatnet i Kjølvikvassdraget til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget.»

Elektrokemisk A/S, som har fått seg forelagt de innkomne distriktsuttalelsene, har i brev av 16. april 1968 bemerket:

«Ad 1. Tilleggsregulering av Sissovatn.

I forståelse med direktoratet for Statens Skoger har vi engasjert tidligere fiskeriinspektør Jochim Harstad for å vurdere fiskemulighetene i Sissovatn, Løytavann og hvilken innvirkning reguleringen vil ha på dette. Fiskeriinspektør Joachim Harstads rapport vil bli ferdig i april d.å., og vi vil be ham vurdere hvilken innvirkning tilleggsreguleringen vil ha på fisket. Etter vår mening vil tilleggsreguleringen ikke forandre innvirkningen på fisket utover den tidligere foreslåtte regulering.

I samarbeid med direktoratet for Statens Skoger vil vi selvfølgelig søke å bøte på endel av de virkninger som reguleringen vil ha på fisket. Vi kan imidlertid vanskelig se at vi skal pålegges å yte kompensasjon vil fremme av fiskebestanden i de nærmeste omgivelser. Fisket i Sissovatn har aldri hatt noen økonomiske betydning, blant annet fordi vannet var fisketomt til slutten av 1920-årene.

Vi tror ikke at tilleggsreguleringen vil ha noen skjæmmende betydning utover den tidligere foreslåtte regulering.

Man bør også være oppmerksom på at Sissovatn har en meget kort og konsentrert oppfyllingsperiode, og at vannet i den viktigste del av denne — nemlig i juni og 1. halvdel av juli — vil være vanskelig tilgjengelig. I siste halvdel av juli og august vil oppfyllingsprosenten som regel være god, og de skjæmmende virkninger være minimale.

Om vinteren og våren vil de skjæmmende virkninger av senkningen være ubetydelige.

Ad 2. Overføring av Rundhaugvann.

Under våre undersøkelser for en industrireising i Indre Salten var vi en tid sterkt inne på å plassere et smelteverk på Leivset ved Fauske. I denne forbindelse ble også vannforsyningsmulighetene også på lang sikt nøye vurdert, og vi er derfor oppmerksom på det vannforsyningsprosjekt som anføres av Fauske kommune, men vi tror at det må være lagt for stor betydning på selve Rundhaugvann i dette prosjekt.

Første byggetrinn av dette prosjekt, nemlig Stengvann, vil gi en regulert vannføring som tilsvarer bort imot de samme som de nåværende vannforsyningsystemer i Fauske. Dvs. at områdets innbyggertall kan bort imot fordobles.

2. byggetrinn som innbefatter overføring og regulering av Nevervann vil gi en regulert vannføring som vil bli 10 ganger større enn 1. byggetrinn, eller ca. 5 ganger større enn den nåværende vannforsyning og 1. byggetrinn tilsammen.

3. byggetrinn som innbefatter overføring av Kjølvikdalen til Nevervann vil med reguleringsmulighetene i Nevervann øke vannforsyningen med vel 30 ganger den nåværende vannforsyning eller ca. 15 ganger den nåværende vannforsyning og 1. byggetrinn. Dette gjelder overføring av Kjølvikdalen uten Rundhaugvann.

Det er derfor etter vår mening lite trolig at Rundhaugvann, innen Sisos 60-årige konsesjonstid, vil få noen betydning for det samlede vannverksprosjekt, idet 2. og 3. byggetrinn av vannverket uten Rundhaugvann vil kunne forsyne mer enn 100 000 mennesker.

Det er blitt anført at den invundne kraftmengde bare vil utgjøre 0,8 pst. av Sisos fremtidige produksjon, det synes å være riktig å påpeke i denne forbindelse at overføringskostnadene vil ligge på ca. 12 øre pr. kWh. Det må derfor være nasjonaløkonomisk mer riktig å ta dette vannet med i Sisooutbyggingen enn at det blir liggende urørt i overskuelig fremtid.

Vi ber om at konsesjon på overføringen må bli gitt.»

Hovedstyret vil bemerke:

Elektrokemisk A/S fikk ved kgl. res. av 15. juli 1966, og i samsvar med tilråding i St. prp. nr. 101 for 1965—66, tillatelse til erverv og regulering av Fagerbakkvassdraget m.v. Tillatelsen omfatter bl. a. regulering av Sissovatn (10 m oppdemning og 32 m senking) og overføring av Rundhaugvatn i Røyrvatn-vassdraget til Rundhaugbekken.

Nyere undersøkelser i marken har imidlertid gjort det klart at grunnlaget for den opprinnelige søknaden var feilaktig når det gjelder de to nevnte forhold. Således har Rundhaugvatn ikke avløp mot vest til Røyrvatn som antatt, men i stedet i mer sydlig retning til Kjølvikvassdraget i Fauske. For Sissovatns vedkommende har nye målinger vist at vatnet enkelt lar seg senke vesentlig mer enn man tidligere har gått ut fra.

Etter dette har Elektrokemisk A/S søkt om nødvendig endring av manøvreringsreglement m. v. for å kunne gjennomføre overføringen av Rundhaugvatn. Videre er søkt om en tilleggsregulering av Sisovatn ved 15 m ytterligere senking.

Ved senkingen vil det innvinnes et tilleggsmagasin på ca. 115 mill. m³, hvorved de totale magasinene kommer opp i 613 mill. m³ eller ca. 114 pst. av normalt årstilløp. Allerede de tidligere tillatte magasinene er tilstrekkelige til full utjevning av årsvassføringen såvel i et medianår som i et bestemmende år, og tilleggsreguleringen vil derfor ikke gi noen nominell kraftøking, beregnet på vanlig måte. Fordelene vil vesentlig bestå i tørrårssikring, såvel for eget behov som for samkjøringsområdet. I byggeperioden, inntil demmingsmagasinene i Sisovatn og Løytavatn er etablert, vil senkingsmagasinet fungere om et ordinært reguleringsmagasin og være av tilsvarende større betydning. Senkingen kan iverksettes uten nevneverdige ekstrakostnader.

Skader og ulemper.

Friluftsnemnda i Sørfold har påpekt at øket nedtapping av Sisovatn vil forringe både gyte- og oppvekstmulighetene for fisken i vatnet. Hovedstyret antar imidlertid at tilleggs-skadene ved Sisovatn vil bli forsvinnede. Man viser til at de fiskerisakkyndige i forbindelse med den opprinnelige søknaden uttalte at fisket ikke var særlig omfattende og at vatnet ikke var høgproduktivt. Det ble da også under den forrige konsesjonsbehandlingen regnet med at fisket ville bli skadet.

Når det gjelder overføringen av Rundhaugvatn, er det fra Fauske kommunes side hevdet at denne på lang sikt vil gripe inn i kommunens planer for vassforsyningen. Kommunen har derfor ikke anbefalt overføringen, og fylkesmyndighetene har sluttet seg til dette syn. Kommunen har ikke nærmere angitt hvor stor befolkning det er regnet med for at tilførsel fra Rundhaugvatn skulle være nødvendig. Elektrokemisk A/S har antydnet at vassforsyningen i henhold til de kommunale planene vil være tilstrekkelig for mer enn 100 000 mennesker uten Rundhaugvatn. Hovedstyret vil tilføye at vatnets nedbørfelt bare er ca. 1,8 km² og at dets betydning i et framtidig større vassforsyningssystem derfor må antas å være relativt liten.

Søkeren har opplyst at overføringskostnadene ligger på ca. 12 øre pr. kWh.

Hovedstyret finner etter dette at vilkårene i reguleringslovens § 8 er oppfylt såvel for tilleggsreguleringen av Sisovatn som for overføringen av Rundhaugvatnet, og man vil tilrå at Elektrokemisk A/S blir meddelt de omsøkte tillatelser.

Det er ikke framkommet opplysninger eller krav som tilsier eller nødvendiggjør betingelser utover dem som ble fastsatt for ervervs- og reguleringsstillatelsen i 1966, — jfr. således de fiskesakkyndiges uttalelse som er referert foran. De tidligere konsesjonsvilkårene omfatter som nevnt også ervervet av vassfallene, og enkelte av postene faller derfor utenfor rammen av vilkårene i en ren regulerings- og overføringstillatelse. Slik forholdene ligger an, bl. a. fordi konsesjonæren er eneste falleier i vassdraget, finner imidlertid Hovedstyret det hensiktsmessig å la de tidligere vilkår gjelde også for denne nye saken, dog med nødvendig endring av post 16 som følge av at saken ikke forelegges for Stortinget og at konsesjonstiden derfor må begrenses til 50 år.

Dessuten vil Hovedstyret foreslå at det tas inn et nytt vilkår som man i det følgende vil komme noe nærmere inn på:

Man har tidligere anført at tilleggsmagasinet ikke vil gi noen øking av lavvassføringen i et bestemmende år, slik at den skal beregnes etter forskriftene i loven. Dette vil da medføre at det ikke kan pålegges ordinære konsesjonsavgifter i henhold til reguleringslovens § 11, post 1, første ledd og tredje ledds første punktum, jfr. også vilkårenes post 13. Hovedstyret er kommet til at det heller ikke kan komme på tale å nytte den alternative beregningsmåte i nevnte paragrafs post 1, tredje ledd, særlig på bakgrunn av det som er uttalt i forbindelse med forarbeidene for denne bestemmelse.

På den annen side finner man det rimelig at kommuner og stat får en viss andel i den fordel det har for konsesjonæren, og i videre sammenheng for distriktets kraftforsyning, å etablere dette sikringsmagasin. Man vil derfor foreslå at det i medhold av reguleringslovens § 12, post 18, i dette tilfelle fastsettes en særavgift.

Elektrokemisk A/S har i søknaden antydnet at senkingen muligens vil medføre at de konsederte oppdemninger av såvel Sisovatn som Løytavatn kan reduseres. På det nåværende tidspunkt er de økonomiske konsekvensene av redusert oppdemning ikke tilstrekkelig klarlagt, og Hovedstyret finner ikke grunn til å gå nærmere inn på dette i denne omgang. Man går ut fra at konsesjonæren i tilfelle vil komme tilbake til spørsmålet i rimelig tid innen utgangen av den ordinære byggefristen, 15. juli 1973.

Ovennevnte forhold får imidlertid betydning når det gjelder avgiftsbeløpene. Så lenge den tidligere konsederte regulering ikke er gjennomført i sin helhet, vil en del av det nye magasin, som nærværende sak omfatter, kunne

utnyttet helt eller delvis som erstatning for den ikke gjennomførte del av den tidligere regulering. I den utstrekning dette skjer, vil regulanten i henhold til foranstående måtte betale ordinære konsesjonsavgifter av den ved det nye magasin innvunne kraftøking, og han bør da etter Hovedstyrets syn fritas for å betale særskilt magasinavgift for så vidt angår denne del av det nye magasinet. Konkret vil dette innebære at konsesjonæren først bør betale særskilt avgift når totalt magasinivolum i Sisovatn—Løytavatn overstiger det tidligere konsederte, nemlig 498 mill. m³.

Av det som er nevnt ovenfor finner Hovedstyret det praktisk at særavgiften ikke fastsettes som et samlet beløp, men heller etter en bestemt sats pr. mill. m³ magasin. Denne satsen er man for kommuneavgiftens vedkommende blitt stående ved å foreslå satt til kr. 300 pr. mill. m³ pr. år. Ved full utbygging av magasinet vil avgiften følgelig beløpe seg til kr. 34 500 pr. år. Sammenlignet med selskapets avgift til kommuner i henhold til konsesjonen av 1966, der satsen er kr. 3,50 pr. nat.-hk, vil den foreslåtte avgift tilsvare en øking på ca. 10 000 nat.-hk.

Som avgift til staten vil man analogt foreslå kr. 130 pr. mill m³.

Etter dette vil Hovedstyret tilrå at Elektrokemisk får tillatelse til ytterligere regulering av Sisovatn og til overføring av Rundhaugvatn på følgende vilkår:

1. Konsesjonsbetingelser fastsatt ved kgl. res. av 15. juli 1966 gjøres gjeldende også for tilleggsreguleringen m. v. så langt de måtte passe.
2. Konsesjonens gyldighet (post 16) skal være 50 år fra nærværende konsesjons datum.
3. For den del av disponibelt magasinivolum i Sisovatn—Løytavatn som overstiger 498 mill. m³ plikter konsesjonæren å betale en årlig avgift kr. 300 pr. mill. m³ magasin til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer. Til staten betales kr. 130 pr. mill. m³ magasin.
Etter 20 år fra 15. juli 1966 kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Manøvreringsreglement.

I det gjeldende manøvreringsreglement må foretas følgende to endringer dersom søknaden imøtekommes:

Under post 1 A endres Sisovatns nedre reguleringsgrense fra 630,0 til 615,0 og reguleringshøyden fra 42,0 m til 57,0 m. Under post 1 B, tredje hovedavsnitt, endres Røyrvatnvassdraget til Stiåga (Kjølvikelva).

Sakens dokumenter følger vedlagt.
Behandlet i møte 14. april 1969.»

Selskapet har ikke kunnet godta at det for tilleggsreguleringen av Sisovatn blir fastsatt en særavgift som foreslått av hovedstyret, og det har i den anledning vært ført brevveksling med hovedstyret om saken.

Under en konferanse i departementet 11. mai 1971 opplyste representanter for Elkem at selskapet ønsket at spørsmålet om tilleggsreguleringen ble utsatt og sett i sammenheng med en planlagt reduksjon av de tidligere konsederte oppdemninger, og at det for såvidt ville bli innsendt søknad om planendring. Selskapet ønsket imidlertid at det straks måtte bli gitt tillatelse til overføring av Rundhaugvatn.

Fauske kommunestyre gjorde den 9. februar 1971 følgende vedtak:

- «1. Fauske kommunestyre er kjent med at Elektrokemisk A/S har imøtegått kommunens protest mot overføring av Rundhaugvann i Kjølvikvassdraget til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget.
2. Fauske kommunestyre finner på grunnlag av foreliggende opplysninger å kunne anbefale søknad fra Elektrokemisk A/S om konsesjon innvilget under forutsetning av at den tekniske utbygging utføres på en slik måte at det ved krav fra Fauske kommune kan stilles til disposisjon tilsvarende vannmengder og av samme kvalitet som utbyggingen av Rundhaug reduserer vannmengden i vassdraget med. Der må inntas særskilte bestemmelser om dette i konsesjonsbetingelsene.»

Nordland fylkes elektrisitetskontor har den 8. mars 1971 uttalt:

«Saken er behandlet i Fauske kommunestyre den 9. februar 1971. Utskrift av kommunestyrets vedtak følger vedlagt.

Kommunestyret anbefaler søknaden om overføring av Rundvatn under forutsetning av at tilsvarende vannmengde kan stilles til disposisjon etter krav fra Fauske kommune.

Av kommuneingeniørens uttalelse av 29. juli 1970, som følger saken, fremgår at Fauske kommunestyre har vedtatt å basere den fremtidige vannforsyning på Stengvatn — Nevervatn — Stifjellåga. Sistnevnte elv har navn av Kjølvikelva i øvre del opp til Rundvatn. Såvidt vi forstår regner man med trinnvis utbygging med utnyttelse av Stengvatn i første byggetrinn. Deretter overføring av Nevervatn og til slutt overføring av Kjølvikelva. Målt etter gradteigskartet kan følgende nedbørsfelt utnyttes:

Stengvatn	ca.	5 km ²
Nevervatn	»	6,5 »
Kjølvikelva	»	11—12 »

Med Nevervatn som hovedmagasin skulle prosjektet dekke et meget stort vannbehov.

Nedbørsfeltet til Rundvatn som forutsettes overført til Sisovatn, er oppgitt til 1,8 km² og utgjør således en liten del. Elektrokemisk opplyser at kostnadene for overføringen vil ligge på ca. 12 øre pr. kWh, hvilket er meget rimelig.

Med uttalelse av 9. februar 1968 anbefalte vi at konsesjon på overføring av Rundvatn ikke skulle bli gitt, men etter de foreliggende opplysninger og under henvisning til ovenstående vurdering antar vi at Rundvatn bør kunne overføres uten vesentlige skadevirkninger for vannverksplanene. Vi tør derfor anbefale at konsesjonssøknaden kan bli innvilget.»

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet uttaler i brev av 17. mars 1971 bl. a.:

«Som det vil framgå at uttalelsene har fylkets elektrisitetskontor endret standpunkt og anbefaler nå søknaden innvilget også for overføring av Rundhaugvatn. Fauske kommunestyre har anbefalt overføringen under forutsetning av «at det ved krav fra Fauske kommune kan stilles til disposisjon tilsvarende vannmengder og av samme kvalitet — —.»

Uttalelsene forsterker Hovedstyrets tidligere inntrykk og skulle for så vidt ikke foranledige ytterligere kommentarer herfra. Man finner likevel grunn til å påpeke at det ikke foreligger søknad e.l. fra Fauske kommune med sikte på vassverktbygging hverken for første eller senere byggetrinn. Det er fra kommunens side heller ikke påberopt reelle industriplaner av en slik karakter og slikt omfang at vassbehov av denne størrelsesorden skulle være nødvendig.»

Departementet skal bemerke:

Konsesjon av 15. juli 1966 gikk bl. a. ut på en overføring til Fagerbakkvassdraget av Rundhaugvatn i Røyrvatnvassdraget som har sitt utløp i Sørfold kommune. Senere undersøkelser har imidlertid vist at Rundhaugvatns avløp ikke går til Røyrvatn, som angitt i de tidligere fremlagte karter, men går til Stiåga (Kjølvikkvassdraget) i Fauske.

Dette nødvendiggjør at Elkem søker om ny konsesjon som går ut på en overføring av Rundhaugvatn i Stiåga til Fagerbakkvassdraget. Overføringen vil gi en økning på ca. 1 100 nat.-hk og vil utgjøre ca. 6 GWh i Siso kraftverk som tilsammen skal produsere ca. 775 GWh. Søkeren har oppgitt overføringskostnadene til ca. 12 øre pr. kWh.

I forbindelse med søknaden har Fauske kommune anført at overføringen ville gripe inn i kommunens vannverksplaner.

Kommunen har anbefalt overføringen under forutsetning av «at det ved krav fra Fauske kommune kan stilles til disposisjon tilsvarende vannmengder og av samme kvalitet som utbyggingen av Rundhaug reduserer vannmengden i vassdraget med.»

Kommunestyrets vedtak har vært forelagt fylkets elektrisitetskontor som bl. a. uttaler

at en overføring av Rundhaugvatn — nedslagsfelt 1,8 km² — kan skje uten vesentlige skadevirkninger for vannverksplanene.

Fylkesmannen henviser til elektrisitetskontorets uttalelse.

NVE uttaler bl. a. at det ikke fra kommunens side er påberopt et vannbehov av en størrelsesorden som skulle gjøre det nødvendig å betinge særlige innskrenkninger med hensyn til den vannmengde som tillates overført. Uttalelsen må sees i relasjon til de betydde vannkilder kommunen har og som etter planene skal utbygges før det har vært meningen å bruke Rundhaugvatn.

Departementet finner med hovedstyret at vilkårene for å kunne gi den søkte tillatelse er oppfylt, og vil rå til at konsesjon gis.

Med hensyn til konsesjonsvilkårene tar man utgangspunkt i de vilkår som ble fastsatt før konsesjonen av 1966, med de endringer som følger av nye bestemmelser i tilleggsloven av 19. juni 1969. I henhold til hovedstyrets uttalelse finner man ikke grunn til å fastsette noe konsesjonsvilkår i forbindelse med Fauske kommunes krav om at det skal kunne kreves stilt visse vannmengder til disposisjon for kommunen.

Tillatelsen foreslås gitt på følgende vilkår:

1.

Konsesjonen gjelder i 60 år regnet fra 15. juli 1966. Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte overføringsanlegg eller andel av disse kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i konsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse overføringsanleggene med tiliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til overføringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vasskraften som ved overføringen av Rundhaugvatn tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- eller bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som innvunnet øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulige å utnytte.

For hver dag noen av disse fristene oversittes uten tillatelse fra vedkommende departement, betaler konsesjonæren en mulkt til statskassen av kr. 200.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig, herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, som de kan fås for fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innenlandske arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklu-

sive toll). I tilfelle av tvist om dette, avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i denne post betaler konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og deres familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i nødvendig utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til årlig å sette ut i vassdragene yngel og/eller settefisk, herunder også utvandningsferdige unger av laks, sjøaure og sjørøye, etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de vassdrag som berøres av reguleringene og overføringene, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

10.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanleggene, slik at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. Utgiftene som er forbundet med dette, betales av anleggenes eier.

11.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 500 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

12.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske observasjoner som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

13.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved overføringen av Rundhaugvatn innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2 a). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter

begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten denne er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringene som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Twist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anleggene for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

14.

Konsesjonæren plikter i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å unngå ødeleggelser av naturforekomster og områder, når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Såfremt slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal Naturvernrådet underrettes i god tid på forhånd.

Konsesjonæren skal videre i god tid på for-

hånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å sørge for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende. Plasering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig rådighet over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med denne post. Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. Utgifter i denne forbindelse betales av konsesjonæren.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere nødvendig underretning.

15.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelse av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av vedkommende departement.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 2, 4, 11, 13 eller 15, første eller annet ledd, medfører at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 12, post 17, annet ledd.

16.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

Dersom søknaden om overføring av Rundhaugvatn imøtekommes, må det ved kgl. res. av 15. juli 1966 fastsatte manøvreringsregle-

ment, som foreslått av hovedstyret, endres ved at «Røyrvatnvassdraget» under post 1 B erstattes med «Stiåga (Kjølvikelva)».

Departementet vil samtidig anbefale at manøvreringsreglementet blir korrigert i samsvar med NVE's brev av 24. april 1966, som ved en inkurie ikke kom med da reglementet første gang ble trykket.

Vassdragsvesenets uttalelse i nevnte brev er sålydende:

«Av kartet framgår at Rundvatnet ligger bare 0,4 m høyere enn Sisovatn og følgelig vil bli demmet opp til samme høyde som dette. I manøvreringsreglementet bør derfor tas inn Rundvatns naturlige vasstand 662,9 og HRV 672,0.

Samtidig bes Sisovatns naturlige vasstand i reglementet og s. 17 i Hovedstyrets brev rettet fra 662,0 til 662,5. Feilen skyldes en uoverensstemmelse i søknaden, jfr. bl. a. dennes s. 6 øverst og s. 8, 8. linje ovenfra.»

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Elkem A/S å overføre Rundhaugvatnet i Stiåga (Kjølvikelva) til Rundhaugbekken i Fagerbakkvassdraget på de i Industridepartementets tilråding av 28. mai 1971 foreslåtte vilkår.
2. Det ved kgl. res. av 15. juli 1966 fastsatte manøvreringsreglement for regulering av Fagerbakkvassdraget m. v. endres som foreslått i ovennevnte tilråding.

13. Berger Langmoen A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 28. mai 1971.

Selskapets søknad av 8. april 1970.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Berger Langmoen A/S tillatelse til å leie inntil 3 950 kW fra Mesna Kraftselskap til drift av selskapets anlegg i Ringsaker kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 1976.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og

dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren

på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt kon-

sesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Oppgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m.v. bes innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldeplikt m.v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, horetter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

14. Tyssovassdraget.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsregulering i Tyssovassdraget.)

Kgl. res. 9. juli 1971.

Stortinget har ifølge meddelelse fra presidentskapet i møte den 15. juni 1971 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykkjer i statsregulering i Tyssovassdraget og i fastsetjing av reguleringsbestemmelser i samsvar med Industridepartementets tilråding av 7. mai 1971.»

Vedtaket er overensstemmende med Innst. S. nr. 292 for 1970—71, jfr. St. prp. nr. 128 for samme år.

De av Stortinget vedtatte reguleringsbestemmelser er:

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder i ubegrenset tid, men kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringene erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 5 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lavvassføringen som reguleringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 11, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Anleggenes eier er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene ved å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges anleggenes eier etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan anleggenes eier etter nærmere be-

stemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

5.

Anleggenes eier er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

6.

Anleggenes eier er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anleggene eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Anleggenes eier skal stille inntil kr. 30 000 til rådighet til allmenndannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

7.

Anleggenes eier er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på regulantens bekostning. Veger, bruer og kaier som anleggenes eier bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen treffer annen bestemmelse.

Anleggenes eier plikter videre å legge om stier, ferdselsveger o. l. der disse demmes ned.

8.

Etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement eller den dette bemyndiger, plikter Statskraftverkene:

1. Å sette ut yngel og/eller settefisk, (herunder også flerårig). Vedkommende departement eller myndighet bestemmer også hvilke fiskearter og stammer som skal benyttes, samt tid og sted for utsettingen og fiskens størrelse og kvalitet.
2. Å foreta eller bekoste utfisking og/eller tilrettelegging av fisket eller andre tiltak for å fremme dette der omkostningene ikke er av urimelig størrelse i forhold til utbytte.

3. Å bekoste biologiske undersøkelser av fiskebestanden i området.

4. Å bekoste utgiftene til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

9.

Anleggenes eier plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

10.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

11.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker, som det offentlige godkjenner. Kopier av alle karter som optas i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

12.

Anleggenes eier er forpliktet til å avgis til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

13.

Ved reguleringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper til innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

14.

Det påhviler reguleringsanleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang

at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

Anleggenes eier skal så vidt mulig planlegge midlertidige hjelpeanlegg slik at de senere kan bli til varig nytte for allmenheten.

15.

Til skjønn i anledning av reguleringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

16.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de fastsatte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

17.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.

De av Industrikomitéen foreslåtte reguleringsbestemmelser svarer fullt ut til forslaget inntatt i proposisjonen.

Industridepartementet anbefaler at det fastsettes reguleringsbestemmelser i samsvar med Stortingets vedtak. Det forutsettes at departementet kan samtykke i mindre planendrin-

ger, herunder de endringer i manøvreringsreglement som slike planendringer måtte foranledige.

Departementet tilrår at det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med utkast inn tatt i proposisjonen. Utkastet lyder:

1.

Reguleringer:

Magasin	Nat. vasst. kote	Reguleringsgrenser		Flomstign. m	Oppd. m	Senkn. m	Reg.-høyde m
		Øvre kote	Nedre kote				
Håvardsvatna:							
Øvre	1240,0	1264,0	1230,0	1265,0	24,0	10,0	34,0
Nedre	1228,5	1264,0	1208,0	1265,0	35,5	20,5	56,0
Øvre Tyssevatn	1328,8	1333,0	1307,0	1334,0	4,2	21,8	26,0

(A/S Tyssefaldenes regulering i Nedre Håvardsvatn: mellom kotene 1228,5 og 1218,5.)

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Vasslipningen foregår etter behovet i de nedenfor liggende kraftverker.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstater samt observeres og noteres om det forlanges, nedbørmengder, temperatur, snødybder m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Hovedstyret kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Viser det seg at slipping etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Industridepartementet

tilrår:

1. Det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering i Tyssovassdraget i

samsvar med Industridepartementets tilråding av 9. juli 1971.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med utkast inn tatt i ovennevnte tilråding — som gjeldende inntil videre.

15. A/S Meraker smelteverk.

(Forhøyelse av aksjekapital. Endring av vedtekter.)

Industridepartementets samtykke av 12. juli 1971.

Departementet har intet å bemerke til den omhandlede forhøyelse av aksjekapitalen fra 4 mill. kroner til 7,5 mill. kroner ved kontant innbetaling.

I samsvar hermed godkjenner departementet at § 3 i selskapets vedtekter endres til

«Selskapets aksjekapital utgjør kr. 7 500 000 fordelt på 7 500 ordinære aksjer à kr. 1 000.»

16. Skjomenvassdragene.

(Statsregulering av Skjomenvassdragene. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 1. august 1969. Endring av manøvreringsreglement.)

Industridepartementets samtykke av 14. juli 1971.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917, jfr. St. prp. nr. 147 for 1968—69, Innst. S. nr. 297 for 1968—69 og St.forh. 17. juni 1969 (s. 4039) samtykker departementet i at det foretas regulering av Durmålsvatn som foreslått i ovennevnte brev fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet og at avløpet fra Durmålsvatn overføres til driftstunnelen for Skjomen

kraftverk overensstemmende med plan fremlagt ved brev av 3. desember 1969 fra Direktoratet for Statskraftverkene.

De ved kongelig resolusjon av 1. august 1969 fastsatte reguleringsbestemmelser for regulering av Skjomenvassdragene m. v. gjøres gjeldende også for regulering og overføring til Durmålsvatn.

I det ved samme resolusjon vedtatte manøvreringsreglement gjøres følgende endringer:

Under «A. Reguleringsmagasiner» tas Durmålsvatns data inn til slutt i første tabell (under Langvatn):

	Nat. vst.	Reg.grenser		Reg.- høyde
		Øvre	Nedre	
Durmålsvatn . .	692	638		4

Under «B. Overføringer» tas inn som post f:

Avløpet fra Durmålsvatn (4 km²) overføres til driftstunnelen for Skjomen kraftverk.

17. Tannsjøen.

(Samtykke til svensk regulering av Tannsjøen, delvis beliggende i Eidskog kommune.)

Kgl. res. av 23. juli 1971.

De svenske selskaper Sundshagfors Kraft A.B., Koppoms Pappersbruk A.B., Åmotfors Pappersbruk A.B., Billeruds A.B. og Järnskogs kommune søkte ved h.r.advokat L. Villars-Dahl 29. juni 1957 om tillatelse til regulering av Skjervangen i Mangenvassdraget i Eidskog og om samtykke til regulering av den nedenforliggende Tannsjøen, hvorav en del ligger i Norge.

Sakene kommer inn under konvensjonen mellom Norge og Sverige av 11. mai 1929 om visse spørsmål vedr. vassdragsretten. Ifølge konvensjonen skal spørsmålet om hvorvidt et foretagende kan iverksettes, og vilkårene for dette, avgjøres etter loven i det rike hvor tiltaket utføres. Ved avgjørelsen skal det tas hensyn til virkningene innen begge riker. Det kreves samtykke fra det rike som ikke gir tillatelsen. I tillatelsen må det inntas de vilkår som er satt for samtykket. En regulering av Skjervangen vil således ikke kunne gjennomføres uten norsk tillatelse og svensk samtykke. For Tannsjøens vedkommende kreves svensk tillatelse og norsk samtykke.

Skjervangen.

Søknaden om regulering av Skjervangen gjaldt 0,5 m oppdemning og 0,5 m senking i

tillegg til en bestående regulering på 1 m, slik at den samlede regulering ble 2 m. Søknaden møtte mostand i distriktet og det innkom en ny søknad av 15. oktober 1963, hvor oppdemningsplanen var sløyfet, mens senkingen var utvidet til 1,5 m slik at den samlede regulering ville bli på 2,5 m.

Også de endrede planer møtte motstand i distriktet. Eidskog herredsstyre gjorde, med støtte av jordstyret, skogeierlaget og de stedlige fiskeforeninger, vedtak om at reguleringen av Skjervangen ble frarådet på det sterkeste. De fordeler reguleringen ville medføre ble ikke antatt å stå i noe rimelig forhold til skader og ulemper. Fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen fant heller ikke å kunne anbefale konsesjon. Kommunaldepartementet fastslo, etter å ha innhentet uttalelse fra friluftsforslagene, at reguleringen ville virke skjæmmende, og ba om at en rekke nærmere angitte skadevirkninger måtte bli vurdert i forhold til de økonomiske fordeler ved reguleringen.

Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet anbefalte konsesjon i brev av 10. oktober 1968. Da det var en uoverensstemmelse mellom hovedstyrets forslag til vilkår og et vilkår som var satt for det svenske samtykke, forela departementet saken for de svenske myndigheter før man tok standpunkt til om det skulle fremmes tilråding til Kongen om reguleringstillatelse. Saken dro i langdrag, men ble avklart ved et vedtak av den svenske regjering i juni 1970. Da det var gått lang tid siden distriktets uttalelser var innhentet, og det dessuten forelå forslag om vilkår til avhjelp av skadevirkninger, fant man det riktig å forelegge saken påny for fylkesmannen og Kommunaldepartementet. Heller ikke denne gang kunne kommunen, fylkeslandbruksstyret eller fylkesmannen anbefale konsesjon gitt. Kommunaldepartementet viste til uttalelsene fra distriktet og gikk denne gang klart imot at konsesjon ble gitt.

Departementet finner at den kraftøkning som en regulering ville gi — nemlig 470 henholdsvis 630 naturhestekrefter, avhengig av om Tannsjøen blir regulert — ikke er tilstrekkelig til å oppveie ulempene ved reguleringen og at vilkårene i vassdragsreguleringslovens § 8 for å kunne meddele konsesjon ikke er tilstede. Departementet vil derfor ikke fremme tilråding om tillatelse til regulering av Skjervangen.

Tannsjøen.

Angående Tannsjøen har hovedstyret uttalt følgende i sitt brev av 10. oktober 1968:

«Tannsjøen.

Søknaden vedrørende Tannsjøen skriver seg fra 1957 og omfatter 2,0 m ytterligere oppdemning og 0,5 m ytterligere senking i forhold til en bestående regulering. Om denne tidligere regulering er opplyst at en av de nåværende søkerne, Sundshagsfors Kraft AB, ble meddelt tillatelse av Västerbygdens Vattendomstol 30. september 1940 til å regulere sjøen 2,0 m. Hovedstyret har tidligere ikke hatt kjennskap til denne regulering, som man derfor går ut fra ikke er tatt opp i henhold til bestemmelsene i konvensjonen. Da det imidlertid ikke er kommet innvendinger fra grunneiere, kommunestyre eller andre norske interesser, antar man at det mest sannsynlig har dreiet seg om en forholdsvis bagatellmessig endring av en gammel svensk reguleringsrett. Under enhver omstendighet finner man liten grunn til å komme nærmere inn på dette spørsmålet nå.

Etter den foreliggende søknaden er det planlagt etablert et tilleggsmagasin i Tannsjøen på ca. 12 mill. m³ som Hovedstyret antar vil gi en vassføringsøkning på 0,6 m³/sek., tilsvarende en kraftøkning på ca. 950 nat.-hk.

Skader og ulemper.

Oppdemningen vil medføre at det på norsk side, i henhold til tabellarisk oversikt som medfulgte søknaden, settes under vatn ca. 218 da skog, ca. 26 da dyrket mark, ca. 34 da utmark e. l. og co. 198 da myr, i alt ca. 476 da. Verdien av arealene ble i 1956 av søkerens takstfolk anslått til ca. 56 000 n. kr. og tilveksttapet i skogen kapitalisert til ca. 25 000 n. kr.

To eiendommer på norsk side og én på svensk er av søkerne antatt å få sine jordbruksarealer så sterkt redusert at eiendommene i sin helhet må innløses. På en tredje norsk eiendom må noen av husene flyttes høyere i terrenget.

Enkelte veger vil også bli neddemmet over kortere partier og må forhøyes.

For øvrig vil oppdemningen bevirke at 2 meter av fallhøyden mellom Skjervangen og Tannsjøen blir inndemmet. Utsikten til utbygging av denne fallstrekning blir derved forringet.

I søknaden er de totale skadeserstatningene på svensk og norsk side, omfattende såvel direkte neddemningsskader som innløsning av eiendommer, flytting av hus og erstatning for fallrettigheter anslått til ca. 350 000 sv. kr.

For så vidt angår de norske områdene ved Tannsjøen som blir berørt av tilleggsreguleringen, vil Hovedstyret slutte seg til det som er uttalt av fylkeslandbruksstyret i Hedmark,

nemlig at skadene må antas å spille en relativt liten rolle. Man finner derfor også her at kravene i reguleringslovens § 8 må anses oppfylt og vil anbefale at det gis norsk samtykke til den ytterligere reguleringen av Tannsjøen.

For samtykket vil det etter Hovedstyrets oppfatning være tilstrekkelig å betinge vilkår av hensyn til fisket samt om rydding av de neddemte områdene. Da begge disse vilkårene antas å inngå blant dem som fra svensk hold vil bli oppstilt for selve reguleringsstillatelsen, anser man det overflødig å framsette konkret utformede forslag. I stedet vil man tilrå at det overfor de svenske myndighetene bare kreves at de tiltak m. v. vedrørende fiske og rydding som pålegges konsesjonærene av hensyn til interesser på svensk side også skal gjøres gjeldende for den norske delen av Tannsjøen. Dette så meget mer som de svenske pålegg i så måte erfaringsmessig er vel så omfattende og detaljerte som de generelle norske konsesjonsbetingelsene. Man vil således peke på at det i den tilsvarende søknaden stilet Västerbygdens Vattendomstol er anført følgende om rydding:

«Sökandena åtaga sig att bortröja å stränderna befintliga träd och buskar under dämningens gränsen. Sökandena föreslå, att det vid röjningen avverkade gagnvirket och veden, som för markägarnas räkning uppläggas å stranden, behålls av markägarna mot utgivande till sökandena av ersättning för avverkningskostnaderna.

Nedhuggingen kommer att äga rum intill marken av träd och buskar, som kvarstå efter avverkningen. Trädstubbar komma dock icke att nedhuggas lägre än 10 cm över markytan eller till högsta rotgrenen. Förekommande höga stubbar koma att på samma sätt avhuggas. Allt avfall, nedhuggna träd, buskar, lösa stubbar, grenar, kvistar och ris kommer att bortföras eller brännas på platsen. Vid bränningen kommer sådan försiktighet att iakttagas, att skogseld icke uppstår. Uppläggnings av avfallet kommer att ske i samråd med markägaren eller i varje fall på betryggande höjd över dämningens gränsen och på sådant sätt, att otrevnad icke uppstår. Stubbar, som framledes komma att lossna och kunna bliva flytande på vattnet, kommer sökandena att borttransportera. Röjningarna komma att verkställas, innan dämningen tages i anspråk.»

Behandlet i møte 7. oktober 1968.»

Departementet skal bemerke:

Det er en liten del av Tannsjøen som ligger i Norge. Reguleringen vil gi en kraftøkning på 550 kW som med 6000 timers bruk tilsvarende 3,3 GWh. Kommunestyret i Eidskog frarår prinsipielt regulering. Det fremgår imidlertid at spørsmålet om regulering eller ikke har adskillig mindre betydning enn når det gjelder Skjervangen. Fylkeslandbruks-

styret, som fylkesmannen slutter seg til, tilrår at søknaden imøtekommes. Under en befarings i området i år uttalte ordføreren i Eidskog at den omsøkte regulering ikke bød på noen problemer for kommunen.

Befaringen viste for øvrig at den norske del av Tannsjøen neppe kan sies å ha betydelig naturverninteresse. Området lå også meget øde.

Departementet antar i samsvar med hovedstyret og fylkesmannen at skadevirkningene på norsk side er beskjedne, og vil rå til at norsk samtykke blir gitt til regulering av Tannsjøen.

Man forutsetter med hovedstyret at de tiltak m. v. vedrørende fiske og rydding som pålegges konsesjonæren av hensyn til interesser på svensk side også skal gjelde for den norske delen av Tannsjøen.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov av 12. juni 1931 i henhold til konsensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929 meddeles samtykke til at det gis svensk tillatelse til regulering av Tannsjøen i det vesentlige i samsvar med planer fremlagt med søknad fra h.r.advokat L. Vilars-Dahl av 29. juni 1957.

Samtykke meddeles under den forutsetning som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 23. juli 1971.

18. Elverum Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til erverv av manglende fallrettigheter og til ekspropriasjoner i forbindelse med ombygging av Skjefstadfoss Kraftverk.)

Kgl. res. av 23. juli 1971.

I anledning av søknad om tillatelse for Elverum Elektrisitetsverk til ekspropriasjon av grunn og rettigheter for utbygging av Skjefstadfossen Kraftverk, har departementet mottatt følgende innstilling, datert 30. mars 1971 fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet:

Sivilingeniør Elliot Strømme A/S har på vegne av Elverum elektrisitetsverk sendt Hovedstyret følgende søknad datert 1. juli 1970:

«Elverum kommune har besluttet å bygge nytt kraftverk i Skjefstadfoss. Anleggsarbeidene forutsettes påbegynt høsten 1970 og kraftverket satt i drift høsten 1972.

Ekspropriasjonssøknadens formål er foruten å få ervervet de rettigheter som Elektrisitetsverket kjenner til, men som det ikke har oppnådd kontrakt på, også å sikre seg adgang til å kunne ekspropriere øvrige fallstrekninger og rettigheter som det kan oppstå tvist om og derfor ellers vil kunne kunne sinke og vanskeliggjøre utbyggingen.

Vi vil derfor sette pris på om ekspropriasjonstillatelsen blir gitt generelt, slik at Elektrisitetsverket får adgang til å ekspropriere de fallstrekninger og den grunn og øvrige rettigheter som ikke allerede er sikret gjennom kontrakt. Ekspropriasjonens omfang er meget beskjedent.

På vegne av Elverum Elektrisitetsverk søker vi om tillatelse etter vassdragsloven av 15. mars 1940, § 62, til å ekspropriere den grunn og de rettigheter som trengs for utbygging av Skjefstadfoss kraftverk i det vesentlige i overenstemmelse med de foreliggende planer — se vedlagte utredning med tegninger fra Sivilingeniør Elliot Strømme A/S:

«Nytt kraftverk Skjefstadfoss — Beskrivelse og hydrologi» — datert Oslo, 25 juni 1970.

Det areal som nedtdemmes er ubetydelig.

Nedenfor nåværende kraftstasjon på vestsiden av elven, beslaglegges et område på ca. 20 dekar for tipplass.

Med bakgrunn i det som er anført i ovennevnte utredning søkes det om:

1. Rett til å regulere inntaksbassenget mellom grensene:

Høyeste vannstand	174,000 m.o.h.
Laveste vannstand	173,000 »
Reguleringshøyde	1,000 m

Høydene refererer seg til Elverum Elektrisitetsverks høydesystem hvis 0-punkt tilsvarende NVE's høyde + 0,748 m.o.h. Det vil si at H.R.V. 174,000 i Elverum Elektrisitetsverks system vil tilsvare NVE's høyde 174,748 m o. h.

2. Rett til å korttidsregulere avløpet fra Skjefstadfoss.
3. Rett til under vedlikehold av dammen og kraftverksinntaket å senke vannstanden ovenfor Haugsfoss—Knappfoss til den naturlige vannstand før utbyggingen.

Nåværende søknad gjelder også fallstrekninger, jfr. vassdragslovens § 148. Elverum Elektrisitetsverk eier fallet opp til overvann i Haugsfoss—Knappfoss. Det som vi kjenner til at det ikke foreligger kontrakt på, er de øverste 1,5 m. Det er da denne strekning vår søknad egentlig tar sikte på, men tillatelsen bes også her gitt generelt, idet vi må sørge for ikke å bli stanset i vårt arbeide dersom det skulle opptre grunneiere og andre rettighetshavere som vi i dag ikke har kjennskap til.

Forholdet til fløtningen må bli å ordne etter vassdragslovens vanlige regler.

Vi antar at det er så åpenbart at utbyggingen fremmer almene interesser, at det ikke er nødvendig nærmere å understreke dette. De fordeler som må ventes oppnådd ved utbyggingen vil i betydelig grad overstige utgiftene og den skade og ulempe som voldes, jfr. vassdragslovens § 126.

Av de grunner som ovenfor er påpekt, tør vi anmode om at tillatelse blir gitt til å innstevne grunneiere og rettighetshavere på den måte som er foreskrevet i vassdragslovens § 130.»

I Sivilingeniør Elliot Strømmes utredning datert 25. juni 1970 sies det bl. a.:

«1. Oversikt.

Skjefstadvassfossen ligger i Glomma ca. 6 km syd for Elverum. Nedslagsfeltet er i alt 15 437 km² og midlere vannføring er ca. 240 m³/s.

Nåværende Skjefstadvass Kraftverk ble bygget i årene 1908—1910. Anlegget utnytter en fallhøyde på ca. 10,5 m og er utbygget for en vannføring på 48 m³/s. I stasjonen er installert 5 aggregater på tilsammen ca. 5,3 MVA. Midlere årsproduksjon er ca. 37 GWh som fordeler seg jevnt over året. Kraftleveringen fra anlegget skjer over 20 kV linjer til omliggende distrikter.

Det nye prosjekt forutsetter videre ombygging av nåværende dam og heving av overvannet til k. 174,0. I stasjonen installeres et Kaplanaggregat på ca. 21 MVA som tilsvarende en vannføring på 180 m³/s. og en fallhøyde på ca. 12,0 m.

Midlere årsproduksjon er beregnet til 120 GWh hvorav 68 GWh vinterkraft og 52 GWh sommerkraft. Dersom fløtningen opphører, vil sommerproduksjonen øke med 3 GWh.

Anlegget er prosjektert med mulighet for tilknytning til Elverum Elektrisitetsverks eksisterende 20 kV nett og Hedmark Kraftverks eksisterende 60 kV i Heradsbygd transformatorstasjon.

Utbyggingsomkostningene er kalkulert til 37 mill. kr. — hvilket gir en utbyggingspris på ca. 31 øre pr. års kWh.

Byggetiden forutsettes ca. 25 måneder. Det vil si at dersom anleggsarbeidene igangsettes i oktober 1970, kan stasjonen være klar til drift i november 1972.

2. Heving av overvannet.

I forbindelse med bygging av ny dam forutsettes en heving av normal overvannstand fra ca. k. 172,6 til k. 174,0.

Den foreslåtte heving av overvannet vil øke kraftproduksjonen, redusere anleggsarbeidene og gi bedre driftsforhold i den nye inntakskanal. Tømmerfløtningen over dammen vil ikke bli dårligere enn før.

De opplysninger som er innhentet viser at det er ubetydelige områder som neddemmes og forsumpes. Fordelene ved en vannstands-heving er vesentlige i forhold til ulempene.

3. Hydrologisk oversikt. Produksjon.

Vannføringer.

Ved vår gjennomregning har vi benyttet det materiale som vi har utarbeidet ved undersøkelserne i Løpet Kraftverk høyere oppe i vassdraget og korrigert resultat for tilslaget til det uregulerte felt mellom de to kraftverk.

Vinterperioden er valgt til 7 måneder. Vi har tatt hensyn til de reguleringer som vi idag har og til tilleggsreguleringen i Savalen som det er søkt konsesjon på.

For vinterperioden er den midlere årsvann-

mengde beregnet til 2440 Mm³. Noe vann vil imidlertid gå tapt som flomvann i vannrike år, og litt kraft må antagelig betraktes som overskuddskraft. Vi reduserer derfor kvantumet til 2300 Mm³.

Sommervannmengden er så stor — i middel 5200 Mm³ — at en betraktelig del renner bort som flomvann. Maskininstallasjonen blir da av vesentlig betydning for beregning av hvor stor del vi kan utnytte. Nybro Hansen opplyser til EL-verket at den valgte turbin kan sluke inntil ca. 190 m³ pr. sek. også med noe redusert fallhøyde. Den teoretiske vannmengde som kan utnyttes blir 2500 Mm³. Fra dette kvantum må vi trekke vann som avgis til fløtningen, tapt vann under 1 ukes revisjon og mankoen i de perioder da den disponible vannføring er mindre enn hva turbinene kan sluke.

Det statistiske materiale som Elverum Elverk sitter inne med indikerer at vi bør regne med en midlere reduksjon på 400 Mm³ hvis fløtningen blir nedlagt og 500 Mm³ hvis den ikke blir nedlagt. Ved disse verdier får vi:

2500 — 400 = 2100 Mm³ uten fløtning

2500 — 500 = 2000 Mm³ med fløtning

Fallhøyde og virkningsgrad.

Når vi ser bort fra de typiske flomperioder er vannstanden i inntaksbassenget nesten konstant. Med HRV = 174,0 regner vi med et midlere overvann på 173,95.

Undervannstanden varierer etter El-verkets observasjoner i det gamle utløp mellom 161,6 med 70 sm³ og 162,1 m o. h. ved 200 sm³. Det nye verk får bedre avløpsforhold og det nye undervann vil derfor ligge minst 20 cm lavere.

I vintersesongen vil vannføringen pendle om en midlere verdi på 135 å 140 sm³, og undervannet om 161,68 m o. h. Falltapet er for alt. I beregnet til 0,25 m. (Ved alt. II er falltapet større og produksjonen noe mindre.) Med disse verdier får vi en spesifikk vannverdi på 0,0295 kWh pr. m³.

Under flom stiger undervannet noe, og turbinenes virkningsgrad blir litt dårligere. Den spesifikke vannverdi for sommeren synker da til 0,026 kWh pr. m³.

Med disse verdier får vi:

	Med fløtning	Uten fløtning
Vinterproduksjon	68 GWh	68 GWh
Sommerproduksjon	52 »	55 »
Midlere årsproduksjon	120 GWh	123 GWh»

Det framgår videre av utredningen at en kan konstatere at det er interesse for videre reguleringer ovenfor i Glomma på tilsammen over 400 mill. m³, noe som eventuelt vil øke vinterproduksjonen i Skjefstadvassfossen med vel 11 GWh. Kraftverket sies å bli liggende i fjell av stort sett god kvalitet. Vassdrags- og Havnelaboratoriet i Trondheim er i gang med å bygge modellen av anlegget og skal bl. a. undersøke avledningsevne for gammel og ny dam, strømningsforholdene i inntaksbassenget, fløtningen over den nye dammen, inn-

strømningsforholdene i inntaket etc. Etter at flere løsninger er undersøkt, er den endelige plan blitt slik:

- Den nye dammen bygges like nedstrøms nåværende dam.
- Det nye kraftverksinntaket fra 1967 opprettholdes i store trekk.
- Stasjonen plasseres på vestsiden like nedstrøms dammen og bygges i nær tilknytning til inntaket fra 1967.
- Fra stasjonen føres avløpskanal alternativt tunnel ned til nåværende stasjon og ut i elva like nedenfor.

Det forutsettes at restene av den gamle vel 300 m lange inntaksdammen kondemneres og at en ny bygges på nedstrøms side. Den nye dammen utstyres med klappeluker med minst like stor avledningsevne som den gamle. Det blir 6 løp, 5 stk. à 25 × 2,4 m (lukens bredde × lengde) og 1 stk. à 30 × 2,0 m med terskel på henholdsvis kote 171,8 og 172,2. Det bygges bru over dammen for lokaltrafikk.

Det anordnes videre et 30 m langt fløtningsløp med terskel på kote 172,2.

En eventuell fisketrapp kan plasseres ved siden av kraftverksinntaket på det sted hvor det tidligere er prosjektert et isløp. Alternativt kan fisketrappen plasseres i tilknytning til østre dampilar som bygges som ledemur fram til bestående tetningskjerne.

Inntakskanalen er dimensjonert og utformet for å kunne beherske sarr og isproblemer under streng kulde.

Fra sugerøret føres vatnet ut i en ca. 250 m lang avløpskanal med varierende tverrsnitt. Kanalen går over i en ca. 180 m lang dykket tunnel med tverrsnitt ca. 90 m². Avløpskanalen sikres mot elva ved at det bygges ledeskjerm med varierende høyde i hele kanalens lengde.

Utredningen slutter slik:

«7. Omkostningsoverslag.

Omkostningsoverslaget for forprosjekter er utarbeidet i samarbeid med sivilingeniør Nybro-Hansen og Elverum Elektrisitetsverk v/sivilingeniør Sletnes. Prisen er dels antydnet av leverandører, dels basert på erfaringer fra tilsvarende anlegg.

Vi regner med dagens priser inkludert investeringsavgift.

Andelen av vassdragsreguleringene er tatt fra et uforbindtlig overslag utarbeidet av Glommens og Laagens Brukseierforening.

Omkostningsoverslag (alt. I) april 1970:

Planlegging og administrasjon	2,00 Mkr.
Skjønnsutgifter og erstatninger	0,40 »
Andel av vassdragsreguleringer	1,60 »

Anleggskostninger:

Bygningstekniske arbeider	17,30 Mkr.	
Luker og grunder	3,20 »	
Maskinelt og elektrisk utstyr	10,50 »	31,00 Mkr.
Låneomkostninger, renter i byggetiden		2,00 »
		<u>37,00 Mkr.</u>

8. Døgnregulering og døgnreguleringsbasseng.

Osa prosjekteres for tiden av Hedmark Kraftverk. Dette verk som utnytter fallet mellom Ossjøen og Løpet er meget godt egnet til toppkraftproduksjon, og Hedmark Kraftverk har planer om å utnytte disse muligheter. Vi må derfor regne med sterkt varierende avløp.

Dersom vannet fra Osa kjøres rett gjennom Løpet, får vi samme korttidsvariasjoner i avløpet fra Løpet som i Osa-verkets vannføring. En variasjon i avløpet fra Løpet vil først 6 timer senere innvirke på vannføringen ved Skjefstadvass. For å jevne ut det ugunstige til løp og samtidig gi det nye verk mulighet for å døgnregulere har vi forutsatt at inntaksbassenget skal kunne reguleres mellom grensene HRV k. 174,0 og LRV k. 173,0. Denne regulering gir et basseng på ca. 1 mill. m³.

9. Beregning av naturhesterkrefter.

Det fall som må erverves utgjør ca. 1,5 m og representerer fallet på strekningen fra Østerhaug opp til Prestfoss.

Elverum Elektrisitetsverk har tidligere ervervet fallet i Haugsfoss—Knappfoss samt Skjefstadvass.

Gjennomsnittlig utnyttbar vannføring i det nye Skjefstadvass Kraftverk har vi beregnet til 140 m/s. Av nedenstående tabell fremgår de naturhesterkrefter som innvinnes på de forskjellige strekninger mellom Østerhaug og Prestfoss.

Fallstrekning	Innvunnet fallhøyde	Nat.-hk
Østerhaugsøya—Østerhaug V.M.	0,01 m	19
Østerhaug V.M.—Hanstad	0,00 m	0
Hanstad—Terningåa	0,46 m	856
Terningåa—Campingplassen	0,02 m	37
Campingplassen—Prestfoss	0,93 m	1732
Sum	1,42	2644

10. Skader og ulemper.

10.1. Jordskader.

Opplandske Ingeniørbyrå A/S som har nivellert langs prosjektert inntaksmagasin for å bringe på det rene hvilke områder som blir neddemmet, uttaler i sitt brev av 6. november 1967 følgende:

«Våre målinger langs det prosjekterte inntaksmagasin viste at det ved regulering opp til kote 174,0 E. Ev. System i alt vesentlig vil dreie seg om neddemming av naturlig elveleie og bratte elveskråninger. Vi reg-

ner det derfor som lite hensiktsmessig å ta fullstendig neddemmingskart over magasinet. Ved peiling av neddemmingslinjen umiddelbart før et eventuelt skjønn skulle dette være fullt tilstrekkelig for erstatningsspørsmålet, idet det som før nevnt vil dreie seg om meget små og ikke dyrkbare eller produktive arealer, unntatt et område ved eiendommen Elvenes og et område ved eiendommen Vesterhaug, som vi derfor har kartlagt. Neddemmingen på disse områder er pelet i marken. Neddemmet areal er påført kartene, og vi har også påført arealene mellom kote 174,0 E. Ev. System og kote 175,0 E. Ev. Det vil fremgå av kartet over lavpartiet på dyrket mark Vesterhaug at det her kun blir spørsmål om eventuell forsumpning, men vi fant at dette parti lå så lavt at det var greit å klarlegge forholdet ved kartlegging.»

Et grunneierkart (skala 1:10 000) er vist på bilag 2. De neddemmede arealer ved Elvenes og Vesterhaug vil fremgå av bilag 3 og 4. Vannføringer og tilhørende vannstander før og etter utbyggingen på forskjellige steder langs elven fra Skjefstadvoss til Prestfoss vil fremgå av bilag 5. Varigheten av de forskjellige vannføringer i sommerhalvåret vil fremgå av nedenstående tabell:

Vannføring større enn	Varighet (døgn)
100 m/s	166
150 »	148
200 »	130
250 »	107
300 »	86
400 »	59
500 »	39
600 »	26
700 »	18
800 »	13
900 »	10
1000 »	7

10.2. Fiske.

For å opprettholde fiskens frie gang i vassdraget bygges det ny fisketrapp forbi anlegget.

Trappens trasé og utforming vil bli fastlagt i samråd med fiskerikonsulent Løkenesgard. I store trekk har man kommet til at fisken ledes inn i en lomme i bassenget nedstrøms tunnelutløpet. Fra denne lomme går fisken i en ca. 350 m lang kanal gjennom vestre løp, og kommer inn i den øverste kulpen i østre løp. Herfra går den i trapp gjennom østre landkar i ny dam og kommer opp i inntaksbassenget.

10.3. Fløtning.

Anlegget blir utformet slik at fløtningen kan fortsette som før. Strømningsforholdene i inntaksbassenget og fløtningen over den nye dammen vil bli prøvet i modell ved Vassdrags- og Havnelaboratoriet ved N.T.H.

10.4. Isproblemer i vassdraget nedenfor Skjefstadvoss.

Etter at det nye anlegget er satt i drift vil det normalt ikke gå vann over dammen på den koldeste tid av vinteren. Det vil si at sarr- og isproduksjon i Skjefstadvossen blir

helt borte og at isproblemer i vassdraget nedenfor anlegget reduseres.

Vi vil anta at skader og ulemper i vassdraget nedenfor Skjefstadvoss ikke vil øke nevneverdig selv om det drives en viss korttidsregulering.

10.5. Ferdsel.

Jernbanen krysser elven ved Haugsfoss—Knappfoss. Forøvrig er det ingen broforbindelser over Glomma mellom Braskereidfoss og Elverum sentrum.

I forbindelse med den nye dammen ved Skjefstadvoss vil det her bli bygget bro beregnet for lokaltrafikk.»

I henhold til bilag 3 og 4 er neddemmet areal ved Elvenes 1,35 dekar og ved Vesterhaug blir 2,04 dekar mellom kotene 174,2 og 175,0 berørt.

Saken har vært kunngjort på lovbestemt måte, bl. a. i Norsk lysingsblad. Den har vært lagt ut til gjennomsyn i distriktet, og det foreligger disse uttalelser:

Norges Statsbaner har uttalt følgende i brev av 31. juli 1971:

«Det er fra NSB's side ikke grunn til å gjøre innsigelser mot at Elverum Elverk gis tillatelse til å ekspropriere de nødvendige rettigheter i forbindelse med den planlagte ombygging av den nåværende dam ved Skjefstadvossen.

Det foreligger en overenskomst av juni 1910 mellom Elverum kommune og NSB angående reguleringene på dette sted, jfr. vedliggende kopi av overenskomsten.

De nå planlagte arbeider vil så vidt skjønes kunne berøre NSB ved en eventuell innvirkning på jernbanebruene med fyllinger ved Knappfoss og Haugsfoss. Det forutsettes at spørsmålet om eventuelt tiltak til sikring av bruene og fyllingene drøftes nærmere med NSB som forbeholdes å godkjenne planene for så vidt.

Før disse forhold er nærmere undersøkt og eventuelt nye sikringstiltak er avtalt med NSB, anses det ikke mulig å vurdere spørsmålet om en eventuell erstatning til NSB i saken.

Det foreslås derfor at hele mellomværendet mellom Elverum Elverk og NSB søkes løst i forhandlinger, jfr. også den foreliggende overenskomst fra juni 1910.

En gjenpart av dette brev er sendt til Elverum Elektrisitetsverk, jfr. vedliggende gjenpart av vårt brev av i dag.»

Glomma Fellefløtningssforening uttaler følgende i brev av 4. september 1970:

«Elektrisitetsverket har søkt om ekspropriasjon av:

1. nødvendig fall og rettigheter for øvrig for regulering av inntaksbassenget mellom kotene 174,0 og 173,0.
2. rett til korttidsregulering av avløpet fra Skjefstadvossen.

3. rett til under vedlikeholdsarbeider ved dammen og inntaket å senke vannstanden ovenfor Haugsfoss—Knappfoss til naturlig vannstand før utbyggingen.

Elektrisitetsverket er i dag utbygget for en vannføring på 48 m³/s. I den nye kraftstasjon vil det bli installert et aggregat som tilsvarer en vannføring på 180—190 m³/s. Dette vil bety en reduksjon på 130—140 m³/s i vannføringen over fløtingsløpet og i østre elvefar nedenfor dammen hvor fløting foregår, unntatt under flom da går det tømmer både i østre og vestre far.

Over den gamle dam, som er bygget med et fritt overløp, foregår fløtingen under flom over hele damkronen. Ved lavere vannføringer styres tømmeret ved en svingbar lense over i det såkalte fløtingsløp på østre side og videre nedover i østre elvefar. Den nye dam utstyres med 6 manøvrerbare luker hvorav den ene skal tjene som fløtingsløp.

Fløtingen spesielt fra dammen og nedover til utløpet fra kraftstasjonen er under lavere vannføringer et av de vanskeligste punkter vi har i Glomma. Ved vannføringer under ca. 250 m³/s som vi kan ha i flere perioder i juni, juli måned, hender det at tømmeret setter seg nedenfor dammen. Fløtingen må derfor stoppe tømmeret litt ovenfor og ved hjelp av tilskuddsvann fra ovenforliggende magasiner samt ved å stoppe kraftstasjonen fløte periodevis over dammen. Ved det større vannforbruk i kraftstasjonen vil slike forhold opptre langt oftere hvis ikke elektrisitetsverket blir pålagt å innskrenke eller helt stoppe sin kraftproduksjon for at ikke vannføringen i fløtingsløpet og videre nedover elven skal bli for liten for fløtingsbehovet. Ovenfor dammen har vi nå en lense som kan pendle frem og tilbake ovenfor dammen alt etter som vannføringen er stor eller liten.

Ved et fast fløtingsløp i det nye anlegg må man for å unngå at tømmeret går inn de øvrige løp og derved kan feste seg på pilarene ha et fast lensearrangement som under alle vannføringer leder tømmeret inn i fløtingsløpet. Dette krever særlig kraftige og dype lenser, og selv med det har vi liten tro på at det vil lykkes under flom å føre tømmeret langs lensen uten at det vil gå under denne. Man må i alle tilfelle regne med å måtte installere strømapparater eller lignende for å motvirke de sidestrømmer som vil opptre mot lensen.

Reguleringen av inntaksbassenget mellom kotene 173 og 174 vil ha en virkning ca. 5 km oppover elven. Strømhastigheten vil spesielt under lavere vannføringer bli meget liten. Under motvind kan det bli vanskelig å få tømmeret frem over det nye bassenget som blir dannet. Dette forhold vil ha en meget sjenende virkning i de lavvannsperioder hvor vi må stoppe tømmeret for å fløte det periodevis over dammen. Fløtingen har i slike tilfelle meget begrenset tid til å få gjennomført dette da man er avhengig av tilskuddsvann fra ovenforliggende bassenger som kun har virkning i kortere tid. For fremføring av tømmeret i slike tilfelle kan man muligens hjelpe seg noe om elektrisitetsverket skaffet til veie mekaniserte driftsmidler, f.eks. varpebåter.

Det søkes om korttidsregulering av avløpet fra Skjefstadfossen. En slik korttidsregule-

ring, som vel kun blir aktuell under lave vannføringer, vil ha en avgjørende innflytelse på fløtingen utover Solør og forbi de vanskelige strøk vi har ved Kongsvinger. Vi må derfor forlange at korttidsreguleringer ikke må forekomme så lenge fløtingen i Glomma foregår ovenfor Vormas utløp. I tilfelle slik korttidsregulering skulle være nødvendig å gjennomføre i fløtingstiden, må dette kun foregå etter forutgående avtale i hvert tilfelle med Glomma fellesfløtingsforening.

I ingeniør Elliot Strømmes utredning (side 2) sies det «at tømmerets fløting over dammen ikke vil bli dårligere enn før», og videre på side 14: «Anlegget blir utformet slik at fløtingen kan fortsette som før.» Som det fremgår av foranstående, er vi av en helt annen mening. Det blir en total omlegging av fløtingen såvel over dammen som nedenfor denne og over den 5 km lange elvestreknningen hvor heving av vannspeilet har virkning. Vi må derfor kreve at Elverum Elektrisitetsverk bygger et fløtingsanlegg og legger forholdene for øvrig slik til rette, med f.eks. disposisjon av vannet, at fløtingen såvel under flomperioder som under lavvannsperioder blir tilfredsstillende.

Når Vassdragsvesenet og Departementet skal vurdere virkningen av et så stort anlegg i landets største fløtingsvassdrag, bør det også treffes bestemmelse om de arrangementer som er nødvendige for fløtingen og også treffes bestemmelse om vannslippingen for fløtingens behov.

Det er lite tilfredsstillende å overlate et skjønnet å treffe slike bestemmelser når skjønnet ikke har noen holdepunkter i vilkårene for den tillatelse som eventuelt gis av Departementet. Vi mener derfor at vilkår av vesentlig betydning for fløtingen bør fastsettes i tillatelsen, slik at eventuelt skjønnet mer får befatning med utforming av detaljer.»

Vassdragsdirektoratet forela med brev av 8. desember 1970 søkeren uttalelsen fra Glomma Fellesfløtingsforening. Dte ble der bedt bekreftet om det var meningen å avholde forhåndsskjønnet i henhold til vassdragslovens § 12. I så fall ville en holde fløtingen utenfor denne saken. Vassdragsdirektoratet viste også til uttalelsen fra NSB av 31. juli 1970.

H.r. advokat Hans B. Heyerdahl har på vegne av søkeren svart slik i brev av 11. desember 1970:

«Jeg skal representere Elverum Elektrisitetsverk under ekspropriasjonsskjønnet og er bedt om å besvare Deres brev av 8. ds.. — Deres ref 3902/70-V OF/AWH.

I likhet med Løpet Kraftverk vil man søke forholdet til fløtingen løs gjennom minnelig overenskomst. Hvis dette ikke lar seg gjøre, blir forhåndsskjønnet i henhold til vassdragslovens § 112 å avholde.»

Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske har gitt denne uttalelse i brev av 16. februar 1971:

«En viser til Deres oversendelse av 19. de-

semer 1970 til fiskerikonsulenten for det Østenfjelske og til telefonsamtale hit 9. februar d. å.

Det foreligger for tiden ikke tilstrekkelig materiale til å kunne bedømme hvordan spørsmålet om bygging av fisketrapp i dammen kan løses. En har imidlertid vært i kontakt med anleggets rådgivende ingeniør, sivilingeniør Elliot Strømme A/S, om saken. Spørsmålet vil bli tatt opp til drøftelse i direkte kontakt med Strømme A/S i forbindelse med de pågående undersøkelser ved Vassdrags- og havnelaboratoriet i Trondheim. En regner da å komme fram til en løsning som vil være tilfredsstillende for alle parter.»

Kommunaldepartementet har i brev av 8. desember 1970 gitt uttrykk for at det er ønske om at utformingen av anlegget blir vurdert av landskapsarkitekt og at det stilles krav med hensyn til den landskapsmessige utforming av anlegget. Videre blir det forutsatt at tiltaket for å avbøte skadene på fiske blir vurdert av Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske.

Vassdragsdirektoratet kjenner til at Hedmark fylkes friluftsnemnd i møte 2. desember 1970 har uttrykt sterkt ønske om at fiskens frie gang i elva må sikres gjennom fisketrapp.

Dessuten understreker nemnda betydningen av at anlegget utføres slik at det rent landskapsestetisk gir best mulig resultat ved tilsåinger og beplantinger på fyllinger m. v.

Hovedstyret vil bemerke:

Den foreliggende plan representerer en fullstendig ombygging av Skjefstadfossen til full økonomisk ytelse. Den nåværende utbygging omfatter en fallhøyde på ca. 10,5 m med en installasjon på 5 aggregater på tilsammen ca. 5,3 MVA tilsvarende en vassføring på 48 m³/sek. Midlere årsproduksjon er ca. 37 GWh som fordeles seg jevnt over året. Inntaksdammen var over 300 m lang og kronehøyden varierte mellom kotene 171,8 og 174,2. Største flomstigning er innmålt til kote 176,59 ved en vassføring på 2930 m³/sek. i 1916 noe ovenfor dammen. Rørgaten var ca. 430 m lang og førte ned til kraftstasjonen på høyre (vestre) side av elva. Det var bygd fisketrapp i dammen.

Ifølge observasjoner på Elverum vassmerke 1900—1950 er gjennomsnittlig vassføring 239 m³/sek. og alminnelig lavvassføring ca. 41 m³/sek. Av tabellen for karakteristiske månedsavløp for samme vassmerke kan en gjøre følgende utdrag:

	juni	juli	august	september
Midlere vassføring				
m ³ /sek.	575	318	284	267
Minste vassføring				
m ³ /sek.	121	128	76	60

Den bestående utbyggingen tørrla altså utbyggingsstrekningen helt til tider i vinterhalvåret, mens det gikk betydelige vassmengder forbi dammen regelmessig i sommerperioden.

Ved den utbygging som planlegges nå vil overvatnet bli hevet fra ca. kote 172,6 til kote 174,0, og det forutsettes en døgnregulering på 1 m i inntaksmagasinet mellom kotene 174,0 og 173,0 som vil gi et basseng på ca. 1 mill. m³. Kraftstasjonen bygges i umiddelbar tilslutning til dammen og får en installasjon på et aggregat (ca. 21 MVA) som vil ha et maksimalt vassforbruk på ca. 190 m³/sek. Avløpskanalen vil lede vatnet ut ved utløpet av den gamle kraftstasjon. Anlegget er beregnet å gi en midlere årsproduksjon på 120 GWh hvorav 68 GWh er vinterkraft og 52 GWh sommerkraft. De totale anleggskostnader er beregnet til 37 mill. kr.): ca. 31 øre/kWh. Dersom fløtingen nedlegges, betyr det en øket sommerproduksjon på 3 GWh.

Den gamle utbyggingen var gjennomført i årene 1908—10.

Det vil framgå av de middelvassføringer som er angitt ovenfor at det vil gå vatn over dammen i betydelig grad også etter den nye utbyggingen. Dette er av betydning rent estetisk sett idet Skjefstadfossen ligger meget synlig til ved riksveg 80.

Den foreliggende søknad gjelder tillatelse til ekspropriasjon i henhold til vassdragslovens § 62 av grunn og rettigheter — herunder fallrettigheter — for utbygging av kraftverket for nevnte døgnregulering. I første rekke gjelder dette 1,5 m fall i oppdemningssonen fra Østerhaug og opp til Prestfoss samt arealer som demmes ned på denne strekning. I søknaden framstilles skadene ved neddemningen som meget små, idet det hevdes at det i alt vesentlig vil dreie seg om neddemningen i naturlig elveleie med bratte elveskrånninger. Av dyrket mark blir 1,35 dekar neddemmet og 2 dekar forsumpet. Høyeste flom er angitt til kote 175,8 ved dammen ved en vassføring på ca. 3200 m³/sek. Nedenfor nåværende kraftstasjon beslaglegges et område på ca. 20 dekar for tiplass.

Det foreligger ingen innvendinger fra grunneierhold mot søknaden. NSB peker på at oppdemningen og døgnreguleringen vil kunne gjøre det nødvendig med tiltak til sikring av jernbanebruene med fyllinger ovenfor inntaksdammen, men forutsetter at spørsmålet blir løst i forhandlinger med søkeren. Elverum elektrisitetsverk har heller ikke hatt bemerkninger til dette.

Hovedstyret anbefaler de nødvendige ekspropriasjonstillatelser gitt i henhold til vass-

dragslovens §§ 62 og 148. Når det gjelder fallrettigheter bemerkes at regulert vassføring i et medianår ver Skjefstadfossen er beregnet til ca. 121 m³/sek. Dette tilsvarer ca. 2420 nat.-hk i det 1,5 m høye fall som erverves nå og ca. 19 350 nat.-hk i hele fallet på 12 m. Etter dette vil ervervet være undergitt konsesjonsplikt i henhold til ervervslovens § 1. Hovedstyret anbefaler slik konsesjon gitt på de vilkår som følger vedlagt. Dersom det skulle vise seg nødvendig å ekspropriere fallrettigheter i tillegg til de 1,5 m som er nevnt ovenfor, går Hovedstyret ut fra at Elverum elektrisitetsverk gir nærmere melding om det. En bemerker videre i denne forbindelse at dersom døgnreguleringsintervallet hadde omfattet hele det fallet som nå søkes ekspropriert, hadde Hovedstyret vært tilbøyelig til å ville se bort fra ervervskonsesjon og antatt at ekspropriasjonen kunne bli gjennomført i henhold til vassdragslovens § 62 på samme måte som ved Løpet kraftverk i Rena, jfr. også utbyggingen av Bardufoss kraftverk, inntaksdammen.

Om vilkårene for ervervskonsesjonen bemerkes:

Konsesjonstid, post 1.

En foreslår konsesjonen gitt på ubegrenset tid med vanlig forbehold om adgang til revisjon av vilkårene etter 50 år.

Årlige avgifter, post 2.

Hovedstyret er blitt stående ved å foreslå kr. 1 pr. nat.-hk til staten og kr. 4,50 til kommuner. De samme satser ble foreslått i Hovedstyrets innstilling av 29. september 1970 vedrørende I/S Finndøla Kraftverks erverv av fall i Finndøla.

Byggefrister, post 4.

Vilkåret inneholder de vanlige byggefrister): 2 år for påbegynnelse av ytterligere 5 år for fullføring av anlegget.

Naturvern, post 14.

Hovedstyret foreslår oppstillet det vanlige naturvernvilkår i henhold til ervervslovens § 2, post 14, jfr. bl. a. Kommunaldepartementets uttalelse av 8. desember 1970.

Hovedstyret antar at det er nødvendig med tillatelse i henhold til vassdragslovens § 104 for å gjennomføre døgnreguleringen av inntaksmagasinet av hensyn til almene interesser. Kraftverket regner med ugunstig variasjon i tilløpet fordi en døgnregulering i Løpet — eventuelt Osa kraftverk — vil innvirke på vassføringen ved Skjefstadfoss 6 timer senere. Løpet har rett til å foreta en korttidsregulering for alt tilløp som overstiger 50 m³/sek. og i fløtingsøyemed for alt tilløp som overstiger 30 m³/sek.

Søknaden må sies å forutsette en fri døgnregulering. Det foreligger innvending mot dette fra Glomma fellesfløtingsforening som forlanger at korttidsreguleringer ikke må forekomme så lenge fløtingen i Glomma foregår ovenfor Vormas utløp, eventuelt må den foretas etter forutgående avtale i hvert tilfelle med fellesfløtingsforeningen. Fløtingsforeningen har også andre innvendinger og peker bl. a. på at strømhastigheten i inntaksbassenget vil bli meget liten under lave vassføringer og at det f. eks. under motvind kan bli vanskelig å få tømmeret fram.

Når det gjelder disse spørsmål har Elverum elektrisitetsverk bekreftet at en vil løse dem ved forhåndsskjønn i henhold til vassdragslovens § 112 i tilfelle overenskomst ikke blir oppnådd, jfr. brev av 11. desember 1970. På dette grunnlag finner Hovedstyret at en bør holde forholdet til fløtingen utenfor denne sak. En vil da videre anta at en av almene hensyn, som et minimum, bør unnta fra døgnregulering den alminnelige lavvassføring og foreslår den fastsatt til 40 m³/sek. En forutsetter at fløtingsskjønnet står fritt til å kunne øke denne vassføring.

Forøvrig har søkeren gått med på å bygge fisketrapp for å muliggjøre fiskens forbigang på samme måte som ved det nåværende anlegg. Hovedstyret foreslår at en stiller vilkår om at anleggets eier plikter å forestå bygging, drift og vedlikehold av fisketrapp gjennom dammen etter vedkommende departements bestemmelse.

Hovedstyret anbefaler tillatelse i henhold til vassdragslovens § 104 gitt. En viser til vedlagte utkast til vilkår for tillatelse etter vassdragsloven. Forøvrig vil en også særlig vise til postene 2, 10 og 14 i forslaget til vilkår for ervervskonsesjonen vedrørende byggefrister, offentlig tilsyn med utbyggingen og naturverntiltak. Disse poster forutsettes å gjelde hele utbyggingen.

Når det gjelder den del av søknaden som omfatter rett til å senke vasstanden ovenfor Haugsfoss—Knappfoss til den naturlige vasstand før utbyggingen av hensyn til vedlikehold av dammen, tilrår Hovedstyret at en holder dette spørsmål utenfor denne sak. Det forutsettes behandlet særskilt hver gang det måtte bli aktuelt, jfr. vassdragslovens § 104 pkt. 5.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 29. mars 1971.»

Departementet skal bemerke:

Det nåværende Skjefstadfoss kraftverk — beliggende ca. 6 km syd for Elverum på vestsiden av Glomma — ble som foran nevnt bygget i årene 1908—10. Anlegget utnytter en

fallhøyde på ca. 10,5 m, og det er i kraftstasjonen installert 5 aggregater på tilsammen 5,3 MW. Den midlere årsproduksjon er på ca. 37 GWh.

Etter de foreliggende planer for et nytt Skjefstadfoss kraftverk er det meningen å foreta en fullstendig ombygging av Skjefstadfossen med sikte på å oppnå en mer økonomisk utnyttelse av vannmengdene i elven. Den nye dam skal bygges like nedstrøms den nåværende, og kraftstasjonen er forutsatt plassert på vestsiden av elven like nedstrøms dammen.

Kraftstasjonen vil få en maskininstallasjon på 21 MW. Anlegget vil etter beregningen gi en midlere årsproduksjon på 120 GWh, hvorav 68 GWh som vinterkraft og 52 GWh som sommerkraft. Dersom fløtningen skulle bli nedlagt, ville det i tillegg bli en økning av sommerproduksjonen på 3 GWh.

Anleggsomkostningene er anslått til 37 millioner kroner, hvilket gir en utbyggingspris på ca. 31 øre pr. kWh.

Etter planene vil overvannet i inntaksmagasinet bli hevet fra ca. kote 172,6 til kote 174,0, og det forutsettes en døgnregulering i magasinet mellom kotene 174,0 og 173,0. Oppdemningen vil iflg. søknaden medføre at et areal på 1,35 dekar blir neddemmet og at 2 dekar blir forsumpet på strekningen Østerhaug—Prestfoss. Nedenfor den nåværende kraftstasjon vil et område på ca. 20 dekar bli beslaglagt som tipplass.

Det er ikke kommet innvendinger fra grunneierhold mot søknaden.

NSB har påpekt at oppdemningen og døgnreguleringen vil kunne nødvendiggjøre tiltak til sikring av jernbanebroene med fyllinger like ovenfor inntaksdammen.

Glomma Fellesfløtningsforening har anført at den planlagte nye dam vil medføre ulemper for fløtningen. Kommunaldepartementet har gitt uttrykk for at utformingen av anlegget bør bli vurdert av landskapsarkitekt, at det bør stilles krav med hensyn til den landskapsmessige utforming av anlegget og at tiltak for å avbøte skader på fisket bør bli vurdert.

Hedmark fylkes friluftsnemnd har uttrykt ønske om at fiskens frie gang i elven må sikres ved bygging av fisketrapp.

Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfisk har ikke motsatt seg søknaden, og har i sin uttalelse opplyst at man når det gjelder spørsmålet om bygging av fisketrapp i dammen regner med å komme frem til en løsning som vil være tilfredsstillende for alle parter.

Elektrisitetetsverkets planer for ombygging av Skjefstadfoss kraftverk forutsetter konsesjon for erverv av fallrettigheter i medhold

av den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917, jfr. denne lovs § 1. Iflg. hovedstyrets beregninger vil det fall som søkes ervervet, utbringe ca. 2420 naturhestekrefter.

Elektrisitetetsverkets planer forutsetter videre tillatelser i henhold til vassdragslovens §§ 62 og 148 for henholdsvis ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for anlegg av kraftverket, hevning av vannstanden i inntaksmagasinet og korttidsregulering og for ekspropriasjon av manglende fallrettigheter.

Når det gjelder manglende fallrettigheter, bemerkes at søknaden bare omfatter tillatelse til erverv av ekspropriasjon av de øverste 1,5 fallmeter, idet de øvrige — etter hva som er opplyst i søknaden — er ervervet tidligere.

Når hovedstyret i sine bemerkninger uttaler at man går ut fra at elektrisitetverket gir nærmere melding dersom det skulle vise seg nødvendig å ekspropriere fallrettigheter i tillegg til de nevnte 1,5 m, synes dette å være foranlediget av at det i søknaden er bedt om at tillatelse av hensyn til mulige ukjente rettighetshavere blir gitt generelt, se foran side 2. Departementet har imidlertid underhånden fått opplyst at det nevnte utsagn i søknaden utelukkende tar sikte på mulige ukjente rettighetshavere med hensyn til de 1,5 fallmeter søknaden uttrykkelig gjelder.

Departementet antar i tilslutning til hovedstyret at vilkårene for å gi tillatelse er til stede, og man vil anbefale at tillatelsene blir gitt.

Departementet anbefaler at de av hovedstyret foreslåtte vilkår blir gjort gjeldende for tillatelsene. For tillatelse til erverv av fallrettigheter er det foreslått fastsatt følgende vilkår:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år fra konsesjonens datum. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. konsesjonslovens § 4, 3. ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til statens konsesjonsavgiftsfond av kr. 1 pr. nat.-hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den fore-

tatte utbygging og regulering kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til konsesjonsavgiftsfondene i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 4,50 pr. nat-hk, beregnet på samme måte.

Etter 20 år, regnet fra konsesjonens datum kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som vasskraften tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år regnet fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse fristene oversites uten tillatelse fra vedkommende departement, betaler konsesjonæren en mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, som de kan fås for fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innenlandske arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist om dette avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i denne post betaler konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og deres familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i nødvendig utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

9.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunns- hus.

10.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge NVE detaljerte planer med

nødvendige opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende utbyggingen slik at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av NVE. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. Utgiftene som er forbundet med dette, betales av anleggets eier.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten medmindre departementet treffer annen bestemmelse.

12.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av NVE utføre de hydrologiske observasjoner, som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal sendes ved hver måneds utløp avskrift til opplysning om hvordan målingene er utført.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet, til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år, regnet fra konsesjonens datum.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttak av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften, enten denne er staten eller en kommune.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

14.

Konsesjonæren plikter i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å unngå ødeleggelse av naturforekomster og områder, når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Såfremt slike ødeleggelse ikke kan unngås, skal Naturvernrådet underrettes i god tid på forhånd.

Konsesjonæren skal videre i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter

å sørge for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig rådighet over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med denne post. Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. Utgifter i denne forbindelse betales av konsesjonæren.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere nødvendig underretning.

15.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av vedkommende departement.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 2, 4 eller 15, første eller annet ledd, kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvarende med ervervslovens § 26, annet ledd.

16.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende, jfr. ervervslovens § 2.

Som vilkår for tillatelser etter vassdragslovens §§ 62 og 148 er foreslått følgende:

1.

Vasshøyden i inntaksbassenget må ikke stige høyere enn til kote 174,0 før alle flomløp i dammen er åpnet.

Flomlukene forutsettes å kunne avlede minst 3 500 m³/sek. ved vasstand 176,1.

Dersom Elverum elektrisitetsverk finner det hensiktsmessig, kan det inntil videre etableres en korttidsregulering mellom kotene 174,0 og 173,0 for alt tilløp til inntaksmagasinet som overstiger 40 m³/sek.

De tillatte reguleringsgrenser skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker som godkjennes av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Det føres protokoll over manøvreringen og

avleste vasstander, samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m.v. Dersom det videre forlanges, sendes ved hver måneds utløp avskrift til Hovedstyret.

2.

Anleggets eier plikter etter vedkommende departements bestemmelse å forestå og bekoste bygging, drift og vedlikehold av fiske-trapp gjennom dammen.

3.

Anleggets eier plikter etter overenskomst eller skjønn å bekoste nødvendige sikringsarbeider for jernbanebrua ved Knapfoss/Haugsfoss.

I tilknytning til de foreslåtte vilkår for tillatelse til erverv av fallrettigheter, bemerkes at konsesjonen foreslås gitt på ubegrenset tid, men med forbehold om revisjon etter 50 år, at de årlige konsesjonsavgifter er foreslått fastsatt til kr. 1,— pr. nat.-hk til staten og kr. 4,50 pr. nat.-hk til kommuner, og at det for øvrig er foreslått vanlige bestemmelser om veier, naturvern, offentlig tilsyn med bygging, drift og vedlikehold av anlegget m.v.

For tillatelse etter vassdragslovens § 62 m. fl. er det bl. a. foreslått fastsatt vilkår om at anleggets eier plikter å forestå bygging, drift og vedlikehold av fisketrapp gjennom dammen, og om plikt til å bekoste nødvendige sikringsarbeider for jernbanebrua ved Knapfoss/Haugsfoss.

Når det gjelder forholdet til fløtningen, henviser man til høyesterettsadvokat Hans B. Heyerdahls brev av 11. desember 1970, hvorav det fremgår at forhåndsskjønn i henhold til vassdragslovens § 112 vil bli avholdt dersom man ikke kan komme frem til en minnelig ordning.

Departementet bemerker at det i søknaden er anført at forholdet til fløtningen må bli ordnet etter vassdragslovens regler, men det er ikke uttrykkelig søkt om tillatelse i henhold til lovens § 104. Hovedstyret har imidlertid antatt at tillatelse etter denne bestemmelse er nødvendig.

Når elektrisitetsverket således — i mangel av enighet — er innstillet på å la avholde skjønn i medhold av vassdragslovens § 112, antar departementet at det vil være riktig at man foreløpig ikke tar standpunkt til hvorvidt det i relasjon til fløtningen må anses nødvendig med tillatelse etter lovens § 104, pkt. 2.

Skjønnen vil avgjøre spørsmålet hvorvidt planene kan komme i strid med § 104.

Skulle skjønnet komme til det resultat at tillatelse blir nødvendig, ber departementet

om bemyndigelse til å avgjøre saken uten at den forelegges for Kongen.

Det foreslås derfor oppstillet som en forutsetning at eventuell senere tillatelse etter denne lovbestemmelse kan meddeles av Industridepartementet.

Elektrisitetetsverkets søknad omfatter også tillatelse til almannastevning etter vassdragslovens § 130. Slik tillatelse vil bli gitt av departementet dersom nærværende tilråding bifalles i statsråd.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om konsesjon for vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 tillates Elverum Elektrisitetsverk å erverve manglende fallrettigheter i forbindelse med ombygging av Skjefstadvass kraftverk, jfr. søknad av 1. juli 1970, på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 23. juli 1971.
2. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 §§ 62 og 148 tillates Elverum Elektrisitetsverk å ombygge og drive Skjefstadvass kraftverk og å ekspropriere manglende fallrettigheter, i det vesentlige i samsvar med søknad av 1. juli 1970. Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er inntatt i ovennevnte tilråding.

19. A/S Freia.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 30. juli 1971.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Freia konsesjon på leie av ytterligere inntil 2 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker til drift av en elektrokjel i Teglvergsgt. 12 i Oslo.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1976.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid for et flertalls vedkommende — formannen innbefattet — bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene bli holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 7 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med konsesjonsvilkårenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Oppgave vedrørende selskapets styre, kapital og aksjonærer bes innsendt til departementet innen utgangen av mars måned hvert år.

Uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig opp-

merksomheten på de bestemmelser om meldepplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34, første ledd — samt på bestemmelser i første ledd i § 37 a, hvoretter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Departementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt.

20. NEA — Nesjø.

(Reguleringsstillatelse NEA — Nesjø dam. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 23. august 1968. Endring av manøvreringsreglement.)

Industridepartementets samtykke av 18. august 1971.

Departementet samtykker i at det gjeldende reglement endres ved at det i post 3 som nytt siste avsnitt tas inn følgende:

«Ovenstående bestemmelser skal ikke være til hinder for at en vassmengde som ved vårflommens begynnelse ligger igjen i magasinet, men som i henhold til reglementet kunne ha vært tappet, kan tappes i sommerperioden eller senere. Eventuelle flomtap går til fra- drag fra dette volum.»

Endringen er i samsvar med forslag fra Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen som har lagt til grunn at dette vil føre til en bedring av fyllingen i Nesjø tilsvarende det volumet den til enhver tid oppsparte vassmengde representerer.

Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har anført følgende:

«Etter Hovedstyrets syn vil denne endring, på bakgrunn av det som er anført ovenfor, ikke på noen måte kunne virke til ugunst hverken for Tydal eller nedenforliggende kommuner. Man har derfor ansett det overflødig å forelegge saken for kommunene til uttalelse.»

21. Kaldnes mek. Verksted A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 30. august 1971.

Selskapets søknad av 17. mars 1971.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret

for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Kaldnes mek. Verksted A/S tillatelse til å leie inntil 1 500 kW fra Tønsberg Elektrisitetsverk til drift av selskapets anlegg i Tønnsberg kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1982.

2. *Styre.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med året 1971.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettsshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Opgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldeplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvorefter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

22. Orkla Grube-Aktiebolag.

(Kraftleie av Statskraftverkene.)

Kronprinsregentens res. av 10. september 1971.

Orkla Grube-Aktiebolag har 11. februar 1969 søkt konsesjon på kraftleie fra statskraftverkene til drift av sitt ferrolegeringsverk på Thamshavn i Orkdal kommune.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har i den anledning gitt følgende uttalelse, dater 17. juni 1969, til departementet:

«Orkla Grube-Aktiebolag. Søknad av 11. februar 1969 om konsesjon på kraftleie fra Statskraftverkene.

1. Innledning.

Ved Kronprinsregentens resolusjon av 20. november 1964 ble Orkla Grube-Aktiebolag, Løkken Verk, gitt tillatelse til å leie inntil 20.000 kW fra Nordenfjeldske Kraftsamband (NKS) til drift av selskapets nye ferrolegeringsverk på Thamshavn i Orkdal. Tillatelsen er tidsbegrenset til 1. januar 1970.

Kraftleieforholdet var forutsatt midlertidig inntil Statskraftverkene i samsvar med inngått avtale skulle overta leveringen når Rana kraftverk og overføringslinjen fra Rana til Trøndelag ble ferdig.

Disse anlegg ble ferdig høsten 1968 og fra dette tidspunkt er kraftleveringen overtatt av Statskraftverkene i henhold til kontrakt av 13. februar 1969.

Ved meddelelsen av konsesjonen av 20. november 1964 ble selskapet av departementet gjort oppmerksom på at selskapet måtte søke konsesjon på kraftleie fra Statskraftverkene i god tid innen statens overtakelse av kraftleveringen ble aktuell.

Slik søknad er sendt inn ved brev hit av 11. februar 1969.

2. Orkla Grube-Aktiebolags søknad av 11. februar 1969

lyder slik:

«Ved brev av 3. desember 1964 ble vi av Det kongelige departement for Industri og Håndverk meddelt konsesjon på leie av inntil 20.000 kW elektrisk energi fra Nordenfjeldske Kraftsamband til drift av vårt ferrolegeringsverk på Thamshavn i Orkdal. Konsesjonen er tidsberegnet til 1. januar 1970.

Fra 1. juli 1964 overtok Statskraftverkene etter eget ønske leveringen direkte i stedet for Nordenfjeldske Kraftsamband.

Leveringen fra Statskraftverkene var — inntil Rana Kraftverk og overføringen fra Rana til Trøndelag var ferdig — basert på levering av tilfeldig ledig kraft. Fra det tidspunkt disse anlegg var ferdige — høsten 1968 — er leveringen gått over til å bli fast prima industrikraft.

Da vår industrikraftkontrakt med Statskraftverkene løper i 40 år fra 1. juli 1964, tillater vi oss å anmode at konsesjonen må bli gjort gjeldende inntil 1. juli år 2004.

Efter at vi nå har hatt vår ferrolegeringsovn i drift i 5 år, har vi erfart at dens kraftforbruk er endel større enn opprinnelig antatt. Vi tillater oss derfor herved å søke om konsesjon for leie av inntil 25.000 kW elektrisk energi til drift av vår nåværende smelteovn samt til drift av nødvendig hjelpeanlegg.

Skulle De trenge ytterligere opplysninger, står vil til Deres tjeneste.»

3. Kraftleiekontrakten.

I henhold til den foreliggende kopi av kontrakt av 13. februar 1969 har Statskraftverkene forpliktet seg til å stille til disposisjon for Orkla Grube-Aktiebolag inntil 20 MW/150 GWh pr. driftsår. Leveringsplikten er i kontrakten forutsatt å inntre fra det tidspunkt da både 2. aggregat i Rana kraftverk og 275 kV overføringsanlegget Rana—Trøndelag ble satt i drift, forutsetningsvis 1. september 1968. Fra samme tidspunkt har selskapet forpliktet seg til pr. driftsår å betale for minst $\frac{3}{4}$ av det nevnte energikvantum selv om det i vedkommende år ikke er tatt ut så meget.

Ifølge kontrakten tok leveringen til med ikke garantert kraft 1. juli 1964, fra hvilket tidspunkt begge parters anlegg gjorde levering teknisk mulig.

Kraften skal leveres ved Orkdal transformatorstasjon med en spenning av ca. 120 kV. Leveringen skal måles samme sted, hvor hvor Statskraftverkene setter opp kWh-måler med 1 times registreringsperiode samt registrerende MW-MVAR meter.

For kraftleveringen skal selskapet betale 1,8 øre pr. kWh + 17 pst. Denne pris skal gjelde uforandret til 1. juli 1972. Deretter skal prisen kunne være gjenstand for justering etter nærmere i kontraktens § 4 pkt. 2 fastsatte regler.

Uttak av overforbruk med inntil 25 pst. av energikvantumet på 150 GWh pr. driftsår skal bare skje etter forhåndsavtale med statskraftverkene og betales etter samme pris som nevnt ovenfor.

Driftsåret skal regnes fra og med 1. juli til og med 30. juni. Kontrakten skal gjelde i 40 år fra leveringsbegynnelse 1. juli 1964, dog ikke utover konsesjonstiden.

Hvis selskapet ikke finner anvendelse for en kraftmengde tilsvarende den ovenfor nevnte minstebetaling på $\frac{3}{4}$ av energikvantumet, kan det dog si opp kontrakten med 5 års varsel. Kontrakten kan dog tidligst bringes til opphør 10 år etter leveringsbegynnelse.

4. Avgitte uttalelser.

4.1 Orkdal kommunestyre har i møte 27. mars 1969 med 23 mot 20 stemmer vedtatt følgende innstilling fra formannskapet:

«Orkdal kommunestyre har ingen innvending mot at Orkla Grube-Aktiebolag gis konsesjon for leie av inntil 25.000 kW elektrisk energi til drift av nåværende smelteovn og hjelpeanlegg ved ferrolegeringsverket på Thamshavn.»

20 medlemmer av kommunestyret stemte for følgende av Amund Wormdal fremsatte forslag:

«I første linje av formannskapetets tilråding utgår «har ingen innvending mot». I stedet foreslås: «Orkdal kommunestyre vil tilrå at» o.s.v. som formannskapetets forslag, med tillegg av følgende nytt avsnitt:

«Det er imidlertid en forutsetning at bedriften installerer tidsmessig renseanlegg, som kan redusere røykutslippet som er til meget stor sjenanse for distriktet.»

4.2. Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Sør-Trøndelag har i påtegning av 7. mai 1969 til fylkesmannen meddelt: «en har ingen merknad til søknaden og tør anbefale at den blir imøtekommet».

4.3. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i påtegning hit av 9. mai 1969 meddelt at han ikke har noen merknad til søknaden og at konsesjon anbefales gitt.

4.4. Statskraftverkene har i brev av 4. mars 1969 til Elektrisitetsdirektoratet meddelt:

«Det er herfra intet å bemerke til Orkla Grube-Aktiebolag's søknad om konsesjon på kraftleie for deres ferrolegeringsovn på Thamshavn i Orkdal.»

4.5. Saken har dessuten vært forelagt

Industridepartementets Industriavdeling som i notat av 29. mars 1969 har opplyst at den ikke har noe å bemerke til at konsesjon gis. Det er heller ikke foreslått spesielle konsesjonsvilkår. Jfr. departementets brev hit av 16. april 1969-IDV 911/69.

5. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til Orkla Grube-Aktiebolag.

5.1. Ved kgl. res. av 29. april 1959 er Orkla Grube-Aktiebolag, Orkla Metall A/S og Chr. Salvesen & Chr. Thams's Comm. A/S i fellellskap gitt tillatelse til å leie inntil 6000 kW fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk. Tillatelsen som er tidsbegrenset til 30. juni 1970 er gitt med vilkår om at hver av de tre selskapers styre for et flertalls vedkommende skal bestå av norske statsborgere. For øvrig er tillatelsen gitt på da vanlige vilkår. Vilkår om konsesjonsavgift og kraftavståelse til kommuner er imidlertid sløyfet.

5.2. Ved Kronprinsregentens resolusjon av 20. november 1964 fikk selskapet som nevnt i innledningen tillatelse til å leie inntil 20.000 kW fra Nordenfjeldske Kraftsamband til drift av sitt nye ferrolegeringsverk på Thamshavn i Orkdal.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

I samsvar med Industridepartementets tilråning, som ligger til grunn for resolusjonen, skal konsesjonen bare gjelde for tiden inntil kraftleveringen — i samsvar med inngått avtale — kan bli overtatt av Statskraftverkene.

Konsesjonen er gitt med vilkår om at styret til enhver tid for et flertalls vedkommende skal bestå av norske statsborgere. For øvrig er konsesjonen gitt på vanlige vilkår, herunder med vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, beregnet etter formelen:

kWh

8760

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner er dog sløyfet.

Avgift til staten er betalt til og med for året 1968. For året 1968 var den kr. 31.401,—.

6. Hovedstyrets uttalelse.

I Orkla Grube-Aktiebolags konsesjon av 20. november 1964 på leie av 20.000 kW fra NKS er bestemt at konsesjonen bare skulle gjelde inntil kraftleveringen kunne overtas av Statskraftverkene. Dette ville i samsvar med inngått avtale si når Rana kraftverk og 275 kV ledningen Rana—Trøndelag ble satt i drift. Opprinnelig skulle dette skjedd i 1967, men på grunn av forsinkelser ble anleggene først driftsklare høsten 1968 og fra 1. september samme år har Statskraftverkene i henhold til kontrakten av 13. februar 1969 forpliktet seg til å stå som leverandør av de 20.000 kW istedenfor for NKS.

Ferrosilisumanlegget i Thamshavn er som kjent reist i forståelse med Industridepartementet etter at driften ved det tidligere smelteverk ble nedlagt.

Etter at selskapet har hatt sin ferrolegeringsovn i drift i 5 år, har det erfart at kraftforbruket er en del større enn det opprinnelig antatte på 20.000kW. Selskapet søker derfor om at den nye konsesjon blir gjort gjeldende for inntil 25.000 kW (inkl. eventuelt overforbruk).

Den omsøkte kraftmengde tilsvarer en produksjon på ca. 25.000 tonn ferrosilisium pr. år beregnet som 45 pst.-ig vare.

Da kraftleiekontrakten løper i 40 år fra 1. juli 1964 har selskapet i søknaden anmodet om at konsesjon må bli gjort gjeldende inntil 1. juli 2004.

Søknaden har vært forelagt overingeniøren for elektrisitetsforsyningen og fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Statskraftverkene samt departementets Industriutvalg. Disse har ikke hatt noe å bemerke til søknaden. Det samme gjelder flertallet av medlemmene i Orkdal kommunestyre, mens mindretallet for å anbefale søknaden har forutsatt at bedriften installerer tidsmessig renseanlegg, jfr. foran under pkt. 4.1. Om dette siste går Hovedstyret ut fra at det ved meddelelse av ny konsesjon som vanlig blir meddelt selskapet, at det ikke er tatt noe standpunkt til spørsmålet om eventuell plikt for selskapet til å søke røykskadekonsesjon etter lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar.

7. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at Orkla Grube-Aktiebolag gis tillatelse til å leie inntil 25 MW (maksimal effekt) fra Statskraftverkene til drift av sitt ferrolegeringsverk på Thamshavn i Orkdal kommune.

Energimengden er i kontrakten begrenset til 150 GWh pr. driftsår, men med en viss adgang til overforbruk med inntil 25 pst. Hovedstyret vil derfor anbefale at energimengden i tillatelsen begrenses til 187,5 GWh pr. driftsår.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid kraftleiekontrakten av 13. februar 1969 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra leveringens begynnelse 1. juli 1964.

Hovedstyret vil foreslå at det som for den tidligere konsesjon av 20. november 1964 fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennom-

snittlig nyttes og beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW. Avgiften forutsettes å bli å}$$

oppkreve fra og med 1969, idet avgift etter konsesjonen av 20. november 1964, som nevnt foran under pkt. 5.2. er betalt til og med for året 1968.

For øvrig foreslås tillatelsen gitt med samme vilkår som konsesjonen av 20. november 1964, herunder med vilkår om at selskapets styre til enhver tid for et flertalls vedkommende skal bestå av norske statsborgere. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner forutsettes fortsatt sløffet.

Det vises for øvrig til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Selskapets konsesjon av 20. november 1964 på leie av 20.000 kW fra Nordenfjeldske Kraftsamband forutsettes å bortfalle ved meddelelse av den nå omsøkte konsesjon.

Behandlet i hovedstyremøte den 16. juni 1969.

Sakens dokumenter vedlegges, herunder erklæring av 15. mars 1969 fra selskapets styre i samsvar med § 24, annet ledd, i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917.»

Departementet skal bemerke:

Det foreligger erklæring av 15. mars 1969 fra styret i Orkla Grube-Aktiebolag i samsvar med lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 24, annet ledd.

Orkla Grube-Aktiebolag fikk ved Kronprinsregentens resolusjon av 20. november 1964 konsesjon på leie av inntil 20 000 kW fra Nordenfjeldske Kraftsamband til drift av sitt nye ferrolegeringsverk på Thamshavn i Orkdal. En viser herom til hovedstyrets redegjørelse foran og til «Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1964 side 207. Konsesjonen er forutsatt å gjelde for tiden inntil kraftleveringen — i samsvar med inngått avtale — kan bli overtatt av statskraftverkene, og er videre tidsbegrenset til 1. januar 1970.

Som det fremgår er kraftleveringen til ferrolegeringsverket i Thamshavn blitt overtatt av Statskraftverkene, og konsesjonen av 20. november 1964 på kraftleie fra Nordenfjeldske Kraftsamband er således bortfalt.

Det foreligger en kraftleiekontrakt av 13. februar 1969 mellom statskraftverkene og Orkla Grube-Aktiebolag om kraftlevering til ferrolegeringsverket i Thamshavn. Denne har vært forelagt Stortinget, jfr. Stortingets vedtak 10. januar 1969 ved behandling av Innst. S. nr. 64 for 1968—69, jfr. St. prp. nr. 14 for s. å. om levering av kraft fra statskraftverkene til Orkla Grube-Aktiebolag til drift av ferrosilisiumsmelteverket i Thamshavn.

Kontrakten gjelder i 40 år regnet fra leveringens begynnelse 1. juli 1964, idet levering av ikke-garantert kraft ble påbegynt fra dette tidspunkt.

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til hovedstyret rå til at Orkla Grube-Aktiebolag gis konsesjon på leie av inntil 25 MW og 187,5 GWh pr. driftsår fra statskraftverkene til drift av ferrolegeringsverket i Thamshavn for den tid kraftleiekontrakten av 13. februar 1969 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 2004.

Departementet vil ellers foreslå konsesjon gitt på stort sett vanlige vilkår, bl. a. om årlig avgift til staten fra og med 1. juli 1964 på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, jfr. pkt. 7 i utkastet nedenfor til vilkår. Avgiften blir å oppkreve fra og med året 1969.

Etter omstendighetene foreslås ikke noe vilkår om kraftavståelse til kommuner.

Departementet foreslår konsesjonen gitt på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 13. februar 1969 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 2004.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den

utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen. $\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

I forbindelse med vilkårenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røyskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold til lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Orkla Grube-Aktiebolag å leie inntil 25 MW — 187,5 GWh pr. driftsår — fra statskraftverkene til drift av ferrolegeringsverket i Thamshavn i Orkdal kommune.

Tillatelsen gis på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 10. september 1971.

23. A/S Årdal og Sunndal Verk.

(Kraftleie fra Statskraftverkene.)

Kronprinsreg. resolusjon av 17. september 1971.

Ved kgl. res. av 29. januar 1960 fikk A/S Årdal og Sunndal Verk for drift av sitt aluminiumsverk på Sunndalsøra konsesjon på leie av inntil 900 mill. kWh pr. år (113 000 kW) fra Aura kraftverk for den tid kraftleiekon-

trakten med statskraftverkene står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 2006, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1960 side 18 flg.

Staten eide tidligere alle aksjene i ASV.

I samband med den såkalte «Alcanavtalen» er det imidlertid etter 1967 blitt gjennomført en rekke endringer i selskapets eier- og organisasjonsforhold, og en viser i denne forbindelse til at det utenlandske selskap Alcan Aluminium Limited, Montreal (Alcan), ved kgl. res. av 11 desember 1970 har fått konsesjon på erverv av 50 pst. av aksjene i selskapet.

Ved den nevnte resolusjon av 11. desember 1970 ble det under henvisning til §§ 19, 20, 34, 36 og 37 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 og til konsesjonslovgivningen for øvrig bl. a. bestemt:

- «1. Alcan Aluminium Limited meddeles konsesjon på erverv av 50 pst. av aksjekapitalen i A/S Årdal og Sunndal verk, ÅSV-gruppen meddeles konsesjon på eiendomsrett eller bruksrett til faste eiendommer som nevnt i Industridepartementets foredrag, og herunder meddeles A/S Årdal og Sunndal Verk konsesjon på erverv av aksjene i tubefabrikken A/S. Konsesjonen gis på vilkår som nevnt i foredraget.
2. Post 1—3 i sistnevnte vilkår erstatter post 1 og/eller 2 i A/S Årdal og Sunndal Verks tidligere kalksteins-, vannfalls- og kraftleiekonsesjoner. For øvrig gjelder nevnte konsesjoner som før.»

Post 1—3 i de nevnte konsesjonsvilkår, inntatt i foredraget til resolusjonen, er sålydende:

I nærværende tilråding skal behandles tre søknader fra ASV om konsesjon på kraftleie fra statskraftverkene til drift henholdsvis på Sunndalsøra, i Årdal og i Høyanger. Behandlingen av disse sakene har vært utsatt i påvente av at det ved kgl. res. skulle bli gitt nødvendige konsesjoner til ASV m. fl. i forbindelse med Alcanavtalen. Dette er nå skjedd ved nevnte kgl. res. av 11. desember 1970.

I anledning av en søknad av 7. okt. 1965 fra ASV om konsesjon på ytterligere kraftleie fra statskraftverkene for utvidelse av aluminiumsverket på Sunndalsøra har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev av 27. september 1967 gitt følgende uttalelse til departementet:

«Med Industridepartementets påtegnning av 11. oktober 1965 (J.nr. ID 2694/65 IDV HLD/RM) har en mottatt til uttalelse ovennevnte søknad av 7. oktober 1965 fra A/S Årdal og Sunndal Verk om konsesjon på ytterligere

kraftleie fra staten v/Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Søknaden lyder:

«Mellom Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, Statskraftverkene og vårt selskap er den 17. mars d. å. inngått tilleggskontrakt om kraftlevering til vårt aluminiumverk på Sunndalsøra, gjeldende for et kvantum på 770 GWh/år som skal leveres fra det tidspunkt Trollheim kraftverk settes i drift, forutsetningsvis 1. november 1968.

I møte den 14. juni d. å. har Stortinget overensstemmende med St. prp. nr. 116 for 1964—65 samtykket i inngåelse av tilleggskontrakten.

Ifølge proposisjonen skal tilleggskontrakten gjelde ved siden av hovedkontrakt på 900 GWh/år, jfr. St. prp. nr. 5 for 1956, og en tidligere tilleggskontrakt på i alt 350 GWh/år, jfr. St. prp. nr. 1 for 1961—62.

Konsesjon på leie av den elektriske energi ifølge hovedkontrakten er gitt ved kgl. res. av 20. januar 1960.

Vi tillater oss med dette å søke konsesjon i henhold til lov av 14. desember 1917 § 23 til å erverve de energimengder som er omhandlet i de 2 tilleggskontrakter og som tilsammen utgjør 1120 GWh/år.

Kopier av de 2 tilleggskontrakter, datert 17.—23. november 1964 og 17. mars 1965, følger vedlagt.

Begge kontrakter har samme varighet som hovedkontrakten. Om dennes varighet er det oppstått uenighet mellom Statskraftverkene og oss. Vi viser i den anledning til vedlagte kopi av vårt brev til Statskraftverkene av 19. mars d. å., og vil anmode om at konsesjonens utløpstid settes til samme tidspunkt som ifølge punkt 1 i vilkårene for konsesjonen av 20. januar 1960, nemlig 1. juli 2006.

Som det fremgår av St. prp. nr. 116 vil kraftleveringene ifølge de 2 tilleggskontrakter muliggjøre en økning av produksjonen i aluminiumverket på Sunndalsøra fra de opprinnelig forutsatte 40 000 tonn pr. år til noe over 100 000 tonn pr. år.

Vårt selskaps styre har sitt sete i Norge og består utelukkende av norske statsborgere. Styrets erklæring overensstemmende med konsesjonslovens § 24 vedlegges.

Hvis det blir tale om å fastsette konsesjonsvilkår som avviker fra vilkårene for konsesjonen av 20. januar 1960, tør vi be om å få uttale oss før vilkårene blir fastsatt.»

Som nevnt i søknaden har selskapet fra tidligere kontrakt av 9. august/31. oktober 1956 med Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen om leie av inntil 900 GWh/år og inntil 113 000 kW fra Aura kraftverk. Konsesjon på kraftleie i henhold til kontrakten ble gitt ved kgl. res. av 29. januar 1960 (ikke 20. januar 1960 som opplyst i søknaden).

I tillegg hertil søkes det nå om konsesjon på leie av ytterligere 1120 GWh/år og det er i den forbindelse vedlagt kopier av 2 tilleggskontrakter som er opprettet mellom NVE og A/S Årdal og Sunndal Verk om slik kraftlevering.

Den ene kontrakten er av 17./23. november 1964 og er opprettet i tilslutning til den tidligere kontrakt av 9. august/31. oktober 1956 (kalt hovedkontrakten) og omfatter i alt 350 GWh/år og inntil 43 500 kW. Hovedkontraktens bestemmelser er gjort gjeldende også for denne tilleggskontrakt med unntak av bestemmelsen om avregningen. Den andre kontrakten (tilleggskontrakt nr. 2) er av 17. mars 1965 og er opprettet i tillegg til de 2 foran nevnte kontrakter. I henhold til denne kontrakts § 1, punkt 1 skal staten v/NVE stille til disposisjon for A/S Årdal og Sunndal Verk 770 GWh/år og inntil 100 MW fra det tidspunkt Trollheim kraftverk settes i drift, forutsetningsvis 1. november 1968. Av det omforenede kvantum er 600 GWh/år primakraft og 170 GWh/år ikke garantert kraft som ved svikt i krafttilgangen må vike for primakraftleveringer.

Etter bestemmelsen i § 11 skal tilleggskontrakten løpe ut samtidig med hovedkontrakten. Kontrakten kan likevel sies opp med 5 års varsel av kjøperen dersom han ikke kan finne anvendelse for en energimengde tilsvarende minstebetalingen etter bestemmelsen i § 1 punkt 1. Det kan dog tidligst bringes til opphør 10 år etter leveringsens begynnelse.

Kraften skal leveres ved Aura kraftverk som 3-faset vekselstrøm med ca. 50 perioder pr. sek. og med en spenning på ca. 132 kV eller 12 kV.

Sunndal kommunestyre behandlet søknaden i møte den 19. mai 1967. Av utskrift fra møteboken hitsettes:

«Fylkesmannen i Møre og Romsdal har ved påtegning av 25. oktober 1965 oversendt dokumentene til Sunndal formannskap til silk behandling som saken måtte gi anledning til under henvisning til § 24 i ervervsloven av 14. desember 1917.

Som det vil fremgå forutsetter A/S Årdal og Sunndal Verk at de nye konsesjonsvilkår ikke avviker fra konsesjonsvilkårene av 29. januar 1960. Disse vedligger saken som uttrykt bilag. Kontorsjefen viser ellers til den avtale som forutsettes inngått mellom Verket og kommunen om enkelte spørsmål som konsesjonen reiser, og som foreligger til behandling som særskilt sak, kfr. foregående saksframlegg og innstilling.

I konsesjonsvilkårene av 1960 er følgende anført i punkt 7:

«Avgift.

Av den kraft som fra og med 1. juli 1954 gjennomsnittlig benyttes, beregnet etter formelen kWh: 8760, erlegges en årlig avgift av kr. 1,— en krone pr.kWh til kommuner og en årlig avgift av kr. 1,— — en krone — pr. kWh til staten.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.»

Spørsmålet om en høyere avgift til fordel for Sunndal kommune vil ha en meget stor økonomisk betydning for kommunen. Etter § 23, pkt. 4, i lov av 14. desember 1917, nr. 16, kan det fastsettes en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer, av ikke over kr. 6,— pr. kW. Det er på bakgrunn av den praksis som hittil er fulgt ikke mulig å kunne gi noen forhåndsvurdering av om avgiften vil bli forhøyet og i tilfelle til fordel for Sunndal kommune. Verket er gjort oppmerksom på at kommunen vil kreve at konsesjonsavgiften settes til hva som er vanlig ved kraftleiekonsesjoner i dag. Kontorsjefen viser i denne forbindelse til de konferanser og den korrespondanse som har vært ført av og med kommunens juridiske rådgiver, høyesterettsadvokat Bjørn Dalan, Oslo, om dette spørsmål.

Kontorsjefen

Instiller for kommunestyret:

Sunndal kommunestyre anbefaler at A/S Årdal og Sunndal Verk gis konsesjon til erverv av elektrisk energi i samsvar med Verkets søknad av 7. oktober 1965 til Departementet for industri og håndverk. Kommunestyret forutsetter at konsesjon gis på samme vilkår som hovedkonsesjonen av 29. januar 1960, dog slik at konsesjonsavgiften settes like høyt som det har vært vanlig ved andre kraftleiekonsesjoner den senere tid. Kommunestyret går ut fra at konsesjonsavgiften for kraftleien tilfaller Sunndal kommune som hjemstedskommune for industribedriften.

Påtegning om formannskapetets og kommunestyrets avgjørelse:

Sunndal formannskap sluttet seg i møte 2. mai 1967 enstemmig til kontorsjefens innstilling.

Innstillingen ble vedtatt enstemmig av Sunndal kommunestyre i møte 19. mai 1967.»

Elektrisitetkontoret i Møre og Romsdal har i påtegning av 4. august 1967 uttalt:

«Jeg rår til at konsesjon blir gitt for kraftlevering etter de to tilleggskontrakter med samme vilkår som i hovedkontrakten bortsett fra konsesjonsavgiften. Når det gjelder konsesjonsavgiften går jeg inn for at den settes høyere enn for hovedkontrakten eller minst like høyt som det har vært vanlig ved tilsvarende konsesjoner i den senere tid.

På bakgrunn av den fordeling av konsesjonsavgiften som er foretatt for hovedkontrakten med hovedtyngden til Nesset kommune finner jeg det lite rimelig at Sunndal kommune skal ha hele avgiften for kraft fra Trollheim Kraftverk som ligger i Surnadal og Rindal kommuner.

Jeg går ut fra at før fordeling av avgiften blir det anledning for de interesserte kommuner å uttale seg.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i brev av 7. august 1967 uttalt:

«Direktoratets brev av 20. oktober 1965 (jnr. 3931 E-65).

Saken har vært forelagt til uttalelse for Sunndal kommunestyre og Elektrisitetsforsyningskontoret i Møre og Romsdal. Kommunestyret har truffet vedtak 19. mai 1967 (jfr. dok. i sak 68/67 som vedlegges). Overingeniør Thomasgård har for elektrisitetsforsyningskontoret gitt uttalelse 4. august 1967 (jfr. påtegning på vedlagte blåark).

Jeg slutter meg til overingeniørens standpunkt, både om forhøyelse av konsesjonsavgiften og om at avgiften bør fordeles mellom Surnadal, Rindal og Sunndal kommuner. Jeg forutsetter at kommunene og fylket får seg forelagt saken på nytt til uttalelse om disse spørsmål.

A/S Årdal og Sunndal Verk søkte om konsesjon 7. oktober 1965. Siden den tid er det mellom Verket og et utenlandsk selskap truffet avtale av omfattende betydning. Hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning denne avtale kan tilsi særlige bestemmelser i forbindelse med konsesjonen, går jeg ut fra blir vurdert av de sentrale myndigheter.

Fra Møre og Romsdal fylkes side er man interessert i at utbyggingen i Trollheimen også kan komme det alminnelige forbruk og den øvrige industri i fylket til nytte. Dette gjelder særlig for di det i den senere tid fra forskjellige hold har vært fremholdt fare for en kraftkrise om 4—5 år. På denne bakgrunn har jeg festet med ved § 1 nr. 1 første ledds annet punktum i kontrakten av 17. mars 1965, hvorefter den ikke garanterte kraft til Verket skal måtte vike bare for primakraftleveranser, og videre ved spørsmål om bruk av § 22 nr. 5 første ledds første punktum i ervervsloven av 14. desember 1967 (nr. 16). Jeg begrenser meg imidlertid til å peke på bestemmelsene, da jeg ikke har full oversikt over hvilken betydning de kan ha som følge av den stadig mer utbredte ordning m.h.t. kjøp av statskraft i sin alminnelighet.»

Hovedstyret har for sin del ikke noe å innvende mot kraftleieforholdet og vil rå til at A/S Årdal og Sunndal verk får konsesjon på ytterligere leie av tilsammen 1120 GWh/år og inntil 143 500 kW fra statens kraftverker overensstemmende med de vedlagte kraftleiekontrakter.

Som nevnt har selskapet fra før konsesjon av 29. januar 1960 på leie av inntil 900 GWh/år og inntil 113 000 kW fra Aura kraftverk. Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakten med Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen av 9. august/31. oktober 1956 for leie av inntil 113 000 kW fra Aura kraftverk står ved makt dog ikke lenger enn til 1. juli 2006. I konsesjonsvilkårene under pkt. 7 er det fastsatt en årlig avgift til staten på kr. 1,— pr. kW og kr. 1,— pr. kW til kommuner av den kraft som gjennomsnittlig benyttes beregnet etter formelen kWh: 8760 timer.

Avgiften er betalt til og med driftsåret 1966/67. For driftsåret 1966/67 var den kr.

143 714,— til staten og kr. 143 714,— til kommuner.

Det gjøres her oppmerksom på at i avgiftsbeløpene som er innbetalt siden 1961/62 er også inkludert avgift for den kraft som selskapet leier av staten i henhold til tilleggs-kontrakt av 17./23. november 1964 (nr. 1) og som omfatter 350 GWh/år og 43 500 kW.

For tillatelsen foreslås nå at det settes vilkår om en årlig avgift på kr. 2,— pr. kW som i sin helhet skal tilfalle staten.

Avgiften blir å beregne av den kraft hvorav det i henhold til kraftleiekontraktene skal betales leie.

Avgiften for det kraftkvantum på 43 500 kW og 350 GWh/år i henhold til tilleggs-kontrakt av 17./23. november 1964 blir å oppkreve fra og med driftsåret 1967/68.

Avgiften for det kraftkvantum på 100 000 kW og 770 GWh/år overensstemmende med tilleggs-kontrakt nr. 2 av 17. mars 1965 blir å oppkreve fra og med driftsåret 1968/69 da kraftleveringen først skal ta til ca. 1. november 1968.

For øvrig foreslås tillatelsen gitt på vilkår som fremgår av vedlagte forslag til fullstendige konsesjonsvilkår.

Dokumentene vedlegges, herunder erklæring fra selskapets styre samt kopi av brev av 19. mars 1965 fra selskapet til NVE, statskraftverkene, angående uenighet mellom partene om hovedkontraktens varighetsbestemmelse, jfr. departementets brev av 17. august 1966 (J.nr. 2117/66 IDV HLD/SB) i den forbindelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 19. september 1967.»

Som det fremgår søker ÅSV nå om konsesjon på ytterligere kraftleie for drift av aluminiumsverket på Sunndalsøra i henhold til to tilleggs-kontrakter av henholdsvis 17./23. november 1964 (nr. 1) og av 17. mars 1965 (nr. 2) til hovedkontrakten av 9. august/31. oktober 1965 mellom ÅSV og Statskraftverkene.

For kraftlevering i henhold til hovedkontrakten har ÅSV fått kraftleiekonsesjon ved kgl. res. av 29. januar 1960.

I henhold til tilleggs-kontrakt nr. 1 har ÅSV fått levert inntil 350 GWh pr. år (43 500 kW) i tillegg til de 900 GWh pr. år (113 000 kW) som omfattes av hovedkontrakten, jfr. angående denne tilleggsleveringen Stortingets vedtak 5. desember 1961, jfr. St. prp. nr. 1 for 1961—62 og Budsjetttinnst. S. nr. 113 for s. å.

I henhold til tilleggs-kontrakt nr. 2 skal Statskraftverkene fra det tidspunkt da Trollheim kraftverk kommer i drift levere ÅSV ytterligere inntil 770 GWh pr. år (100 MW) —

herav 600 GWh pr. år primakraft og 170 GWh pr. år ikke garantert kraft.

Stortinget har 14. juni 1965 samtykket i inngåelse av tilleggs-kontrakt nr. 2, jfr. St. prp. nr. 116 for 1964—65, Innst S. nr. 284 for s. å.

Begge tilleggs-kontrakter skal ha samme varighet som hovedkontrakten av 9. august/31. oktober 1956.

Det er imidlertid oppstått tvil om når hovedkontrakten utløper. Etter departementets mening utløper hovedkontrakten 29. februar 2004, idet den er satt til «50 år fra leveringsbegynnelse» som tok til i 1954.

Etter det foreliggende vil departementet i tilslutning til hovedstyret rå til at ÅSV for utvidelse av sitt aluminiumsverk på Sunndalsøra gis den omsøkte konsesjon på leie av ytterligere inntil 350 GWh pr. år (43 500 kW) og inntil 770 GWh pr. år (100 000 kW) fra Statskraftverkene for den tid de respektive tilleggs-kontrakter av 17./23. november 1964 og 17. mars 1965 står ved makt, dog ikke utover 29. februar 2004.

Departementet vil med hovedstyret foreslå oppstilt vilkår for konsesjonen om at det skal erlegges en årlig avgift av kr. 2,— pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes i henhold til kraftleiekontraktene av 17./23. november 1964 og 17. mars 1965, og slik at avgiften skal erlegges fra tidspunktet for kraftleveringsbegynnelse, jfr. utkastet nedenfor til konsesjonsvilkår.

I medhold av konsesjonen av 29. januar 1960 til ÅSV erlegges det en årlig avgift til kommuner på kr. 1,— pr. kW. Etter departementets mening får de berørte kommuner ved denne tildeling en rimelig andel av konsesjonsavgifter fra ÅSV og departementet slutter seg til hovedstyrets forslag om at staten bør ha hele avgiften i forbindelse med den omhandlede konsesjon.

Angående en søknad av 10. mai 1969 fra ÅSV om konsesjon på ytterligere kraftleie fra statskraftverkene til drift av selskapets anlegg i Årdal har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev av 6. oktober 1969 gitt følgende uttalelse til departementet:

«1. Innledning.

Ved kgl. res. av 29. januar 1960 er A/S Årdal og Sunndal Verk (ÅSV) gitt tillatelse til å leie inntil 113 000 kW/900 mill kWh pr. driftsår fra Aura kraftverk. Tillatelsen er tidsbegrenset til 1. juli 2006.

I brev av 10. mai 1969 til departementet har selskapet søkt om konsesjon på leie av ytterligere 37 500 kW/300 GWh pr. driftsår og dessuten et ikke-garantert kvantum på

275 GWh pr. driftsår fra Statskraftverkene i henhold til kontrakt av 20. mars 1969.

I møte 4. mars 1969 har Stortinget samtykket i inngåelse av kontrakten i overensstemmelse med St. prp. nr. 31 for 1968—69 og Innst S. nr. 124 for 1968—69.

Søknaden er sendt Hovedstyret til uttalelse med departementets påtegning av 14. mai 1969 — IDV 1158/69.

2. Søknaden.

ÅSV's søknad av 10. mai 1969 lyder slik:

«Mellom Norges Vassdrags- og Elektritetsvesen, Statskraftverkene og vårt selskap er den 20. mars d. å. inngått kontrakt om levering av kraft til vårt aluminiumverk i Årdal, gjeldende for en effekt på 37 500 kW og et garantert kvantum på 300 GWh og dessuten et ikke garantert kvantum på 275 GWh pr. driftsår. Kraften skal leveres fra det tidspunkt overføringsanlegget Fardal—Fortun settes i drift, forutsetningsvis 1. desember 1970.

I møte den 4. mars d. å. har Stortinget samtykket i inngåelse av kontrakten i overensstemmelse med St. prp. nr. 31 for 1968—69.

Vi tillater oss med dette å søke konsesjon i henhold til § 23 i lov av 14. desember 1917 til å erverve den nevnte energimengde.

Kopi av avtalen av 20. mars d. å. vedlegges

Vårt selskaps styre har sitt sete i Norge og styrets flertall består av norske statsborgere. Styrets erklæring i overensstemmelse med konsesjonslovens § 24 vedlegges.

Vi tør be oss forelagt utkast til de konsesjonsvilkår det kan bli aktuelt å oppstille.

4 gjenparter av nærværende søknad med bilag vedlegges.»

3. Kraftleiekontrakten.

I henhold til den foreliggende kopi av kontrakten av 20. mars 1969 har Statskraftverkene forpliktet seg til fra idriftsettelse av overføringsanlegg Fardal—Fortun — som garantert kraft — å stille til disposisjon for ÅSV 37,5 MW (timemiddel) og 300 GWh pr. driftsår.

Fra samme tidspunkt har ÅSV forpliktet seg til pr. driftsår å betale for det nevnte energikvantum selv om selskapet i vedkommende driftsår ikke har tatt ut så meget.

Dessuten tar Statskraftverkene sikte på som ikke-garantert kraft — i den utstrekning de har slik kraft — å stille til disposisjon for ÅSV et kvantum tilsvarende 25 pst av det garanterte kvantum og dessuten ytterligere inntil 200 GWh pr. driftsår, dvs. tilsammen et ikke-garantert kvantum på 275 GWh pr. driftsår.

Kraften skal leveres ved Fardal med en spenning på ca. 140 kV, idet det ved reguleringen skal tas hensyn til ÅSV's behov. Statskraftverkene har forbeholdt seg å kunne heve spenningsnivået til ca. 275 kV, og vil i tilfelle gi varsel med minst to års frist om en slik endring.

Kraftleveringen skal måles i Fardal stasjon, hvor Statskraftverkene setter opp kWh-måler med 1 times registreringsperiode, samt registrende MW — MVAR meter.

For kraftleveringen skal ÅSV for det garanterte kvantum og for overforbruk inntil 25 pst. av det garanterte kvantum betale 2,35 øre pr. kWh. For ytterligere overforbruk inntil 200 GWh pr. driftsår skal betales den pris som på leveringsdagen gjelder for slik kraft til smelteindustrien. Under normale forhold er prisen for tiden 1,8 øre/kWh med vanlig tillegg for overføring, i dette tilfelle 17 pst.

Prisen for det garanterte kvantum skal ikke være gjenstand for regulering i kontraktperioden.

Uttak av overforbruk skal bare skje etter forhåndsavtale med Statskraftverkene.

Kontrakten skal gjelde i 5 år fra leveringsbegynnelse, dog ikke ut over 31. desember 1975.

4. Avgitte uttalelser.

4.1. Årdal konsesjonsnemnd har i møte 3. juni 1969 gjort slikt vedtak:

«Konsesjonsnemnda har ingen merknad til ovannemnde søknad.»

4.2. Årdal kommunestyre har i møte 26. juni 1969 etter innstilling fra formannskapet vedtatt at «Konsesjonssøknaden vert tilrådd.»

4.3. Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke har i påtegning av 7. juli 1969 til fylkesmannen meddelt, at han ingen bemerkninger har til søknaden og vil anbefale konsesjon gitt.

4.4. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i påtegning hit av 22. juli 1969 anført:

«Går med vedlegg attende til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Elektrisitetsdirektoratet, Postboks 5091, Oslo 3, med di ein viser til serutskrift av Årdal kommunestyre si førehaving av saka i møte 26. juni 1969.

Herfrå har ein ikkje merknad å gjere til søknaden og seier seg samd i tilrådinga frå overingeniøren for elektrisitetsforsyninga i påskrift 7. juli 1969 framanfor.»

4.5. Søknaden har av departementets Vassdragsavdeling dessuten vært forelagt departementets Industriavdeling, som i notat av 30. mai 1969 har konkludert med å anbefale at ÅSV innvilges konsesjon på leie av 37,5 MW og 300 GWh garantert kraft, samt adgang til uttak av ytterligere 275 GWh ikke garantert kraft for produksjon i Årdal. Avdelingen har uttalt at den ikke

har forslag til spesielle vilkår utover de vanlige.

5. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kgl. res. av 29. januar 1960 er ASV gitt tillatelse til å leie inntil 113 000 kW/900 mill. kWh pr. driftsår fra Aura kraftverk. Konsesjonen, som er tidsbegrenset til 1. juli 2006, er gitt med bl. a. følgende vilkår (post 2):

«Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.»

Konsesjonen er videre gitt med vilkår om husrom, tomter m. v., om veier, broer og kaier samt om sikringsfond og forsorgsfond.

For øvrig er konsesjon gitt med vanlige vilkår, herunder vilkår om en årlig avgift på kr. 1,— pr. kW til kommuner og kr. 1,— pr. kW til staten. Avgift er betalt til og med for driftsåret 1967/68. For 1967/68 var den kr. 145 658,— til kommuner og kr. 145 658,— til staten.

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner er sløffet.

Til den refererte post 2 i konsesjonsvilkårene om selskapets styre og aksjer bemerkes, at ASV i brev av 31. juli 1968 til departementet har søkt om endring av bl. a. selskapets kraftleiekonsesjon i forbindelse med Alcantavtalen av 16. desember 1966.

Søknaden ble med departementets brev av 30. august 1968 — jnr. 1886/68 IDV — sendt Hovedstyret til slik uttalelse — for så vidt angår de endringer av vilkårene for selskapets ervervs- og kraftleiekonsesjoner — som de nye aksje- og styreforhold måtte foranledige. I brev av 17. juni 1969 — jnr. 1863 E-69 — til departementet er avgitt uttalelse for så vidt angår endringer av selskapets kraftleiekonsesjon av 29. januar 1960. Konklusjonen i uttalen lyder:

«Hovedstyret går etter dette utfra at post 2 i vilkårene for den til A/S Årdal og Sunndal Verk ved kgl. res. av 29. januar 1960 gitte konsesjon på leie av 113 000 kW/900 GWh pr. år fra Aura kraftverk vil måtte bli å endre i samsvar med selskapets nå gjeldende vedtekter.»

Etter de foreliggende opplysninger har ASV's anlegg i Årdal en smeltekapasitet på ca. 116 000 tonn aluminium pr. år.

Den eldste del av anlegget, Årdal I, som det nå er meningen å bygge om, produserer i dag ca. 33 000 tonn/år med et kraftforbruk på 18 800 kWh/tonn, dvs 620 GWh pr. år. Årdal I vil etter ombyggingen få en kapasitet på 85 000 tonn/år med et kraftforbruk på 15 000 kWh pr. tonn, dvs. 1280 GWh pr. år. Det er således nødvendig med ytterligere ca. 660 GWh i tillegg til det kraftkvantum Årdal I har anvendt hittil. Ombyggingen skal være avsluttet ved årsskiftet 1970/71.

I henhold til kontrakten av 20. mars 1969 har Statskraftverkene for en 5-års periode påtatt seg å levere til ASV 37,5 MW (time-middel) og 300 GWh pr. driftsår som ikke-garantert kraft. Avtalen er referert i St. prp. nr. 31 for 1968—69 og godkjent av Stortinget i møte 4. mars 1969.

ASV regner med at det kan finnes en permanent løsning på kraftspørsmålet før den midlertidige kontrakt for 5 år utløper.

ASV's søknad av 10. mai 1969, som gjelder konsesjon på leie av nevnte kontraktskvantum, har vært forelagt departementets Industriavdeling, Årdal kommune, overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke samt fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Samtlige anbefaler konsesjon gitt.

6. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at A/S Årdal og Sunndal Verk gis tillatelse til å leie ytterligere inntil 37,5 MW (time-middel) og 300 GWh pr. driftsår som garantert kraft og dessuten inntil 275 GWh pr. driftsår som ikke-garantert kraft fra Statskraftverkene for drift av selskapets anlegg i Årdal kommune.

Tillatelsen foreslås gitt med samme tidsbegrensning som kraftleiekontrakten av 20. mars 1969, dvs. ikke utover 31. desember 1975.

Hovedstyret vil foreslå at det som for konsesjonen av 29. januar 1960 fastsetter vilkår om en årlig avgift på tilsammen kr. 2,— pr. kW, men som vanlig nå bare til staten.

For øvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige gitt med samme vilkår som konsesjonen av 29. januar 1960. Vilkårenes post 2 om selskapets styre og aksjer forutsettes gitt i samsvar med selskapets nå gjeldende vedtekter.

Vilkår om kraftavståelse til kommuner og staten forutsettes fortsatt sløffet.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Det er av departementets Industriavdeling, som nevnt, ikke foreslått spesielle vilkår utover de vanlige.

Sakens dokumenter, herunder kopi av erklæring av 6. mai 1969 fra selskapets styre, vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 22. september 1969.»

Når det gjelder denne konsesjonssøknad fra ÅSV bemerkes:

Som det fremgår foreligger det en kraftleiekontrakt av 20. mars 1969 mellom ÅSV og Statskraftverkene. Leveringen er godkjent av Stortinget, jfr. Stortingets vedtak 4. mars 1969, jfr. St. prp. nr. 31 for 1968—69.

Etter kraftleiekontrakten er Statskraftverkene forpliktet til fra idriftsettelsen av overføringsanlegget Fardal-Fortun å stille til disposisjon for ÅSV inntil 37,5 MW (timemiddel) og 300 GWh pr. driftsår som garantert kraft og videre inntil 25 pst. av det garanterte kvantum og dessuten ytterligere inntil 200 GWh pr. driftsår som ikke-garantert kraft, slik at kontrakten ialt omfatter 275 GWh pr. driftsår ikke-garantert kraft, jfr. kontraktens § 1.

Kontrakten gjelder i 5 år fra leveringens begynnelse, dog ikke utover 31. desember 1975.

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til hovedstyret rå til at ÅSV gis den søkte konsesjon på leie av ytterligere inntil 37,5 MW (timemiddel) og 300 GWh pr. driftsår som garantert kraft og dessuten inntil 275 GWh pr. driftsår som ikke-garantert kraft fra Statskraftverkene for drift av selskapets anlegg i Årdal for den tid nevnte kraftleiekontrakt av 20. mars 1969 står ved makt, dog ikke utover 31. desember 1975.

Departementet vil ellers med hovedstyret foreslå konsesjon gitt på vilkår om bl. a. årlig avgift — kr. 2,— pr. kW — til staten av den kraft som i gjennomsnitt nyttes i henhold til kraftleiekontrakten av 20. mars 1969, og slik at avgift skal erlegges fra leveringens begynnelse, jfr. utkastet nedenfor til konsesjonsvilkår.

Angående en søknad av 10. september 1969 fra ÅSV om konsesjon på kraftleie fra Statskraftverkene til drift av selskapets fabrikk i Høyanger har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetvesenet i brev av 31. januar 1970 gitt følgende uttalelse til departementet:

«1. Innledning.

I generalforsamling 27. mai 1969 ble Aktieselskapet Norsk Aluminium Company besluttet oppløst ved at aktiva og passiva ble overført til A/S Årdal og Sunndal Verk (ÅSV).

Mellom NVE og A/S Norsk Aluminium Company (NACO) var 20. juni 1969 inngått kontrakt om levering av inntil 14 MW/84 GWh pr. år til selskapets fabrikk i Høyanger.

I brev av 1. august 1969 til ÅSV har NVE meddelt at det ikke vil bli reist innvendinger

mot at selskapet fra 1. januar 1970 trer inn som kontraktspartner i NACO's sted.

I henhold til dette har ÅSV i brev til departementet av 10. september 1969 søkt om tilatelse til å leie nevnte kraftkvantum fra NVE til fabrikkene i Høyanger kommune.

Søknaden er sendt hovedstyret til uttalelse ved departementets påtegning av 18. september 1969 — Id 1972/69 IDV.

2. Søknaden.

Søknaden av 10. september 1969 fra ÅSV lyder slik:

«Mellom Norges vassdrags- og elektrisitetvesen, Statskraftverkene, og Aktieselskapet Norsk Aluminium Company er den 20. juni d.å. inngått kontrakt om kraftlevering til selskapets fabrikk i Høyanger, gjeldende for en effekt på 14 MW og et energikvantum på 84 GWh/år som skal leveres fra 1. juli 1969. Kontrakten avløser tidligere kontrakt mellom partene av 27. juni 1967, som gjaldt levering av 48 GWh/år.

Aktieselskapet Norsk Aluminium Company ble i generalforsamling den 27. mai d.å. besluttet oppløst ved at aktiva og passiva går over til A/S Årdal og Sunndal Verk. Statskraftverkene har i brev av 1. august d.å. meddelt oss at de ikke vil gjøre innvendinger mot at vårt selskap trer inn som kontraktspartner i Aktieselskapet Norsk Aluminium Company's sted fra 1. januar 1970. Vi vedlegger kopi av brevet.

På denne bakgrunn tillater vi oss å søke konsesjon i henhold til § 23 i lov av 14. desember 1917 til å erverve den nevnte energi mengde. Kopi av avtalen av 20. juni d.å. vedlegges.

Vårt selskaps styre har sitt sete i Norge og styrets flertall består av norske statsborgere. Styrets erklæring i overensstemmelse med konsesjonslovens § 24 vedlegges.

Vi tør be oss forelagt utkast til de konsesjonsvilkår det kan bli aktuelt å oppstille.

4 gjenpartar av nærværende søknad med bilag vedlegges.»

3. Kraftleiekontrakten.

Som nevnt har NVE i brev av 1. august 1969 til ÅSV meddelt at det ikke vil bli reist innvendinger mot at selskapet trer inn som part istedenfor NACO i kontrakten datert 20. juni 1969. Brevet fra NVE lyder:

«Vi har mottatt Deres ovennevnte brev hvormed fulgte kontrakt for Høyanger i undertegnet stand. Vi bekrefter at det vil ikke herfra bli gjort innvendinger mot at A/S Årdal og Sunndal Verk trer inn som kontraktspartner i Aktieselskapet Norsk Aluminium Company's sted fra 1. januar 1970, såfremt Deres selskap i et og alt overtar forpliktelser og rettigheter i henhold til kontrakten. Dette tilsagn er selvsagt betinget av at Deres selskap som forutsatt oppnår kraftleiekonsesjon.»

Ifølge kontrakten av 20 juni 1969 under-

tegnet av NVE og ÅSV skal statskraftverkene fra 1. juli 1969 stille til disposisjon for selskapets fabrikker i Høyanger inntil 14 MW og 84 GWh pr. år.

Selskapet er fra samme tidspunkt forpliktet til å betale for hele effektkvantumet og for vinterkraftens vedkommende også for energikvantumet. For årskraft skal betales for energien etter det faktiske energiuttak. For årskraft som overstiger 8 MW skal betales for hele energikvantumet.

Kraften skal leveres med 4050 brukstimer om vinteren og 1950 brukstimer om sommeren.

Levering skal skje i Høyanger transformatorstasjon som trefaset vekselstrøm med en spenning på ca. 12 kV, idet det ved reguleringen skal tas hensyn til kjøperens behov.

Kraftleveringen skal måles samme sted hvor NVE setter opp kWh-måler med 1 times registreringsperiode samt registrerende MW-MVAr meter.

For kraften skal betales den til enhver tid gjeldende statskraftpris, som for tiden er:

Effektavgift:	
Årskraft	kr. 79,50 pr. kW/år
Vinterkraft	kr. 65,— pr. kW/år

Energiavgift:
fra og med 16/ 5 til og med 15/10: 0,8 øre/kWh
fra om med 16/10 til og med 15/ 5: 1,6 øre/kWh

Inntil videre er den samlede avgift for årskraft med 6000 brukstimer kr. 159,90 pr. kW/år og for vinterkraft med 4050 brukstimer kr. 129,80 pr. kW/år.

Stortinget kan uavhengig av oppsigelsestiden justere kraftprisen.

Kontrakten skal gjelde med 5 års gjensidig oppsigelse.

4. Avgitte uttalelser.

Søknaden har herfra på vanlig måte vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse. Således har

4.1. Høyanger kommunestyre i møte 31. oktober 1969 enstemmig gjort slikt vedtak:

«Høyanger kommune har ikkje noko å merke til avtalen dat 20. juni 1969 mellom Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, Statskraftverkene og Norsk Aluminium Company om levering av kraft til fabrikkane i Høyanger.»

4.2. Elektrisitetsforsyninga i Sogn og Fjordane har i brev av 28. november 1969 til fylkesmannen meddelt at den intet spesielt har å bemerke i anledning søknaden og anbefaler konsesjon gitt.

4.3. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i påtegning hit av 5. desember 1969 vist til Høyanger kommunestyres vedtak og meddeler for øvrig:

«Herfrå har ein ikkje merknad å gjere til søknaden og støttar opp om tilrådinga frå overingeniøren for elektrisitetsforsyninga i skriv 28. november 1969 framanfor.»

Søknaden har vidare vært forelagt

4.4. Direktoratet for statskraftverkene, som i brev til Elektrisitetsdirektoratet av 24. oktober 1969 har meddelt:

«Vi har ikke innvendinger å gjøre til ovennevnte søknad idet vi dog henviser til vårt brev av 1. august d.å. til selskapet, hvorav De allerede har gjenpart.»

For øvrig har søknaden av departementets Vassdragsavdeling vært forelagt:

4.5. Departementets Industriavdeling, som i notat av 29. oktober 1969 anbefaler at konsesjon blir gitt. Den har ingen forslag til spesielle vilkår.

4.6. Departementets Statsselskapsavdeling som heller ikke har hatt noe å merke til at konsesjon gis som søkt om.

Jfr. departementets brev til NVE av 13. november 1969 — 2365/69 IDV.

5. Hovedstyrets uttalelse.

I brev til departementet av 31. juli 1968 har ÅSV — i forbindelse med Alcan-avtalen — som kjent søkt om endring av selskapets konsesjoner, herunder post 2 om styre i vilkårene for den ved kgl. res. av 20. januar 1960 gitte konsesjon på leie av kraft fra Aura kraftverk til selskapets bedrift på Sunndalsøra og Sunndal kommune.

Om denne sak har hovedstyret avgitt uttalelse i brev til departementet av 17. juni 1969. Som der nevnt ga Stortinget i møte 13. desember 1966 — i samsvar med Innst. S. nr. 85, jfr. St. meld. nr. 23 og St. prp. nr. 45 for 1966—67 — Kongen fullmakt til å inngå avtale mellom staten, Alcan og ÅSV i samsvar med et fremlagt utkast, og til å foreta de nødvendige disposisjoner som fra statens side var nødvendige for å gjennomføre avtalen.

Den 16. desember 1966 ble det inngått samarbeidsavtale mellom partene, hvoretter Alcan bl. a. var forpliktet til på nærmere vilkår å overdra til ÅSV sin andel på 50 pst. av aksjene i NACO. Det var forutsatt at resten av aksjene i bl. a. NACO skulle søkes ervervet til ÅSV.

Oppgjøret mellom staten, Alcan og ÅSV ble gjennomført 17. januar 1967 etter at Alcan

samtidig hadde overført sine aksjer i bl. a. NACO til ÅSV.

I generalforsamling 27. mai 1969 ble NACO som nevnt besluttet oppløst ved at aktiva og passiva ble overført til ÅSV.

Mellom NVE og NACO var 20. juni 1969 inngått kontrakt om levering av 14 MW/84 GWh pr. år til selskapets bedrift i Høyanger kommune.

Den foreliggende søknad gjelder tillatelse for ÅSV å leie dette kraftkvantum etter at NACO er oppløst og fabrikkbygget i Høyanger er overtatt av ÅSV.

Hvis søknaden innvilges, vil disponibel kraft for Høyangerbedriften bli i alt ca. 654 GWh pr. år, hvorav ca. 570 GWh produseres av selskapet selv. Det er opplyst at forbruket har ligget på ca. 620 GWh inklusive oksydproduksjonen. Den kraft som blir ledig ved innstillingen av oksydproduksjonen fra november 1969 — ca. 30—40 GWh pr. år — vil imidlertid bli overført til bedriften på Sunndalsøra, hvor den vil redusere det forventede produksjonstap med ca. 2500 tonn på grunn av svikt i krafttilførselen som følge av vannforholdene i 1969—70.

Den kraftmengde ÅSV nå søker om konsesjon for, vil absorberes ved elektrolyseavdelingen i Høyanger ved økt belastning på nåværende ovner. Dette skal bety en øking i produksjonen på over 6 pst. eller nær 1800 tonn metall pr. år.

Søknaden har som nevnt vært forelagt til uttalelse for Høyanger kommunestyre, elektrisitetsforsyninga og fylkesmannen i Sogn og Fjordane foruten Direktoratet for statskraftverkene og departementets Industriavdeling og Statsselskapsavdeling. Det er ikke fremkommet noen innvending mot søknaden. Det er heller ikke fremsatt forslag til spesielle konsesjonsvilkår.

6. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at A/S Årdal og Sunndal Verk gis tillatelse til å leie inntil 14 MW/84 GWh pr. år fra statskraftverkene til drift av de fabrikkbygget som selskapet har overtatt fra tidligere A/S Norsk Aluminium Company i Høyanger kommune.

Tillatelse anbefales meddelt for den tid kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke utover en 10-års periode som vanlig, regnet fra 1. juli 1969 (jfr. kraftleiekontraktens § 1, pkt. 1).

Hovedstyret vil foreslå at det som vanlig fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr.kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: $kWh/8760 = kW$.

For øvrig foreslås tillatelse i det vesentlige gitt på samme vilkår som foreslått i NVE's brev til departementet av 3. september 1969 angående tillatelse for A/S Årdal og Sunndal Verk til å leie inntil 3000 kW/15 GWh pr. år fra L/L Sognekraft til drift av selskapets anlegg i Vik kommune i Sogn og hovedstyrets brev til departementet av 6. oktober 1969 angående tillatelse for selskapet til å leie ytterligere kraft fra statskraftverkene til bedriften i Årdal kommune.

Vilkårenes post 2 om selskapets styre og aksjer forutsettes gitt i samsvar med selskapets nå gjeldende vedtekter etter inngåelsen av Alcan-avtalen.

Vilkår om kraftavståelse til kommuner og staten foreslås sløffet i samsvar med den praksis som nå følges ved meddelelse av konsesjoner på leie av kraft fra statskraftverkene.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Sakens dokumenter, herunder erklæring av 9. september 1969 fra selskapets styre, vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte 26. januar 1970.»

I den anledning bemerkes:

Etter at A/S Norsk Aluminium Company (NACO) ble oppløst på generalforsamling 27. mai 1969 har ÅSV overtatt bl. a. dette selskaps fabrikkbygget i Høyanger.

ÅSV er også trådt inn som part i stedet for NACO i en kraftleiekontrakt inngått 20. juni 1969 mellom statskraftverkene og NACO.

Som det fremgår søker ÅSV nå om konsesjon på kraftleie i henhold til den nevnte kontrakt av 20. juni 1969, hvoretter statskraftverkene fra 1. juli 1969 plikter å levere inntil 14 MW og 84 GWh pr. år til anleggene i Høyanger. Etter kontraktens § 11 om varighet gjelder kontrakten med 5 år gjensidig oppsigelse, regnet fra utløpet av det driftsår hvori oppsigelse finner sted. Det er ikke fastsatt noen utløpsdato for kontrakten.

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til hovedstyret rå til at A/S Årdal og Sunndal Verk for drift av fabrikkbygget i Høyanger gis den søkte konsesjon på leie av inntil 14 MW og 84 GWh pr. år fra statskraftverkene for den tid kraftleiekontrakten av 20. juni 1969 mellom partene står ved makt, dog ikke lenger inn til 1. juli 1979.

Departementet vil med hovedstyret foreslå konsesjon gitt på vilkår om bl. a. årlig avgift — kr. 1,50 pr. kW — til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes i henhold til kraftleiekontrakten av 20. juni 1969.

Departementet vil foreslå at det blir oppstilt felles vilkår for de tre konsesjoner på

kraftleie som i tilrådingen foreslås gitt til ÅSV på kraftleie for drift henholdsvis på Sunndalsøra, i Årdal og i Høyanger, jfr. utkastet nedenfor til felles konsesjonsvilkår.

Utkastet inneholder bl. a. de foran foreslåtte vilkår om konsesjonstid og om årlig avgift til staten for de enkelte konsesjoner, jfr pkt. 1 om konsesjonstid og pkt. 7 om avgift. Videre foreslås tatt med vilkår i pkt. 8 om husrom og post 9 om veger, bruer og kaier.

De foran siterte bestemmelser i pkt. 1—3 i de konsesjonsvilkår som ble fastsatt ved den nevnte kgl. res. av 11. desember 1970 vil i samsvar med pkt. 2 i resolusjonen erstatte vilkårenes pkt. 2 om styre m. v. i ÅSV's tidligere kraftleiekonsesjon gitt ved kgl. res. av 29. januar 1960.

Departementet vil foreslå at de samme bestemmelser om styre m. v. skal gjelde for den kraftleiekonsesjon til ÅSV som nå foreslås, og at bestemmelse om dette blir tatt inn i pkt. 2 i vilkårene for denne, jfr. utkastet nedenfor til vilkår.

Departementet vil foreslå at de foran foreslåtte tre konsesjoner til ÅSV på kraftleie blir gitt på følgende felles vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen på ytterligere kraftleie til drift av aluminiumsverket på Sunndalsøra gjelder så lenge tilleggskontraktene av 17./23. november 1964 og av 17. mars 1965 med Statskraftverkene om leie av henholdsvis inntil 350 GWh (43 500 kW) og inntil 770 GWh (100 000 kW) står ved makt, dog ikke utover 29. februar 2004.

Konsesjonen på leie av ytterligere 37,5 MW (timemiddel) og 300 GWh pr. driftsår som garantert kraft og dessuten inntil 275 GWh pr. driftsår som ikke-garantert kraft til drift av aluminiumsverket i Årdal gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 20. mars 1969 med Statskraftverkene står ved makt, dog ikke utover 31. desember 1975.

Konsesjonen på leie av inntil 14 MW og 84 GWh pr. år til drift av fabrikanlegget i Høyanger gjelder så lenge kraftleiekontrakt av 20. juni 1969 med Statskraftverkene står ved makt, dog ikke utover 1. juli 1979.

2. *Styre m. v.*

Med hensyn til styre og kapital m. v. skal bestemmelsene i pkt. 1—3 i de konsesjonsvilkår som ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 11. desember 1970 om konsesjon til Alcan m. fl. gjelde tilsvarende for denne konsesjon.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter loven om rettsshove mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

Omkostninger ved den kontroll som Røyk-skaderådet finner nødvendig for å føre tilsyn med tiltak mot og skadevirkninger av fluorholdige forbindelser, dekkes av konsesjonæren.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren

på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industri-departementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som i gjennomsnitt nyttes i henhold til kraftleiekontraktene av 17./23. november 1964 og av 17. mars 1965 med Statskraftverkene om ytterligere kraftleie til drift av aluminiumsverket på Sunndalsøra erlegges til staten en årlig avgift på kr. 2 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW.}$$

Avgiften skal erlegges fra tidspunktet for kraftleveringens begynnelse.

Av den kraft — såvel garantert som ikke-garantert kraft — som i gjennomsnitt nyttes i henhold til kraftleiekontrakt av 20. mars 1969 med Statskraftverkene om ytterligere kraftleie til drift av aluminiumsverket i Årdal erlegges til staten en årlig avgift på kr. 2 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW.}$$

Av den kraft som i gjennomsnitt nyttes i henhold til kraftleiekontrakt av 20. juni 1969 med Statskraftverkene om kraftleie til drift av fabrikkbygget i Høyanger erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW.}$$

Avgiftene forfaller til betaling ved hvert

års utgang. Erlegges de ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Husrom, tomter m. v.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe de ved fabrikkbygget samt ved driften beskjeftigede arbeidere og funksjonærer og disses familier sunt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygging av egne hjem med veger, vann, kloakk og elektrisitet samt grunn til fellesanlegg — alt etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

9. Veger, bruer og kaier.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporten til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft som leies i henhold til nærværende konsesjon.

I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Veger, bruer og kaier som konsesjonæren legger, skal kunne benyttes av almenheten, med mindre departementet treffer annen bestemmelse.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Industridepartementet

tilrå:

A/S Årdal og Sunndal Verk gis i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 konsesjon på:

1. å leie fra statskraftverkene ytterligere inntil 350 GWh pr. år (43 500 kW) og inntil 770 GWh pr. år (100 000 kW) i henhold til to særskilte kraftleiekontrakter vedrørende aluminiumsverkt på Sunddalsøra.
2. å leie fra statskraftverkene ytterligere inntil 37,5 MW (timemiddel) og 300 GWh pr. driftsår som garantert kraft og dessuten 275 GWh pr. driftsår som ikke garantert kraft til drift av aluminiumsverket i Årdal.
3. å leie fra statskraftverkene inntil 14 MW og 84 GWh pr. år til drift av sitt fabrikk-anlegg i Høyanger.

Konsesjonen gis på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 17. september 1971.

24. A/S Norsk Wallboardfabrikk.

(Kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk.)

Kronprinsreg. resolusjon av 17. september 1971.

I anledning av en søknad av 10. september 1969 fra A/S Norsk Wallboardfabrikk om konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk (VAE) har Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet i brev av 14. september 1970 gitt følgende uttalelse til departementet:

«1. Innledning.

Ved kgl. res. av 18. mars 1960 — jfr. departementets brev av 12. april 1960 — j.nr. 685/60 IDV — fikk A/S Norsk Wallboardfabrikk tillatelse til å leie inntil 2000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk (VAE) samt inntil 15 000 kW spillkraft fra Kristiansand Elektrisitetsverk (KEV) og VAE og ved departementets brev av 3. februar 1962 — j.nr. 199/62 IDV — tillatelse til å leie ytterligere inntil 1500 kW primakraft fra VAE. Tillatelsen er tidsbegrenset til 1. januar 1970.

I brev til departementet av 10. september 1969 har selskapet søkt om ny konsesjon på leie av inntil 4000 kW primakraft og inntil 30 000 kW spillkraft og nå med VAE som leverandør av de samlede kraftkvanta.

Kopi av søknaden med vedlagte kontraktskopier er sendt hovedstyret til uttalelse med departementets påtegning av 18. september 1969 — Id 1966/69 V.

2. Søknaden.

Søknaden av 10. september 1969 fra A/S Norsk Wallboardfabrikk lyder slik:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk på inntil 4 000 kW primakraft og inntil 30 000 kW spillkraft. Vi vedlegger kopier av kraftleiekontrakter med Vest-Agder Elektrisitetsverk og A/S Norsk Wallboardfabrikk av 16. april 1969.»

På henvendelse fra NVE er gitt følgende tilleggsopplysninger i brev av 17. november 1969:

«Søknaden gjelder, som nevnt i Deres brev av 25. september 1969, fornyelse av tidligere konsesjoner på kraftleie på henholdsvis 2000 og 1500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og 15 000 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.

I 1968 ble det foretatt en utvidelse her ved Norsk Wallboardfabrikk, og det har resultert i en produksjonsøkning på ca. 30 pst. Vårt behov for både primakraft og spillkraft har derfor økt, og det er dette som er grunnen til endringen av de tidligere konsesjonskraftkvanta.

Konsesjonskraftkvanta for primakraft vil etter vår søknad øke med ca. 15 pst., mens det for spillkraft vil øke med 100 pst. Grunnen til den store økningen for spillkraft er at vi i løpet av våren 1970 skal montere en ny elektrokjele på 30 MW. Den vil da kunne dekke toppene i dampproduksjonen, noe som vår nåværende elektrokjele ikke kan klare.»

3. Kraftleiekontraktene.

3.1. Primakraftkontrakten:

I henhold til den innsendte kontrakt av 16. april 1969 har VAE forpliktet seg til fra 1. mai 1969 til 30. april 1974 å stille til disposisjon for fabrikkens 4000 kW med en brukstid på inntil 7200 timer pr. år, med rett til inntil 500 kW overforbruk med en brukstid på inntil 120 timer pr. år. Selskapet er forpliktet til å betale for fastabonnement 4000 kW selv om det i vedkommende år ikke har tatt ut så meget.

Kraften skal leveres ved fabrikkens transformatorstasjon på Vigeland som 3-faset vekselstrøm og med en spenning på ca. 5 kV. Måling av kraften skal foregå samme sted, hvor VAE setter opp nødvendige måleapparater.

For de 4000 kW skal selskapet betale kr. 194,— kW/år. Prisen skal reguleres i forhold til konsumprisindeksen med kr. 2,— pr. kW/år for hver 2 poeng konsumprisindeksen avviker fra 140 poeng — utgangspunkt 100 poeng 1959.

Eventuelt overforbruk skal betales med 8 øre/kWh.

3.2. Spillkraftkontrakten:

I henhold til den innsendte spillkraftkontrakt som også er datert 16. april 1969 skal VAE ha rett til å levere og selskapet ha plikt til å anvende det hele år inntil 30 000 kW spillkraft til dampproduksjon i den utstrekning VAE til enhver tid etter egen bedømmelse har spillkraft disponibel og fabrikk kan utnytte kraften. Leveringen skal således når som helst kunne reduseres eller avbrytes, men VAE skal dog såvidt mulig gi selskapet varsel så tidlig at den brenselfyrte kjelen kan fyres opp og tas i drift uten å avbryte selskapets produksjon.

Kraften skal leveres som 3-faset vekselstrøm med en spenning på ca. 5 kV.

For måling av kraftforbruket oppstiller VAE de nødvendige måleapparater.

For levert spillkraft skal betales en kWh pris basert på prisen for olje.

I forbindelse med selskapets anskaffelse av elektrokjelen og utførelsen av de bygningsmessige arbeider yder VAE selskapet et lån på kr. 4 000 000,—.

For så vidt angår kraftleveringen er kontrakten bindende i 10 år regnet fra 1. januar 1970. Utover dette tidsrom gjelder kontrakten inntil den blir sagt opp av en av partene med 1 års varsel.

4. Avgitte uttalelser.

4.1. Vennesla kommunestyre har i møte 25. november 1969 etter innstilling fra rådmannen og formannskapet enstemmig vedtatt å tilrå «at A/S Norsk Wallboardfabrikk gis konsesjon på leie av inntil 4 000 kW primakraft og inntil 30 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk».

4.2. Fylkesmannen i Vest-Agder har i påtegning hit av 28. november 1969 vist til uttalelse fra Vennesla kommunestyre og har meddelt at det heller ikke fra fylkesmannens side er noe å innvende mot at konsesjon blir gitt.

Søknaden har av departementets Vassdragsavdeling dessuten vært forelagt

4.3. Departementets Industriavdeling som i uttalelse av 29. juni 1970 har anbefalt konsesjon på leie av de omsøkte kraftmengder med varighet til 1. januar 1980 under samme forutsetning som for tidligere konsesjoner. I den forbindelse er vist til brev av 3. februar 1962 fra departementet til selskapet hvor bedriften gis konsesjon på til sammen 3500 kW inntil 1. januar 1970. I brevet heter det videre:

«Industridepartementet er kjent med det forlik som er inngått mellom Landbruksdepartementet og Norsk Wallboardfabrikk 16.

mars 1955 om fabrikkens råstoffdekning, og gjør for ordens skyld oppmerksom på at innvilgelsen av konsesjonssøknaden ikke griper inn i de forpliktelser Norsk Wallboardfabrikk her har påtatt seg.»

5. Forholdet til KEV for så vidt angår spillkraftleveringen.

Søknad av 10. september 1969 fra A/S Norsk Wallboardfabrikk har av NVE også vært forelagt KEV, som i brev av 10. april 1970 har meddelt bl. a.:

«Når det gjelder søknaden av 10. september 1969 fra A/S Norsk Wallboardfabrikk med senere tilleggsopplysninger av 17. november 1969, hvorav vi mottok kopi med Deres brev av 17. februar d. å., vil vi bemerke:

Da vi som foran nevnt er av den oppfatning at VAE rettsstridig har inngått kontrakten av 16. april 1969 med A/S Norsk Wallboardfabrikk om levering av 30 000 kW spillkraft til dampfremstilling, har vi tidligere overfor VAE protestert på denne kontrakt, jfr. vårt brev av 18. desember 1968 til VAE, hvorav De fikk gjenpart med vårt brev av 28. januar d. å., og vi må følgelig også protestere mot at det blir gitt konsesjon på kraftleie i henhold til denne kontrakt for VAE har oppfylt sine forpliktelser overfor oss, overensstemmende med tidligere nevnte kontrakt av 6. oktober 1947.»

§ 3 b i nevnte overenskomst (kontrakt) av 6. oktober 1947 mellom VAE og KEV bestemmer at spillkraftleveringen til Wallboardfabrikken skal deles med en halvdel på hver av partene.

Bestemmelsen lyder i helhet slik:

«Spillkraftleveringen til den opprettendes Wallboardfabrikk i Vennesla kommune deles med en halvdel på hver av partene.

Hvis den ene part ikke kan eller ønsker å levere sin del, er den annen part berettiget til å levere den del som den første part ikke ønsker å levere.»

I brev av 15. mai 1970 til KEV med gjenpart til NVE har VAE bekreftet KEV's rett til halvparten av leveringen. Brevet lyder slik:

«Vi viser til dagens konferanse på vårt kontor, og kan meddele at spillkraftanlegget på Norsk Wallboardfabrikk i Vennesla er klar for prøvekjøring, og spillkraftlevering vil kunne ta til så snart de nødvendige prøver er avviklet, og nødvendig driftstillatelse og konsesjon er gitt.

Når det gjelder selve spillkraftleveringen i henhold til kontrakt av 1947 har De rett til halvparten av leveringen, og for tiden kan dette løses slik at spillkraftkjelen på Hunsfoss fabrikk legges over på Brokkenettet i Hallandsbru. Deres spillkraftlevering til Wallboardfabrikken vil da i realiteten gå til Hunsfoskjelen, og resten av spillkraftforbruket på Hunsfoskjelen kjøper vi fra Samkjø-

ringen, over Brokkenettet. Selve spillkraften til Wallboardfabrikken regner vi med dels å levere fra egne anlegg, og dels ved kjøp fra Samkjøringen i Øie.»

På henvendelse herfra har VAE i brev av 11. august 1970 meddelt følgende:

«Det vises til gårsdagens telefonsamtale med konsulent Skagen og det er fra vår side ikke noe til hinder for at De kan gi konsesjon til Norsk Wallboardfabrikk A/S på kjøp av spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk. Fordelingen av spillkraftleveringen mellom Kristiansand Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk er bestemt i kontrakt av 1947 mellom verkene og vi regner med å komme frem til en avtale med Kristiansand Elektrisitetsverk basert på denne kontrakt i nærmeste fremtid, men før så skjer er det visse forhold mellom verkene på andre punkter som vi mener først må bli avklart.»

KEV har meddelt hit underhånden 13. august 1970 at det ikke har noe å innvende mot at det gis konsesjon på leie av inntil 30 000 kW spillkraft fra VAE og KEV i fellesskap på samme måte for den nå utløpte konsesjon av 18. mars 1960.

6. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kgl. res. av 18. mars 1960 fikk A/S Norsk Wallboardfabrikk som nevnt tillatelse til å leie inntil 2000 kW primakraft fra VAE samt inntil 15 000 kW spillkraft fra KEV og VAE i samsvar med kraftleiekontrakter av henholdsvis 2./3. februar 1959 og 12. februar 1948 og ved departementets brev av 3. februar 1962 tillatelse til å leie ytterligere inntil 1500 kW primakraft fra VAE.

Tillatelsene som er tidsbegrenset til 1. januar 1970 er gitt på da vanlige vilkår, herunder vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: kWh/9760 = kW. Vilkår om 10 pst. konsesjonskraft til kommuner er sløffet i samsvar med praksis.

Den årlige avgift til staten er betalt til og med for året 1969. For 1969 var den kr. 4 338.

Da tillatelsene av 1960 og 1962 var tidsbegrenset til 1. januar 1970 har selskapet i brev av 10. september 1969 søkt om ny kraftleie-tillatelse. Søknaden gjelder nå leie av inntil 4000 kW primakraft mot tidligere 3500 kW fra VAE samt inntil 30 000 kW spillkraft mot tidligere inntil 15 000 kW.

Som grunn for de økte kraftkvanta er av selskapet opplyst at det i 1968 ble foretatt en utvidelse ved bedriften og at dette har resultert i en produksjonsøkning på ca. 30 pst. Behovet for primakraft og spillkraft har dermed økt.

Det foreligger som nevnt skriftlig kontrakt mellom VAE og selskapet om levering av de inntil 4000 kW primakraft. Når det gjelder spillkraften er denne i henhold til den foreliggende kontrakt om levering av slik kraft også forutsatt å skulle leveres av VAE i helhet. Dette har KEV protestert mot under henvisning til overenskomsten av 6. oktober 1947 hvor det bl. a. er bestemt at spillkraftleveringen til Wallboardfabrikken skal deles med en halvdel hver på VAE og KEV, jfr. foran under pkt. 5. Dette er bekreftet av VAE og de to elektrisitetsverker er derfor enige om at konsesjon for så vidt angår spillkraften må gjelde leie fra VAE og KEV på samme måte som for den nå utløpte konsesjon av 1960, og at avtale mellom de to verker om den praktiske gjennomføring av leveringen blir å inngå så snart som mulig. For selskapet er kontraktsvilkårene av verkene forutsatt i det vesentlige å bli de samme som i den foreliggende spillkraftkontrakt med VAE, jfr. foran under pkt. 3.2.

A/S Norsk Wallboardfabrikk har meddelt NVE underhånden at selskapet ikke har noe å innvende mot at konsesjon for så vidt angår spillkraften blir gitt på leie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk.

Søknaden har vært forelagt Vennesla kommunestyre, fylkesmannen i Vest-Agder samt departementets Industriavdeling, som ikke har hatt noe å innvende mot søknaden. Industriavdelingen har som anført foran under pkt. 4.3. anbefalt konsesjon innvilget som søkt om under samme forutsetning som for tidligere konsesjoner.

7. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at A/S Norsk Wallboardfabrikk gis ny tillatelse til å leie inntil 4000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og inntil 30 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover en 10-års periode som vanlig, regnet fra 1. januar 1970.

Forøvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige gitt på samme vilkår som tillatelsene av 1960 og 1962, herunder med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes og som leveres av Vest-Agder Elektrisitetsverk. Avgiften til staten som forfaller ved hvert års utløp forutsettes i tilfelle å bli å oppkreve fra og med året 1970. Vilkår om 10 pst. konsesjonskraft

til kommuner forutsettes fortsatt sløffet i samsvar med praksis.

Det vises ellers til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Vest-Agder Elektrisitetsverk er i brev herfra med gjenpart til Kristiansand Elektrisitetsverk bedt sende inn kopi av den avtale som vil bli inngått mellom verkene om den praktiske gjennomføring av spillkraftleveringen samt de endringer som måtte bli foretatt i den vedlagte spillkraftkontrakt av 16. april 1969 i forbindelse med dette. Hovedstyret går imidlertid ut fra at konsesjon må kunne gis uten å avvente dette.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 14. september 1970.»

I brev av 14. oktober 1970 til A/S Norsk Wallboardfabrikk ba departementet om nærmere opplysninger bl. a. om hvem den i konsesjonssøknaden omhandlede spillkraft skal leies fra, og videre om selskapets ledelse og eiendomsretten til grunnkapitalen.

Departementet fikk følgende svarbrev av 13. januar 1971 fra A/S Norsk Wallboardfabrikk:

«Vedr. søknad om konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk av 10. september 1969.

Idet vi viser til Deres brev av 14. oktober, 1970, kan vi opplyse at vi har kontaktet Vest-Agder Elektrisitetsverk angående levering av spillkraft. I den forbindelse opplyste direktør Solem ved VAE at det er meningen at Kristiansand Elektrisitetsverk skal gå inn i leveringen i henhold til avtale mellom KEV og VAE. Han meddelte videre at det er tatt opp forhandlinger om denne saken, og forholdene var nå så pass avklart at en regnet med at en avtale mellom KEV og VAE ville komme i stand om forholdsvis kort tid. Direktør Solem lovet å sende oss gjenpart av avtalen så snart denne foreligger, og den vil da bli ettersendt.

En eventuell ny kontrakt mellom KEV og VAE på den ene side og A/S Norsk Wallboardfabrikk på den andre side vedr. levering av spillkraft har vi ikke diskutert med E-verkene, da vi går ut fra at det først må foreligge en avtale mellom KEV og VAE vedr. denne sak, og at denne avtalen eventuelt blir satt opp i tilknytning til vår nåværende kontrakt.

Dersom det skulle vise seg hensiktsmessig at en ny kontrakt ble opprettet, har vi selv sagt ikke noe imot det forutsatt at den ikke gir dårligere betingelser for oss enn vår nåværende kontrakt.

Vedr. pkt. 1, 2 og 3 så vises til vedlagte skriv.»

Det medfølgende skriv fra NW, datert 6. januar 1971 og underskrevet av samtlige styremedlemmer i selskapet er sålydende:

- «1. *Styret i A/S Norsk Wallboardfabrikk:*
Torrey Mosvold, formann.
A. S. Glastad, nestformann.
Leif M. Haanes,
Martin Mosvold,
Tarald Glastad.
Samtlige styremedlemmer er norske statsborgere.
2. Aksjekapital kr. 4 000 000,—,
pålydende kr. 1 000,—.
3. Samtlige 4 000 aksjer eies av norske statsborgere.»

Som svar på departementets brev av 22. januar 1971 til NW, der en ba om nærmere opplysninger om selskapets aksjonærforhold, mottok departementet følgende brev av 26. januar 1971 fra selskapet:

«*Kraftleiekonsesjon — Aksjonærforhold.*

Vi takker for Deres brev av 22. d.m. hvor De i forbindelse med aksjeutvidelsen fra 2 mill. kroner til 4 mill. kroner henviser til § 36 i konsesjonsloven.

I den forbindelse vedlegger vi fotostatkopi av generalforsamlingsprotokollen, datert 12. juni 1970, hvor det fremgår av punkt 4 annet avsnitt at det prosentvise eierforhold er nøyaktig det samme som ved tidligere registreringer.

Da det således ikke er forandringer i prosentforholdet, jfr. § 36, håper vi det vedlagte generalforsamlingsutskrift er tilfredsstillende.

Eierforholdet ved registreringen som aksjeselskap i 1958 og også ved aksjekapitalutvidelsen i 1970 er som følger:

A/S Mosvold Shipping Co.,	
Kristiansand S.	41,4 pst.
A/S Haanes Rederi, Kristiansand S.	27,7 pst.
A/S Mosvold Rederi, Farsund	18,7 pst.
A/S Mosvold Maritime, Farsund	15,2 pst.»

Det nevnte punkt 4 i protokollen fra generalforsamlingen i A/S Norsk Wallboardfabrikk den 12. juni 1970 lyder slik:

«4. *Utvidelse av selskapets aksjekapital.*

Det ble en stemmig vedtatt å utvide selskapets aksjekapital med kr. 2 000 000 fra kr. 2 000 000,— til kr. 4 000 000,—, samtidig som det ble vedtatt at aksjene skal ha et pålydende på kr. 1 000,— istedenfor som tidligere kr. 5 000,— pr. aksje.

Utvidelsen av aksjekapitalen ble tegnet mellom familiegruppene i samme forhold som den tidligere aksjekapital var eiet.

I overensstemmelse med dette ble vedtektenes § 3 endret til å lyde:

§ 3.

Aksjekapitalen er på kr. 4 000 000,—, fordelt på 4000 aksjer à kr. 1 000,— fullt innbetalt og lydende på navn.»

Departementet antar etter dette at de aksjeerverv i selskapet som fant sted i forbin-

delse med kapitalutvidelsen i 1970 da ikke er undergitt konsesjonsplikt etter bestemmelsen i § 36 i konsesjonsloven av 14. desember 1917, jfr. endringslov av 19. juni 1969.

I det foran siterte brev av 13. januar 1971 har NW lovet å sende departementet kopi av den avtale som skal inngås mellom VAE og KEV om spillkraftleveringen til NW. Avtalen foreligger imidlertid ikke ennå.

Slik saken ligger an finner imidlertid departementet — i likhet med hovedstyret — at det må anses ubetenkelig å gi NW konsesjon bl. a. på leie av inntil 30 000 kW spillkraft fra VAE og KEV uten å avvete avtalen mellom disse.

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til hovedstyret rå til at A/S Norsk Wallboardfabrikk gis konsesjon på leie av henholdsvis 4000 kW primakraft fra VAE og inntil 30 000 kW spillkraft fra VAE og KEV så lenge disse kraftleieforhold om leie av primakraft og av spillkraft måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1980 og på vilkår stort sett som foreslått av hovedstyret. Departementet er således bl. a. enig i at det for leie av primakraft fastsettes vilkår om årlig avgift til staten — kr. 1,50 pr. kW.

Departementet foreslår konsesjon gitt på følgende vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdene om leie av henholdsvis inntil 4 000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og av inntil 30 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1980.

2. *Styre.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal

Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departe-

mentet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på, medfører at konsesjonen kan bortfalle, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttakene vil være undergitt de til endt gjeldende rasjoneringsregler.

I forbindelse med konsesjonsvilkårenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 og 14. desember 1917 kap. IV gis A/S Norsk Wallboardfabrikk konsesjon på leie av henholdsvis inntil 4000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og av inntil 30 000 kW spillkraft fra

Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansand Elektrisitetsverk.

Konsesjon gis på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 17. september 1971.

25. Øyangen.

(Ytterligere regulering av Øyangen. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 20. februar 1948. Fristforlengelse.)

Tillatelse gitt av Industridepartementet 20. september 1971.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 § 12 pkt. 1 og bemyndigelse meddelt ved kongelig resolusjon 28. juni 1946 bestemmer departementet:

Den senest ved brev av 9. oktober 1969 fastsatte frist for fullføring av den ved kongelig resolusjon 20. februar 1948 tillatte regulering av Øyangen, forlenges til 30. juni 1974.

26. Sjøfossen Kraftlag (tidligere Gildeskål Kraftlag).

(Regulering av Sundsfjordvassdraget. Konsesjon gitt ved kgl. res. av 4. mars 1949. Forlengelse av reguleringskonsesjon.)

Kgl. res. av 24. september 1971.

I brev av 18. januar 1971 ble følgende søknad fra h.r.advokat Roald Angell rettet til dep.:

Ved Kgl. Res. av 4. mars 1949 fikk Gildeskål Kraftlag A/S (nu identisk med Sjøfossen Kraftlag A/S), rett til å regulere Sundsfjordvassdraget i Gildeskål i Nordland fylke, i det vesentlige i samsvar med søknad av 28. mai og 2. juli 1948 og dermed fremlagt plan, og betingelser således som meddelt i Industridepartementets tilråding av 4. mars 1949.

Etter betingelsenes § 1, gjelder reguleringskonsesjonen så lenge Gildeskål Kraftlag A/S leier Sjøfossen dog ikke lenger enn 50 år fra konsesjonsdatum.

Konsesjonen utløper med andre ord den 4. mars 1999.

Ved kontrakt av 1. mai 1947, fikk Gildeskål Kraftlag (nu identisk med det nuværende Sjøfossen Kraftlag A/S) inngått leiekontrakt med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet på vegne av Staten som eier for såvidt angår vannretten tiliggende eiendommen Sundsfjord, gnr. 40 bnr. 2 i Gildeskål, i 40 år, fra kontraktsdatum.

Leiekontrakten utløper med andre ord i 1987 Jeg gjør dog oppmerksom på at kontrakten også gjelder etter § 1, utover dette tidsrom, men partene har da rett til å si den opp i rekommandert brev til fratredelse når som helst med 2 — to — års varsel.

I 1958 ble interessentskapet Sundsfjord Kraftlag dannet. Det er et interessentskap bestående av Norsk Hydro Elektrisk Kvälstofaktieselskap (50 pst.), Sjøfossen Kraftlag A/S (20 pst.) og A/L Salten Kraftsamband (30 pst.). Sjøfossen Kraftlag er i realiteten det tidligere Gildeskål Kraftlag, dog således at Sjøfossen Kraftlag A/S nu består av Gildeskål og Beiar kommune og distriktets innbyggere, jfr. Stortingsproposisjon nr. 105 for 1958, s. 1. Det ble en utvidelse av Gildeskål Kraftlag A/S, idet Beiar kommune m. v. trådte til, og i forbindelse med denne utvidelse ble firmanavnet endret til Sjøfossen Kraftlag A/S.

Den 30. mai 1958 fikk interessentskapet Sundsfjord Kraftlag rett til regulering av Sokumvannet i Forsåvassdraget, samt Langvann og Feltvann i Sundfjordvassdraget, med overføring av Langvannet og Feltvann til Sokumvann. Jeg henviser forsåvidt til Stortingsproposisjon nr. 105/1958 fra Industridepartementet.

Etter betingelsenes § 20, er konsesjon gitt for 60 år. Det vil altså si at konsesjonen utløper den 30. mai 2018. I Stortingsproposisjon nr. 105 på s. 3, 1. avsnitt, nederst er anført følgende:

«Sjøfossen Kraftlag A/S har videre inngått leieavtale med Vassdragsvesenet vedrørende Statens rettigheter i Sjøfossen under gnr. 40 bnr. 4. Sjøfossen Kraftlags ovennevnte rettigheter forutsettes stilt til disposisjon for Interessentskapet Sundsfjord Kraftlag ved særskilt overenskomst mellom de to selskaper samtidig som leieavtalen vedrørende Sjøfossen er søkt forlenget, slik at leietiden etter avtalens § 1, løper like lenge som konsesjonen blir gitt etter nærværende søknad.»

Det vil herav sees at det er søkt om en forlengelse av leieavtalen, slik at leieavtalen, som nevnt foran, mellom Hovedstyret og Sjøfossen Kraftlag, løper ut i år 2018.

Ved Stortingsproposisjon nr. 10 for 1960—61, fikk det samme interessentskap, Sundsfjord Kraftlag rett til å regulere Arstadelven, Lille Sokumvann, Nævervann og Navnløsvann i Beiar.

I Stortingsproposisjon nr. 107, s. 11, bemerket Departementet at de planer som Interessentskapet Sundsfjord Kraftlag nu har lagt fram, det såkalte 2. byggetrinn, har tidligere vært forutsatt, således at 1. byggetrinn, utbygging av Forsåga og Sundsfjordelvdimensjonert for den nu planlagte overføring av Arstadelva m. v.

I samsvar med det ble det i § 17 gitt konsesjon, dog således at når 60 år er forløpet fra 4. juli 1958 tilfaller vassdraget Staten.

Med andre ord denne konsesjon av 21. april 1961 løper med andre ord ut samtidig med den konsesjon fra Stortingsproposisjon nr. 105 i år 2018.

Jeg nevnte foran at i Stortingsproposisjon nr. 105 for 1958 s. 3 er sagt at leieavtalen vedrørende Sjøfossen er søkt forlenget av Sjøfossen Kraftlag A/S.

På en eller annen måte kan ikke dette sees behandlet, og jeg kan heller ikke finne kopi av søknaden. Den må imidlertid ganske sikkert være sendt.

Under henvisning hertil og til de forutsetninger som forsåvidt foreligger i Stortingsproposisjon nr. 105 og Stortingsproposisjon nr. 107, tillater jeg meg på vegne av Sjøfos-

sen Kraftlag A/S, å søke om at tillatelsen gitt ved Kgl. Res. av 4. mars 1949 til å regulere Sundsfjordvassdraget, forlenges til 2018, således at denne konsesjon har samme løpetid som de konsesjoner som er meddelt Interessentskapet Sundsfjord Kraftlag ved Stortingsproposisjon nr. 105 for 1958 og Stortingsproposisjon nr. 107 for 1960—61.

Samtidig hermed sender jeg søknad til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet om å få kontrakten om leie av Sjøfossen av mai 1947 forlenget tilsvarende, således at den blir parallelt løpende med konsesjonstillatelsen, og altså løper ut år 2018. Gjenpart av denne søknad, som er ganske kort, vedlegges som bilag hertil.

Søknad ble sendt NVE fra Nordland fylkes elektrisitetskontor sammen med følgende uttalelse av 28. januar 1971 i anledning søknaden:

«Vedlagt oversendes søknader av 18. januar 1971 fra høyesterettsadvokat Roald Angell, Bodø, på vegne av A/S Sjøfossen Kraftlag, om forlengelse av reguleringskonsesjon og leieavtale vedr. Sjøfossen Kraftverk, Gildeskål.

Det søkes om at reguleringskonsesjon og leieavtale kan bli forlenget til år 2018 slik at konsesjon og leieavtale utløper samtidig med reguleringskonsesjonene for I/S Sundsfjord Kraftlag.

Ved utbyggingen av Sundsfjord kraftverk ble endel av nedbørsfeltet for Sjøfossen overført til det nye anlegg, og som erstatning herfor har Sjøfossen Kraftlag rett til en bestemt årlig energimengde, uavhengig av produksjonen ved Sjøfossen kraftverk. For å utnytte kraftverkene best mulig drives begge av I/S Sundsfjord Kraftlag. Det kan derfor være hensiktsmessig at konsesjoner og leieavtaler kan falle sammen for kraftverkene, og en eventuell senere utbygging av fall ovenfor Sjøfossen skulle formentlig ikke være til hinder for dette.

I A/S Sjøfossen Kraftlag har Gildeskål og Beiar kommuner relativt stor del av aksjekapitalen. Kraftlaget sørger for den alminnelige forsyning i kommunene og drives på samme måte som et kommunalt verk. Kraftlaget har mottatt statsstønning til bygging av sine anlegg, og myndighetene har dermed den kontroll av driften som følger av stønningstilskåene.

Vi tør anbefale at søknadene kan bli imøtekomet.

NVE avga i anledning søknaden følgende uttalelse av 6. august 1971:

«Vedlagt oversendes ekspedisjon av 28. januar 1971 fra Nordland fylke. Elektrisitetskontoret vedr. ovenstående idet Vassdragsvesenet vil bemerke:

Konsesjon av 4. mars 1949 er for så vidt angår Langvatn, bortfalt, jfr. St. prp. nr. 105, s. 7, 2. sp. Det som gjenstår av nevnte konsesjon gjelder Storvatn som er tillatt regulert 3,5 m ved 2,5 m oppdemning og 1,0 m senking.

Ved overføringen Feldvatn — Langvatn — Sokumvatn i forbindelse med utbyggingen av Sundsfjord kraftverk ble tilsiget til Storvatn redusert. Storvatn er magasin for Sjøfossen kraftverk som har en produksjon på ca 6 GWh (3,3 MW). Kontrakten av mai 1947 mellom staten og Sjøfossen kraftlag A/S står ved makt og kontraktstiden søkes også forlenget, men rettighetene som kontrakten omfatter, er stillet til rådighet for I/S Sundsfjord kraftlag. Driften av kraftverket er nå koordinert av I/S Sundsfjord kraftlag med driften av Sundsfjord kraftverk. Sjøfossen kraftlag får en bestemt kraftmengde fra I/S Sundsfjord kraftlag uansett produksjonen i Sjøfossen kraftverk.

Reguleringskonsesjonen vedr. Storvatn følger leietiden, men er begrenset til 4. mars 1999. Sundsfjordanleggene for øvrig har en konsesjonstid begrenset til 4. juli 2018): ca. 19 år lengere.

Vassdragsvesenet har forelagt søknaden for distriktet som uforbeholdent har anbefalt den, jfr. vedtak i Gildeskål og Beiarn kommunestyre i møter henholdsvis 14. juni og 10. mai 1971 samt påtegning av Nordland fylke den 23. juni 1971. Dokumentene som det er henvist til vedligger.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot at reguleringskonsesjonen forlenges til 4. juli 2018 også for Storvatn idet en viser til at det er adgang til å gi ekstraordinær lang konsesjonstid også for aksjeselskaper av den type som Sjøfossen kraftlag representerer, jfr. reguleringslovens § 10, pkt. 2. En foreslår derfor at konsesjonsbetingelsen i post 1, 1. ledd forandres til:

«Reguleringskonsesjonen gjelder så lenge Sjøfossen kraftlag A/S leier Sjøfossen, men ikke lenger enn til 4. juli 2018.»

Forlengelse av leietiden vil Vassdragsvesenet komme tilbake til som egen sak.

Saken er avgjort etter instruksens § 10 og vil bli referert i første Hovedstyremøte.»

Departementet skal bemerke:

Ved konsesjon av 4. mars 1949 ble Sjøfossen Kraftlag A/S (dengang Gildeskål Kraftlag A/S) gitt tillatelse til regulering av Sundsfjordsvassdraget så lenge kraftlaget leiet Sjøfossen, begrenset til 50 år fra konsesjonens datum — dvs. frem til 1999. Leiekontrakten ble inngått 1. mai 1947 mellom staten v/NVE og regulanten for 40 år fra kontraktsdatum.

Reguleringskonsesjonen omfattet regulering av Langevatn og Storvatn. For så vidt angår Langevatn, er konsesjon bortfalt. Av denne konsesjonen gjenstår nå Storvatn som er tillatt regulert med 3,5 m, ved 2,5 m oppdem-

ming og 1,0 m senkning. Storvatn er magasin for Sjøfossen Kraftverk som har en produksjon på ca. 6 GWh (3,3 MW).

I 1958 ble interessentskapet Sundsfjord Kraftlag dannet. Interessentskapet består av Norsk Hydro Elektrisk Kvalstoffaktieselskap (50 pst.), Sjøfossen Kraftlag A/S (20 pst.) og A/L Salten Kraftsamband (30 pst.). Sjøfossen Kraftlag er i realiteten det tidligere Gildeskål Kraftlag, dog således at Sjøfossen Kraftlag A/S nå består av Gildeskål og kommuner og distriktets innbyggere.

I/S Sundsfjord Kraftlag fikk i 1958 konsesjon på regulering av Sokumvannet i Forsåvassdraget, samt Langvatn og Feltvann i Sundsfjordsvassdraget m. v. I 1961 fikk interessentskapet konsesjon på regulering av Arstadelven, Lille Sokumvann, Nævervann og Navnløsvann i Beiarn. Disse konsesjonene var tidsmessig begrenset til 4. juli 2018, m.a.o. ca. 19 år lengre konsesjonstid enn konsesjonen for Sjøfossen Kraftlag av 4. mars 1949.

Den foreliggende søknad fra Sjøfossen Kraftlag A/S av 18. januar 1971 gjelder forlengelse av reguleringskonsesjonen av 4. mars 1949 slik at denne får samme løpetid som senere reguleringstillatelser for Sundsfjord Kraftlag av 1958 og 1961.

Søknaden omfatter også tilsvarende forlengelse av leiekontrakten med NVE av 1947.

En forlengelse som omsøkt er forutsatt i de senere gitte konsesjoner til I/S Sundsfjord Kraftlag (St. prp. nr. 105 for 1958 og St. prp. nr. 107 for 1960—61).

Søknaden har vært forelagt distriktet ved Gildeskål og Beiarn kommunestyre samt Nordland fylke, som alle uforbeholdent har anbefalt denne, Hovedstyret, NVE, har ikke noe å innvende mot at reguleringskonsesjonen forlenges til 4. juli 2018 også for Storvatn.

Under henvisning til departementets forutsetninger ved reguleringskonsesjonene som ble gitt I/S Sundsfjord Kraftlag i 1958 og 1961, og etter de foreliggende uttalelser fra distriktet, finner departementet at reguleringskonsesjonen av 4. juli 1949 bør forlenges som omsøkt. En slik forlengelse anses hjemlet ved reguleringslovens § 10, pkt. 2, som åpner adgang til å gi ekstraordinær lang konsesjonstid ved aksjeselskaper av den type som Sjøfossen Kraftlag representerer.

For så vidt angår forlengelse av leietiden vil NVE senere ta opp dette som egen sak.

Departementet vil derfor foreslå at konsesjonsbetingelsen i post 1, 1. ledd i reguleringskonsesjon av 4. mars 1949 forandres til:

«Reguleringskonsesjonen gjelder så lenge Sjøfossen kraftlag A/S leier Sjøfossen, men ikke lenger enn til 4. juli 2018.»

Industridepartementet

tilrår:

Reguleringskonsesjon for Sjøfossen Kraftlag A/S til regulering av Sundsfjordsvassdraget i Gildeskål av 4. mars 1949, forlenges frem til 4. juli 2018 i samsvar med Industridepartementets tilråding av 24. september 1971.

27. Lyng Industrier A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 1. oktober 1971.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Lyng Industrier A/S tillatelse til å leie inntil 2 150 kV fra Rissa og Stadsbygd Kraftlag til drift av selskapets anlegg i Leksvik kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. september 1981.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selska-

per, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med året 1971.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Oppgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldepplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i

§ 37 a, hvoretter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

Kraftleiekonsesjon av 3. februar 1965 til tidligere Bjørn Lyng Industrier er bortfalt.

28. Sundsbarm Kraftverk.

(Regulering og overføring i Flatdalsvassdraget m. v. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 5. juli 1963.)

Tillatelse gitt av Industridepartementet
22. oktober 1971.

En viser til søknad av 12. oktober 1970 om fristforlengelse. Saken har vært oversendt Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen til vurdering. Hovedstyret har i brev hit av 13. oktober 1971 gitt sin vurdering.

I medhold av vassdragsreguleringslovens § 12 pkt. 1 og delegasjon gitt ved kongelig resolusjon av 26. juni 1946 forlenges den fastsatte frist i fem år, slik at byggefristen går ut 5. juli 1977.

29. L/L Sunnhordland Kraftlag.

(Videre regulering i Blådalsvassdraget. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 20. mai 1949. Fristforlengelse.)

Tillatelse gitt av Industridepartementet
22. oktober 1971.

Industridepartementet har fått oversendt søknad av 3. mai 1971 om ovennevnte fristforlengelse fra Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen sammen med Hovedstyrets vurdering av søknaden i brev av 13. oktober 1971.

I medhold av vassdragsreguleringslovens § 12 pkt. 1 og delegasjon gitt ved kongelig resolusjon av 20. juni 1946 forlenges den fastsatte frist for de gjenstående arbeider ved Midtbotnvatn til 20. mai 1976.

30. Tafjord Kraftselskap.

(Regulering av Rødalsvassdraget m. v. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 9. juli 1965. Planendring.)

Tillatelse gitt av Industridepartementet
22. oktober 1971.

En har mottatt Deres brev av 17. mars 1971 (1830/BB/GV) med søknad om planendring vedrørende ovennevnte regulering. Saken ble

oversendt Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, og Hovedstyret har anbefalt søknaden i brev hit av 13. oktober 1971.

Industridepartementet har i følge delegasjon, myndighet til å samtykke i slike mindre planendringer.

Departementet vil samtykke i planendring for overføring av bekk til Tordalen, slik den er beskrevet i Deres søknad av 17. mars 1971 s. 1 og 2.

I forbindelse med planendringen fastsettes følgende tillegg til konsesjonsvilkårene fastsatt ved kongelig resolusjon av 9. juli 1965:

25.

Når full overføring blir iverksatt plikter konsesjonæren å fjerne regulerings- og overføringsanleggene ved Styggedalvatn og istandbringe anleggsskadene slik at terrenget mest mulig får sin opprinnelige karakter.

Tidsfristen for den fulle overføringen er satt til 9. juli 1972. I forbindelse med planendringen vil denne frist utsettes til 9. juli 1977, dog slik at første byggetrinn gjennomføres innen den opprinnelige tidsfrist.

31. Ångermanälvens Vattenregleringsföretag.

(Regulering av Limingen i Nord-Trøndelag. Konsesjon gitt Faxälvens Vattenregleringsföretag ved kgl. res. av 4. juli 1952. Overføring av konsesjon.)

Kgl. res. av 5. november 1971.

Ved kgl. res. av 4. juli 1952 ble det meddelt Faxälvens Vattenregleringsföretag på vegne av Kungl. Vattenfallstyrelsen og en del svenske selskaper tillatelse til å regulere Limingen i Nord-Trøndelag.

Tillatelsen ble gitt på følgende vilkår:

«1. Konsesjonstid m. v.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 60 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke ovedras. Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har den norske stat rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretning-

ger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Hvis staten ikke vil overta reguleringsanlegget ved utløpet av konsesjonstiden, og det heller ikke oppnåes enighet om ny konsesjon, plikter eieren etter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement å fjerne anlegget.

Ellers må anlegget ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

Ved nedleggelse av anlegget er eieren forpliktet til å treffe sådanne forføyninger, som det offentlige forlanger, for å avverge fare eller skade for omgivelsene og for eiendommer, ovenfor og nedenfor anlegget.

For skade eller ulempe som forvoldes ved nedleggelsen, plikter reguleringsanleggets eier å betale erstatning etter skjønn.

Går reguleringsanlegget over til staten i henhold til konsesjonen er eierne av de vannfall og bruk som vil benytte driftsvann som innvinnes ved reguleringen, forpliktet til å underkaste seg de betingelser som de norske konsesjonsmyndigheter fastsetter.

2. Innløsningsrett.

I det 40. år etter at konsesjonen er gitt skal den norske stat kunne innløse reguleringsanlegget m. v. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år, for annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3. Årlige avgifter.

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen skal konsesjonæren erlegge følgende årlige avgifter:

Til den norske stat, n. kr. 110 000.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner i Norge som Norges Konge bestemmer n. kr. 250 000.

Avgiftene erlegges fra og med 5-årsdagen for konsesjonens datum, forutsatt at reguleringen da er tatt i bruk, i motsatt fall når

reguleringen tas i bruk, dog senest 7½ år etter konsesjonens datum. De betales etter-skuddsvis hvert års 31. desember. Etter forfall betales 6 pst. årlig rente.

4. Godtgjørelse.

For den i punkt 3 omhandlede øking av vannkraften skal konsesjonæren erlegge en godtgjørelse en gang for alle til den norske stat av n. kr. 140 000. Godtgjørelse blir å erlegge til samme tid som 1ste gangs avgifter til stat og kommuner.

5. Byggefrister.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra det tidspunkt det er utferdiget bevitnelse som omhandlet i konsesjonen av 11. mai 1929 art 22, og fullførelse innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av den norske Konge.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av den norske Konge måtte oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til den norske statskasse av kr. 100.

6. Norske arbeidere.

Til anlegg og drift skal så vidt mulig anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende norske myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til den norske statskasse en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

7. Norske varer.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige norske tilbud, antas det tilbud som

representerer det største innen Norge fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende norske regjeringsdepartement.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevd. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien.

Mulkten tilfaller den norske statskasse.

8. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

Vedkommende departement kan dispensere fra denne regel når særlige hensyn gjør det påkrevd.

9. Arbeidernes vederlag m. v.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmateriale). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende norske regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10. Kulturelle formål.

Konsesjonæren skal når arbeidet påbegynnes, stille til rådighet for det norske Kirkedepartement n. kr. 10 000 til almindennende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter nevnte departements nærmere bestemmelse. Hvis departementet forlanger det er konsesjonæren dessuten forpliktet til

ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anlegget knyttede befolkning.

11. *Legehjelp, sykehus. Politi*

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende norske regjeringsdepartement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte det offentlige utgiftene ved forsterket politioppsyn.

12. *Husrom.*

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13. *Veger og bruer .*

Konsesjonæren er forpliktet til å yte et tilskudd på n.kr. 1 250 000 til anlegg av veg langs Limingen. Beløpet innbetales til det norske Samferdselsdepartement og etter detes nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren er videre forpliktet til å anordne damkronen slik at den kan trafikeres med hest og bil og dessuten forpliktet til i den utstrekning som nevnte departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse ved offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten.

14. *Forsorgsutgifter.*

Konsesjonæren er forpliktet til, for reguleringsanlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende norske forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til å avsette et fond til sikring av vedkommende norske kommune (eller kommuners) utgifter

til understøttelse av de ved reguleringsanleggets utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil, overgår til et for det hele land, eller visse deler av landet, felles fond, som fortrinsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som vedkommende norske regjeringsdepartement gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

15. *Opphjelp av fiske*

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i den norske del av vassdraget et antall yngel eller settefisk som bestemmes av det norske regjeringsdepartementet hvorunder ferskvannsfisken til enhver tid sorterer.

Videre plikter konsesjonæren å utføre arbeider for å lette gytetiskens oppgang i enkelte av tilløpselvene etter nevnte departements nærmere bestemmelse.

For så vidt mulig å hindre fisk i å gå ut av vatnet plikter konsesjonæren dessuten etter nevnte departements nærmere bestemmelse å anbringe gitter foran alle tappeløp fra Limingen i den årstid der ikke er fare for isdannelse på gitrene.

Plikten til å sette ut yngel eller settefisk kan av vedkommende norske regjeringsdepartement, hvis dette finner det ønskelig, med 6 måneders varsel kreves avløst av et fond på n.kr. 120 000. Avløsning må i tilfelle begjæres innen 20 år regnet fra konsesjonens datum.

16. *Sikringsarbeider.*

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement å utføre sikringsarbeider ved Røyrvikelva og der det ellers skulle vise seg påkrevd.

17. *Planer. Tilsyn.*

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende norske regjeringsdepartement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget og sikringsarbeidene således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet.

Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift unde rgis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

18. *Vannslippingen.*

Inntil det norske fall i Linnvasselve er utbygd kan vannslippingen foregå etter Faxälvens Vattenregleringsforetogs behov. Fallet kan utbygges også etter den norske plan av 1919. Så snart det iverksettes utbygging av nevnte fall kan vedkommende norske regjeringsdepartement forlange at tappingen skal skje med dette falls tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere. Denne bestemmelse skal ikke være til hinder for at tappingen etter overenskomst med konsesjonæren fortsatt foregår etter svensk behov og sesongtapping utjevnes ved kraftutveksling.

Konsesjonæren har ikke krav på erstatning eller lempninger i de oppstilte betingelser i tilfelle en endret tapping av hensyn til et norsk kraftverk i Linnvasselve, skulle medføre en reduksjon av Limingmagasinets effekt for de svenske kraftverker.

Vannslippingen skal foregå etter et reglement som den norske Konge utferdiger på forhånd, og etter følgende hovedregler:

Når tappingen fra magasinet opphører om våren, skal minskingen av vassføringen fra Limingen iverksettes slik at nedgangen fra 10 m³/sek. til 0 skjer suksessivt med en minsking av 1 m³/sek. for hvert døgn. For øvrig skal endring av tappingen foregå med så myk overgang som mulig. Således har konsesjonæren når vannstanden nærmer seg foreskrevne demmegrense, å øke tappingen i god tid og suksessivt så en heftig tappingsøkning unngås. Likeså har konsesjonæren, når magasinet er fylt og flom kan ventes, å øke tappingen så fort skje kan, så heftig tappingsendring og høye flomvassføringer så vidt mulig unngås.

For å kunne etterkomme disse forskrifter plikter konsesjonæren å anordne nedbørsobservasjoner og under snøsmeltingen å innhente oppgaver over dennes forløp, alt på den måte og i det omfang som av vedkommende norske myndighet anses påkrevd for å bedømme tiløpet og særskilt vårflommens størrelse.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan den norske Konge uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til den norske stat av inntil kr. 1 000 for hver gang etter vedkommende norske regjeringsdepartements nærmere bestemmelse.

19. *Hydrologiske iakttagelser. Kart.*

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale i disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste oppdemningsgrense og laveste tappingsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20. *Norsk ytterligere regulering.*

Konsesjonæren skal finne seg i enhver ytterligere regulering av Limingen i forbindelse med overføring av vann fra Namsvatna.

Konsesjonæren plikter av hensyn hertil å legge senkingstunnelen så lavt at den kan anvendes også ved en senking til kote 406,50 og å bygge dammen slik at øvre reguleringsgrense kan heves til kote 419,0.

Hvis og når norsk regulering av Limingen blir aktuell skal Norge betale alle de nye omkostninger som skyldes utvidelsen av reguleringen, men derimot ikke delta i de omkostninger som den svenske regulering betinger.

21. *Sikkerhetsstillelse.*

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelse av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av n. kr. 100 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement.

22. *Driftsvann for norske fall.*

Eieren av det norske fall i Linnvasselve skal ha rett til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Ved beregningen av godtgjørelsen skal reguleringsavgifter og godtgjørelse en gang for alle til den norske stat ikke regnes med i reguleringsomkostningene. I mangel av overenskomst fastsettes godtgjørelsen av en voldsnemnd, bestående av 3 medlemmer hvorav Justitiarius i Høyesterett oppnevner formannen og hver av partene et medlem.

23. *Ferdsel, fløtning, m. v. Skjønn.*

Konsesjonæren plikter å treffe slike anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor dette, samt å avgi vann i slik utstrekning, at den alminnelige ferdsel og fløt-

ing forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn i samsvar med reguleringslovens § 19 pkt. 1

Skade eller ulempe for ferdselen eller fløtingen som ikke på denne måte avhjelpest, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter reguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

24. Militære tiltak.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

25. Naturfredning.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så fremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

26. Kontroll.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser til til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende norske regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør, som overensstemmende med en av departementet

utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler som anses nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27. Heftelser.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til den norske stat eller innløses av denne.

28. Tinglysing.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragets norske del for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

29. Fullmetkig.

Konsesjonæren skal oppnevne en av vedkommende norske regjeringsdepartement godkjent fullmetkig som skal være bosatt i Norge og som på hans vegne svarer for domstolene og andre myndigheter og mottar meddelelser i tvistemål og andre anliggender som vedrører foretagendet. Fullmetkigens navn og adresse skal anmeldes til vedkommende departement. Iakttas ikke innen fastsatt frist hva således er foreskrevet, kan departementet oppnevne fullmetkig.

Departementet skal bekjentgjøre fullmetkigens navn og adresse i Norsk Lysingsblad.»

Det ble samtidig fastsatt følgende manøvreringsreglement:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre	kote 417,70
Nedre	» 411,70

Reguleringshøyde	6,0 m
------------------------	-------

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som skal godkjennes av vedkommende norsk myndighet.

2.

Der avgis vann til den alminnelige fløting i Linnvasselva (Brännälven) overensstemmende med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

3.

Inntil det norske fall i Linnvasselva er bygget ut kan vannslippingen foregå etter Faxälvens Vattenregleringsforetogs behov. Så snart det iverksettes utbygging av nevnte fall kan vedkommende norske regjeringsdepartement bestemme at tappingen skal skje med dettes tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere.

4.

Ved vårflommens begynnelse skal den ufylte del av magasinet være så stor at den på grunnlag av snømålinger beregnede vårflom — under forutsetning av normale værforhold under snøsmeltingen — kan løpe av uten at den naturlige normale flomvannstand — kote 418,23 — overskrides og såvidt mulig uten at den naturlige flomvassføring i Linnvasselva (Brännälven) forøkes.

Når vannstanden under vårflommen er steget til kote 417,20 skal den videre tapping under flommen foregå slik at øvre reguleringsgrense ikke unødig overskrides og den største tappingen blir så lav som mulig. Når vannstanden nærmer seg øvre reguleringsgrense skal tappingen økes i god tid og suksessivt så en voldsom tappingsøking unngås. Likeså skal tappingen når magasinet er fullt økes så snart flom kan ventes, for at voldsomme tappingsendringer og høye flomvassføringen i Linnvasselva (Brännälven) så vidt mulig unngås.

5.

Fra det tidspunkt isen er kjørbar og til vårflommens begynnelse skal tappingen i den utstrekning det er mulig uten å bevirke skadeflom nedenfor sjøen foregå slik at vannstanden i denne ikke stiger. Vannstanden må ikke stige høyere enn den ville ha steget uten regulering.

Når tappingen fra magasinet opphører om våren, skal minskingen av vassføringen iverksettes slik at nedgangen fra 10 m³/sek. til 0 skjer suksessivt med en minsking av høyst 1 m³/sek. for hvert døgn. For øvrig skal endringen av tappingen foregå med så myk overgang som mulig.

6.

Det skal påsees at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flom- og tapeløp ikke sperres av is o. a.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

7.

Faxälvens Vattenregleringsforetag skal anordne nedbørsobservasjoner, sørge for oppgaver over snøsmeltingens forløp og observere og notere temperatur m. v., alt i den utstrekning vedkommende norske myndighet finner påkrevd. Det skal føres protokoll over samtlige observasjoner og over manøvreringen og avleste vannstander. Avskrift av protokollen sendes hver måned til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

8.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan den norske Konge uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Fra h.r.advokat Hans Thomas Knudtzon har departementet mottatt følgende brev av 12. august 1970 hvori det meddeles at man overveier å la Faxälvens Vattenregleringsforetag gå inn i en felles reguleringsforening for et større vassdrag under navn Ångermanälvens Vattenregleringsforetag:

Svensk regulering av Limingen i Nord-Trøndelag.

Jeg henviser til dagens telefonsamtale med konsulent Swang.

Ved kongelig resolusjon av 4. juli 1952 er det bestemt:

«Faxälvens Vattenregleringsforetag på vegne av Kungl. Vattenfallstyrelsen, Hjalta Aktiebolag, Krångede Aktiebolag, Edsele Kraftaktiebolag og Graningeverkens Aktiebolag, gis tillatelse til å foreta en regulering på 6 meter av Limingen i Røyrvik og Nordli herreder i Nord-Trøndelag, under forutsetninger og på betingelser med manøvreringsreglement i samsvar med Industridepartementets tilrådning 4. juli 1952.»

Faxälven er en bielv til Ångermanälven. for tiden er det separate «vattenregleringsforetag» for Faxälven og for Ångermansälven, men under felles administrasjon. Da interessentene i hovedsaken er de samme, og det byr på endel praktiske problemer å holde foretagene fra hverandre, overveier man å danne et felles foretag, som av praktiske grunner skulle få navnet Ångermanälvens Vattenregleringsforetag. Dette skulle da ha et styre. Mellom interessentene i elvene skulle fortsatt i prinsippet gjelde de nåværende regler.

Som konsesjonærens fullmektig i Norge har jeg fått forespørsel om det på grunn av forholdet til de norske interesser skulle være noe til hinder for en slik samordning.

Jeg skulle ikke tro at det fra norsk side skulle være noe til hinder for en slik praktisk sammenslagning av Faxälvens og Ångermanälvens vattenregleringsforetag — og tør be om å få dette bekreftet.

Den nye Ångermanälvens Vattenregleringsforetag vil naturligvis være forberedt på å foreta de anmeldelser og kunngjøring som det ærede departement måtte forlange.

Til supplerende orientering vedlegger jeg en fotokopi av brev hertil av 27. f. m. fra Faxälvens Vattenregleringsforetag ved direktør Lennart Kjellberg.

Saken ble forelagt for NVE som i brev av 7. september 1970 ga følgende uttalelse:

«Svensk regulering av Limingen.

Man viser til Departementets brev av 25. august 1970 og returnerer vedlagt de dokumenter som medfulgte.

Etter Hovedstyrets syn skulle det fra norsk side ikke være noe å bemerke til at Faxälvens Vattenregleringsforetag av praktiske grunner omorganiseres slik at det går inn i en felles reguleringsforening for hele vassdraget under navn Ångermanälvens Vattenregleringsforetag.

Som følge av sammenslutningen bør formentlig reguleringstillatelsen av 4. juli 1952 overføres til den nye foreningen. Hovedstyret vil anbefale at tillatelse gis på uendrede vilkår, bortsett fra slike endringer som umiddelbart følger av navneskiftet, jfr. således vilkårenes post 18 og manøvreringsreglementets poster 3 og 7.»

Departementet meddelte i brev av 11. september 1970 h.r.advokat Knudtzon at det fra norsk side ikke var antatt å være noe i veien for den foreslåtte sammenslåing av reguleringsforeningene.

Fra h.r.advokat Knudtzon mottok man følgende søknad av 4. oktober 1971 om overføring av reguleringskonsesjonen i Ångermanälvens Vattenregleringsforetag:

«Svensk regulering av Limingen i Nord-Trøndelag.

Jeg tillater meg å henvide til mitt brev av 12. august f. å. og til det ærede departements brev av 11. september f. å.

Den påtenkte sammenslåing av Faxälvens Vattenregleringsforetag og Ångermanälvens Vattenregleringsforetag til et nytt Ångermanälvens Vattenregleringsforetag er nå besluttet — med virkning fra 1. d. m.

Det er forutsatt at jeg fortsatt skal være konsesjonærens fullmektig i Norge.

Overensstemmende med dette tillater jeg meg på vegne av Ångermanälvens Vattenregleringsforetag å søke om at den regulerings-tillatelse som ved kgl. res. av 4. juli 1952 ble meddelt Faxälvens Vattenregleringsforetag på vegne av Kungl. Vattenfallstyrelsen, Hjalta Aktiebolag, Krånge Aktiebolag, Edsele Kraftaktiebolag og Graningeverken Aktiebolag, blir overført til Ångermanälvens Vattenregleringsforetag på vegne av de samme interessenter.

Som bilag 1 vedlegges avskrift av protokoll for «konstituerende sammanträde» 22. f. m. Som bilag 2 vedlegges kopi av de forutsatte vedtekter for det nye Ångermanälvens Vattenregleringsforetag.»

Man hitsetter vedtektene for reguleringsforeningen:

Stadgar

för

Ångermanälvens Vattenregleringsforetag.

§ 1.

Vattenregleringsforetagets ändamål skall vara att förbereda, utföra och handhava reglering av avrinningen i Ångermanälven med Faxälven, Vängelälven Fjällsjöälven och övriga biflöden.

För regleringsforetagets och delaktigheten däri gäller bestämmelserna i domar och utslag rörande de regleringar, vilka enligt domstolsbeslut skall ingå i foretaget.

§ 2.

Styrelsen skall ha sitt säte i sollefteå.

§ 3.

Styrelsen skall, för såvitt på delägarnas val ankommer, bestå av minst tre och högst tolv ledamöter jämte en personlig suppleant för envar av dem, vilka alla årligen skall väljas å ordinarie årssammanträde för tiden till och med nästa sådant sammanträde.

§ 4.

Styrelsen är beslutför, då mer än halva antalet röstberättigade ledamöter är närvarande.

§ 5.

Skriftlig handling, som utfärdas för vattenregleringsforetaget, skall undertecknas med dess benämning och förses med undertecknades namnteckning.

§ 6.

Styrelsens förvaltning och foretagets räkenskaper skall granskas av två eller tre revisorer, vilka, tillika med lika många personliga suppleanter, skall utses å ordinarie årssammanträde för tiden till och med nästa sådant sammanträde.

Minst tre veckor före ordinarie årssamman-

träde skall styrelsen til revisorerne avlämna förvaltningsberättelse.

Styrelsen skall bereda revisor tilfalle att när som helst inventera vattenregleringsforetagets kassa och övriga tilgänger samt granska alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd opplysning angående förvaltningen ej av styrelsen förvägras.

Revisorerne skall över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som — efter det styrelsen lämnats tilfalle att taga del av densamma — jämte styrelsens förvaltningsberättelse framlägges å årssammanträde.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid, revisorerne berättelse omfatter, ej anställd inom ett år från det berättelsen framlades å årssammanträdet, skall så anses, som om ansvarsfrihet blivt styrelsen beviljad.

Után hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må talan å förvaltningen, som grundas därpå att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna anställas mot honom, där ej ansvarsfrihet oppenbarligen avsett även denna handling.

§ 7.

Räkenskapsåret skall omfatta tiden 1 oktober—30 september.

Vattenregleringsforetagets räkenskaper skal så föras, att varje delforetags økonomi, vad angår såväl inkomster og utgifter som tilgänger og skulder, därav framgår.

§ 8.

Sammanträde med delägarna skall hålls på ort, som styrelsen bestemmer. Ordinarie årssammanträde skall hållas en gång varje år före mars månads utgång.

Vid ordinarie årssammanträde skal forekomme følgende årenden:

Val av ordförande og protokollförare.

Val av justeringsmän.

Justering av röstlängd.

Fråga om sammanträdets behöriga utlysande.

Styrelse- og revisionsberättelser. Fastställande av balansräkning.

Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.

Bestämmande av antalet styrelseledamöter og suppleanter för dem.

Bestämmande av antalet revisorer og revisorssuppleanter.

Fråga om arvode åt styrelseledamöterna og deras suppleanter.

Fråga om arvode åt revisorerne.

Val av styrelse.

Val av styrelsesuppleanter.

Val av revisorer.

Val av revisorssuppleanter.

§ 9.

Kallelse til sammanträde med delägarna och andra meddelanden til dem skal ske gennem brev, som avsändes til dem under de adresser, som de oppgivit til styrelsen. Kallelser til sammanträde skal i rekommenderede brev avsändas minst fjorton dagar före sammanträdet og innehålla oppgifter å de årenden, som skal forekomme vid sammanträdet.

Årende, som ej blivt i kallelse til sammanträde angivet, må ej å sammanträdet foretagas til avgörande, där det ej enligt stadgarna skal forekomme å sammanträdet eller omedelbart foranledes av årende, som där skal avgöras.

§ 10.

För täcknade av vattenregleringsforetagets kostnader skal styrelsen enligt därutinnan gällende grunder av de delägare, för vilka betalningsskyldighet inträtt, uttaga erforderligt belopp.

Uttaxering av delägarnas bidrag skal verkstallas sålunda, att styrelsen opprättar og til de delägare, för vilka betalningsskyldighet inträtt, utsänder debiteringslängd, opptagande det belopp, som skal uttaxeras, samt vad enligt reglerna för bidragsskyldigheten belöper på varje delägare även som tiden för inbetalingen. Om klander av sådan fördelning og verkställighet av densamma skal gälla vad i 3 kap. 20 § vattenlagens stadgas rörande där avsedde beslut.

§ 11.

Å sammanträde med delägarna åger envar av dem rösträtt efter det andelstal, som vid full utbyggnad av hans strömfall är bestemt for hans skyldighet att taga del i kostnaderna för foretaget, dock att betræffande de delägare, för vilka bedragsskyldighet ånnu icke inträtt, andelstalet i nu forevarande avseende skal nedsattas til en tredjedel.

Delägare, som icke guldit förfallet bidrag, skal vara förlustig sin rösträtt, intill dess betalingen fullgöres.

Ej må någon utöva rösträtt för mer än en femtedel av det sammanlagde röstetal, som tilkommer de å sammanträdet närvarande og til deltagande i omröstningen berättigade delägarna.

Vid avgörande av fråga, som rör uteslutande ett eller flere delforetag, tilkommer rösträtt endast delägare i berörda delforetag.

Bestræffande fråga, som rör uteslutande delägarna i Faxälvgrenen, varmed avses Faxälven från Sporrsjön til Ångermanälven, eller Vängelälvgrenen, varmed avses Vängelälven, Fjällsjöälven från Vängelälven samt Ångermanälven frå Fjällsjöälven til Faxälvens in-

fløde, tillkommer rösträtt endast delägarna i den av frågan berörda grenen.

För beslut om ändring av stadgarna, i vad desamma angår bidragsskyldighet och rösträtt, erfordras samtycke av samtliga därav berörda delägare.

Samtycke av samtliga delägare erfordras för beslut om vattenregleringsföretagets upphörande samt om avhändande eller belastande med gäld av sådan företagets fasta egendom eller byggnad, som är erforderlig för regleringen.

§ 12.

Alla tvister mellan vattenregleringsföretaget och dess styrelse eller ledamot därav eller delägare i vattenregleringsföretaget skall så vitt möjligt hänskjutas till vattendomstolens avgörande.

NVE har i brev av 19. oktober 1971 gitt följande uttalelse:

«Man viser til Departementets brev av 8. oktober 1971 og returnerer vedlagt de dokumenter som fulgte med.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til sammenslåingen av Faxälvens Vattenregleringsföretag og Ångermanälvens Vattenregleringsföretag, idet man særlig vil peke på bestemmelsene i den nye forenings vedtekter § 11, 4. og 5. avsnitt.

For øvrig tillater man seg å henvise til Hovedstyrets tidligere brev av 7. september 1970.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at Ångermanälvens Vattenregleringsföretag får tillatelse til å tre inn som konsesjonær i reguleringstillatelsen istedenfor Faxälvens Vattenregleringsföretag på vegne av de samme interessenter som tidligere.

Departementet vil ikke foreslå noen endring i konsesjonsvilkårene, men forutsetter at de prinsipper som er kommet til uttrykk i de nye vedtekter § 11 angående utøvelse av stemmerett ved avgjørelser som angår interessentene i den del av vassdraget som konsesjonen knytter seg til, vil bli opprettholdt.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov av 12. juni 1931 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929 tillates Ångermanälvens Vattenregleringsföretag på vegne av Kungl.

Vattenfallstyrelsen, Hjalta Aktiebolag, Krånge Aktiebolag, Edsele Kraftaktiebolag og Granningeverkens Aktiebolag, å tre inn som konsesjonær i den tillatelse som ved kongelig resolusjon av 4. juli 1952 ble gitt Faxälvens Vattenregleringsföretag på vegne av de samme interessenter til å regulere Limingen i Nord-Trøndelag.

32. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering.

(Regulering av Steinbusjøen og Øyangen. Konsesjon gitt Vang kommune ved Kgl. res. av 8. oktober 1942 og 20. februar 1948. Overføring av konsesjoner.)

Kgl. res. av 5. november 1971.

Foreningen til Bægnavassdragets Regulering sendte i brev av 28. april 1971 følgende søknad om overføring av vassdragskonsesjoner:

Ved søknad av 23. juni 1969 anmodet Foreningen om konsesjon på en ytterligere regulering av Yljavassdraget i Vang i Valdres. Konsesjonen ble gitt ved Kgl. res. datert 27. november 1970.

I søknaden var nevnt følgende to tidligere konsesjoner på regulering i Yljavassdraget:

- Konsesjon av 8. oktober 1942, stadfestet ved Kgl. res. datert 2. august 1946, på regulering av Steinbusjøen og Øyangen mellom kotene 1209,70 og 1206,70 (3 m).
- Konsesjon av 20. februar 1948 på regulering av Steinbusjøen mellom kotene 1211,00 og 1205,70 (5,30 m) og av Øyangen mellom kotene 1211,00 og 1202,00 (9 m).

Begge disse konsesjoner ble gitt til Vang kommune i Oppland Fylke, innenfor hvis grenser også Yljavassdraget ligger.

Som opplyst i søknaden av 23. juni 1969, har Vang kommune salgt sine rettigheter i Yljavassdraget til Oppland Fylkes Elektrisitetsverk. Noen spesiell interesse for vassdraget, vil kommunen etter dette ikke ha, men kommunen har sikret seg overfor Oppland Fylkes Elektrisitetsverk at den ikke skal komme i en i økonomisk henseende mindre gunstig stilling om de to konsesjoner overføres til Foreningen til Bægnavassdragets Regulering, enn kommunen har hatt ved selv å inneha konsesjonene. Dette er oppnådd ved at Oppland Fylkes Elektrisitetsverk har garantert kommunen at den fra Fylkesverket skal få et årlig tilskudd svarende til differansen mellom den konsesjonsavgift kommunen hittil har fått og kr. 3,00 pr. naturhestekraft, for så vidt det gjelder de to reguleringer av h.h.v. 1942 og 1948.

Under denne forutsetning går Vang kommune med på å anbefale overføring av de to nevnte konsesjoner til Foreningen til Bægnavassdragets Regulering. Vi henviser til ved-

lagte utdrag av protokoll for kommunestyremøte den 30. september 1969 i Vang kommune, sak nr. 129.

Vang kommunes beslutning har vært forelagt Fylkesmannen i Oppland Fylke. Fylkesmannen har i skrivelse av 21. november 1969 til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Elektrisitetsdirektoratet, uttalt at: «Fylkesmannen har for sin del ikke noe å bemerke.» Kopi av nevnte brev av 21. november vedlegges.

Under henvisning til det ovennevnte søker herved Foreningen til Bægnavassdragets Regulering om å få de to konsesjoner datert h.h.v. 8. oktober 1942 og 20. februar 1948 på regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Yljavassdraget, overført til seg. Foreningen har heller intet å bemerke til den avtale som er sluttet mellom Vang kommune og Oppland Fylkes Elektrisitetsverk. Foreningen anmoder om at begge konsesjoner overføres med de samme rettigheter, betingelser og forutsetninger, som for Vang kommune.

Vang kommune fattet 30. oktober 1969 følgende vedtak i saken:

«Vang kommune frafaller sine konsesjoner av 8. oktober 1942 og 20. februar 1948 på regulering av Øyangen og Steinbusjøen i Yljavassdraget i Vang, og samtykker i at konsesjonene overføres til Foreningen til Bægnavassdragets Regulering.

Forutsetningen er at overføringen av konsesjonene ikke medfører noen reduksjon i kommunens krav på reguleringsavgifter og kraftleveranser i henhold til pkt. 6, 7 og 8 i overenskomst av 14. september 1964 mellom Vang kommune og Oppland Fylkes Elektrisitetsverk vedr. overdragelsen av fallrettighetene i Ylja m.v. Slik at om konsesjonsavgiften i fremtiden blir endret, eller delt på flere kommuner, skal Vang kommune og O.F.E. alltid være sikret et årlig tilsk. svarende til differansen mellom den nåværende konsesjonsavgift og kr. 3,— pr. naturhestekraft.»

Fylkesmannen i Oppland skrev slik i brev av 21. november 1969:

«Det vises til konsesjonssøknad av 23. juni d. å. fra Foreningen til Bægnavassdragets Regulering. Som supplement følger vedlagt særutskrift av Vang kommunestyres vedtak i sak nr. 129 i møtet den 30. oktober 1969.

Til saken har Oppland fylkes elektrisitetsverk den 6. d. m. bl. a. uttalt:

«I sitt vedtak har kommunestyret tatt et forbehold om at kommunen i og med konsesjonsoverføringen ikke skal få noen reduksjon av det tilskudd den tilkommer i henhold til pkt. 6 i håndgivelseskontrakten med oss vedr. fallrettighetene eller reduksjon av de kraftmengder den skal ha ut fra bestemmelsene i pkt. 7 og 8. Etter vår oppfatning vil ikke konsesjonsoverføringen medføre slike konsekvenser for Vang kommune. Vi anser oss bundet av bestemmelsene slik de er formulert.»

Fylkesmannen har for sin del ikke noe å bemerke.»

Departementet skal bemerke:

I NVE, Hovedstyrets instilling av 29. sep-

tember i anledning tillatelse til ytterligere regulering av Yljavassdraget med overføringer fra Leineåni m. v., uttalte Hovedstyret følgende i anledning nærværende sak:

«Når de gjeldende konsesjoner nå skal overføres til FBR, må dette etter Hovedstyrets mening skje på uforandrede vilkår, og Hovedstyret gir sin anbefaling til den ordning.»

NVE har opprettholdt sitt standpunkt i brev av 6. august 1971.

Vang kommune, har som innehaver av de omhandlede konsesjonene, samtykket i en overføring som omsøkt. Kommunen har videre sikret seg ovenfor Oppland Fylkes Elektrisitetsverk, slik at den holdes skadeløs ved at de to konsesjonene overføres FBR. Saken har vært forelagt fylkesmannen i Oppland, som ikke har noe å bemerke.

I Hovedstyrets ovennevnte uttalelse av 29. september 1970 er det videre anført:

«Med overenskomst av 14. september 1964 har Vang kommune overdratt fallrettighetene i Ylja m. v. til Oppland fylke v/ elektrisitetsverket, og fylket rår over samtlige nødvendige fallrettigheter såvel i Begna som i Ylja for en utbygging av hele fallet på ca. 685,1 m brutto mellom Øyangen og Strandefjord. Samtlige fallrettigheter er ervervet før det ble innført konsesjonsplikt for kommuner og fylkeskommuners erverv ved lovendringen av 19. juni 1969.»

I vassdragsreguleringslovens § 14 pkt. 2 er det bl. a. bestemt at en reguleringskonsesjon ikke kan overdras. Dette har imidlertid vært forstått slik at forbudet bare gjelder særskilt overdragelse, og at man står mer fritt når den som søker om overdragelse disponerer fall hvor reguleringen nyttes.

I nærværende tilfelle eier Fylkesverket fallene mellom Øyangen og Strandefjord, og er blitt medeier i reguleringsanleggene istedenfor Vang kommune. Fylkesverket er medlem av brukseierforeningen, og en reguleringskonsesjon skal i henhold til lovens § 9 fortrinnsvis gis til en brukseierforening.

På bakgrunn av det som er sagt foran finner departementet ikke å burde foreslå utferdiget ny konsesjon, men vil rå til at fylkesverket ved overføring av konsesjonen tillates å tre inn som konsesjonær istedenfor Vang kommune.

Industridepartementet

tilrår:

Konsesjon av 8. oktober 1942 og av 20. februar 1948 gitt Vang kommune på regulering av Steinbusjøen og Øyangen, overføres fra Vang kommune til Foreningen til Bægnavassdragets Regulering.

33. Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap.

(Tillatelse til erverv og regulering av Tyssø i Ulvik kommune, Hordaland.)

Kgl. res. av 5. november 1971.

Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) har i brev av 20. januar 1971 søkt om tillatelse til å regulere og bygge ut Tyssø i Ulvik kommune. Søknaden har vært forelagt hovedstyret, NVE, som i brev av 5. juli 1971 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Departementets ekspedisjon av 4. februar 1971 har man fått oversendt søknad fra Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (B.K.K.) datert 20. januar 1971 om tillatelse til å regulere og bygge ut Tyssøvassdraget i Ulvik. Søknaden lyder:

«I. Orientering.

Tyssøvassdraget renner ut i sjøen ved gården Skeie i Ulvik. Nedslagsfeltet, som er ca. 87 km², ligger i fjellområdet syd for Mjølfjell, og avløpet fra området samles i 3 mindre elver. Hovedvassdraget kommer fra Tyssedalene. Fra øst kommer avløpet fra Ljoneskrulene (kote 752) nær vannskillet mot Raundalen. Skruselven renner ned i Solsævatn (kote 387). Herfra går Tjørnå som renner sammen med Tyssø ved Sotenes. Fra vest kommer avløpet fra Espelandsvatn og Stokkevatn og renner sammen med Tyssø ved Ulsberg (bilag 1).

Ulvik elektrisitetsverk bygget i årene 1920—22 et kraftverk på 400 kW som utnyttet fallet mellom kote 70 og kote 10. Nedslagsfeltet til dette var 86,6 km². Nedenfor kote 10 utnyttes en av grunneierne en del av vannet til drift av et sagbruk.

Fallrettighetene for Ulvik kraftverk ble ervervet ved ekspropriasjon i 1917 i henhold til lov av 15. august 1911. Da ble også retten til å regulere Solsævatn ekspropriert og erstatninger fastsatt.

Reguleringen i vassdraget omfattet bare Solsævatn hvor reguleringshøyden er 20,6 m (0,6 m oppdemming og 20 m senking). Fallet mellom Solsævatn og kote 70 er ikke utnyttet.

En større utvidelse fant sted i 1954 da det ble bygget en ny inntaksdam og rørgate og innstallasjonen ble økt med et nytt aggregat på 1 000 kW.

For å kunne sikre krafttilgangen til Ulvik kommune og møte det økende behov for kraft i distriktet for øvrig, er det inngått avtale mellom Ulvik kommune og Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap om utnyttelse av Tyssøvassdraget m. v. (bilag 2).

Ifølge avtalen vil Ulvik kommune overdra sine rettigheter i vassdraget på visse vilkår. Til grunn for avtalen ligger en plan for utnyttelse av fallet mellom Solsævatn og sjøen. Planen går ut på å utnytte den bestående regulering av Solsævatn, regulere Ljoneskrulene og overføre avløpet fra Tyssø gjennom en ca. 1 800 m lang tunnel til Solsævatn.

Under henvisning til lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 med senere endringer skal vi nedenfor komme med de opp-

lysninger og oppgaver over tekniske data som kreves etter lovens § 5, punkt a til h.

a) En fullstendig plan tillike med fornødne målinger, grunnundersøkelser, beregninger og omkostningsoverslag.

Den nye plan for utnyttelse av vassdraget fremgår av vedlagte tegning, bilag 1. Fallet mellom Solsævatn og sjøen — 387 m — utnyttes i en kraftstasjon lagt i fjell i Ulvik, bilag 3.

Hydrologiske forhold.

Det er ikke foretatt systematiske avløpsmålinger i Tyssøvassdraget, men det er en nedbørstasjon ved Espelandsvatn med observasjoner fra 1884. I forbindelse med Eidfjordutbyggingen har Vassdragsvesenet ved Statskraftverkene utarbeidet et nytt isohydatkart over området. Et utsnitt av isohydatkartet for det aktuelle området følger vedlagt som bilag 4. På grunnlag av kartet er det spesifikke avløp fra feltene satt til:

1. Tyssøvassdraget	57 l/sek./km ²
2. Solsævatn	57 » »
3. Ljoneskrulene	60 » »

Reguleringer.

I Solsævatn er det regnet med å benytte den eksisterende regulering mellom kote 387,6 og 367,0. Dette gir et magasin på 35 mill. m³ (bilag 5).

20 km² av Tyssøs nedslagsfelt overføres gjennom en ca. 1 800 m lang tunnel til Solsævatn. Den øvre del av dette feltet, Tryglabotn på 3 km², har avløp både til Tyssøvassdraget og Raundalsvassdraget. Man regner med at $\frac{2}{3}$ av feltet renner til Tyssø og avløpet er derfor regnet tilsvarende et felt på 19 km².

Ljoneskrulene er planlagt senket 25 m med en 500 m lang senkingstunnel. Dette vil gi et magasin på 19,6 mill. m³ (bilag 6).

Samlet til kraftverket vil man få tilløp fra 52,6 km² med et gjennomsnittlig årlig avløp på 93,6 mill. m³. Med et samlet magasin på 54,6 mill. m³ blir den jevnt regulerte vannføring 2,58 m³/sek. etter bestemmende års reguleringskurve for Austmannhølen vannmerker.

Det bestående Ulvik kraftverk vil etter utbyggingen få tilsig fra et uregulert felt på 34 km². Etter avtalen med Ulvik kommune er det forutsetningen at det gamle kraftverk skal nedlegges. Så lenge man finner det regningssvarende å vedlikeholde det gamle anlegget, vil det fortsatt kunne produsere en del tilfeldig kraft, anslagsvis 2 GWh, som i samkjøring med det nye kraftverk kan foredles til primakraft.

Fyllingskurver.

For magasinene — Ljoneskrulene og Solsævatn — er det opptegnet fyllingskurver, bilag 7 a, b, c, d, som viser magasinfyllingen i noen år med tilsigs- og reguleringsforhold som nevnt ovenfor. Det er videre forutsatt at produksjonsfordelingen skal være 60 pst. vinterkraft og 40 pst. sommerkraft, samme fordeling som det alminnelige forbruk i distriktet har. Det fører til at det fra Ljoneskrulene kun blir tapping om vinteren og at sommerproduksjonen kommer fra Solsævatn og Tyssøfeltet.

Vannverk for Ulvik.

Det kommunale vannverk for Ulvik har samme inntak som det gamle kraftanlegg på kote 70. Kvaliteten av vannet her er i den senere tid blitt såvidt dårlig at det i løpet av kort tid må anlegges nytt.

Vannforsyningsspørsmålet vil nå bli løst i forbindelse med den nye utbygging, idet man i avtalen (bilag 2) har forutsatt at det skal tas ut råvann til vannverk fra det nye kraftverks undervann.

Omkostningene for utbyggingen er kr. 20 mill., konfr. vedlagte omkostningsoverslag, bilag 8.

b) Oppgave over de fordeler som foretaket antas å ville medføre og over størrelsen av den vannkraft som derved vil kunne tilveiebringes eller utnytted.

Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap har som formål ved utbygging av vannfall og drift av kraftverker å skaffe de tilsluttede kommuner elektrisk kraft til dekning av det alminnelige forbruk i forsyningsområdet.

Ulvik kommune er sammen med Granvin, Ullensvang og Jondal medlemmer av B.K.K., men det foreligger en avtale fra 1968 mellom B.K.K. og kraftlaget om levering av supplementkraft. Leveransen av kraft til Hardanger kraftlag har vist en stigende tendens de siste år.

Utbyggingen av Tysso må sees i sammenheng med den alminnelige stigning av kraftbehovet i dette distrikt. For det fremtidige behov må man også regne med at det må skaffes anleggskraft til de større utbygginger man kan vente i de kommende år i distriktet. Den utbygging, regulering og overføring det her søkes om vil således komme almennyttige forhold til gode.

For B.K.K. vil det dessuten bety at man får et nytt matningspunkt i det østlige forsyningsområde. Dette område vil uten denne utbygging i de nærmeste år bli et underskuddsområde når det gjelder elektrisk kraft.

Den kraftmengde som kan utnytted i det planlagte kraftverk vil bli:

$$N = \frac{2,58 \cdot 387}{75} = 13\ 000 \text{ nat.-hk.}$$

Ved en netto fallhøyde på 370 m og en produksjonsfordeling på 60 pst. vinter- og 40 pst. sommerkraft vil man i et bestemmende år få en regulert vannmengde på 78,4 mill. m³ som gir en produksjon på 67 GWh.

Det gamle anlegg har en midlere produksjon på ca. 10 GWh, hvorav bare ca. 8 GWh kan regnes som primakraft.

Utbyggingen vil som nevnt føre til en vesentlig fordel for vannforsyningen til Ulvik, idet inntaket nå vil bli flyttet opp fra kote 70 til Solsævatn ca. kote 390. Derved unngår man forurensninger fra bebyggelsen og gårdsdriften rundt Espelandsvatnet og elven nedenfor. Tilsigene til Solsævatn kommer fra fjell- og skogsområder med beskjedne stølsdrift og svært lite hyttebebyggelse. Man må derfor kunne regne med at råvannets kvalitet er såvidt godt at man unngår klorering og rensing av drikkevannet i overskuelig fremtid.

Utbyggingen vil videre føre at den tapping som man har foretatt i det gamle anlegg fra

Solsævatn vil opphøre og de ulemper man hadde med frostrøyk vil bortfalle.

c) Opplysninger om hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning foretaket antas å medføre skade eller ulempe for almene interesser, så som ferdseil, fløting eller fiske, forandring av naturforhold e. l.

De almene interesser vil bli lite berørt av den foreslåtte regulering og overføring. Fløting har såvidt vi kjenner til ikke forekommet.

Når det gjelder fisket, er det lite undersøkt. Det er hevdet at Ljoneskrulen har vært et godt fiskevann, men i de senere år er fiskebestanden blitt noe mer småfallen, og det kan være et tegn på «overbefolkning».

Ved 25 m regulering i Ljoneskrulen må man regne med at fisket blir sterkt forringet. I Tysso, hvor det i dag finnes noe bekkeørret, vil vannføringen etter reguleringen bli minimal mellom tunnelinntaket og Ulsberg. På denne strekning må man regne med at fiskemulighetene blir ødelagt.

De største endringer i naturforholdene vil man få ved reguleringen av Ljoneskrulen og i elvestrekningen mellom Ljoneskrulen og Solsævatn. Såvidt vi kan bedømme, blir skadevirkningene også her små. Man må regne med at sommervannføringen blir sterkt redusert, mens vintervannføringen blir økt. Det er ingen fast bosetting langs denne elven, og vintertappingen vil bli foretatt med tilnærmet jevn vannføring. Man regner derfor ikke med at den vil skape nevneverdige skader eller ulemper.

d) Oppgave (i tilfelle med arealberegning) over skade eller ulempe som foretaket antas å volde på jord, skog, beite eller annen eiendom eller eiendomsrettighet eller driftsforholdene uansett om denne skade eller ulempe voldes på egen eller andres eiendom eller eiendomsrettighet.

Den foreslåtte overføring av Tysso til Solsævatn vil begrense seg til en beskjedne sperredam i elveløpet og en tipp med et arbeidsområde ved tunnelpågugget ved Solsævatn.

I den utstrekning tippmassene ikke blir benyttet til andre formål regner man med å legge tippmassene ut i Solsævatn, hvor en vesentlig del av massene vil bli liggende under høyeste regulerte vannstand. Med en grundig opprydding og tilsåing av området over høyeste vannstand, regner man med å få tippen til å gli godt inn i terrenget.

Ved regulering av Ljoneskrulen vil man måtte legge beslag på et område for tippmasser, antagelig snauffjell. Tippen kan muligens for den blir tilsådd virke noe skjæmmende i terrenget.

Hele nedre del av anlegget — adkomsttunnel, kraftstasjon, avløpstunnel, driftstunnel og sjakt — er forutsatt sprengt fra ett angrepspunkt. Massene herfra er tenkt brukt til forskjellige utfyllingsformål i Ulvik i nærmere samarbeid med Ulvik kommune.

Det blir nødvendig å legge beslag på en del områder for anleggsdrift, som veger, lukehus og utendørs apparatanlegg m. v. Den skade som derved oppstår vil, om ikke minnelig overenskomst oppnås, kunne erstattes ved skjønn. De arealer som på denne måte vil bli beslag-

lagt er ikke beregnet, men kan dreie seg om 10—15 dekar.

e) For reguleringsdammen forslag til reglement for manøvreringen.

Se vedlagte forslag til manøvreringsreglement, bilag 9.

f) Fullstendig oppgave over nyttbare fallhøyder i vedkommende vassdrag tillike med oppgave over vannføringsforholdene.

Den foreslåtte overføring og regulering tenkes nyttet i fallet Solsævatn—sjøen. Maksimal brutto fallhøyde 387 m. Regulert vannføring 2,58 m³/sek. ved jevn tapping.

Mellom Ljoneskrulen og Solsævatn er det et brutto fall på 368 m. Regulert vintervannføring blir her ca. 1,04 m³/sek. Fallet er ikke tenkt utnyttet i forbindelse med den foreslåtte utbygging.

g) Opplysninger om der har vært gitt alle eiere av nedenforliggende bruk av vannfall anledning til å ta del i foretagendet.

Det foreligger ingen fullstendig oversikt over eiendomsforholdene i vassdraget. Ulvik kommune eier de fallstrekninger som i dag er utnyttet. De øvrige fall er på grunneiernes hender.

I henhold til avtalen med Ulvik kommune vil B.K.K. overta kommunens rettigheter i forbindelse med den nye utbygging. En vesentlig del av de øvrige rettighetene ble i 1962/63 håndgitt Staten ved Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen i forbindelse med de planer man da hadde for en samlet utbygging av vannkraften i indre Hardanger. Tyssovassdraget inngår imidlertid ikke lenger i disse planer, og i forståelse med NVE har grunneierne erklært seg villig til å overføre håndgivelsen til B.K.K.

h) Vurdering av de uttalelser søkeren måtte ha fått i henhold til § 4 a.

Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har i august 1970 i henhold til Vassdragsreguleringslovens § 4 a kunngjort at Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap planlegger utbygging av fallet Solsævatn—sjøen.

Det Kongelige Kommunal- og Arbeidsdepartement har bedt Norges Jäger- og Fiskerforbund, Vestlandske Naturvernforening, Fylkesfriluftsnemnda i Hordaland, Den Norske Turistforening og Kontaktutvalget for vassdragsreguleringer, Universitetet i Oslo, om redegjørelse for forhold vedrørende friluftsliv og naturvern som det særlig bør tas hensyn til under planleggingen.

Det er innkommet uttalelse fra Hordaland Fylkesfriluftsnemnd. Som det fremgår av fylkesfriluftsnemndas uttalelse, bilag 10, har nemnda ingen speiselle merknader til utbyggingen og vil ikke gå imot reguleringen slik som den er skissert.

Videre har man fått en direkte henvendelse fra prof. Axel Sømme, som omtrent samtidig med at man begynte planlegging av utbyggingen, på eget initiativ begynte å arbeide med en turistplan for Ulvik. Prof Sømme har anmodet om at hans plan må bli sendt som bilag til denne søknad, konf. bilag 11.

Etter flere møter med professoren er man kommet frem til et kompromiss. Kraftselskapet vil frafalle den tidligere planlagte oppdemming av Ljoneskrulen med 4 m og vil

overveie om det er økonomisk forsvarlig å regulere Ljoneskrulen uten å bygge veg langs Solsævatn.

Den Norske Turistforening slutter seg til professor Sømmes tidligere standpunkt i denne saken, bilag 12. Kraftselskapet går ut fra at når man har klart å komme til enighet med professor Sømme som spesielt har engasjert seg i turismen i dette området, skulle også Turistforeningen kunne godta reguleringsplanen.

På grunnlag av ovenstående og i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 med senere endringer, tillater Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap seg å søke om tillatelse til:

1. Å regulere Ljoneskrulen med 25 m's senking.
2. Å utnytte den rett Ulvik kommune har til regulering av Solsævatn 20,6 m ved en oppdemming på 0,6 m og en senking på 20 m.
3. Å overføre avløpet fra ca. 20 km² av Tysso nedslagsfelt til Solsævatn.

Søknad om ervervskonsesjon.

For å gjennomføre utbyggingen etter foranstående planer er det nødvendig å ha eiendomsretten til fallene i elven fra Solsævatn til sjøen og i Tysso fra inntaket, ca. kote 400, og ned til samløpet med Tjørnå ved Sotenes.

Ulvik kommune har tidligere ervervet fallrettene mellom kote 387,0 og 367,0, og disse er utnyttet i den eksisterende utbygging. Ved avtalen med Ulvik kommune får kraftselskapet hånd om disse fall.

Fallet mellom kote 10 og sjøen har i lange tider vært utnyttet som kraftkilde bl. a. for et sagbruk.

De øvrige fallretter er fordelt på en rekke grunneiere langs vassdraget, men her er ikke eiendomsforholdene helt klarlagt.

Følgende eiere som tidligere har håndgitt sine fall til NVE, har erklært seg villig til å overføre håndgivelsen til B.K.K., bilag 13.

Forøvrig har noen av grunneierne også skrevet under en håndgivelseserklæring til B.K.K., bilag 14.

De øvrige grunneierne — i alt 12 stk. — er tilskrevet. Inntil deres standpunkt er klarlagt må kraftselskapet søke om ekspropriasjonstillatelse for disse rettigheter. Man vil i nærmeste fremtid komme tilbake med en spesifisert liste over disse.

På grunnlag av ovenstående tillater man seg å søke om ervervstillatelse for alle fallrettigheter som er nødvendig for den planlagte utbygging i henhold til vassdrags- og reguleringsloven:

1. Alle fallretter i elven fra Solsævatn til sjøen.
2. Alle fallretter i Tysso fra inntaket ca. kote 400 og til sammenløpet med Tjørnå.»

Av fyllingskurvene for Ljoneskrulen — opptegnet for perioden 1923—38 — framgår at magasinet tidligst blir fylt 15. juli, median fylling er 25. september, mens magasinet i et av årene ikke blir fylt i det hele tatt. Dette

året vil det mangle 6 m på at vatnet er fullt.

Tilsvarende data for Solsævatn: Tidligste og median fylling henholdsvis 15. juli og 15. september, 5 år uten fylling. I ugunstigste år vil det gjenstå ca. 12 m.

Søknaden har vært kunngjort i Norsk lysingsblad (22. februar og 13. mars 1971) og i 4 lokalaviser. Den har på vanlig måte vært forelagt distriktet, Landbruksdepartementet og kommunekontoret i Ulvik.

Ulvik formannskap har i møte 4. mars 1971 — etter fullmakt fra kommunestyret — enstemmig gjort følgende vedtak:

«Ulvik herad er interessert i at den omsøkte utbygginga vert realisert så snart som mogeleg. Det er inngått avtale mellom B.K.K. og heradet dagsett 20. mai 1970 om nedlegging av nåværende Ulvik komm. kraftverk og bygging av nytt kraftverk. I følgje denne avtalen er heradet sikra rett til å få levert turvande kraft for framtida frå B.K.K. Vidare vil den nye utbygginga gjera det mogeleg å løysa vassforsyningsspørsmålet i dei sentrale deler av bygda på ein tilfredsstillande måte.

Det er særskild viktig for utviklinga av bygda sitt næringsliv at ein er sikra nok elektrisk kraft og rikeleg godt drikkevatt, og begge desse viktige spørsmåla vil verta løyste på ein god måte ved realiseringa av dei føreliggjande utbyggingsplanar.

Under planlegginga av anlegget har det vore godt samarbeid mellom B.K.K. og heradet, og ein vonar at det gode samarbeidet vil halda fram vidare, slik at eventuelle problem som seinare måtte oppstå i størst mogeleg grad kan verta løyste på ein for baa partar tenleg måte.

Søknaden frå B.K.K. har vore forelagt følgjande nemnder og utval til uttale: Ulvik jordstyre, Ulvik skogråd, Ulvik innlandsfiske nemnd, Ulvik friluftsliv- og idrottsutval og Ulvik reiselivslag. Alle desse har gjeve fråsegner som følgjer vedlagt. Det vil av dette fremgå at alle rår til at konsesjon vert gjeve, men i uttalanene vert det peika på ein del ønskjemål som må verta imøtekomne så langt det er rimeleg.

Ulvik herad har følgjande merknader til søknaden:

1. Det vert rådt til at B.K.K. får konsesjon slik det er søkt om.
2. Konsesjons- og reguleringsavgiftene til heradet må fastsetjast etter høgste lovlege sats. Sjølv om utbygginga vil vera til føremøn for heradet på enkelte område, så vil det vera andre område der det krevst tiltak som medfører auka utlegg for heradet.
3. B.K.K. må verta tilplikta å byggja veg langs sørsida av Solsevatnet. Vegen må verta stilla til fritt rådvalde for ålmenta.
4. Utbedring og ekstra vedlikehald av kommunale vegar som anleggsarbeidet måtte valda, må godtgjerast av B.K.K.
5. Når det gjeld krav til forsamlingslokale for anlegget, så har B.K.K. vendt seg til heradet med førespurnad om å samarbeida med tanke på å utbetra det eksisterande ungdomshuset i Ulvik. Både heradet og

ungdomslaget er sterkt interessert i eit slikt samarbeid, og framlegg til avtale vil verta sendt så snart den føreligg.

6. Også når det gjeld utnytting av steinmassane frå anlegget, er det innleia samarbeid med tanke på å bruka massane til nyttige formål.
7. For å bøte på skadeverknadene på fisket i vassdraget, må B.K.K. verta tilplikta å føreta dei tiltak som sakkunnige måtte finna rimeleg.
8. Det må ytast fullt vederlag til private grunneigarar for fallrettar, grunn m. m. som trengst til utbygginga og for skadar og ulemper som anlegget måtte valda.
9. B.K.K. må verta pålagd dei vanlege plikter av meir ålmen og sosial karakter.
10. Manøvreringsreglement må utformast med tanke på å hindra at det vert auka flaumvassføring i vassdraget så langt det praktisk let seg gjennomføra.»

Ulvik jordstyre og Ulvik skogråd, uttalelse fra fellesmøte 27. januar 1971:

«Ulvik jordstyre og Ulvik skogråd kan ikkje sjå at B.K.K. si planlagde kraftutbygging i Ulvik vil ha vesentlege ulemper for jord- eller skogbruksinteresser. Som positive verknader vil ein påpeika at utbygginga gjev mogalegheiter for eit større vatningsanlegg i sentrale jordbruksområde. Elles vil den reduserte sommarvassføringa i elva forbi Aurdal truleg føra til at den planlagde senking av elva ikkje vert naudsynt. Den nemnde anleggsvegen langs Solsævatnet ville verta til stor nytte for skogbruksinteressene i området, dersom den vert bygt på sørsida av vatnet, og ein vil rå til at dette vert gjort.»

Ulvik innlandsfiskerinemnd har i møte 5. mars 1971 bemerket:

Ulvik Innlandsfiskerinemnd vil gjerne få peike på dei skadar utbygginga fører med seg på fisket. Laks- og sjøaurefisket i nedre delen av Tyssø vil verta heilt øydelagd. I denne samanheng vil me gjerne peika på at det har vore utsett laks- og sjøaureyngel i denne elva. Aurefisket vidare i vassdraget vil ogso verta mykje forringa og heil øydelagt i store deler av elva.

Solsævatnet er regulert frå før, og den nye utbygginga vil vel ikkje endra på stoda der.

Vidare vert elva frå Solsæ til Guddalane til Ljoneskrulen heilt øydelagt for fiske.

Ljoneskrulen har vore eit svært godt fiskevatn, eit av dei beste i bygda. Ein må nok rekna med at fisket her ogso vil verta sterkt forringa.

Ulvik Innlandsfiskerinemnd kan ikkje peika på boteråder for desse skadar som her er nemnde, men me vil oppfordra Ulvik kommune å søkja kontakt med fiskekonsulent for om mogeleg å finna fram til kva som eventuelt kan gjerast.»

Ulvik Reiselivslag, 28. januar 1971:

«Ulvik Reiselivslag vil få koma med følgjande uttale i samband med konsesjonssøknaden:

Sett frå turist- og hotellnæringa er det naudsynt å vera sikra nok elektrisk kraft og

rikeleg godt drikkevatt. Ei realisering av dei føreliggjande planar vil løysa begge disse viktige spørsmål.

Den planlagde veg frå Solsiosen fram til Solsistølen vil for turistnæringa få stor verdi som lokal utferdsveg. På grunn av skredfaren på nordsida av Solsivatnet må vegen byggast på sorsida. Det skulle då vera mogeleg å tilretteleggja for fotturar både vinter og sumar, kortare turar i skogområdet mot Ljone og lengre turar i fjellområdet inn mot Vassfjora 1633 m.o.h.

Ved overføring av vatn frå Tyssedal til Solsi vil ein få tidlegare oppfylling av Solsivatnet om sumaren. Dette er sjølvsagt ein stor føremun i eit utfartsområde. Ein vil og peika på at overskytande tunnelmassar kan og vil verta nytta til planering av område som i dag verkar skjemma.

I samband med reguleringa av Ljoneskrulen må ein rekna med at fisket vert mykje forringa. Det er å vona at B.K.K. i si tid vil seia seg samd i å ta ein monaleg del av kostnadene med å setja ut fisk i vatni.

I det heile vil Ulvik Reiselivslag hevda at det ved planlegginga er vist stor skjønsamd for naturvern og turistinteresser. En slik utbygging vil såleis styrka turistnæringa i kommunen.

På dette grunnlag vil Ulvik Reiselivslag rå til at konsesjon vert gjeven.»

Ulvik friluftsf- og idrottsutval, 30. januar 1971:

«Etter den orienteringa som vart gjeven for utvalet den 27. januar 1971 tykkjast utbygginga av Tyssovassdraget å vera svært skånksam, sett frå friluftsf- og naturvernhald. Friluftsf- og idrottsutvalet har difor ikkje noko mot at konsesjon vert gjeven.

Utvalet ynskjer likevel å koma med nokre merknader:

- a) Tunnelmassane som ikkje kan nyttast må løynast på beste måte, t. d. ved tilsåing.
- b) Transformatorstasjonen på Øvre Hakestad vert liggjande lett synleg midt i bygda, og det er å ynskje at den vert skjult så godt råd er.
- c) Vidare vil utvalet peike på at det må visast skjønsamd ved bygging av kraftlinene.
- d) Utvalet meiner og at ein bør ta omsyn til sjøtemperaturen på badeplassane rundt bukta når ein planlegg å føra ut kaldvatnet frå kraftstasjonen.
- e) Til slutt vil friluftsf- og idrottsutvalet halda fram at ein ser det som ein stor føremun at vegen Ulsberg—Solsæosen vert førd heilt fram til Solsæstølen. Den vil løyse ut eit større fjellområde, og den vil gje trygg løype forbi vatnet.»

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland som 20. april 1971 har oversendt innkomne distriktsuttalelser, har anført:

«Fylkesmannen v/Utbyggingsavdelinga har hatt høve til å fylgja denne saka og har vore teke med på råd under planlegginga. Det er både frå B.K.K. og frå kommunen si side vist

vilje til å finna fram til ei løysing som batar distriktet best.

Regulering og utbygging av Tyssø er ei viktig utbyggingssak for Ulvik. Ved dei avtaler som er inngått mellom B.K.K. og kommunen vil tiltaket gå inn som eit viktig ledd i ei aktiv distriktsutbygging med vesentlege føremuner for kommunen. Ved sida av at ein får utnytta ei naturressurs i fylket på ein skjønnsamd måte, legg eg vekt på at ein gjennom den planlagde kraftutbygging får løyst vassforsyningsspørsmålet i Ulvik. Ein tar i dag bruksvatn til den faste busetnad og til turisthotella i Ulvik frå nedre del av elva Tyssø som periodevis er bakteriologisk forurenna.

Den planlagde regulering av Tyssø blir sers skånksam slik at eventuelle skadeverknader vert uvesentlege i høve til dei føremuner utbygginga fører med seg.

Eg sluttar meg til Ulvik kommune sin uttale og rår til at Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap får den konsesjon selskapet søkjer om i brev av 20. januar 1971.»

Fylkeslandbruksstyret og fylkesfriluftsfnemnda har i møter henholdsvis 18. mars 1971 og 19. februar 1971 ikkje hatt noe å bemerke til at søknaden blir imøtekommet.

Vestlandske Naturvernforening, brev av 6. mai 1971:

«Fjellområdet nord for Ulvik, med Tyssøvassdraget er et lett tilgjengelig område, og egner seg bl. a. meget godt for dagsturer med Ulvik og Granvin som utgangspunkt. Området har skiftende natur, rik flora og fauna, og vil dermed kunne benyttes av personer med forskjellige interesser for naturen. På grunn av at området ligger helt opp til Hardangervidda, og samtidig så nær Bergen, vil bruken av dette området også lette befolkningspresset på de kommende nasjonalparker på vidda. Rent prinsipielt burde man derfor ikke ha foretatt reguleringer her. Men det er i dette tilfellet snakk om en bedre utnyttelse av vannet i et allerede regulert vassdrag, og de planlagte inngrepene er av både positiv og negativ karakter.

Av negativ karakter vil vi spesielt nevne at når vannet fra Tyssø og Solsævatn blir ført direkte til Ulvikpollen gjennom tunnel, vil dette medføre at sommertemperaturen på ferskvannsutslippet i Ulvik blir lavere enn om vannet fulgte det naturlige løp, og dermed fikk lengre tid i solvarmen.

Positivt er det at man vinterstid kan regne med mindre islegging innerst i fjorden, p.g.a. at vi her går ut fra at vannet fra kraftstasjonen vil holde noen plussgrader.

Overføringen av Tyssø til Solsævatn skaper muligheten for en begrensning av den nåværende regulering av vannet. En regulering av Ljoneskrulen på 25 meter vil derimot ble meget skjemma, og vil bl. a. medføre en sterk reduksjon av fiskemuligheten her. På grunn av omliggende løsmasser rundt Ljoneskrulen, kan man de første årene etter reguleringen regne med hyppige utrasinger som forurense vannet. Denne forurensing vil nok ikke være giftig, men kan kanskje skape problemer siden vannet er tenkt brukt som drikkevann for Ulvik.

Disse ulemper slipper man dersom Ljoneskrulen forblir uregulert, samtidig som området naturskjønnhet bevares og Solsævatn blir tidligere oppfylt.

Den tidligere oppfylting av Solsævatn vil gi høyere vannstand og dermed større effekt ut av turbinvannet. Har kraftstasjonen kjørekapasitet nok til å ta unna smeltevannet i sommerhalvåret, vil den totale kraftproduksjon øke. Dette må ses i sammenheng med samkjøringsnettet, og brukt sammen med de kommende varmekraftverk, skulle vinterkraften om få år være sikret også uten regulering av Ljoneskrulen.

Siden nedslagsfeltet til Ljoneskrulen utgjør under 20 pst. av det totale nedslagsfelt, vil naturlig avløp fra dette vannet ikke påvirke badetemperaturen eller flomforhold i vesentlig grad. Flomsituasjonen kan dessuten bedres vesentlig ved at overløpet fra Solsævatnet holdes smalt. Vannets bufferevne ved flom vil da økes betraktelig.

Ut fra disse betraktninger vil Vestlandske Naturvernforening gå imot at det blir gitt konsesjon til regulering av Ljoneskrulen. Videre vil vi støtte professor Sømmes uttalelse om at bilvei ikke bør bygges langs Solsævatn, og hans forslag om at fyllmassene fra tunnelen mellom Solsævatn og Tyssø nyttes til parkeringsplass.»

Søkeren, som har fått seg forelagt ovenstående uttalelser, har i brev av 1. juni 1971 bemerket:

«Fylket, kommunen og de kommunale instanser som søknaden har vært forelagt anbefaler konsesjon gitt.

Kravet om fastsettelse av konsesjonsavgiften til lovens maksimalsatser synes vi virker urimelig. Ved at anlegget delvis vil utnytte en allerede bestående regulering, blir inngrepene forholdsvis beskjedne. I tillegg til dette er det forhold som også skulle tilsi forholdsvis lave konsesjonsutgifter, nemlig at vannforsyningen til Ulvik blir ordnet og at utbyggingen ikke er spesielt gunstig.

I forbindelse med den planlagte regulering av Ljoneskrulen har spørsmålet om bygging av veg langs Solsævatnets nordside vært oppe.

Ulvik jordstyre, Ulvik skogråd og fylkeslandbruksstyre peker på ønskeligheten av at denne vegen blir lagt på sørsiden av vannet. Ulvik kommune har i pkt. 3 i sin uttalelse foreslått at B.K.K. blir tilpliktet å bygge vegen langs sørsiden av vannet, mens professor A. Sømme og Vestlandske Naturvernforening går imot at det bygges veg i det hele tatt.

En veg på sørsiden av vannet vil bli adskillig lengre og kostbarere enn på nordsiden. Vi ser det nå slik at regulering av Ljoneskrulen, særlig etter at oppdemningen er sløyfet, kan gjennomføres uten vegbygging.

Vårt primære standpunkt i dette spørsmål blir da at det ikke bygges veg langs Solsævatnet.

Subsidiært vil vi hevde at dersom kommunens krav blir imøtekommet, må kommunen bære meromkostningene ved at vegen legges på sørsiden istedenfor på nordsiden.

Vestlandske Naturvernforenings forslag om at det ikke må gis konsesjon på regulering av

Ljoneskrulen, vil vi bestemt protestere mot. På et tidligere stadium har kraftselskapet etter forhandlinger med professor Sømme gått med på å sløyfe oppdemningen av vannet. Dersom senkingen også blir sløyfet, blir anleggets regulering så dårlig at utbyggingen blir ulønnsom.

Professor Sømmes og Naturvernforeningens forslag om å bruke sprengmassene fra overføringstunnelen for Tyssø til parkeringsplass, vil vi ikke motsette oss i den utstrekning de ikke skal brukes til eventuell vegbygging langs Solsævatn, og at det kan gjøres uten ekstraomkostninger for kraftselskapet.

Til slutt vil vi gjerne ennå en gang få minne om de positive sider ved denne utbyggingen, og vi viser i den forbindelse til de offentlige instansers uttalelser.»

Den Norske Turistforening har i brev av 4. juni 1971 til Kommunaldepartementet henvist til sitt tidligere brev av 25. november 1970, som er omtalt i søknaden. Videre heter det:

«Vi gjentar at Steinslandsvassdraget og Tyssøvassdraget nå er de siste områder på Bergenshalvøya hvor det ikke er gjort vesentlige inngrep, og at en videre utbygging av Tyssøvassdraget bør sees i sammenheng med utbyggingsplanene for Hardangervidda.

DNT er imidlertid lite kjent i området og forbeholder seg å komme tilbake til saken, ev. i forbindelse med Hovedstyrets befaringer, eller etter egen befarung i området.

Vi støtter i alle tilfelle Vestlandske Naturvernforenings anmodning om at Ljoneskrulen ikke må bli regulert, og professor A. Sømmes uttalelse om at det ikke må bygges bilveg langs Solsævatnet.»

Landbruksdepartementet, brev 9. juni 1971:

«Saken har forelagt Konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge som har uttalt seg slik vedlagte fotokopi av hans brev av 27. mai 1971 viser.

Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske har i brev hit av 3. juni 1971 erklært seg enig i fiskerikonsulentens uttalelse som også Landbruksdepartementet slutter seg til.»

Fiskerikonsulentens ovennevnte uttalelse lyder:

«Søknaden fra BKK ble oversendt dette kontor til uttalelse den 23. februar 1971 og på grunn av årstiden og beliggenheten har det ikke vært mulig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser. Vanligvis blir det ikke gitt uttalelse om fiskeforholdene før slike undersøkelser foreligger, fra egen eller andres side, men siden saken haster, må denne rutinen dessverre fravikes. Dette må sterkt beklages og bør for ettertiden unngås. Uttalelsen bygger derfor bare på opplysninger gitt i konsesjonssøknaden, lokale opplysninger og eldre arkivmateriale.

Solsævatn 387 m.o.h.

Areal HRV 185 ha, LRV 155 ha.

Ifølge lokale opplysninger er Solsævatn overbefolket av småfallen mager aure.

Ulvik kommune ervervet i 1916 fallrettighetene i Tyssovassdraget mellom kote 70 og kote 10, samt retten til å regulere Solsævatn med 0,6 m oppdemming og 20 m senking. Disse rettighetene er blitt benyttet side 1920—22.

BKK søker om tillatelse til å overta den eksisterende regulering, uten endringer, og dette vil selvsagt ikke influere på fiskeforholdene i vannet. Den planlagte regulering av Ljoneskrulen og overføringen av vann fra Tyssø kan derimot få konsekvenser for reproduksjonen i Solsævatn. På grunn av manglende undersøkelser er virkningen av disse inngrepene helt usikker, og det bør åpnes muligheter for både utsettinger og utfiskinger.

Ljoneskrulen 755 m.o.h.

Ljoneskrulen er uregulert og har et areal på 101 ha.

Det blir opplyst lokalt at vannet har en bestand av fin aure.

En regulering med 25 m senking vil periodevis blottlegge 38 ha av bunnarealet, og dette vil få meget stor negativ innvirkning på næringsforholdene. Hvordan reguleringen vil virke på reproduksjons- og bestandsforholdene er umulig å bedømme, og det bør som for Solsævatn åpnes muligheter i begge retninger.

Tyssø.

Tyssø ble befart den 6. og 8. juli 1968 med tanke på en eventuell laksetrapputbygging.

Laks og sjøaure kan i dag gå ca. 3—400 m opp fra sjøen før de stoppes av en foss ved vegbroen. Videre oppover finnes det mange større og mindre fosser som fisken ikke kan passere. En eventuell laksetrapputbygging vil neppe komme på tale, da antall fallmeter er for stor til å få en lønnsom investering. Flere av fossene må dessuten karakteriseres som vanskelige utbyggingsprosjekter teknisk sett.

Den elvestrekning som fører laks og sjøaure er relativt storsteinet og stri, med lite vegetasjon og små mengder næringsdyr. Det finnes få brukbare gyte- og oppvekstplasser, utenom området ved kraftstasjonen. Fisk som kommer opp fra sjøen vil sannsynligvis passere i et strek og først stoppe under fossene.

Totalt sett må det nedre elvepartiet karakteriseres som lite egnet for produksjon av laks og sjøaure. Det samme gjelder delvis elven videre oppover til en kommer opp på plataet. Et visst antall lakseunger kan sikkert vokse opp i dette partiet, men elven er for stri til at den kan fostre større mengder. Oppe på plataet, før elven stiger på nytt, finnes de beste partiene i hele vassdraget, med tildels utmerkede oppvekstmuligheter for laks- og sjøaureunger. Hvis dette partiet og elven nedenfor hadde blitt fullt utnyttet ville det gitt en betydelig økning av laks- og sjøaurekvantumet på elven. Som et analogt tilfelle kan nevnes Korsbrekkeelva på Sunnmøre hvor gjennomsnittlig årlig fangstkvantum har steget fra ca. 200 kg før —, til ca. 1500 kg etter utsetting i de øvre deler av vassdraget.

Tyssovassdraget har et totalt nedslagsfelt på ca. 87 km².

Ved den eksisterende utnyttelsen av vass-

draget blir bare elvestrekningen mellom kote 70 og kote 10 berøvet for vann. Den øvrige delen av vassdraget mellom Solsævatn og sjøen beholder sitt naturlige nedslagsfelt, og berøres bare av reguleringen i Solsævatn.

Ved den planlagte utbyggingen til BKK skal ca. 20 km² av Tyssøs øvre nedslagsfelt overføres til Solsævatn. Dessuten skal avløpet fra Solsævatn overføres via kraftstasjon og direkte til sjøen. Dette medfører at Tyssø får redusert nedslagsfeltet med ca. 52 km² eller ca. 60 pst. ved utløpet i sjøen.

Ifølge Statskraftverkenes isohydatkart er det spesifikke avløp fra de felter som skal overføres betydelig over gjennomsnittet for nedslagsfeltet, og reproduksjonen i vannføring blir derved større enn hva arealprosenten tilsier.

Vassdragets potensielle produksjon ved full utnyttelse kan skjønsmessig settes til ca. 1100 kg totalt for elv/sjø, hvorav ca. 200 kg faller på selve elven. De planlagte reguleringer og overføringer vil redusere avkastningen og utøvelsen av fisket med anslagsvis 70 pst. Dette utgjør en årlig skadeverdi, etter dagens priser, på ca. kr. 12 000,—. Disse skadene kan delvis kompenseres ved utsettinger av fisk.

Forslag til konsesjonsbetingelser.

Etter nærmere bestemmelse fra vedkommende departement eller den dette bemyndiger, plikter konsesjonæren:

1. å bekoste og sette ut yngel og/eller settefisk, herunder også flerårig fisk.
2. å foreta utfiskinger (uttynninger) dersom reguleringen fører til overbefolkning eller en forverring av de opprinnelige forhold.
3. å anbringe sperregitter foran utløpet fra kraftstasjonen.
4. å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser innen området, herunder også årlige kontrolltiltak.»

Søkeren har i brev av 10. juni 1971 opplyst følgende om fallrettighetene:

«I kraftselskapets søknad av 20. januar 1971 om regulerings- og ervervs-konsesjon for Tyssovassdraget i Ulvik er det i bilag 13 og 14 spesifisert hvilke fallrettigheter i elven mellom Solsævatn og sjøen som da var håndgitt kraftselskapet.

Senere har vi mottatt ytterligere håndgivelser slik at vi pr. i dag mangler følgende rettigheter:

gnr. 69, bnr. 34 og 50, Skeie, eier Sjur Skeie, 13,9 m halv elv, og av gnr. 53, Nedre Hakestad, eier Sara Lindebrekke, 4,5 m halv elv.

Når det gjelder Sjur Skeie er der enighet mellom partene om å prøve å komme frem til en minnelig avtale. Vi regner også med at der er muligheter for en minnelig ordning med Sara Lindebrekke.

I tillegg til dette mangler vi forholdsvis ubetydelig andeler av noen rettigheter som ligger i felleseie. Det gjelder:

gnr. 52, bnr. 4, Rolf Løvås som er medeier i Øvre Hakestad felles vannrett. Hans andel er 108/1077 av 17 m halv elv.

gnr. 58, bnr. 5, Knut Aurdal, som er medeier i Øvre Hakestad og Aurdal vannrettig-

heter. Hans andel er 30/1077 av 17 m halv elv og 30/180 av 26 m halv elv.

gnr. 67, bnr. 1, Leif Hjelmevold er medeier i Hjelmevoll felles vannrett. Hans andel er 108/479 av 73 m halv elv.

De øvrige parthavere i fellesskapene, som er i stor majoritet har håndgitt rettighetene til kraftselskapet.

Vi vil underrette Dem så snart det foreligger resultater av forhandlingene.»

Hovedstyret vil bemerke:

B.K.K. har for å dekke stigningen i det alminnelige kraftbehov innen sitt forsyningsområde generelt, og i Hardanger spesielt, planlagt utbygging av Tyssovassdraget i Ulvik. Det er ellers påpekt at man ved denne utbygging skaffer tilveie anleggskraft til de store kraftutbygginger i distriktet som nå i flere år har vært under behandling.

Planen går ut på å nytte ut det ca. 380 m høye fallet mellom Solsævatn og Ulvikpollen. Det er regnet med to reguleringsmagasiner. I det øverste, Ljoneskrulen, med naturlig vassstand på kote 752, er det planlagt 25 m senking. Derved vil det bli etablert et magasin på ca. 19,6 mill. m³, som omtrent tilsvarer gjennomsnittlig årlig avløp fra det tilhørende nedbørsfeltet.

I det andre magasinet, Solsævatnet, som samtidig er inntak for kraftverket, er det regnet med å benytte en eksisterende regulering som består i 0,6 m oppdemming og 20 m senking. Rettighetene i forbindelse med den tidligere reguleringen skal ifølge søknaden være ekspropriert av Ulvik kommune i 1916 i henhold til lov av 15. august 1911. Kommunen gjennomførte på den tid en utbygging av et ca. 60 m høyt fall i et kraftverk som nå forutsettes nedlagt. Ulvik kommune har overdratt sine rettigheter i vassdraget til B.K.K. på visse vilkår, bl. a. om kraftlevering og om drikkevassforsyning. For ordens skyld vil Hovedstyret her tilføye at det i Vassdragsvesenets arkiv ikke finnes opplysninger om den påberopte ekspropriasjonstillatelsen.

Magasinet i Solsævatn er anslått til 35 mill. m³ som tilsvarer ca. 85 pst. av gjennomsnittlig årsavløp fra vatnets partielle nedbørsfelt.

I tillegg til reguleringene inngår i B.K.K.'s planer overføring til Solsævatn av avløpet fra et nedbørsfelt på ca. 20 km² i Tyssodalen. Da Solsævatns naturlige felt er 32,6 km², blir følgende samlet nedbørsfelt som utnyttes 52,6 km².

De totale magasiner utgjør etter Hovedstyrets foreløpige beregninger ca. 85 pst. av normalt årstilløp. I et medianår antas regulert vassføring å kunne settes til 2,89 m³/sek. Tilsvarende kraftinnvinning i det aktuelle fallet, 380,7 m, blir ca. 14 700 nat.-hk. Hovedstyret vil imidlertid understreke at det hydrologiske grunnlagsmaterialet i området er svært usik-

kert. Man må derfor forbeholde seg å kunne revidere beregningene når sikrere obeservasjoner foreligger.

Samlede utbyggingskostnader er kalkulert til 20 mill. kr. Midlere brutto årsproduksjon vil etter Hovedstyrets syn ligge på vel 80 GWh, og utbyggingsprisen vil følgelig bli noe under 25 øre/kWh. Dersom man gjør et fradrag på ca. 10 GWh for tapt produksjon i det gamle kraftverket som nedlegges, vil prisen bli ca. 29 øre/kWh.

Hovedstyret legger ellers vekt på at Ulvik kommune ved utbyggingen blir sikret tilfredsstillende vassforsyning, idet kommunen etter den nevnte avtalen får anledning til å ta ut et visst kvantum vatn fra tilløpstunnelen, og med adgang til senere ytterligere uttak fra undervatnet. Dette innebærer at vassverkets råvatninntak faktisk blir flyttet opp i Solsævatn, der man ikke har de forurensninger som man har vært utsatt for ved det nåværende inntak på kote 70 i elven.

Skader og ulemper.

Senkingen av Ljoneskrulen vil medføre skader på fisket i vatnet, som av Ulvik innlandsfiskeremnd er karakterisert som et av de beste i bygda. Videre må fisket i elva mellom Ljoneskrulen og Solsævatn antas å bli ødelagt, og det samme vil gjelde Tyssø på strekningen umiddelbart nedenfor overføringsstedet. Endelig må det regnes med en viss reduksjon i lakse- og sjøarefisket i nedre del av vassdraget som følge av redusert vassføring.

Ut over dette finner Hovedstyret at verken reguleringene eller utbyggingen vil føre med seg skader eller ulemper av betydning. Vassdraget er ikke behandlet i Gabrielsen-komiteéns innstilling og er heller ikke med blant objektene i verneplanen som Hovedstyret behandler samtidig med denne sak.

Man anser etter dette vilkårene i vassdragsreguleringslovens § 8 oppfylt og vil tilrå at søknaden imøtekommes for så vidt angår reguleringene og overføringen på vilkår som er oppstilt i vedlagte utkast.

Videre anbefaler man at B.K.K. gis konsesjon på erverv av fallrettighetene i Tyssø fra Solsævatn til sjøen. Selskapet har opplyst at det i minnelighet har skaffet seg råderetten over det alt vesentlige av disse rettighetene. Det eneste som i realiteten synes å gjenstå, er 3 andeler på i alt ca. 23 m halv elv i felles-eie omfattende ca. 116 m halv elv, der alle de øvrige partene har håndgitt sine rettigheter. På denne bakgrunn går Hovedstyret ut fra at det ikke vil bli nødvendig med særskilt ekspropriasjonstillatelse for fall.

Som vanlig i saker der konsesjonæren vil bli enerådende i vassdraget, foreslås at betingelsene for ervervskonsesjonen og regulerings-tillatelsen blir slått sammen. Forbeholdet vedrørende Ljoneskrulen, jfr. nedenfor under post 1, får ingen innvirkning på dette forhold.

Om enkelte poster i betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, post 1.

Ljoneskrulen ligger slik til at det teknisk er mulig å benytte dette vatnet som inntaksmagasin for en utbygging av et fall på ca. 750 m direkte ned til Osa, kombinert med overføring av avløpene fra relativt betydelige nedbørsfelter såvel i Raundalen som i Flåmsvassdraget. Man er klar over at en slik utbygging for tiden er lite aktuell, jfr. for øvrig Hovedstyrets innstilling om verneplanen, men man finner likevel grunn til å holde muligheten åpen. Man vil derfor tilrå at det tas inn i vilkårene at konsesjonen for den del av Tyssø-utbyggingen som skriver seg fra Ljoneskrulen, bortfaller fra det tidspunkt annen, mer rasjonell utnyttelse settes i verk, dog ikke tidligere enn 20 år fra konsesjonens datum.

For øvrig foreslås ubegrenset konsesjonstid.

Avgifter, post 2.

Ulvik kommune har krevet at avgiften til kommunen må fastsettes «etter høyeste lovlege sats». Det blir anført at selv om utbyggingen vil være til fordel for kommunen på enkelte områder, vil det på andre områder kreves tiltak som vil medføre økte utgifter.

Etter Hovedstyrets syn vil imidlertid disse økte utgifter være av liten betydning sammenlignet med de fordelene kommunen oppnår, bl. a. ved å få en tilfredsstillende vassforsyning. Man vil ellers peke på at kommunen gjennom avtalen med B.K.K. blir sikret tilstrekkelig og rimelig kraft. Hovedstyret vil derfor foreslå at avgiftssatsene settes relativt lavt, nemlig til kr. 3,50 pr. nat.-hk pr. år.

Som årlig avgift til staten foreslås kr. 1,— pr. nat.-hk.

Allmenndannende virksomhet m.v., post 9.

Det framgår av Ulvik kommunes uttalelse at det kan ventes avtale med sikte på å utbedre det eksisterende ungdomshuset til forsamlingslokale for anlegget.

Til rådighet til allmenndannende virksomhet og til geistlig betjening foreslås inntil kr. 10 000,—.

Veger, bruer og kaier, post 13.

Om vegbygging langs Solsævatn synes å være meningsforskjell mellom de forskjellige

interessegrupper i distriktet. Ulvik kommune har med støtte i uttalelser fra flere kommunale nemnder krevet at det må bygges veg på sørsida av Solsævatn, idet denne vegen vil kunne få stor betydning for skogbruksinteressene. Fylkeslandbruksstyret slutter seg til dette syn.

På den annen side går bl. a. Vestlandske Naturvernforening i mot vegbyggingen.

Søkeren har anført at reguleringen av Ljoneskrulen kan gjennomføres uten veg og at B.K.K. derfor ikke er interessert i vegbygging.

Slik forholdene ligger an, finner Hovedstyret at det for konsesjonsmyndighetene verken er grunn til å komme med påbud om eller forbud mot vegbygging. På bud synes umiddelbart urimelig, ettersom reguleringen ikke medfører noen som helst hindringer for adkomsten til de områder det er tale om — forbud vil under henvisning til kommunens ønsker virke like urimelig.

Posten er følgelig gitt den vanlige formulering.

Fiske, post 14.

Posten er i samsvar med de fiskesakkyndige forslag og omhandler utsetting av yngel og/eller settefisk, utfisking i tilfelle overbefolkning, anbringelse av sperregitter foran utløpet fra kraftstasjonen, og bekostning av fiskeribiologiske undersøkelser.

De øvrige postene trenger formentlig ingen kommentarer.

Øvrige bemerkninger.

Konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge har sterkt beklaget at det på grunn av årstiden og at saken haster, ikke har vært mulig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser, ettersom han først fikk søknaden til uttalelse 23. februar 1971. Til dette vil hovedstyret anføre at Landbruksdepartementet allerede 5. august 1970 ble orientert om B.K.K.'s planer, idet Vassdragsvesenet da oversendte departementet den kunngjøring som ble utferdiget i henhold til reguleringslovens § 4 a. Årstiden skulle således ikke ha vært til avgjørende hinder for nevnte undersøkelser.»

I anledning reguleringsplanene, mottok dep. den 28. juli 1971 følgende brev fra Vestlandske Naturvernforening:

«Vi viser til vedlagte brev av 25. juli d. å. til Vestlandske Naturvernforening fra 18 innbyggere i Ulvik (se vedlagte fotokopi). Vår forening blir bedt om å sørge for at det holdes et orienteringsmøte i Ulvik i forbindelse med den planlagte regulering av Tyssøvassdraget i Ulvik kommune. Innbyggerne i Ulvik ønsker

særlig belyst hvorledes vassdragsreguleringen kan ventes å ville virke inn på klimaet i Ulvik.

Se vedlagte kopi av brev datert 12. juli d. å. fra Olav Aarekol, Ulvik, til Meteorologisk Institutt, Oslo.

Vi forstår at konsesjonssøknaden for Tyssovassdraget nå behandles i Deres departement, etter innstilling fra hovedstyret i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen. Da det vel må sies å være reist vesentlige spørsmål i brevet fra innbyggerne i Ulvik, er Vestlandske Naturvernforening så fri å anmode Departementet om å sørge for at et orienteringsmøte blir holdt i Ulvik, der en tar opp de spørsmål som blir reist i brevet av 25. juli fra de 18 innbyggerne. Vestlandske Naturvernforening vil gjerne få arrangere møtet.

Videre vil vi be om å få tilsendt innstillingen fra hovedstyret i NVE vedrørende Tyssovassdraget i Ulvik. Vår forening vil til slutt gjøre Departementet oppmerksom på at vi er kjent med at professor Axel Sømme i disse dager gjør ferdig et notat som tar for seg planer for fremtidig turist- og reiselivsvirksomhet i Ulvik. Vi tror dette arbeidet vil ha interesse.»

Det påberopte brev av 12. juli 1971 til Meteorologisk institutt er sålydende:

«Ulvik heradsstyre vedtok på møte 6. juni 1970 av avtala med Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) om at BKK skulle byggja ut elva Tysso i Ulvik.

Etter planen skal det byggjast tunnel frå Solsævatnet og ned til fjorden. Kraftverket skal liggja inne i fjellet og vatnet fra turbinen skal renna ut inne i Ulvikpodden.

Vinterstid må ein rekna med ein 3—4 kub.m. vatn pr. sekund, og det er vel sikkert at det blir eit heller større isfritt felt inne i Ulvikfjorden.

No er spørsmålet om det heller varme kraftverkvannet, temp. truleg kring 3 grd. C vil verka inn på lokalklimaet her i bygda.

Ulvik ligg lunt av avstengt til, det kan vera so å seia stilt i dagevis, ikkje minst når det er kaldt vintraver. Ein kan vel tenkja seg noko i retning Newfoundlandtåken, men då i miniatyr.

I Hallingdal har dei havt noko røynsla i den leid. Då kraftverket i Al vart sett i drift vart det meir rim og liksom rårare luft. Etter den vidare utbygging av vassdraget vart turbinvatnet ikkje slept ut i vassdraget men gjekk i røyr vidare nedover dalen og dermed vart det atter «normalklima» i Al.

Med vising til det ein her har nemnt tillet ein seg å be om at Meteorologisk Institutt, om mogeleg, gjev ei vurdering av sitt syn på desse spørsmål.

Ulvikbygda har eit trivleg vinterklima. Fjorden ligg til vanleg isdekt i godversbolkar er stilt med blank og klår luft. Det vilde vert ille om eit kraftverk midt inne i bygda skulde føra til frostrøyk og råskodd. Dette so mykje meir som det vel ikkje med rimelege midler kunde finnst noko hjelperåd.

Vi er fleire her i Ulvik som har dryfta dette problemet og vi vilde då vera mykje takksame for ei fagleg vurdering av saka. Og kunde eit mogeleg svar koma om ikkje for lang tid var det sær sverdfullt.»

Brevet til Vestlandske Naturvernforening av 25. juli 1971 fra 18 innbyggere i Ulvik er sålydende:

«Ulvik heradsstyre har på møte 6. juni 1970 vedtatt ei avtale med Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) om utbygging av Tyssovassdraget i Ulvik.

Denne utbygginga vil nok føra med seg ymse inngrip og brigde for oversjøande framfelt.

Ein må vel rekna med at ein del av desse inngrip vil føra til større og mindre skade på plante- og dyreliv og elles til skade på ymse felt.

Eit stort spørsmål er soleis kva utslepping av heller varmt vatn inne i Ulvikpodden vil føra med seg, om det kan dannast rå luft og tåkedanning. (Sjå vedlagte brev til Meteorologisk Institutt.)

No har det i Ulvik ikkje vore noko møte der bygdefolket er blitt orientert om eller har kunna dryfta mange spørsmål som melder seg ved ei slik regulering. Her var nok eit møte med Styret for Vassdragsvesenet, men det var då helst ei utgreiing av reint teknisk art.

Underskrivne tillet seg å be Vestlandske Naturvernforening om å skipa til eit møte her i bygdi. Ein kunde då få spørsmål utgreidde av fagfolk og i det heile gje bygdefolket ei orientering om kva ei slik regulering kan føra med seg både av godt og ikkje godt.»

I anledning reguleringsplanene mottok man dessuten følgende brev av 16. august 1971 fra professor Axel Sømme v/Norges Handelshøyskole:

Jeg vedlegger «Notat (av 30. juli 71) om vernet landskapsområde i Ulvik og Granvin». På s. 1 (strek i marginen) gir jeg begrunnelsen for min interesse for den planlagte kraftutbygging i Ulvik.

Som bilag til konsesjonssøknaden av 20. januar 1971 fra Bergenshalvøens kommunale kraftselskap fulgte en uttalelse av 10. januar 1971 fra meg til Sperstadutvalget. Uttalelsen måtte jeg desverre gi uten forutgående studier i marken. Under senere besøk i Ulvik har jeg truffet flere personer som er godt kjent i det område jeg vil foreslå vernet etter § 4 i den nye naturvernlov. De har fortalt meg at stien langs Ljoneskruelen til fjellområdene nordfor trolig vil bli rasfarlig ved den foreslåtte regulering. (Se s. 5 i notatet.) Etter at jeg i sommer har sett det ca. 150 m lange gjellet i Skruelselvi med jettegryter i alle størrelser, er jeg blitt tilbøyelig til å mene at BKK heller burde foreslått Solsævatn hevet ytterligere 6 m enn å senke Ljoneskruelen 25 m og tørrelgge Skruelselvi, selvom de pågående utrasninger rundt Solsævatn derved vil bli forsterket.

Jeg har i Ulvik fått anledning til å se brev av 18. juni 1971 fra NVE's hydrologiske afdeling. Brevet gir et klart svar på kommunens spørsmål om isforholdene og trafikksituasjonen ved større vannutslipp om vinteren, men det sier ikke noe om det som jeg er opptatt av, nemlig faren for frostrøyk.

Den på s. 5 i notatet skisserte utbygging av turistnæringen vil neppe være forsvarlig hvis kraftutbyggingen vil endre klimaforholdene på en måte som vil gjøre lønnsomheten ved den foreslåtte vintersesong ved hotellene tvilsom. Før det første lille kraftverk ble bygget, var Ulvikpollen islagt om vinteren til Hetleneset. Da det nuværende større kraftverk ble bygget, ble den isfrie vannflate utenfor kraftverket betydelig utvidet, men fremdeles legger den østlige del av den indre, grunne Ulvikpollen seg tidligere enn Uppheimvatn som ligger 330 m o.h. Sneen kan ligge ned til stranden i Ulvik når det er snebar mark i Granvin.

Statsmeteorolog Finn Pedersen, Bergen, har til hjelp for meg utført en mindre undersøkelse av klimaet. Den viser at Ulvik har minst like godt vinterklima som andre steder på Vestlandet med muligheter for vinterturisme. Av avisomtale kjenner jeg til den undersøkelse av følgene av utslipp i fjorder fra store kraftverk som glaciolog Randi Pytten leder. Etter min mening må klimaendringer i Ulvikspollen sammenliknes med forholdene ved innsjøer i halvkontinentalt klima. Av hensyn til mitt videre arbeid i Ulvik er jeg så fri å spørre om det foreligger eller pågår undersøkelser som belyser disse forhold.

Mine studier i Ulvik utføres ikke etter oppdrag av kommunen. Det er en fri forskers forsøk på å vise hvilke inntekts- og sysselsettingsmuligheter et lokalsamfunn kan få ved en annen form for turisme enn dagens. Jeg kan derfor ikke se bort fra at en annen kraftutbygging enn den som nå er anbefalt, kanskje kunne bevare Ljoneskruelen og Skruelselvi urørt, holde en akseptabel vannstand i Solsævatn i turisttiden om sommeren og dessuten sikre et bedre klima både for fastboende og vinterturister. Jeg håper jeg ved leilighet kan få anledning til å se saksdokumentene fra Tyssoreguleringens behandling i Vassdragsvesenet, så jeg kan få disse spørsmål avklart.

Jeg er klar over at inntil sandsynlig hyp-pighet og varighet av tåkedannelse og mulighet for kompensasjon til BKK for innteksttap ved større sommerproduksjon er nærmere belyst, vil en måtte velge mellom isfrie poll av hensyn til trafikken og islagt poll av hensyn til turistbedriftene. Jeg er også klar over at mange idag vil prioritere det lettere tilgjengelige Solsævatn høyere enn Ljoneskruelen og Skruelselvi.

Det nevnte notat lyder:

«Den 12. mai i år holdt undertegnede foredrag i Geologisk klubb ved Universitetet i Bergen om «Råutkast til landskapsvernområde i Ulvik og Granvin for aktivitetsferie for folk med amatørinteresse i en eller flere naturvitenskaper». Istedenfor som lovet å lage et sammendrag av foredraget for interesserte som ikke hadde anledning til å være til stede, har jeg laget dette notat etter 8 dagers ytterligere befarig i området og nye samtaler med folk i Ulvik som er bedre kjent i dette fjellområdet enn jeg. Sammen med min kone har jeg fulgt stier som er inntegnet på foreliggende kart i 1:50 000 (Ulvik og Myrdal). Sammen med gårdbruker Hans A Syse har jeg vært i områder hvor det sjelden ferdes folk, og hvor vi bl. a. så mye elgspor.

Jeg er ikke kommet så langt i mitt arbeid at jeg kan foreslå en detaljert grense for det område jeg mener bør vernes etter § 4 i den nye naturvernlov. Til orientering vedlegger jeg vedlegg 4 fra den utredning jeg sammen med siviløkonom Knut B. Müller har gitt til Kontaktutvalget Kraftutbygging—naturvern (Sperstadutvalget). Jeg fastholder at det foreslåtte landskapsvernområde gir rikere opplevelsesmuligheter både når det gjelder vakker natur og interessante naturhistoriske fenomener enn noe annet område av liknende utstrekning på Vestlandet. Ingen andre turiststeder i Vestlandets indre fjordstrøk har i sin umiddelbare nærhet et område med så varierte opplevelsesmuligheter. Det skyldes fjellbygningen og vekslingen i bergart (og vegetasjon). Professor A. Kvale bekreftet under diskusjonen i Geologisk klubb min antakelse om at det er lettere for folk uten fagutdannelse å forstå en rekke viktige naturhistoriske fenomener her enn i andre områder. Det gjelder bl. a. skyvedekkenne fra den kaledoniske fjellkjedefoldingen. Det foreligger to hovedfagsoppgaver fra området. Leif Norvald Straume: «En geologisk undersøkelse i området Ulvik—Mjølfjell» (1968/69) og Asbjørn Simonsen: «Kvartærgeografiske undersøkelser i Indre Hardanger» (1963). Simonsen har siden utført pollenanalytiske undersøkelser i området og klarlagt utviklingen av klima og vegetasjon frem til vår egen tid. Dette siste arbeidet er ennå ikke publisert. Jeg kjenner det bare fra et foredrag i Geologisk klubb. Jeg var nylig sammen med Simonsen i Stavanger. Under mitt siste besøk i Ulvik hadde jeg med meg hans inntegninger i 1:50 000 av utbredelsen av barskog og lauvskog. Jeg regner med aktiv bistand fra ham i det videre arbeid. Det foreligger økonomisk kart i 1:50 000 av den sørlige del av området med markbonitering utført av Jorddirektoratets avdeling for jordregistrering, Ås. Kartene er konstruert på fotogrammer fra 1964, men de er ikke synfart i terrenget. De kan fåes gjennom fylkeskartkontoret for Hordaland.

Fjellområdet mellom Ulvik og Raundalen (Bergensbanen) er lettere tilgjengelig fra nord enn fra syd. Det er et barskt, ødslig fjellområde med Skorafjell (1583 m o.h.) og Vassfjora (1633 m o.h.) på hver sin side av Ljoneskrulen. På nordsiden av Vassfjora er det en mindre bre, bak Skorafjell har det til nylig vært bre. Det er morener som viser en større, tidligere utstrekning for begge disse breer.

Dette fjellområdet blir nå bare besøkt under sauesankingen om høsten og under reinjakten. Gårder i Ulvik som eier støler i Raundalen bruker ikke lenger de gamle drifteveger over fjellet, men kjører sau og geit frem med bil. Den østlige del av området er statsalmenning. Gjennom den vestlige del går merket turistrute langs Tyssø. Den norske turistforening vil opparbeide en tre dagers fotturistrute mellom Sogn og Hardanger (Undredal, Grindafletene, Mjølfjell, Sotenos). Denne vestlige del av fjellområdene foreslås vernet etter § 4 i naturvernloven likesom det lavere liggende området sønnenfor som også er privat-eid, bortsett fra skiferbruddene under Vassfjora, som eieren forærte til staten da driften ble nedlagt.

Dette lavere liggende området faller i de følgende områder regnet fra vest:

Espe landselvi ovenfor fossen som en ser like østenfor campingplassen ved Espe-landsvatn, som ligger 338 m.o.h. ved veien fra Granvin til Ulvik. Fra Trollabotn øverst i denne dalen fører et 1245 m høyt skar over til Vetlebotn (og Vollbotn) i Raundalen. Her har jeg ikke vært.

Gjennom Tyssodalen går den ovenfor nevnte, vardede turistruten fra Hardanger til Sogn. Dalen er morfologisk meget interessant. Hvis en velger stien fra Slondalen istedenfor ruten fra Mjølffjell langs Vesetvatn, kommer man langs grensen mellom Jotun- og Bergsdalsskyvedekkenene. Brattkanten for de siste er mest imponerende vest for

Ljoneskrulen, som ligger 755 m.o.h. i en storslått, men barsk botn mellom Skorafjell og Vassfjora. Det er store jettegryter like sønnenfor vatnet.

Skruelselvi danner en flott foss nedenfor Ljoneskrulen innerst i en romslig botn (Guddalsflatane) med store grus- og sandmoer og flate myrer. Etter et kart i 1:5000 utarbeidet av Statskraftverkene, ligger bunnen av denne botnen 520—550 m.o.h. Fra Guddalsflatane går Skruelselvi i foss og stryk gjennom en trang dal. Ved bokstav u i elvenavnet på kartskissen er et dypt, ca. 150 m langt gjel med kjempestore jettegryter. Like ovenfor dette gjelet er en svær heller (Storhedler), litt nedenfor er bro over elven. På strekningen fra denne broen til utløpet i Solsævatn ved Solsæstølen bør en heller gå langs

Rindane, en høyderugg vest for Skruelselvi (høyeste punkt 471 m.o.h.). Her er åpen furuskog og god utsikt både østover og vestover. Vest for Rindane mellom Solsævatn og Sveigsøyane, hvor stien til Nedre Sveig (nedlagt støl) og videre til Ljoneskrulen går opp, er

en lavere fjellrygg med åpen furuskog, hvor stien til Sveigsøyane går, og et myrstrøk innunder den bratte fjellskråningen under Skorafjell (se økonomisk kartverk, blad Sveig).

Området syd for Vassfjora er avskoget setervidde omkring Jonstølvatna (ca. 650 m.o.h.), Vassdalane (støl 800 m.o.h.), Olstøl (bare hustuffer) og skiferbruddene under Vassfjora (1250 m.o.h.). Fra Kyraskard, hvor kabelbanen for skiferdriften gikk ned til Osa, er det flott utsikt østover.

Norddøla med Osastølen (535 m.o.h.). Her er god sti, men den er bratt det siste stykket. Turen Osastølen er en enestående naturopplevelse. Et tilløp fra vest er en miniatyrutgave av Mardøla. Det kommer fra Vassfjora og er ikke tatt med i de foreliggende planer for utbygging av Eidfjordnord. Hovedelven er et sidestykke til Aurlandselvi. Det er bedre kontakt med elven fra stien, og fyllitten gir minst like rik vegetasjon her som i Aurlandsdalen med bergfrue (fjelldrønning) i massevis. Men det er en kort strekning sammenliknet med Aurlandsdalen. Det er svære og frodige beitemarker omkring Osastølen, og fremdeles beiter det her atskillig sau.

Jeg foreslår også Solsævatn (387 m.o.h.) med omgivelser tatt med i det vernede landskapsvernområde. Langs sydsiden er plantet gran. Stykkevis er det også plantet gran i den bratte lien nord for vatnet. Stien

her blir vardet av hensyn til turistene, men det er blitt nesten ufremkommelig etterat lien ikke lenger blir brukt til slått og setring. Da Solsævatn skal bli drikkevannskilde for Ulvik for fremtiden, vil det hverken komme veg eller bebyggelse rundt Solsævatn. Vatnet er regulert, senket 20 m. Det er stadig utrasninger langs strendene. Munningene av elver og bekker blir stadig gravd bakover, og alle broer er flyttet. De blottlagte strender var et følt syn ved mitt første besøk her 16. mai i år, men allerede ved mitt neste besøk 14. juni gikk vannet over demningen ved vestre ende av vatnet.

Det er nå et lite elvekraftverk i Tyssø som nytter 60 m av en samlet fallhøyde på 387 m. Bergenshalvøyas kommunale kraftselskap har i samforstand med Ulvik kommune søkt om konsesjon for bygging av et nytt kraftverk som skal nytte hele fallhøyden og som i et bestemmende år vil gi 67 MGh (millioner kilowattimer). Det gamle verk gir 10 MGh. Planen er behandlet i Vassdragsdirektoratet, og Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen foreslår at BKK får konsesjon på utbyggingen. Den forutsetter overføring av Tyssø til Solsævatn, uforandret regulering der og 25 m senkning av Ljoneskrulen. Magasinet i Ljoneskrulen vil bli brukt om vinteren.

I utredningen til Sperstadutvalget hadde Müller og jeg i oktober 1970 foreslått både Tyssø og Ljoneskrulen fredet mot vannkraftutbygging. Men da jeg ble klar over at en ved overføring av Tyssø til Solsævatn kunne mildne den tidligere altfor harde regulering av Solsævatn, trakk jeg vårt fredningsforslag tilbake og godtok et forslag fra BKK om at vi skulle gjøre et forsøk på å møtes på halvveien når det gjaldt Ljoneskrulen. Resultatet ble at kraftselskapet frafalt sitt opprinnelige forslag om 4 m oppdemning og at jeg godtok den foreslåtte neddemning. BKK's konsesjons-søknad ble sendt 20. januar 1971 og inneholdt bl. a. som bilag min reviderte kommentar av 10. januar i år til Sperstadutvalget. I kommentaren la jeg vekt på at BKK ville skyte den 0,5 km lange tunnelen til Ljoneskrulen opp fra Guddalsflatane, at tippmasser av fyllitt vil gro til forholdsvis raskt og at anleggsutstyret ville bli transportert til arbeidsstedet her enten med helikopter eller ved kabelbane som vil bli rigget ned etter anleggsperioden. Jeg la videre vekt på at fremtidige målinger av vassføringen trolig vil gi et gunstigere bilde av oppfyllingen av Solsævatn enn de fremlagte oppfyllingskurver, som var beregnet på grunnlag av målinger fra Raundalen. BKK antydte overfor meg at kraftselskapet kunne være villig til å ta opp til vurdering på et senere tidspunkt om å holde vannspeilet i Solsævatn i en bestemt høyde i turistsesongen, og at kraftselskapet var forberedt på at det ble pålagt å bygge en terskel i gjelet nedenfor Sotenos. Vestlandske naturvernforening har i skriv av 6. mai i år til NVE opprettholdt mitt tidligere standpunkt at senkning av Ljoneskrulen ikke bør godtas.

Jeg var naturligvis lite glad for at jeg måtte endre standpunkt uten forutgående befaringer i terrenget og har derfor i tidsrommet 16. mai til 21. juli brukt 8 dager til feltstudier i Ulvik. Jeg er kommet til det følgende resultat m.h.t. hvordan denne kraftutbyg-

gingen kan gjennomføres med minimale naturskader.

Det er fast fjell på begge sider av gjelet nedenfor Sotenos. Med en billig sementdam kan en få en sjø som skjuler det tørrlagte elveleiet nedenfor broen over Tyssø ved Sotenos.

Det skal etter planen ikke bli anleggstransport oppover langs Tyssø til inntaksdammen for den 2 km lange overføringstunnelen til Solsævatn. All materielltransport til dammen skal under anleggsperioden skje gjennom tunnelen. Tunnelmassene bør brukes til en parkeringsplass ved elveosen. Vannet er oppdemt 0,6 m, ytterligere oppdemning vil ikke komme på tale. Sammen med kirkeverge A. Kvam (landskapsarkitekt) har jeg sett på hvordan dette kan gjøres.

Transporten av anleggsutstyret til skytingen av tunnelen fra botnen under Ljoneskrulen (Guddalsflatane) kan skje ved hjelp av helikopter. Så vidt jeg kan forstå er det gode landingsmuligheter i denne botnen. En unngår mange skjemmende sår i landskapet ved at det blir ikke lagt kabelbane til anleggsstedet.

Jeg regner med at Ulvik vil miste sine største naturseverdigheter ved at Norddøla sammen med Austdøla vil bli brukt i Simakraftverket (Eidfjord-nord). Det vil dog ikke skje noen irreversible inngrep. Etter de foreliggende planer vil det hverken bli bygget anleggsveger eller kraftlinje langs Norddøla og Austdøla. Røykjande-fossen nederst i Austdøla er en av Vestlandets mest storslagne fosser.

Det er etter min mening ytterst beklagelig at Skruelselvi skal bli tørrlagt i turisttiden fordi BKK vil selge vannet fra Ljoneskrulen som godt betalt primakraft om vinteren istedenfor om sommeren. Dette er et bokholderiteknisk spørsmål som burde kunne løses med godvilje fra alle parter. Jeg har ikke faglige forutsetninger for å vurdere BKK's påstand om at kraftselskapet uten regulering av Ljoneskrulen vil måtte bruke Solsævatn som flomdempningsbasseng og således vil bli nødt til å holde vannspeilet på et noe lavere nivå i turistsesongen.

Mange vil kanskje mene at Ljoneskrulen med omgivelser er den største naturseverdighet i Ulvik. Den foreslåtte neddemning på 25 m er betenkelig av flere grunner. Fisket vil bli totalt ødelagt. Jeg legger større vekt på at det vil bli farlig å ferdes på stien langs vestsiden av vatnet og opp «Miningane» til fjellplatået nordenfor, idet de store urene ved den øvre ende av vatnet trolig vil komme i bevegelse. Etter hva kjentfolk har sagt til meg hviler disse urene ikke på fast fjell. Jeg har ingen faglige forutsetninger for å vurdere dette. Etter de beregnede oppfyllingskurver for perioden 1923—38 vil vannspeilet etter regulering 1. juli gjennomsnittlig ligge 11 m under det nåværende. I den sydlige, grunne del av vatnet vil de blottlagte strender bli skjemmende. Berggrunnen består her av fyllitt, men vegetasjonen er ikke særlig rik fordi breene har ført bort løsmateriale. Det er den faste berggrunns geologi, isskruing og erosjon under isen av smeltevannsstrømmene som er interessante fenomener her.

Min konklusjon etter de siste befaringer ved og nedenfor Ljoneskrulen blir således at en viss regulering kan forsvares hvis man legger mest vekt på å holde et normalt nivå

for vannstanden i Solsævatn. Det kommer jo mange flere folk hit om sommeren enn til Ljoneskrulen. Hvis man legger størst vekt på å bevare naturkvaliteten av det her foreslåtte landskapsvernområde, må Ljoneskrulen ikke senkes så mye som foreslått, og det må være en garantert minstevannføring i Skruelselvi. BKK må kunne få kompensasjon for inntektstapet ved større sommerkraftproduksjon.

Jeg begynte mitt arbeid i Ulvik før jeg hadde noe kjennskap til BKK's planer om kraftutbygging. Jeg har vært med i en gruppe, nedsatt av Rådet for turistnæringen, for diskusjon av prinsippene for langsiktig utbygging av turistnæringen ut fra samfunnsmessige synspunkter. Jeg fant at jeg som geograf best kunne gi mitt bidrag til diskusjonen ved å vise hvordan turistnæringen i et av våre eksisterende sommerturiststeder kan utbygges til et format som gir både lokalsamfunnet og landet betydelig inntekt og samtidig mange faste arbeidsplasser ved helårsdrift ved turistbedriftene.

Jeg valgte Ulvik som mitt eksempel, fordi klimaet der gir like gode vilkår for vinterseong som noe annet sted på Vestlandet, fordi det er kort veg til et godt utbygd distriktsentrum med god service (Voss) og kort avstand til stamflyplass (Bergen). I samarbeid med Utviklingsselskapet for næringslivet på Vestlandet mener jeg det bør kunne bli mulig også å få en kurssesong. Det foreslåtte landskapsvernområde skal gi Ulvik sin profil i den internasjonale turistreklame på samme måte som Matterhorn har skapt Zermatte i Sveits, som etter min mening er turiststedet fremfor alle andre turiststeder i Alpene. Det er derfor meget om å gjøre at den kraftutbygging som BKK har planlagt ikke forringer kvaliteten av det område nordenfor Ulvik som jeg foreslår vernet etter den nye naturvernlov.

I sommersesongen (15. mai—15. september) greier turistbedriftene i Ulvik nå å selge 90 pst. av sine 600 hotellsenger. Min modell for utbyggingen forutsetter at 40 pst. av sengene kan selges i vinterseongen (februar og mars til over påske) og 20 pst. i kurssesongen. Den beste tiden for kortere kurser er i første halvdel av mai og siste halvdel av september. Modellen forutsetter et avtalt samarbeid mellom turistbedriftene både når det gjelder kapasitetsutvidelser og åpningstider utenom hovedsesongen (sommeren). De nåværende turistbedrifter ligger alle ved fjorden. De er planlagt og bygget slik at det ikke kan lønne seg å holde dem åpne om vinteren. Ut fra turistnæringens synspunkt ville det være ønskelig om BKK ville endre forholdet mellom vinter- og sommerproduksjon (plan 60 pst. vinterkraft, 40 pst. sommerkraft), så den gamle situasjon med islagt poll og sne helt ned i fjæren kan gjenskapes. Jeg er klar over at hensynet til andre næringer gjør den isfri fjord ønskelig.

Ulvik bør etter min mening på ny bli et turiststed som hovedsakelig satser på «liggestille» turisme, likesom Zermatte som også ligger ved blindveg. Jeg tror ikke det ville være forsvarlig å satse så stort på turistnæringen som jeg har tenkt meg hvis Bergens forbindelse med Østlandet vil gå rundt Osa og Simafjordene. Jeg tror utbyggingen kan gjøres større enn jeg nå regner med når det blir tunnel fra Granvin til Vallavik og hengebro derfra over Hardangerfjorden til Bu. Min

idéskisse vil forhåpentlig kunne legges frem innen utgangen av året. Den strekker seg over en periode på 12 eller 15 år.

En god turistplan for Ulvik kan ikke lages isolert for Ulvik. Når det gjelder turistnæringen må Ulvik sees på som et ledd i et system som omfatter innfallsporten, Bergen, distrikts-senteret Voss som blir vintersportsstedet for barsk ungdom og om sommeren et sentrum for gjenomgangstrafikk mellom Ulvik og andre omkringliggende turiststeder.

I Ulvik er knapphet på arealer. Hvis det om sommeren skal være to eller tre ganger så mange feriegjester som nå eller enda flere, trenges bl. a. større sentrumsarealer. En må kunne spasere langs stranden av hele Ulvikpollen fra Brakanes frem til det planlagte fri-luftsområdet på Snauholmen og ved bukten sønnenfor. På badestranden her vil både Ulviks egen befolkning, hotellgjestene og dagsbesøkende, bl. a. fra Voss, holde til på godværsdager. Å finne gode løsninger for dette må bli en oppgave for generalplanutvalg og konsulenter, ikke for meg. Det kan bl. a. skje ved en fornuftig bruk av fyllmassene fra BKK's tunneler i forbindelse med det nye kraftverket.

Selv om en ikke merker så mye til feriegjester som bor fast på et sted, vil det bli nødvendig å spre dem, bl. a. ved å legge nye turistbedrifter høyere oppe i lien på steder hvor en kan få tilknytning til kloakk og renseanlegg nede ved fjorden. Fjellområdet syd for nyvegen mellom Granvin og Ulvik er lett tilgjengelig, og de sentrale deler omkring den gamle postvegen mellom Granvin og Ulvik bør utbygges for turistformål med god bilveg frem til Littlestølen fra vest og til Furuset fra øst, men uten bilveg på strekningen mellom disse to steder. Dette fjellområdet er på karts-kissen kalt Turistfjellet. Det er ufarlig som skiterreng om vinteren. Fra Grimsnuten (1228 m o.h.) er enestående utsikt over Hardangerfjorden sommer som vinter. Utbygging av dette fjellområde er etter min mening en nødvendig forutsetning for god bruk av det foreslåtte landskapsvernområde.

Også dette vernede området må gjøres tilgjengelig (parkeringsplass ved utløpsosen for Solsævatn, eventuelt stolheis fra Solhovd 1287 m o.h.) til randen av fjellplatået øst for Sysegjelet (ca. 500 m o.h.). Det må legges merkede stier, så folk finner frem til verneobjektene. Stiene må legges over slitesterkt terreng og utenom viltets tilholdssteder. Det må bygges lette trebroer over enkelte elver. Enkelte farlige partier av stiene som fører opp til høyfjellet, må sikres.

Jeg har kontaktet planleggingsfirmaet VIAK for konstruksjonen av kart i 1 : 20 000 av det vernede landskapsområde. Avdelings-sjef Nordberg mener det vil bli både best og billigst å nykonstruere et slikt kart. Verneobjekter — naturseverdigheter, kulturminner, steder med særs vakker natur eller utsikt og større hellere hvor besøkende kan søke tilhold under uvær, må inntegnes av forslagsstillerne. Samtidig håper jeg det kan bli mulig å lage et lite hefte på engelsk med liste over verneobjektene og numre som viser til kartet. Det vernede landskapsområde vil også bli brukt til feltkurs for studenter fra akademiske læresteder og for ekskursjoner for elever på naturfaglinjen ved gymnasiene på det midtre Vestland. Campinghyttene på Espeland vil

være disponible på den tid av året dette vil bli aktuelt.

Den utbygging av turistnæringen i Ulvik som her er skissert, forutsetter at fruktbygden omkring Ulvikpollen holdes i hevd og at en kan gjøre de bruk som ligger for høyt for frukt- og bær dyrking livskraftige ved strukturrasjonalisering og skogreisning eller på andre måter. Trivselen ved et ferieopphold i sommerhalvåret i Ulvik blir borte hvis feriegjestene blir møtt av vanskjøttede fruktgager og forslummet gårdbebyggelse.

Den skogreisningsplan som er vedtatt i Ulvik forutsetter at all mark som på økonomisk kartverk er utskilt som skog eller skogreisningsmark av særs høgd, høy eller medels bonitet skal tilplantes. Under mine feltstudier i Ulvik har jeg sett mange eksempler på at det er blitt plantet gran på mark som etter min mening må karakteriseres som furumark eller på grøftet myr eller annen mark som ligger slik til at jeg ikke kan forstå hvordan det kan bli lønnsomt hogst fra disse skogteigene med den teknikk vi kjenner i dag. Jeg har sammenliknet Jorddirektoratets registreringer og bonitering med Asbjørn Simonsens kart av 1963 over mektigheten av morenedekket. Jorddirektoratets folk og Simonsen har brukt de samme luftfotografier, men Simonsen har trolig brukt mer tid til feltstudier.

Når jeg lufter mine refleksjoner over Jorddirektoratets registreringer i dette notatet, er det bl. a. fordi jeg mener Ulvik kommune bør revurdere sin tidligere skogreisningsplan i forbindelse med generalplanarbeidet. Kommunen må prøve å finne frem til en fremtidig areal-disponering som også tar hensyn til turistnæringens behov og ferielivets ønsker om et åpent terreng med trær i alle aldre og en blanding av furu og lauvskog istedenfor ensaldersskog av plantet gran. Den tekniske utvikling i treforedlingen har dessuten brutt granens monopol, og skogbruksnæringen vil kanskje nå være økonomisk best tjent med at en tenker mindre på salgskvantum og omløps-tid og mer på kubikkmeter-priser for tømmeret enn da skogreisningsplanen ble laget.

Dette notat er utarbeidet med tanke på mine mange kontakter og hjelpere, og jeg ber om korreksjoner av feil og om motforestillinger til de synspunkter jeg har gjort gjeldende, enten neste gang vi treffes eller pr. brev. Notatet sendes dessuten til de nedenfor nevnte institusjoner.»

I formannskapsmøte 4. august 1971 er det gjort følgende vedtak i anledning Vestlandske Naturvernforenings anmodning om et orienteringsmøte om klimaendringer:

«Ulvik formannskap har motteke kopi av disse skriv:

1. Brev dagsett 12. juli 1971 til Meteorologisk Institutt frå Olav Aarekol.
2. Brev dagsett 25. juli 1971 til Vestlandske Naturvernforening frå Olav Aarekol med 17 andre underskrifter.
3. Brev dagsett 28. juli 1971 til Industridepartementet frå Vestlandske Naturvernforening.

Ulvik formannskap sine merknader:
Utbyggingsplanane låg til ettersyn på Ul-

vik heradskontor frå 15. februar til 15. mai 1971 etter kunngjering i lokal- og dagspressa.

Det kom ingen merknad til planane.

Elles er utbyggingsplanane samrøystes godkjende og tilrådde av alle instansar i herad og fylke.

Vidare er planane for Tyssovassdraget lagde fram på eit orienterande folkemøte i Ulvik den 2. februar 1970, skipa til av Ulvik kommunale tiltaksnemnd og Folkeakademiet.

Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen sin hydrologiske avdeling har i brev dagsett 18. juni 1971 gjeve si vurdering av is- og vassstemperaturtilhøve i fjorden i samband med utbygginga.

Ein kjenner ikkje til — som nemnt i brevet den 25. juli 1971 — at styret i Vassdragsvesenet har hatt møte i Ulvik om saka.

Vedtak:

Vedlagt møteboka.

Rett utskrift vert vitna.

Vert sendt Vestlandske Naturvernforening, Bergen, med di vi viser til ovanstående.»

I anledning professor Axel Sømmes notat av 30. juli 1971, har Ulvik formannskap uttalt følgende i møte 10. august 1971:

«Notat dagsett 30. juli 1971 om vernet landskapsområde i Ulvik og Granvin ved professor Axel Sømme.

Professor Axel Sømme heldt etter eige ønskje 20. desember 1970 eit orienterande foredrag i Ulvik om ein turistplan for bygda utarbeidd av han.

Etter avtale med Sømme den 21. desember 1971 skulle hans vidare arbeid med planane skje i samarbeid med heradet, som då til kvar tid ville verta orientert.

Heradet har ikkje høyrte noko meir om dette for no mottekne notat.

Ulvik formannskap sine merknader til notatet:

Notatet går i mot heradet sine hovudinteresser idag.

Kraftutbygging og betre kommunikasjonar.

Utbyggingsplanane for Tyssovassdraget er samrøystes godkjende og tilrådde av alle instansar i herad, fylke og hovudstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

Med omsyn til prosjekterte vegliner viser me til Norsk Vegplan. Dei vegliner som Ulvik er sterkast interessert i er samrøystes godkjende av Hordaland Fylkesting.

Skogreisingsplanen og skogkulturarbeidet i Ulvik er nøye utført i samarbeid med Statens skogoppsyn.

Notatet ber tydeleg merke av manglande kjennskap til Ulvik herad. Delvis er notatet bygt på nokre få einskilde personar i Ulvik si vurderingsevne og fantasi. Ein turistplan bygt på eit slikt grunnlag har lite verd for bygda.

Utskrift vert sendt dei same som Sømme har sendt til: B.K.K. v/direktør O. Chr. Werner-Erichsen, Industridepartementet og Kommunaldepartementet.»

I brev av 25. august 1971 gjorde Industri-dep. følgende henvendelse til Kommunaldep.:

«Vedlagt oversendes fotokopi av brev fra Vestlandske Naturvernforening av 6. mai d. å.

Dette brev er ved en feil blitt sendt direkte til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen uten først å være forelagt for Kommunaldepartementet.

Man vedlegger vidare fotokopi av brev av 28. juli d. å. fra Vestlandske Natuhvernforening, hvor Industridepartementet er bedt om å sørge for at det blir holdt et orienteringsmøte i Ulvik.

Anmodningen er foranlediget av et brev av 25. juli d. å. til Naturvernforeningen fra 18 innbyggere i Ulvik. Fotokopi av dette brev følger vedlagt. Vedlagt følger også et brev av 12. s. m. fra Olav Aarekol til Meteorologisk Institutt. Han vedlegger dessuten kopi av Naturvernforeningens brev av 10. august d. å. med bilag til Industridepartementet.

I anledning av det notat fra professor Axel Sømme av 30. juli d. å., som er nevnt i Naturvernforeningens brev av 28. juli d. å., viser man til vedlagte kopi av protokollutskrift fra formannskapsmøte avholdt i Ulvik kommune 10. august i år. Kopi av notatet ligger ved.

Som det fremgår av de foran nevnte brev av 12. og 25. juli d. å. synes det særlig å være spørsmål vedrørende reguleringens mulige innvirkning på plante- og dyreliv og det lokale klima som de 18 innbyggere i Ulvik ønsker nærmere belyst ved et orienteringsmøte.

Til orientering sendes vedlagt gjenpart av innstilling fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet av 5. juli d. å. i anledning av den foreliggende konsesjonssøknad.

For øvrig kan det opplyses at Industridepartementet i dag har bedt Hovedstyret om uttalelse vedrørende de spørsmål som er reist av de 18 innbyggere i Ulvik. Hovedstyrets uttalelse vil bli videresendt til Kommunaldepartementet så snart den foreligger.»

Det fremsatte krav om et orienteringsmøte ble forelagt NVE, som i brev av 1. september 1971 ga følgende uttalelse:

«Man henviser til Departementets brev av 25. august 1971 og returnerer vedlagt de dokumenter som medfulgte. Videre vedlegges til orientering avtrykk av brev fra Vassdragsvesenets hydrologiske avdeling 18. juni 1971 som er omtalt bl. a. i Vestlandske Naturvernforenings siste henvendelse.

Man vil understreke at konsesjonssøknaden er behandlet på helt ordinær måte. Hovedstyret fant at reguleringssinnegrepene og deres virkninger i alle henseende ville bli såvidt beskjedne at det ikke ble ansett nødvendig å foreta synfaring i området.

Når det gjelder orienteringsmøte, viser man til Ulvik formannskaps bemerkning 4. august 1971, hvor det er opplyst at et slikt møte forelengst er avholdt. Da det neppe kan antas at et nytt møte vil bringe inn momenter i saken som ikke tidligere er kjent, kan man ikke se noen grunn til at den vanlige rutine i reguleringssaker blir fraveket.»

Brevet fra Vassdragsvesenets hydrologiske avdeling av 18. juni 1971 er sålydende:

«Det er opplyst at en ved den nye utbygging av Tyssovassdraget har tenkt fortsatt å benytte Solsævatn som magasin, og med de samme reguleringshøyder som i dag (20,6 m). Vannet vil imidlertid føres i tunnel direkte til kraftstasjonen. Nå føres vannet i tunnel bare frem til Tysso, og går videre i åpen elv ned til det nåværende kraftverksinntak, ca. 70 m o.h. Dette vil føre til at driftsvannet om vinteren får en noe høyere temperatur ved det prosjekterte enn ved det nåværende kraftverket. Om sommeren derimot blir driftsvannet noe kaldere enn under nåværende forhold da falloppvarmingen blir borte.

Avløpsvannet fra det prosjekterte kraftverket er tenkt ført direkte i fjorden 1—2 m under NV, og alltid lavere enn fjære sjø. Ved det nåværende kraftverket føres avløpsvannet tilbake til elveløpet og går i elven ca. 300 m før det renner ut i fjorden. Avløpsvannet avkjøles da ytterligere noe om vinteren.

Det prosjekterte kraftverket vil få en turbin med maksimal kapasitet på 5,4 m³/s. Fra Bergenshalvøens kommunale kraftselskap er opplyst (tlf. 15. juni 1971) at en i kortere perioder om vinteren kan komme til å kjøre for fullt, men at driftsvannføringen vanligvis er tenkt å være omkring 3,5 m³/s. Fra Ulvik kraftverk har en fått opplyst (tlf. 16. juni 1971) at driftsvannføringen der har vært 2,5 m³/s om vinteren.

Kommuneingeniøren har opplyst at det nåværende kraftverket har hatt en gunstig virkning på isforholdene ved Ulvik. Det prosjekterte kraftverket vil som nevnt ovenfor få noe større driftsvannføring enn det eksisterende kraftverk. Avløpsvannet vil holde en overtemperatur på 1—2° i begynnelsen avhengig av værforholdene i isleggingstiden og avtagende til ca. 0,5° etter nedtappingen. Disse forhold må en regne med vil medføre at issituasjonen generelt blir noe lettere nær Ulvik, selv om avløpet fra det prosjekterte kraftverket ligger ca. 5 km innenfor fergekaia mens Tysso munner i fjorden ca. 4 km utenfor kaia.

Enhver økning i driftsvannføringen vil derfor gi et tykkere ferskvannslag og øke faren for isdannelse lenger ute på fjorden der vannet har blitt avkjølt til frysepunktet. Isproduksjonen her kan da bli noe sterkere enn tidligere. Det er imidlertid å bemerke at de vannmengder det her er tale om er så små at det er lite trolig dette kan være årsak til noen vesentlige forandringer i issituasjonen lenger ute på fjorden. Fjorden er dessuten relativt godt ventilert. Sterk vind og spesielle strømforhold vil kunne føre til at det ferske overflatelag blandes med dypere liggende saltvann. Dette vil forsinke eller helt hindre isdannelse.

Bortsett fra den lokale råkdannelsen nær avløpet, vil det derfor imidlertid fortsatt være vær-, vind- og strømforhold som bestemmer isforholdene i fjorden.

Erfaringer viser at det er gunstig at utslippet legges noe under laveste vannstand, derved vil driftsvannet lettere blandes med saltvannet.

Det er også reist spørsmål om vanntemperaturen om sommeren på badeplassene i Ul-

vik vil påvirkes. Dette vil i det alt vesentlige være avhengig av badeplassens beliggenhet i forhold til utslippet i fjorden. Mengden av kaldere driftsvann er så liten i forhold til fjordens vannmengde at fjordens varmeforråd ikke kan bli merkbart forandret. Lokalt nær utslippet må en regne med at sjøtemperaturen kan bli noe lavere, men dersom det ikke er sterke strømmer langs land vil det neppe bli noen merkbare forandringer på vanntemperaturen i noen avstand fra avløpet.»

Kommunaldepartementet har i brev av 7. oktober 1971 avgitt følgende uttalelse:

«Saken ble forelagt Statens Friluftsråd og Statens Naturvernråd på fellesmøte den 22. september 1971. Rådene gjorde følgende vedtak:

«Statens Naturvernråd og Statens Friluftsråd har i møte den 22. september 1971 behandlet søknad fra Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap av 20. januar 1971 om erverv og regulering av Tysso i Ulvik.

Rådene har ikke merknader til søknaden. En veg fram til Solsævatn som etter søkerens opplysninger ikke er nødvendig for utbyggingen, må vurderes nøye på grunn av den forurensningsfare vegen med tilhørende aktiviteter kan medføre for drikkevannsforsyningen. Vegene er lite ønskelige, vurdert ut fra de interesser rådene representerer.

Det forutsettes at prosjektet blir vurdert av ekspertise så vidt angår landskapsvernensyn under utformingen av anlegget.»

Departementet slutter seg til rådernes uttalelse.»

Departementet skal bemerke:

Bergenshalvøens Kommunale Kraftverk (BKK) søker i brev av 20. januar 1971 om tillatelse til utbygging av Tysso-vassdraget i Ulvik.

I vassdraget er fra tidligere utnyttet et fall på 60 m av Ulvik elektrisitetsverk, som ble bygget i 1920—22. Fallrettighetene ble ekspropriert i 1917 i h.h.t. lov av 15. august 1911. Reguleringen omfattet bare Solsævatn med en reguleringshøyde på 20,6 m ved 0,6 m oppdemming og 20 m senking.

BKK har som sitt formål å skaffe de tilsluttede kommuner elektrisk kraft til deking av det alminnelige forbruk i forsyningsområdet. Ulvik er sammen med Granvin, Ulensvang og Jondal medlemmer av Hardanger kraftlag. Dette kraftlaget er ikke direkte medlem av BKK, men det foreligger en avtale fra 1968 mellom BKK og kraftlaget om levering av suppleringskraft.

Ulvik kommune har overdratt sine rettigheter i vassdraget til BKK, etter nærmere avtale. Etter avtalen skal Ulvik kommune ha rett til å utta råvann til kommunens vannverk fra det nye kraftverks undervann. Det

nåværende kommunale vannverk i Ulvik, tar vann fra samme inntak som det gamle kraftanlegget på kote 70. I den senere tid har dette vannet vært av svært dårlig kvalitet, slik at et nytt vannverk uansett måtte anlegges i nærmeste fremtid. I avtalen med BKK har Ulvik kommune videre sikret seg levering av nødvendig kraft på nærmere bestemte vilkår.

Planen går ut på utnyttelse av det 380 m høye fallet mellom Solsævatn og Ulvikpollen. Planene omfatter videre to reguleringsmagasiner, et i Solsævatn og et i Ljoneskrulen.

I planene inngår også en overføring av avløpet fra Tyssø til Solsævatn gjennom en ca. 1800 m lang tunnel.

Mellom Ljoneskrulen og Solsævatn er fallet 368 m. Dette fallet er ikke tenkt utnyttet i den omsøkte utbyggingen.

Magasinet i Solsævatn er på 35 mill m³ som tilsvarer ca. 85 pst. av gjennomsnittlig årsavløp. Magasinet i Ljoneskrulen er på ca. 19,6 mill. m³ som omtrent tilsvarer gjennomsnittlig årlig avløp fra det tilhørende nedbørfeltet. Overføringen fra Tyssø omfatter avløpet fra et nedbørfelt på ca. 20 km² i Tyssødalen. Tilsammen utgjør magasinene 54,6 mill. m³ som tilsvarer ca. 58 pst. av normalt årstilløp.

Reguleringshøyden ved den omsøkte reguleringen vil for Ljoneskrulen bli senkning med 25 m og ingen oppdemning. Reguleringen i Solsævatn vil bli uendret, m.a.o. en regulering på 20,6 m som består i 0,6 m oppdemning og 20 m senking.

Kraftstasjonen vil bli bygget i fjell i Ulvik.

Samlede utbyggingskostnader er beregnet til 20 mill. kr. Midlere bruttoårsproduksjon vil ifølge NVE ligge på vel 80 BWh, og utbyggingsprisen vil bli noe under 25 øre/kWh. Ved nedleggelse av det gamle kraftverket, går tapt en produksjon på ca. 10 GWh. Gjør man fra-drag for dette produksjonstapet vil utbyggingsprisen bli ca. 29 øre/kWh.

I et medianår antas regulert vassføring å kunne settes til 2,89 m³/sek. Reguleringen gir en kraftøkning på ca. 14 700 nat.-hk.

Reguleringene og utbyggingen vil ikke medføre skader og ulemper av særlig betydelig omfang. Særlig i Tyssø nedenfor overføringsstedet, Skruelselvi samt Ljoneskrulen vil man få endel skader på fisket. Det vil videre bli en viss reduksjon i laks- og sjørrettfiske i nedre del av Tyssøvassdraget.

Ifølge fiskerisakkyndig vil den planlagte utbyggingen redusere fisket med anslagsvis 70 pst. Skadene kan ifølge fiskerisakkyndig delvis kompenseres ved utsetting av fisk.

Vassdraget er ikke behandlet i Gabrielsen-komiteens innstilling og heller ikke i Hoved-

styrets innstilling om vassdrag som bør unn-tas fra kraftutbygging.

Saken har vært forelagt Kommunaldepartementet som i tilslutning til Statens Friluftsråd og Statens Naturvernråd, ikke har noen merknader til søknaden. Fylkesfriluftsnemnda og fylkeslandbruksstyret i Hordaland har heller ikke noe å bemerke til søknaden. Både fylkesmannen i Hordaland og Ulvik kommune tilrår at konsesjon gis som omsøkt. Søknaden er også forelagt Ulvik friluft- og idrettsutval, Ulvik Reiselivslag, Ulvik jordstyre og Ulvik Skogråd sam samtlige uttaler at de ikke har noe å innvende mot at konsesjon blir gitt.

Det er av 18 grunneiere i Ulvik gjennom Vestlandske Naturvernforening fremmet anmodning om å få avholdt et orienteringsmøte om de klimatiske endringer reguleringen vil medføre. Bakgrunnen for denne anmodning er uvisshet om hvorvidt utbyggingen vil få virkninger for isdannelsen om vinteren og badetemperaturen om sommeren i Ulvikpollen. Det er videre pekt på at reguleringen kan medføre frostrøyk om vinteren. Da et orienteringsmøte ifølge kommunen allerede er holdt den 2. februar 1970 og da både NVE og Ulvik kommune ikke finner behov for noe nytt møte, har departementet i brev av 25. oktober 1971 avslått anmodningen.

Professor A. Sømme v/Handelshøyskolen i Bergen har på eget initiativ utarbeidet et notat med forslag om at området vernes som landskapsområde etter § 4 i den nye naturvernloven. For øvrig kan prof. Sømmes innsigelser mot nærværende utbygging anses frafalt ved hans uttalelse i brev av 29. september 1971 vedrørende verneplanen til dep. Professor Sømme har senere vært i konferanse i departementet om saken. Det fremgikk av denne konferanse og også av hans brev av 24. april 1971 vedrørende verneplanen at den planlagte utbygging og regulering ikke vil ødelegge mulighetene for å etablere det påtenkte landskapsområde.

I nevnte brev uttaler han bl. a.:

«I kommentarene til Müllers og mine fredningsforslag ut fra reiselivsnæringens og ferielivets interesser, har jeg beflittet meg på å vurdere om behovene kan dekkes tilfredsstillende ved visse endringer i de foreliggende planer for kraftutbygging. Jeg har således frafalt min tidligere innsigelse mot senkning av Ljoneskrulen i forbindelse med den videre utbygging av Tysse i Ulvik. Med et par mindre forbedringer under marsjen i samarbeidet mellom kraftutbyggeren og Vassdragsvesenets avdeling for landskapspleie, kan denne utbygging etter min mening gjennomføres med små skader for naturmiljøet. I et slikt tilfelle må utbyggingen ikke bare ses i regional sammenheng, den må også vurderes i nasjonal sammenheng. De 70 GWh en etter Hovedstyrets

anslag kan vinne ved utvidet regulering av Tyssevassdraget i Ulvik svarer til den kraftmengde en må gi avkall på ved å frede Gaula mot kraftutbygging.»

For øvrig foranlediger prof. Sømmes notat ingen bemerkninger fra departementets side.

Departementet finner at vilkårene i vassdragsreguleringslovens § 8 må anses oppfylt.

Departementet tilrår videre at BKK gis ervervskonsesjon på alle fallretter i Tjørnå og i Tysso fra sammenløpet med Tjørnå og ned til sjøen. I minnelighet har BKK allerede skaffet seg det alt vesentlige av disse fallrettighetene.

Dersom det skulle bli nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for gjenværende fallrettigheter forutsettes at departementet er bemyndighet til å meddele nødvendig tillatelse.

Departementet rår med Hovedstyret til at reguleringstillatelsen meddeles i samsvar med søknaden og slutter seg i alt vesentlig til Hovedstyrets utkast til vilkår og manøvreringsreglement. Betingelsene for ervervskonsesjon og reguleringstillatelsen foreslås slått sammen.

I vilkårene er det foreslått at konsesjonen gis på ubegrenset tid. For så vidt vedrører Ljoneskrulen foreslås at konsesjonen kan tilbakekalles fra det tidspunkt det blir satt i verk annen utbygging som mer rasjonelt kan utnytte dette vannet, dog ikke tidligere enn 20 år etter konsesjonens datum. Bakgrunnen for dette er at man ikke kan se bort fra at det kan bli aktuelt med en fremtidig utbygging av fallet på 750 m fra Ljoneskrulen direkte ned til Osa.

Departementet antar at konsesjonsavgiftene bør settes lavt, på grunn av de betydelige fordeler kommunen oppnår ved utbyggingen. Konsesjonsavgiften er foreslått satt til kr. 3,50 pr. nat.-hk pr. år til kommunen og kr. 1,— til staten.

Til almenndannende virksomhet er foreslått kr. 10 000,—.

Ulvik kommune har uttalt at konsesjonæren må tilpliktes å bygge veg langs sørsiden av Solsævatnet. BKK hevder prinsipielt at det ikke bygges veg langs Solsævatn. Subsidiært hevder BKK at kommunen må betale meromkostningene dersom en eventuell veg legges på sørsiden i stedet for nordsiden. Fra naturvernhold protesteres det mot veg langs Solsævatn. Kommunaldepartementet uttaler at vegen er lite ønskelig vurdert ut fra naturvernrådets og friluftsrådets interesser. Industridepartementet finner etter dette ikke å ville fastsette vilkår for bygging av veg.

Det foreslås vilkår om fiske i samsvar med fiskerisakkyndiges forslag.

Det forutsettes at en del av sprengmassen ved Solsævatn brukes til anlegg av parkeringsplass i samråd med Ulvik kommune.

Det forutsettes at departementet som vanlig er bemyndighet til å samtykke i mindre planendringer og å foreta endringer i manøvreringsreglementet som en følge av dette.

De foreslåtte konsesjonsvilkår er sålydende:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Dog skal tillatelsen til regulering av Ljoneskrulen kunne tilbakekalles fra det tidspunkt det blir aktuelt å sette i verk annen utbygging som Kongen finner mer rasjonelt kan utnytte denne regulering og vassføring i større fallhøyde, dog ikke tidligere enn 20 år etter konsesjonens datum.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. konsesjonslovens § 4, 3. ledd, og vassdragsreguleringslovens § 10 post 2, siste ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. nat.-hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallene etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 3,50 pr. nat.-hk, beregnet på samme måte.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som vasskraften tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan innføres på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 om kontroll med vassfor-

bruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse fristene oversittes uten tillatelse fra vedkommende departement, betaler konsesjonæren en mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig, herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, som de kan fås for fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innenlandske arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist om dette, avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i denne post betaler konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende de-

partement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og deres familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Det kan pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i nødvendig utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

9.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anleggene, eller hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 10 000 til rådighet for allmenndannende virksomhet og geistlig betjening etter Kirkelepartementets nærmere bestemmelse.

10.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene og vassdragets utbygging slik at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så

vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. Utgiftene som er forbundet med dette, betales av anleggenes eier.

11.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

12.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske observasjoner som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart over konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

13.

Konsesjonæren plikter å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsetting av offentlige veier, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av allmennheten med mindre departementet trefter annen bestemmelse. Ved utstikking av anleggsveier skal de stedlige myndigheter tas med på råd.

14.

Etter nærmere bestemmelse fra vedkommende departement eller den dette bemyndiger, plikter konsesjonæren:

1. å bekoste og sette ut yngel og/eller settefisk, herunder også flerårig fisk.

2. å foreta utfiskinger (uttynninger) dersom reguleringen fører til overbefolkning eller en forverring av de opprinnelige forhold.
3. å anbringe sperregitter foran utløpet fra kraftstasjonen.
4. å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser innen området, herunder også årlige kontrolltiltak.

15.

Konsesjonæren plikter å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallene etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner.

Fordeling av kraften bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten denne er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1,— pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anleggene for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

16.

Konsesjonæren plikter i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å unngå ødeleggelser av naturforekomster og områder, når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Såfremt slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal Naturvernrådet underrettes i god tid på forhånd.

Konsesjonæren skal videre i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å sørge for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig rådighet over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring

av pålegg som blir gitt i samband med denne post. Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. Utgifter i denne forbindelse betales av konsesjonæren.

Midlertidig hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for allmennheten.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere nødvendig underretning.

17.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere fastsatte regler.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2, 4, 11, 15 og 17, første eller annet ledd, kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i ervervslovens § 26 og vassdragsreguleringslovens § 12, post 17.

18.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene og overføringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

A. Reguleringer.

	Nat. v.st.	Reg.grenser		Reg.høyde m
		Øvre	Nedre	
Solsævatn	387	387,6	361,0	20,6
Ljoneskrulen	752		727,0	25,0

Høydene for Solsævatn refererer seg til rektangelkart Ulvik, for Ljoneskrulen til FM 58 i Statskraftverkens nivellement som har høyden $H=755,781$.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

B. Overføring.

Avløpet fra et nedbørfelt på 20 km² i Tysse-dalen kan overføres til Solsævatn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragens flomvassføring så vidt mulig ikke økes.

For øvrig kan vassslippingen foregå etter Ulvik kraftanleggs behov.

3.

Det skal påses at flomløp ikke hindres av is eller liknende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m. v. § 4 og lov av samme dag nr. 17 om vassdragsreguleringer gis Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) tillatelse til å erverve og regulere Tyssovassdraget i Ulvik, Hordaland fylke, i det vesentlige i samsvar med fremlagte planer og på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 5. november 1971.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering og overføring i Tyssovassdraget i Ulvik i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inn-til videre.

34. A/S Årdal og Sunndal Verk.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 25. november 1971.

Selskapets søknad av 12. mai 1969.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kongelig

resolusjon av 15. mai 1959 tillates A/S Årdal og Sunndal Verk å leie inntil 3 000 kW/15 GWh pr. år fra L/L Sognekraft til drift av selskapets bedrift i Vik kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakten med L/L Sognekraft av 14./28. april 1969 måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1980.

2. *Styre m. v.*

Med hensyn til styre og kapital m. v. skal bestemmelsene i pkt. 1—3 i de konsesjonsvilkår som ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 11. desember 1970 om konsesjon til Alcan m. fl. gjelde tilsvarende for denne konsesjon.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

3. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

4. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til de-

partementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svars deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

En legger ved utskrift av bestemmelsene i pkt. 1—3 i de konsesjonsvilkår som ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 11. desember 1970 om konsesjon til Alcan m. fl., og som skal gjelde tilsvarende for nærværende konsesjon, jfr. pkt. 2 om styre m. v. i de fastsatte konsesjonsvilkår.

I forbindelse med vilkårenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes pkt. 7 bes innbetalt til hovedkassereren i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Departementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i forbindelse med konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt.

35. A/S Svelvik Papirfabrik.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen
20. desember 1971.

Selskapets søknad av 15. oktober 1969 om fornyet konsesjon på kraftleie.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved A/S Svelvik Papirfabrik tillatelse til å leie inntil 2 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Vestfold Kraftselskap til drift av selskapets anlegg i Svelvik kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1980.

2. *Styre.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Soksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren

på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — omfram kraft til fremstilling av damp — erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Opgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldepplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvorefter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

36. Raumnes Bruk A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 20. desember 1971.

Søknad av 14. oktober 1969 ved Nes komm. elektrisitetsverk og selskapets brev av 5. januar 1970.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Raumnes Bruk A/S tillatelse til å leie inntil 1 500 kW fra Nes komm. elektrisitetsverk til drift av selskapets anlegg i Nes kommune.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1982.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalmulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i vilkårenes post 7, bes innbetalt til hovedkassen for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Oppgave vedrørende selskapets styre, aksjekapital og aksjonærer m.v. bes innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapets aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldeplicht m.v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsene i første ledd § 37 a, hvoretter erverv av aksjer eller parter som medfører konsesjonsplikt etter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 8.

37. Orkla Grube-Aktiebolag.

(Tillatelse til leie av kraft i fellesskap med Chr. Salvesen & Chr. Thams's Comm. A/S, fra Sør-Trøndelag Kraftselskap.)

Gitt av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 30. desember 1971.

Selskapets søknad av 11. april 1970 og senere korrespondanse.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt av Industridepartementet 20. januar 1971 gir Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen herved Orkla Grube-Aktiebolag og Chr. Salvesen & Chr. Thams's Comm. A/S tillatelse til i fellesskap å leie inntil 5 500 kW fra Sør-Trøndelag Kraftselskap til grubedriften på Løkken og den dermed sammenhengende jernbanedrift.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder for den tid kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1980.

2. *Styre.*

Hvert av de to selskaper skal ha sitt sete her i riket og deres styre skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalmulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Soksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nød-

vendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{444}{0928} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte

treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

I forbindelse med vilkårenes post 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Opgave vedrørende selskapenes styre, aksjekapital og aksjonærer m. v. bes innsendt til Industridepartementet innen 1. april hvert år.

I forbindelse med eventuell omsetning av selskapenes aksjer henleder man særlig oppmerksomheten på de bestemmelser om meldepplikt m. v. som ved endringslov av 19. juni 1969 er tatt inn i § 30 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — jfr. lovens § 34 første ledd — samt på bestemmelsen i første ledd i § 37 a, hvoretter § 36 eller § 37 i intet tilfelle er gyldig uten samtykke av selskapets styre.

Industridepartementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte ansees påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt, jfr. konsesjonsvilkårenes post 7.

Det bemerkes at eventuell formidling av kraft til boliger etter loven ikke er undergitt konsesjonsplikt.